

Warszawa, dnia 24 października 2019 r.

Poz. 2019

USTAWA

z dnia 11 września 2019 r.

Prawo zamówień publicznych¹⁾

DZIAŁ I

Przepisy ogólne

Rozdział 1

Przedmiot regulacji

Oddział 1

Zakres spraw regulowanych ustawą

Art. 1. Ustawa reguluje zamówienia publiczne, zwane dalej „zamówieniami”, oraz konkursy, w tym określa:

- 1) podmioty obowiązane do stosowania przepisów ustawy;
- 2) zakres wyłączeń stosowania przepisów ustawy;
- 3) zasady udzielania zamówień;
- 4) etapy przygotowania i prowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia;
- 5) tryby udzielania zamówień oraz szczególne instrumenty i procedury w zakresie zamówień;
- 6) wymagania dotyczące umów w sprawie zamówienia publicznego oraz umów ramowych;
- 7) organy właściwe w sprawach zamówień;
- 8) środki ochrony prawnej;
- 9) pozasądowe rozwiązywanie sporów dotyczących realizacji umów w sprawie zamówienia publicznego;
- 10) kontrolę udzielania zamówień oraz kary pieniężne.

---

¹⁾ Niniejsza ustawa wdraża:

- 1) dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylającą dyrektywę 2004/18/WE (Dz. Urz. UE L 94 z 28.03.2014, str. 65, z późn. zm.);
- 2) dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/25/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych, uchylającą dyrektywę 2004/17/WE (Dz. Urz. UE L 94 z 28.03.2014, str. 243, z późn. zm.);
- 3) dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/81/WE z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania niektórych zamówień na roboty budowlane, dostawy i usługi przez instytucje lub podmioty zamawiające w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa i zmieniającą dyrektywy 2004/17/WE i 2004/18/WE (Dz. Urz. UE L 216 z 20.08.2009, str. 76, z późn. zm.);
- 4) dyrektywę Rady 89/665/EWG z dnia 21 grudnia 1989 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do stosowania procedur odwoławczych w zakresie udzielania zamówień publicznych na dostawy i roboty budowlane (Dz. Urz. WE L 395 z 30.12.1989, str. 33, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 6, t. 1, str. 246);
- 5) dyrektywę Rady 92/13/EWG z dnia 25 lutego 1992 r. koordynującą przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne odnoszące się do stosowania przepisów wspólnotowych w procedurach zamówień publicznych podmiotów działających w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i telekomunikacji (Dz. Urz. WE L 76 z 23.03.1992, str. 14, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 6, t. 1, str. 315).

Art. 2. 1. Przepisy ustawy stosuje się do udzielania:

- 1) zamówień klasycznych oraz organizowania konkursów, których wartość jest równa lub przekracza kwotę 130 000 złotych, przez zamawiających publicznych;
- 2) zamówień sektorowych oraz organizowania konkursów, których wartość jest równa lub przekracza progi unijne, przez zamawiających sektorowych;
- 3) zamówień w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa, których wartość jest równa lub przekracza progi unijne, przez zamawiających publicznych oraz zamawiających sektorowych;
- 4) zamówień klasycznych oraz organizowania konkursów, których wartość jest równa lub przekracza progi unijne, przez zamawiających subsydiowanych w okolicznościach, o których mowa w art. 6.

2. Do udzielania zamówień klasycznych, których wartość, bez podatku od towarów i usług, dotycząca jednorazowego zakupu, jest mniejsza niż 130 000 złotych, nie mniejsza jednak niż 50 000 złotych, zwanych dalej „zamówieniami bagatelnymi”, udzielanych przez zamawiających publicznych, stosuje się przepisy art. 82, art. 267 ust. 1 i ust. 2 pkt 9, art. 268, art. 269 ust. 1, art. 271 ust. 1–3 oraz art. 272.

Art. 3. 1. Przez progi unijne należy rozumieć kwoty wartości zamówień lub konkursów określone w:

- 1) art. 4 i art. 13 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylającej dyrektywę 2004/18/WE (Dz. Urz. UE L 94 z 28.03.2014, str. 65, z późn. zm.²⁾), zwanej dalej „dyrektywą 2014/24/UE”,
- 2) art. 15 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/25/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych, uchylającej dyrektywę 2004/17/WE (Dz. Urz. UE L 94 z 28.03.2014, str. 243, z późn. zm.³⁾), zwanej dalej „dyrektywą 2014/25/UE”,
- 3) art. 8 dyrektywy 2009/81/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania niektórych zamówień na roboty budowlane, dostawy i usługi przez instytucje lub podmioty zamawiające w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa i zmieniającej dyrektywę 2004/17/WE i 2004/18/WE (Dz. Urz. UE L 216 z 20.08.2009, str. 76, z późn. zm.⁴⁾), zwanej dalej „dyrektywą 2009/81/WE”

– aktualizowane w aktach wykonawczych Komisji Europejskiej, wydawanych odpowiednio na podstawie art. 6 ust. 5 dyrektywy 2014/24/UE, art. 17 ust. 4 dyrektywy 2014/25/UE i art. 68 dyrektywy 2009/81/WE.

2. Prezes Urzędu Zamówień Publicznych, zwany dalej „Prezesem Urzędu”, informuje o:

- 1) aktualnych progach unijnych, ich równowartości w złotych oraz o równowartości w złotych kwot wyrażonych w ustawie w euro, ustalonych zgodnie z komunikatem Komisji Europejskiej, wydanym odpowiednio na podstawie:
  - a) art. 6 ust. 3 dyrektywy 2014/24/UE,
  - b) art. 17 ust. 2 dyrektywy 2014/25/UE,
  - c) art. 68 ust. 2 i 3 dyrektywy 2009/81/WE,
- 2) średnim kursie złotego w stosunku do euro, stanowiącym podstawę przeliczania wartości zamówień lub konkursów, ustalonym na podstawie kwot określonych w komunikacie Komisji Europejskiej, o którym mowa w pkt 1

– mających zastosowanie do postępowań o udzielenie zamówienia i konkursów wszczętych od dnia wejścia w życie aktów wykonawczych Komisji Europejskiej, wydawanych odpowiednio na podstawie art. 6 ust. 5 dyrektywy 2014/24/UE, art. 17 ust. 4 dyrektywy 2014/25/UE i art. 68 dyrektywy 2009/81/WE.

3. Informacje, o których mowa w ust. 2, są ogłaszane w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, oraz zamieszczane na stronie internetowej Urzędu Zamówień Publicznych, zwanego dalej „Urzędem”, niezwłocznie po publikacji komunikatu Komisji Europejskiej, o którym mowa w ust. 2, w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.

4. Do przeliczania kwot wartości zamówień wyrażonych w ustawie w euro stosuje się średni kurs złotego w stosunku do euro, o którym mowa w ust. 2 pkt 2.

²⁾ Zmiany wymienionej dyrektywy zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 307 z 25.11.2015, str. 5, Dz. Urz. UE L 24 z 30.01.2016, str. 14 oraz Dz. Urz. UE L 337 z 19.12.2017, str. 19.

³⁾ Zmiany wymienionej dyrektywy zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 307 z 25.11.2015, str. 7 oraz Dz. Urz. UE L 337 z 19.12.2017, str. 17.

⁴⁾ Zmiany wymienionej dyrektywy zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 314 z 01.12.2009, str. 64, Dz. Urz. UE L 319 z 02.12.2011, str. 43, Dz. Urz. UE L 158 z 10.06.2013, str. 184, Dz. Urz. UE L 335 z 14.12.2013, str. 17, Dz. Urz. UE L 330 z 16.12.2015, str. 14 oraz Dz. Urz. UE L 337 z 19.12.2017, str. 22.

Art. 4. Przepisy ustawy stosuje się do zamawiających publicznych, którymi są:

- 1) jednostki sektora finansów publicznych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869, 1622 i 1649);
- 2) inne, niż określone w pkt 1, państwowe jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej;
- 3) inne, niż określone w pkt 1, osoby prawne, utworzone w szczególnym celu zaspokajania potrzeb o charakterze powszechnym, niemających charakteru przemysłowego ani handlowego, jeżeli podmioty, o których mowa w tym przepisie oraz w pkt 1 i 2, pojedynczo lub wspólnie, bezpośrednio lub pośrednio przez inny podmiot:
  - a) finansują je w ponad 50% lub
  - b) posiadają ponad połowę udziałów albo akcji, lub
  - c) sprawują nadzór nad organem zarządzającym, lub
  - d) mają prawo do powoływania ponad połowy składu organu nadzorczego lub zarządzającego;
- 4) związki podmiotów, o których mowa w pkt 1 lub 2, lub podmiotów, o których mowa w pkt 3.

Art. 5. 1. Przepisy ustawy stosuje się do zamawiających sektorowych, którymi są:

- 1) zamawiający publiczni w zakresie, w jakim wykonują jeden z rodzajów działalności sektorowej, o której mowa w ust. 4;
- 2) inne, niż określone w pkt 1, podmioty, które wykonują jeden z rodzajów działalności sektorowej, o której mowa w ust. 4, oraz na których zamawiający publiczni, pojedynczo lub wspólnie, bezpośrednio lub pośrednio przez inny podmiot wywierają dominujący wpływ, w szczególności:
  - a) posiadają ponad połowę udziałów albo akcji lub
  - b) posiadają ponad połowę głosów wynikających z udziałów albo akcji, lub
  - c) mają prawo do powoływania ponad połowy składu organu nadzorczego lub zarządzającego;
- 3) inne, niż określone w pkt 1 i 2, podmioty, które wykonują jeden z rodzajów działalności sektorowej, o której mowa w ust. 4, jeżeli działalność ta jest wykonywana na podstawie praw szczególnych lub wyłącznych.

2. Prawami szczególnymi lub wyłącznymi w rozumieniu ust. 1 pkt 3 są prawa przyznane w drodze ustawy lub decyzji administracyjnej, polegające na zastrzeżeniu wykonywania określonej działalności dla jednego lub większej liczby podmiotów, wywierające istotny wpływ na możliwość wykonywania tej działalności przez inne podmioty, z wyłączeniem praw przyznanych w drodze ogłoszonego publicznie postępowania na podstawie obiektywnych i niedyskryminujących kryteriów, w szczególności postępowania:

- 1) obejmującego ogłoszenie o zamówieniu lub wszczęcie postępowania o udzielenie koncesji na roboty budowlane lub usługi;
- 2) prowadzonego na podstawie przepisów ogłoszonych w obwieszczeniu Prezesa Urzędu, o którym mowa w ust. 3.

3. Prezes Urzędu ogłasza, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, oraz zamieszcza na stronie internetowej Urzędu wykaz aktów prawnych wdrażających przepisy określone w załączniku II do dyrektywy 2014/25/UE.

4. Działalnością sektorową w zakresie:

- 1) gospodarki wodnej jest:
  - a) udostępnianie lub obsługa stałych sieci przeznaczonych do świadczenia usług publicznych w związku z produkcją, transportem lub dystrybucją wody pitnej,
  - b) dostarczanie wody pitnej do sieci, o których mowa w lit. a, chyba że:
    - produkcja wody pitnej przez zamawiającego sektorowego, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, jest niezbędna do prowadzenia działalności innej niż określona w pkt 1–4, oraz
    - dostarczanie wody pitnej do sieci uzależnione jest wyłącznie od własnego zużycia zamawiającego i w okresie ostatnich 3 lat łącznie z rokiem, w którym udziela się zamówienia, nie przekracza 30% wielkości jego łącznej produkcji,

- c) związane z działalnością, o której mowa w lit. a i b, działania w zakresie:
- projektów dotyczących inżynierii wodnej, nawadniania lub melioracji, pod warunkiem że ilość wody wykorzystywanej do celów dostaw wody pitnej stanowi ponad 20% łącznej ilości wody dostępnej dzięki tym projektom lub instalacjom nawadniającym lub melioracyjnym,
  - odprowadzania lub oczyszczania ścieków;
- 2) energii elektrycznej jest:
- a) udostępnianie lub obsługa stałych sieci przeznaczonych do świadczenia usług publicznych w związku z produkcją, przesyłaniem lub dystrybucją energii elektrycznej,
- b) dostarczanie energii elektrycznej do sieci, o których mowa w lit. a, chyba że:
- produkcja energii elektrycznej przez zamawiającego sektorowego, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, jest niezbędna do prowadzenia działalności innej niż określona w pkt 1-4, oraz
  - dostarczanie energii elektrycznej do sieci uzależnione jest wyłącznie od własnego zużycia zamawiającego i w okresie ostatnich 3 lat łącznie z rokiem, w którym udziela się zamówienia, nie przekracza 30% łącznej produkcji energii elektrycznej;
- 3) gazu i energii cieplnej jest:
- a) udostępnianie lub obsługa stałych sieci przeznaczonych do świadczenia usług publicznych w związku z produkcją, transportem lub dystrybucją gazu lub energii cieplnej,
- b) dostarczanie gazu lub energii cieplnej do sieci, o których mowa w lit. a, chyba że:
- produkcja gazu lub energii cieplnej przez zamawiającego sektorowego, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, stanowi nieuniknioną konsekwencję prowadzenia działalności innej niż określona w pkt 1-4, oraz
  - dostarczanie gazu lub energii cieplnej do sieci ma na celu wyłącznie ekonomiczne wykorzystanie produkcji i w okresie ostatnich 3 lat, łącznie z rokiem, w którym udziela się zamówienia, nie przekracza 20% przeciętnych przychodów zamawiającego;
- 4) usług transportowych jest działalność polegająca na udostępnianiu lub obsłudze sieci przeznaczonych do świadczenia usług publicznych w zakresie transportu kolejowego, tramwajowego, trolejbusowego, autobusowego, koleją linową lub przy użyciu systemów automatycznych;
- 5) portów, przystani i portów lotniczych jest działalność związana z eksploatacją obszaru geograficznego, w celu udostępniania przewoźnikom lotniczym, przewoźnikom morskim oraz przewoźnikom śródlądowym odpowiednio portów lotniczych, portów morskich i portów śródlądowych, lub innych terminali;
- 6) usług pocztowych jest działalność polegająca na świadczeniu usług:
- a) przyjmowania, sortowania, przemieszczania lub doręczania przesyłek pocztowych,
- b) zarządzania usługami, o których mowa w lit. a, oraz świadczeniu usług dotyczących przesyłek nieuwzględnionych w lit. a, takich jak druki bezadresowe, o ile te usługi są świadczone przez podmiot świadczący usługi, o których mowa w lit. a;
- 7) wydobywania paliw jest działalność polegająca na wydobyciu ropy naftowej lub gazu i ich naturalnych pochodnych oraz poszukiwaniu lub wydobyciu węgla brunatnego, węgla kamiennego lub innych paliw stałych.

5. Przez dostarczanie i dystrybucję, o których mowa w ust. 4 pkt 1-3, należy rozumieć również produkcję, sprzedaż hurtową i detaliczną.

Art. 6. Przepisy ustawy stosuje się do zamawiających subsydiowanych, którymi są zamawiający inni niż zamawiający publiczni lub zamawiający sektorowi, jeżeli zachodzą łącznie następujące okoliczności:

- 1) ponad 50% wartości udzielanego przez ten podmiot zamówienia jest finansowane ze środków publicznych lub zamawiających, o których mowa w art. 4 i art. 5 ust. 1 pkt 1;
- 2) wartość zamówienia jest równa lub przekracza progi unijne;
- 3) przedmiotem zamówienia są roboty budowlane w zakresie inżynierii lądowej lub wodnej określone w załączniku II do dyrektywy 2014/24/UE, budowy szpitali, obiektów sportowych, rekreacyjnych lub wypoczynkowych, budynków szkolnych, budynków szkół wyższych lub budynków wykorzystywanych przez administrację publiczną lub usługi związane z takimi robotami budowlanymi.

Art. 7. Ilekroć w niniejszej ustawie jest mowa o:

- 1) cenie – należy przez to rozumieć cenę w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 ustawy z dnia 9 maja 2014 r. o informowaniu o cenach towarów i usług (Dz. U. z 2019 r. poz. 178), nawet jeżeli jest płacona na rzecz osoby niebędącej przedsiębiorcą;
- 2) cyklu życia – należy przez to rozumieć wszelkie możliwe kolejne lub powiązane fazy istnienia przedmiotu dostawy, usługi lub roboty budowlanej, w szczególności badanie, rozwój, projektowanie przemysłowe, testowanie, produkcję, transport, używanie, naprawę, modernizację, zmianę, utrzymanie przez okres istnienia, logistykę, szkolenie, zużycie, wyburzenie, wycofanie i usuwanie;
- 3) dokumentach zamówienia – należy przez to rozumieć dokumenty sporządzone przez zamawiającego lub dokumenty, do których zamawiający odwołuje się, inne niż ogłoszenie, służące do określenia lub opisanego warunków zamówienia, w tym specyfikacja warunków zamówienia oraz opis potrzeb i wymagań;
- 4) dostawach – należy przez to rozumieć nabywanie produktów, którymi są rzeczy ruchome, energia, woda oraz prawa majątkowe, jeżeli mogą być przedmiotem obrotu, w szczególności na podstawie umowy sprzedaży, dostawy, najmu, dzierżawy oraz leasingu z opcją lub bez opcji zakupu, które może obejmować dodatkowo rozmieszczenie lub instalację;
- 5) dynamicznym systemie zakupów – należy przez to rozumieć ograniczony w czasie elektroniczny proces udzielania zamówień, których przedmiotem są ogólnie dostępne usługi, dostawy lub roboty budowlane;
- 6) innowacji – należy przez to rozumieć wdrażanie nowego lub znacznie udoskonalonego produktu, usługi lub procesu, w tym między innymi procesów produkcji, budowy lub konstrukcji, nowej metody marketingowej lub nowej metody organizacyjnej w działalności gospodarczej, organizowaniu pracy lub relacjach zewnętrznych;
- 7) kierownika zamawiającego – należy przez to rozumieć osobę lub organ, który zgodnie z obowiązującymi przepisami, statutem lub umową, jest uprawniony do zarządzania zamawiającym, z wyłączeniem pełnomocników ustanowionych przez zamawiającego;
- 8) konkursie – należy przez to rozumieć przyrzeczenie publiczne, w którym zamawiający, przez publiczne ogłoszenie, przyrzeka nagrodę za wykonanie i przeniesienie prawa do pracy konkursowej wybranej przez sąd konkursowy;
- 9) kryteriach selekcji – należy przez to rozumieć obiektywne i niedyskryminacyjne kryteria stosowane przez zamawiającego w postępowaniu o udzielenie zamówienia albo w konkursie, w celu ograniczenia liczby wykonawców albo uczestników konkursu, niepodlegających wykluczeniu i spełniających warunki udziału w postępowaniu albo w konkursie, których zamawiający zaprosi do złożenia ofert wstępnych lub ofert, do negocjacji lub dialogu albo do złożenia prac konkursowych;
- 10) łańcuchu dostaw – należy przez to rozumieć wszystkie zasoby i działania niezbędne do wykonania dostaw, usług i robót budowlanych, które są przedmiotem zamówienia;
- 11) newralgicznych robotach budowlanych – należy przez to rozumieć roboty budowlane przeznaczone do celów bezpieczeństwa, które wiążą się z korzystaniem z informacji niejawnych lub informacji podlegających ochronie ze względów bezpieczeństwa, wymagają ich wykorzystania lub je zawierają;
- 12) newralgicznym sprzęcie – należy przez to rozumieć sprzęt przeznaczony do celów bezpieczeństwa, który wiąże się z korzystaniem z informacji niejawnych lub informacji podlegających ochronie ze względów bezpieczeństwa, wymaga ich wykorzystania lub je zawiera;
- 13) newralgicznych usługach – należy przez to rozumieć usługi przeznaczone do celów bezpieczeństwa, które wiążą się z korzystaniem z informacji niejawnych lub informacji podlegających ochronie ze względów bezpieczeństwa, wymagają ich wykorzystania lub je zawierają;
- 14) obiekcie budowlanym – należy przez to rozumieć wynik całości robót budowlanych w zakresie budownictwa lub inżynierii lądowej i wodnej, który może samoistnie spełniać funkcję gospodarczą lub techniczną;
- 15) ofercie częściowej – należy przez to rozumieć ofertę przewidującą, zgodnie z dokumentami zamówienia, wykonanie części zamówienia;
- 16) pisemności – należy przez to rozumieć sposób wyrażenia informacji przy użyciu wyrazów, cyfr lub innych znaków pisarskich, które można odczytać i powielić, w tym przekazywanych przy użyciu środków komunikacji elektronicznej;
- 17) podmiotowych środkach dowodowych – należy przez to rozumieć środki służące potwierdzeniu braku podstaw wykluczenia, spełniania warunków udziału w postępowaniu lub kryteriów selekcji, z wyjątkiem oświadczenia, o którym mowa w art. 125 ust. 1;

- 18) postępowaniu o udzielenie zamówienia – należy przez to rozumieć postępowanie wszczynane przez przekazanie albo zamieszczenie ogłoszenia, przekazanie zaproszenia do negocjacji albo zaproszenia do składania ofert, prowadzone jako uporządkowany ciąg czynności, których podstawą są warunki zamówienia ustalone przez zamawiającego, prowadzące do wyboru najkorzystniejszej oferty lub wynegocjowania postanowień umowy w sprawie zamówienia publicznego, kończące się zawarciem umowy w sprawie zamówienia publicznego albo jego unieważnieniem, z tym że zawarcie umowy w sprawie zamówienia publicznego nie stanowi czynności w tym postępowaniu;
- 19) protokole postępowania – należy przez to rozumieć dokument sporządzany przez zamawiającego, który potwierdza przebieg postępowania o udzielenie zamówienia;
- 20) przedmiotowych środkach dowodowych – należy przez to rozumieć środki służące potwierdzeniu zgodności oferowanych dostaw, usług lub robót budowlanych z wymaganiami, cechami lub kryteriami określonymi w opisie przedmiotu zamówienia lub opisie kryteriów oceny ofert, lub wymaganiami związanymi z realizacją zamówienia;
- 21) robotach budowlanych – należy przez to rozumieć wykonanie albo zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych, określonych w załączniku II do dyrektywy 2014/24/UE, w załączniku I do dyrektywy 2014/25/UE oraz objętych działem 45 załącznika I do rozporządzenia (WE) nr 2195/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 listopada 2002 r. w sprawie Wspólnego Słownika Zamówień (CPV) (Dz. Urz. WE L 340 z 16.12.2002, str. 1, z późn. zm.⁵⁾), zwanego dalej „Wspólnym Słownikiem Zamówień”, lub obiektu budowlanego, a także realizację obiektu budowlanego za pomocą dowolnych środków, zgodnie z wymaganiami określonymi przez zamawiającego;
- 22) sprzęcie wojskowym – należy przez to rozumieć wyposażenie specjalnie zaprojektowane lub zaadaptowane do potrzeb wojskowych i przeznaczone do użycia jako broń, amunicja lub materiały wojenne;
- 23) środkach komunikacji elektronicznej – należy przez to rozumieć środki komunikacji elektronicznej w rozumieniu ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. z 2019 r. poz. 123 i 730);
- 24) środkach publicznych – należy przez to rozumieć środki publiczne w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych;
- 25) udzieleniu zamówienia – należy przez to rozumieć zawarcie umowy w sprawie zamówienia publicznego;
- 26) umowie ramowej – należy przez to rozumieć umowę zawartą między zamawiającym a jednym lub większą liczbą wykonawców, której celem jest ustalenie warunków dotyczących zamówień, jakie mogą zostać udzielone w danym okresie, w szczególności cen i, jeżeli zachodzi taka potrzeba, przewidywanych ilości;
- 27) umowie o podwykonawstwo – należy przez to rozumieć umowę w formie pisemnej o charakterze odpłatnym, zawartą między wykonawcą a podwykonawcą, a w przypadku zamówienia na roboty budowlane innego niż zamówienie w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa, także między podwykonawcą a dalszym podwykonawcą lub między dalszymi podwykonawcami, na mocy której odpowiednio podwykonawca lub dalszy podwykonawca, zobowiązuje się wykonać część zamówienia;
- 28) usługach – należy przez to rozumieć wszelkie świadczenia, które nie są robotami budowlanymi lub dostawami;
- 29) warunkach zamówienia – należy przez to rozumieć warunki, które dotyczą zamówienia lub postępowania o udzielenie zamówienia, wynikające w szczególności z opisu przedmiotu zamówienia, wymagań związanych z realizacją zamówienia, kryteriów oceny ofert, wymagań proceduralnych lub projektowanych postanowień umowy w sprawie zamówienia publicznego;
- 30) wykonawcy – należy przez to rozumieć osobę fizyczną, osobę prawną albo jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, która oferuje na rynku wykonanie robót budowlanych lub obiektu budowlanego, dostawę produktów lub świadczenie usług lub ubiega się o udzielenie zamówienia, złożyła ofertę lub zawarła umowę w sprawie zamówienia publicznego;
- 31) zamawiającym – należy przez to rozumieć osobę fizyczną, osobę prawną albo jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, obowiązującą na podstawie ustawy do jej stosowania;
- 32) zamówieniu – należy przez to rozumieć umowę odpłatną zawieraną między zamawiającym a wykonawcą, której przedmiotem jest nabycie przez zamawiającego od wybranego wykonawcy robót budowlanych, dostaw lub usług;
- 33) zamówieniu klasycznym – należy przez to rozumieć zamówienie udzielane przez zamawiającego publicznego oraz zamawiającego subsydiowanego inne niż zamówienie sektorowe i zamówienie w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa;

⁵⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 329 z 17.12.2003, str. 1, Dz. Urz. UE L 74 z 15.03.2008, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 188 z 18.07.2009, str. 14.

- 34) zamówieniu na usługi społeczne i inne szczególne usługi – należy przez to rozumieć zamówienia klasyczne lub zamówienia sektorowe, na usługi wymienione odpowiednio w załączniku XIV do dyrektywy 2014/24/UE oraz załączniku XVII do dyrektywy 2014/25/UE;
- 35) zamówieniu sektorowym – należy przez to rozumieć zamówienie udzielane przez zamawiającego sektorowego w celu prowadzenia jednego z rodzajów działalności sektorowej, o której mowa w art. 5 ust. 4;
- 36) zamówieniu w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa – należy przez to rozumieć zamówienie udzielane przez zamawiającego publicznego lub zamawiającego sektorowego, którego przedmiotem są:
  - a) dostawy sprzętu wojskowego, w tym wszelkich jego części, komponentów, podzespołów lub jego oprogramowania,
  - b) dostawy newralgicznego sprzętu, w tym wszelkich jego części, komponentów, podzespołów lub jego oprogramowania,
  - c) roboty budowlane, dostawy i usługi związane z zabezpieczeniem obiektów będących w dyspozycji podmiotów realizujących zamówienia w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa lub związane ze sprzętem, o którym mowa w lit. a i b, i wszystkich jego części, komponentów i podzespołów związanych z cyklem życia tego produktu lub usługi,
  - d) roboty budowlane i usługi przeznaczone wyłącznie do celów wojskowych, newralgiczne roboty budowlane lub newralgiczne usługi.

Art. 8. 1. Do czynności podejmowanych przez zamawiającego, wykonawców oraz uczestników konkursu w postępowaniu o udzielenie zamówienia i konkursie oraz do umów w sprawach zamówień publicznych stosuje się przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2019 r. poz. 1145 i 1495), jeżeli przepisy ustawy nie stanowią inaczej.

2. Termin oznaczony w godzinach rozpoczyna się z początkiem pierwszej godziny i kończy się z upływem ostatniej godziny.

3. Jeżeli początkiem terminu oznaczonego w godzinach jest pewne zdarzenie, nie uwzględnia się przy obliczaniu terminu godziny, w której to zdarzenie nastąpiło.

4. Termin obejmujący dwa lub więcej dni zawiera co najmniej dwa dni robocze.

5. Dniem roboczym nie jest dzień uznany ustawowo za wolny od pracy oraz sobota.

Oddział 2

Wyłączenia stosowania przepisów ustawy

Art. 9. Przepisów ustawy nie stosuje się do zamówień klasycznych oraz zamówień sektorowych, lub konkursów:

- 1) których zamawiający jest obowiązany udzielić lub które ma obowiązek przeprowadzić na podstawie innej, niż określona ustawą, procedury:
  - a) organizacji międzynarodowej,
  - b) wynikającej z porozumienia tworzącego zobowiązanie prawnomiędzynarodowe, jak umowa międzynarodowa zawarta między Rzeczpospolitą Polską a jednym lub wieloma państwami niebędącymi członkami Unii Europejskiej, w celu pozyskania dostaw, usług lub robót budowlanych na potrzeby zrealizowania lub prowadzenia wspólnego przedsięwzięcia;
- 2) w całości finansowanych przez organizację międzynarodową lub międzynarodową instytucję finansującą, jeżeli zamawiający stosuje do tych zamówień lub konkursów inną, niż określona ustawą, procedurę organizacji międzynarodowej lub międzynarodowej instytucji finansującej;
- 3) finansowanych w ponad 50% przez organizację międzynarodową lub międzynarodową instytucję finansującą, jeżeli uzgodniono z nimi zastosowanie do tych zamówień lub konkursów innej, niż określona ustawą, procedury organizacji międzynarodowej lub międzynarodowej instytucji finansującej.

Art. 10. 1. Przepisów ustawy nie stosuje się do zamówień lub konkursów udzielanych przez:

- 1) Narodowy Bank Polski związanych z:
  - a) wykonywaniem zadań dotyczących realizacji polityki pieniężnej, a w szczególności zamówień na usługi finansowe związane z emisją, sprzedażą, kupnem i transferem papierów wartościowych lub innych instrumentów finansowych,
  - b) obrotem papierami wartościowymi emitowanymi przez Skarb Państwa,

- c) obsługą zarządzania długiem krajowym i zadłużeniem zagranicznym,
  - d) emisją znaków pieniężnych i gospodarką tymi znakami,
  - e) gromadzeniem rezerw dewizowych i zarządzaniem tymi rezerwami,
  - f) gromadzeniem złota i metali szlachetnych,
  - g) prowadzeniem rachunków bankowych i przeprowadzaniem bankowych rozliczeń pieniężnych;
- 2) Bank Gospodarstwa Krajowego:
- a) związanych z realizacją zadań dotyczących obsługi funduszy utworzonych, powierzonych lub przekazanych Bankowi Gospodarstwa Krajowego oraz realizacją programów rządowych, w części dotyczącej:
    - prowadzenia rachunków bankowych, przeprowadzania bankowych rozliczeń pieniężnych i działalności na rynku międzybankowym,
    - pozyskiwania środków finansowych dla zapewnienia płynności finansowej, finansowania działalności obsługiwanych funduszy i programów oraz refinansowania akcji kredytowej,
  - b) związanych z operacjami na rynku międzybankowym dotyczących zarządzania długiem Skarbu Państwa oraz płynnością budżetu państwa,
  - c) związanych z wykonywaniem działalności bankowej przez Bank Gospodarstwa Krajowego, w części dotyczącej:
    - otwierania i prowadzenia rachunków bankowych, przeprowadzania bankowych rozliczeń pieniężnych i działalności na rynku międzybankowym,
    - pozyskiwania środków finansowych dla zapewnienia płynności finansowej oraz refinansowania akcji kredytowej,
  - d) o wartości mniejszej niż progi unijne;
- 3) zamawiających publicznych oraz zamawiających subsydiowanych, w celu prowadzenia działalności w zakresie:
- a) udostępniania publicznej sieci telekomunikacyjnej lub
  - b) obsługi publicznej sieci telekomunikacyjnej, lub
  - c) świadczenia publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych za pomocą publicznej sieci telekomunikacyjnej;
- 4) zamawiających sektorowych, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1, wykonujących działalność sektorową w zakresie usług pocztowych, o której mowa w art. 5 ust. 4 pkt 6, w celu świadczenia usług:
- a) o wartości dodanej związanych z systemami teleinformatycznymi w rozumieniu ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną, wyłącznie za pomocą takich systemów, w tym bezpiecznego przesyłania kodowanych dokumentów za pomocą systemów teleinformatycznych, usług zarządzania adresami i przesyłania poleconej poczty elektronicznej,
  - b) finansowych, objętych kodami CPV od 66100000-1 do 66720000-3, określonymi we Wspólnym Słowniku Zamówień, w szczególności przekazów pocztowych i pocztowych przelewów na konto,
  - c) filatelistycznych lub logistycznych;
- 5) instytucję pomostową, o której mowa w art. 2 pkt 26 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji (Dz. U. z 2019 r. poz. 795, 730, 1495, 1655 i 1798), lub podmiot zarządzający aktywami, o którym mowa w art. 2 pkt 46 tej ustawy.
2. Przepisów ustawy nie stosuje się do zamówień:
- 1) na usługi Narodowego Banku Polskiego;
  - 2) na usługi Banku Gospodarstwa Krajowego, w zakresie bankowej obsługi jednostek, o których mowa w art. 4 pkt 1 i 2, z wyłączeniem jednostek samorządu terytorialnego;
  - 3) udzielanych instytucji gospodarki budżetowej przez organ władzy publicznej wykonujący funkcje organu założycielskiego tej instytucji, jeżeli łącznie są spełnione następujące warunki:
    - a) ponad 80% działalności instytucji gospodarki budżetowej dotyczy wykonywania zadań publicznych na rzecz tego organu władzy publicznej,
    - b) organ władzy publicznej sprawuje nad instytucją gospodarki budżetowej kontrolę odpowiadającą kontroli sprawowanej nad własnymi jednostkami organizacyjnymi nieposiadającymi osobowości prawnej, polegającą na wpływie na cele strategiczne oraz istotne decyzje dotyczące zarządzania sprawami instytucji,
    - c) przedmiot zamówienia należy do zakresu działalności podstawowej instytucji gospodarki budżetowej określonego zgodnie z art. 26 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych;

- 4) na usługi udzielane przez zamawiającego publicznego i zamawiającego sektorowego zamawiającemu publicznemu, któremu wyłączne prawo do świadczenia tych usług przyznano na podstawie ustawy lub innego aktu normatywnego podlegającego publikacji.

3. Przy obliczaniu procentu działalności, o którym mowa w ust. 2 pkt 3 lit. a, uwzględnia się:

- 1) średni całkowity obrót osiągnięty przez instytucję gospodarki budżetowej lub
- 2) inną alternatywną miarę opartą na działalności, w szczególności koszty poniesione przez instytucję gospodarki budżetowej

– w odniesieniu do usług, dostaw lub robót budowlanych za 3 lata poprzedzające udzielenie zamówienia.

4. Jeżeli ze względu na dzień utworzenia lub rozpoczęcia działalności przez instytucję gospodarki budżetowej lub reorganizację jej działalności, dane za 3 lata poprzedzające udzielenie zamówienia dotyczące średniego całkowitego obrotu lub inna alternatywna miara oparta na działalności, w szczególności koszty poniesione przez instytucję gospodarki budżetowej, są niedostępne lub nieadekwatne, przy obliczaniu procentu działalności, o którym mowa w ust. 2 pkt 3 lit. a, uwzględnia się wiarygodną miarę, w szczególności prognozy dotyczące obrotu, kosztów lub innej alternatywnej miary.

Art. 11. 1. Przepisów ustawy nie stosuje się do zamówień lub konkursów, których przedmiotem:

- 1) są usługi arbitrażowe lub pojednawcze;
- 2) są usługi prawne:
  - a) zastępstwa procesowego wykonywanego przez adwokata, radcę prawnego lub prawnika zagranicznego w rozumieniu ustawy z dnia 5 lipca 2002 r. o świadczeniu przez prawników zagranicznych pomocy prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1874 oraz z 2019 r. poz. 730), w postępowaniu arbitrażowym lub pojednawczym, lub przed sądami, trybunałami lub innymi organami publicznymi państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państw trzecich lub przed międzynarodowymi sądami, trybunałami, instancjami arbitrażowymi lub pojednawczymi,
  - b) doradztwa prawnego wykonywanego przez adwokata, radcę prawnego lub prawnika zagranicznego w rozumieniu ustawy z dnia 5 lipca 2002 r. o świadczeniu przez prawników zagranicznych pomocy prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej, w zakresie przygotowania postępowań, o których mowa w lit. a, lub gdy zachodzi wysokie prawdopodobieństwo, że sprawa, której dotyczy to doradztwo, stanie się przedmiotem tych postępowań,
  - c) notarialnego poświadczania i uwierzytelniania dokumentów,
  - d) do świadczenia których wykonawcy są wyznaczani przez sąd lub trybunał danego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, lub wyznaczani z mocy prawa w celu wykonania konkretnych zadań pod nadzorem takich trybunałów lub sądów,
  - e) związane z wykonywaniem władzy publicznej;
- 3) są usługi badawcze lub rozwojowe, chyba że są one objęte kodami CPV od 73000000-2 do 73120000-9, 73300000-5, 73420000-2 i 73430000-5, określonymi we Wspólnym Słowniku Zamówień, oraz spełnione są łącznie następujące warunki:
  - a) korzyści z tych usług przypadają wyłącznie zamawiającemu na potrzeby jego własnej działalności,
  - b) całość wynagrodzenia za świadczoną usługę wypłaca zamawiający;
- 4) jest nabycie audycji i materiałów do audycji lub ich opracowanie, produkcja lub koprodukcja, jeżeli są przeznaczone na potrzeby świadczenia audiowizualnych usług medialnych lub radiowych usług medialnych – udzielanych przez dostawców audiowizualnych lub radiowych usług medialnych;
- 5) jest zakup czasu antenowego lub audycji od dostawców audiowizualnych lub radiowych usług medialnych;
- 6) jest nabycie własności lub innych praw do istniejących budynków lub nieruchomości;
- 7) są usługi finansowe związane z emisją, sprzedażą, kupnem lub zbyciem papierów wartościowych lub innych instrumentów finansowych, w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2018 r. poz. 2286, z późn. zm.⁶⁾), oraz operacje przeprowadzane z Europejskim Instrumentem Stabilności Finansowej i Europejskim Mechanizmem Stabilności;
- 8) są pożyczki lub kredyty, bez względu na to, czy wiążą się one z emisją, sprzedażą, kupnem lub zbyciem papierów wartościowych lub innych instrumentów finansowych w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi, z wyjątkiem kredytów zaciąganych przez jednostki samorządu terytorialnego w ramach limitów zobowiązań określonych w uchwale budżetowej;

⁶⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 2243 i 2244 oraz z 2019 r. poz. 730, 875, 1655 i 1798.

- 9) są usługi w dziedzinie obrony cywilnej, ochrony ludności i zapobiegania niebezpieczeństwom, świadczone przez organizacje lub stowarzyszenia o charakterze niekomercyjnym i objęte kodami CPV 75250000-3, 75251000-0, 75251100-1, 75251110-4, 75251120-7, 75252000-7, 75222000-8, 98113100-9 oraz 85143000-3, określonymi we Wspólnym Słowniku Zamówień, z wyjątkiem usług transportu sanitarnego pacjentów;
- 10) są usługi publiczne w zakresie transportu pasażerskiego koleją lub metrem;
- 11) są dostawy uprawnień do emisji do powietrza gazów cieplarnianych i innych substancji, jednostek poświadczonej redukcji emisji oraz jednostek redukcji emisji, w rozumieniu przepisów o handlu uprawnieniami do emisji do powietrza gazów cieplarnianych i innych substancji.
  2. Przepisów ustawy nie stosuje się do umów:
    - 1) z zakresu prawa pracy;
    - 2) koncesji na roboty budowlane oraz koncesji na usługi w rozumieniu ustawy z dnia 21 października 2016 r. o umowie koncesji na roboty budowlane lub usługi (Dz. U. z 2019 r. poz. 1528 i 1655), chyba że ustawa stanowi inaczej;
    - 3) o których mowa w art. 149 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1668, z późn. zm.⁷⁾).
  3. Przepisów ustawy nie stosuje się do zamówień związanych z przygotowaniem i przeprowadzeniem:
    - 1) procesu wypłat środków gwarantowanych, o których mowa w art. 2 pkt 65 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji, w szczególności usług świadczonych przez podmiot, z którym zostanie zawarta umowa o dokonanie wypłat środków gwarantowanych;
    - 2) przymusowej restrukturyzacji albo umorzeniem lub konwersją instrumentów kapitałowych, których przedmiotem jest:
      - a) przeprowadzenie oszacowania,
      - b) świadczenie usług doradztwa, w tym doradztwa strategicznego, ekonomiczno-finansowego, podatkowego, prawnego i informatycznego,
      - c) powierzenie przedsiębiorcy lub przedsiębiorcy zagranicznemu wykonywania pośrednictwa w zakresie czynności wymienionych w art. 5 i art. 6 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 2187, z późn. zm.⁸⁾) w imieniu i na rzecz banku w restrukturyzacji, oraz czynności związanych z działalnością prowadzoną przez firmę inwestycyjną w restrukturyzacji, w tym z prowadzoną przez nią działalnością maklerską.
  4. Przepisów ustawy nie stosuje się do zamówień dotyczących wytwarzania:
    - 1) blankietów dokumentów publicznych, o których mowa w art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 22 listopada 2018 r. o dokumentach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 53, 1091 i 1716), oraz ich personalizacji lub indywidualizacji;
    - 2) znaków akcyzy;
    - 3) znaków legalizacyjnych i nalepek kontrolnych, o których mowa w ustawie z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2018 r. poz. 1990, z późn. zm.⁹⁾);
    - 4) kart do głosowania i nakładek na karty do głosowania, o których mowa odpowiednio w art. 40 § 1 i art. 40a § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2019 r. poz. 684 i 1504) oraz w art. 20 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym (Dz. U. z 2019 r. poz. 1444 i 1504);
    - 5) znaków holograficznych umieszczanych na zaświadczeniach o prawie do głosowania, o których mowa w art. 32 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy;
    - 6) układu mikroprocesorowego z oprogramowaniem służącym do zarządzania dokumentami publicznymi, systemów i baz informatycznych niezbędnych do zastosowania dokumentów publicznych, o których mowa w art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 22 listopada 2018 r. o dokumentach publicznych, zawierających warstwę elektroniczną, zgodnie z ich przeznaczeniem.

⁷⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 2024 i 2245 oraz z 2019 r. poz. 276, 447, 534, 577, 730, 823, 1655 i 1818.

⁸⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 2243 i 2354 oraz z 2019 r. poz. 326, 730, 875, 1074, 1358, 1495, 1501, 1520, 1622, 1649, 1667, 1696 i 1751.

⁹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 2244 i 2322 oraz z 2019 r. poz. 53, 60, 730, 752, 870, 1123, 1180, 1466, 1501, 1556, 1579 i 1818.

5. Przepisów ustawy nie stosuje się do zamówień o wartości mniejszej niż progi unijne:

- 1) których przedmiotem są dostawy lub usługi służące wyłącznie do celów prac badawczych, eksperymentalnych, naukowych lub rozwojowych, które nie służą prowadzeniu przez zamawiającego produkcji masowej służącej osiągnięciu rentowności rynkowej lub pokryciu kosztów badań lub rozwojowi;
- 2) których przedmiotem są dostawy lub usługi z zakresu działalności kulturalnej związanej z organizacją wystaw, koncertów, konkursów, festiwali, widowisk, spektakli teatralnych, przedsięwzięć z zakresu edukacji kulturalnej lub z gromadzeniem materiałów bibliotecznych przez biblioteki lub muzealiów, a także z zakresu działalności archiwalnej związanej z gromadzeniem materiałów archiwalnych, jeżeli zamówienia te nie służą wyposażaniu zamawiającego w środki trwałe przeznaczone do bieżącej obsługi jego działalności;
- 3) udzielanych przez inne niż określone w ust. 1 pkt 4 podmioty, których przedmiotem działalności jest produkcja i koprodukcja audycji i materiałów do audycji lub ich opracowanie, jeżeli zamówienia te są przeznaczone na potrzeby świadczenia audiowizualnych usług medialnych lub radiowych usług medialnych;
- 4) których przedmiotem są dostawy lub usługi z zakresu działalności oświatowej związanej z gromadzeniem w bibliotekach szkolnych podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych, o których mowa w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2019 r. poz. 1481 i 1818), jeżeli zamówienia te nie służą wyposażaniu zamawiającego w środki trwałe przeznaczone do bieżącej obsługi jego działalności;
- 5) których przedmiotem są usługi lub roboty budowlane realizujące przedsięwzięcia rewitalizacyjne zawarte w gminnym programie rewitalizacji oraz wykonywane na obszarze Specjalnej Strefy Rewitalizacji, o których mowa odpowiednio w rozdziałach 4 i 5 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 1398 oraz z 2019 r. poz. 730 i 1696), jeżeli zamówienia te udzielane są:
  - a) przez gminę lub gminne jednostki organizacyjne organizacjom pozarządowym lub spółdzielniom socjalnym, a przedmiot zamówienia należy do działalności statutowej wykonawcy lub
  - b) w celu aktywizacji osób mających miejsce zamieszkania na obszarze Specjalnej Strefy Rewitalizacji, o której mowa w rozdziale 5 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji;
- 6) których przedmiotem są usługi z zakresu leśnictwa, objęte kodami CPV 77200000-2, 77210000-5, 77211000-2, 77211100-3, 77211200-4, 77211300-5, 77211400-6, 77211500-7, 77211600-8, 77220000-8, 77230000-1, 77231000-8, 77231200-0, 77231600-4 oraz 77231700-5 określonymi we Wspólnym Słowniku Zamówień;
- 7) udzielanych w ramach realizacji współpracy rozwojowej przez jednostki wojskowe, określone na podstawie art. 5 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o zasadach użycia lub pobytu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami państwa (Dz. U. z 2014 r. poz. 1510 oraz z 2019 r. poz. 1726);
- 8) udzielanych przez Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego albo jednostki organizacyjne mu podległe lub przez niego nadzorowane przywieziennym zakładom pracy, prowadzonym jako przedsiębiorstwa państwowe albo instytucje gospodarki budżetowej, związanych z zatrudnieniem osób pozbawionych wolności, jeżeli zasadniczą część działalności przywieziennego zakładu pracy dotyczy wykonywania zadań powierzonych mu przez Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego lub jednostki organizacyjne mu podległe lub przez niego nadzorowane;
- 9) udzielanych przez zarządzającego specjalną strefą ekonomiczną, o którym mowa w ustawie z dnia 20 października 1994 r. o specjalnych strefach ekonomicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 482), będącego podmiotem, o którym mowa w art. 4 pkt 3.

6. Do zasadniczej części działalności przywieziennego zakładu pracy, o której mowa w ust. 5 pkt 8, wlicza się działalność związaną z realizacją zamówień w związku ze społeczną i zawodową integracją osób, o których mowa w art. 94 ust. 1 pkt 5.

Art. 12. 1. Przepisów ustawy nie stosuje się do:

- 1) zamówień lub konkursów:
  - a) którym nadano klauzulę zgodnie z przepisami ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 742) lub którym muszą towarzyszyć, na podstawie odrębnych przepisów, szczególne środki bezpieczeństwa lub
  - b) jeżeli wymaga tego istotny interes bezpieczeństwa państwa– w zakresie, w jakim ochrona istotnych interesów bezpieczeństwa państwa nie może zostać zagwarantowana w inny sposób, w szczególności z zastosowaniem przepisów działu VI;

- 2) zamówień, dotyczących produkcji lub handlu bronią, amunicją lub materiałami wojennymi, o których mowa w art. 346 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, jeżeli wymaga tego podstawowy interes bezpieczeństwa państwa, a udzielenie zamówienia bez zastosowania ustawy nie wpłynie negatywnie na warunki konkurencji na rynku wewnętrznym w odniesieniu do produktów, które nie są przeznaczone wyłącznie do celów wojskowych w zakresie, w jakim ochrona podstawowych interesów bezpieczeństwa państwa nie może zostać zagwarantowana w inny sposób, w szczególności z zastosowaniem przepisów działu VI.

2. Do udzielenia zamówienia, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, zamawiający może stosować przepisy ustawy w zakresie określonym w ocenie występowania podstawowego interesu bezpieczeństwa państwa, o której mowa w art. 15. Zamawiający w oparciu o zasadę proporcjonalności w ogłoszeniu o zamówieniu lub w dokumencie zamówienia wszczynającym postępowanie wskazuje zakres zastosowania przepisów ustawy w przypadku, o którym mowa w zdaniu pierwszym. W takiej sytuacji zamawiający nie może wyłączyć stosowania przepisów działów IX i XI.

Art. 13. 1. Przepisów ustawy nie stosuje się do zamówień w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa:

- 1) w przypadkach, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 1, 3 i 6, ust. 2 pkt 1 i art. 12;
- 2) podlegających szczególnej procedurze:
  - a) na podstawie umowy międzynarodowej lub porozumienia zawieranego na szczeblu ministerialnym, których stroną jest Rzeczpospolita Polska, zawartych z jednym lub wieloma państwami niebędącymi członkami Unii Europejskiej,
  - b) na podstawie umowy międzynarodowej lub porozumienia zawieranego na szczeblu ministerialnym, których stroną jest Rzeczpospolita Polska, związanych ze stacjonowaniem wojsk i dotyczących przedsiębiorców, niezależnie od ich siedziby lub miejsca zamieszkania,
  - c) organizacji międzynarodowej zakupującej do swoich celów lub do zamówień, które muszą być udzielane przez Rzeczpospolitą Polską zgodnie z tą procedurą;
- 3) w przypadku których stosowanie przepisów ustawy zobowiązywałoby zamawiającego do przekazania informacji, których ujawnienie jest sprzeczne z podstawowymi interesami bezpieczeństwa państwa;
- 4) udzielanych do celów działalności wywiadowczej lub kontrwywiadowczej;
- 5) udzielanych w ramach programu współpracy opartego na badaniach i rozwoju, prowadzonych wspólnie przez Rzeczpospolitą Polską i co najmniej jedno państwo członkowskie Unii Europejskiej nad opracowaniem nowego produktu oraz, tam gdzie ma to zastosowanie, do późniejszych etapów całości lub części cyklu życia tego produktu;
- 6) udzielanych w państwie niebędącym członkiem Unii Europejskiej, w tym zamówień na dostawy sprzętu innego niż wojskowy, roboty budowlane lub usługi do celów logistycznych, realizowanych podczas rozmieszczenia sił zbrojnych, oraz sił, do których podstawowych zadań należy ochrona bezpieczeństwa, w przypadku gdy względy operacyjne wymagają ich udzielenia wykonawcom usytuowanym w strefie prowadzenia działań;
- 7) udzielanych przez władze państwowe, regionalne lub lokalne władzom państwowym, regionalnym lub lokalnym innego państwa związanych z:
  - a) dostawami sprzętu wojskowego lub newralgicznego sprzętu lub
  - b) robotami budowlanymi i usługami bezpośrednio związanymi z takim sprzętem, lub
  - c) robotami budowlanymi i usługami wyłącznie do celów wojskowych lub newralgicznymi robotami budowlanymi lub usługami;
- 8) których przedmiotem są usługi finansowe, z wyjątkiem usług ubezpieczeniowych.

2. W przypadku zamówień, o których mowa w ust. 1 pkt 5, zamawiający po wszczęciu programu jest obowiązany informować Komisję Europejską o części wydatków na badania i rozwój dotyczących ogólnych kosztów programu współpracy, porozumieniu dotyczącym podziału kosztów oraz o planowanych zamówieniach dla każdego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, o ile są one przewidziane.

Art. 14. 1. Przepisów ustawy nie stosuje się do zamówień lub konkursów, których przedmiot zamówienia zawiera aspekty obronności i bezpieczeństwa, podlegających szczególnej procedurze:

- 1) na podstawie umowy międzynarodowej lub porozumienia zawieranego na szczeblu ministerialnym, których stroną jest Rzeczpospolita Polska, zawartych z jednym lub wieloma państwami niebędącymi członkami Unii Europejskiej, i dotyczących robót budowlanych, dostaw lub usług przeznaczonych na potrzeby wspólnej realizacji lub eksploatacji projektu przez sygnatariuszy,

- 2) na podstawie umowy międzynarodowej lub porozumienia zawieranego na szczeblu ministerialnym, których stroną jest Rzeczpospolita Polska, związanych ze stacjonowaniem wojsk i dotyczących przedsiębiorców, niezależnie od ich siedziby lub miejsca zamieszkania,
  - 3) stosowanej przez organizację międzynarodową
- jeżeli zamówienia muszą być udzielane przez Rzeczpospolitą Polską zgodnie z tą procedurą.

2. Przepisów ustawy nie stosuje się do zamówień lub konkursów, o których mowa w ust. 1:

- 1) finansowanych w całości przez organizację międzynarodową lub międzynarodową instytucję finansującą, jeżeli zamawiający stosuje do nich inną, niż określona ustawą, procedurę organizacji międzynarodowej lub międzynarodowej instytucji finansującej;
- 2) finansowanych w ponad 50% przez organizację międzynarodową lub międzynarodową instytucję finansującą, jeżeli uzgodniono z nimi zastosowanie do tych zamówień lub konkursów innej, niż określona ustawą, procedury organizacji międzynarodowej lub międzynarodowej instytucji finansującej.

Art. 15. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, na wniosek Ministra Obrony Narodowej i ministra właściwego do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zagranicznych oraz ministrem właściwym do spraw gospodarki, tryb postępowania w sprawie oceny występowania podstawowego interesu bezpieczeństwa państwa, sposób określania środków zapewniających ochronę tego interesu, ocenę proporcjonalności środków stosowanych do zapewnienia ochrony tego interesu oraz podmiot właściwy do kwalifikacji zadań, jako zadań o podstawowym znaczeniu dla interesu bezpieczeństwa państwa, sposób określania zakresu stosowania w procedurze udzielenia zamówienia przepisów ustawy, mając na uwadze obowiązek zapewnienia prawidłowego stosowania przepisu art. 346 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa dostaw sprzętu wojskowego w cyklu życia.

Rozdział 2

Zasady udzielania zamówień

Art. 16. Zamawiający przygotowuje i przeprowadza postępowanie o udzielenie zamówienia w sposób:

- 1) zapewniający zachowanie uczciwej konkurencji oraz równe traktowanie wykonawców;
- 2) przejrzysty;
- 3) proporcjonalny.

Art. 17. 1. Zamawiający udziela zamówienia w sposób zapewniający:

- 1) najlepszą jakość dostaw, usług, oraz robót budowlanych, uzasadnioną charakterem zamówienia, w ramach środków, które zamawiający może przeznaczyć na jego realizację, oraz
- 2) uzyskanie najlepszych efektów zamówienia, w tym efektów społecznych, środowiskowych oraz gospodarczych, o ile którykolwiek z tych efektów jest możliwy do uzyskania w danym zamówieniu, w stosunku do poniesionych nakładów.

2. Zamówienia udziela się wykonawcy wybranemu zgodnie z przepisami ustawy.

3. Czynności związane z przygotowaniem oraz przeprowadzeniem postępowania o udzielenie zamówienia wykonują osoby zapewniające bezstronność i obiektywizm.

Art. 18. 1. Postępowanie o udzielenie zamówienia jest jawne.

2. Zamawiający może ograniczyć dostęp do informacji związanych z postępowaniem o udzielenie zamówienia tylko w przypadkach określonych w ustawie.

3. Nie ujawnia się informacji stanowiących tajemnicę przedsiębiorstwa w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2019 r. poz. 1010 i 1649), jeżeli wykonawca, wraz z przekazaniem takich informacji, zastrzegł, że nie mogą być one udostępniane oraz wykazał, że zastrzeżone informacje stanowią tajemnicę przedsiębiorstwa. Wykonawca nie może zastrzec informacji, o których mowa w art. 222 ust. 5.

4. Zamawiający może określić w dokumentach zamówienia lub w ogłoszeniu o zamówieniu wymaganie dotyczące zachowania poufnego charakteru informacji przekazanych wykonawcy w toku postępowania o udzielenie zamówienia.

5. Jeżeli jest to uzasadnione ochroną prywatności lub interesem publicznym, zamawiający może nie ujawniać:

- 1) danych osobowych, w przypadku zamówienia udzielonego na podstawie art. 214 ust. 1 pkt 1 lit. b,
- 2) wysokości wynagrodzenia, w przypadku zamówienia udzielonego na podstawie art. 214 ust. 1 pkt 2

– w zakresie dostaw lub usług, z zakresu działalności kulturalnej związanej z organizacją wystaw, koncertów, konkursów, festiwali, widowisk, spektakli teatralnych, przedsięwzięć z zakresu edukacji kulturalnej lub z gromadzeniem materiałów bibliotecznych przez biblioteki lub muzealiów, a także z zakresu działalności archiwalnej związanej z gromadzeniem materiałów archiwalnych, jeżeli zamówienia te nie służą wyposażaniu zamawiającego w środki trwale przeznaczone do bieżącej obsługi jego działalności, o ile wykonawca, przed zawarciem umowy w sprawie zamówienia publicznego, zastrzegł, że dane te nie mogą być udostępniane.

6. Zamawiający udostępnia dane osobowe, o których mowa w art. 10 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1, z późn. zm.¹⁰⁾), zwanego dalej „rozporządzeniem 2016/679”, w celu umożliwienia korzystania ze środków ochrony prawnej, o których mowa w dziale IX, do upływu terminu na ich wniesienie.

Art. 19. 1. Zamawiający może realizować obowiązki informacyjne, o których mowa w art. 13 ust. 1–3 rozporządzenia 2016/679, przez zamieszczenie wymaganych informacji w ogłoszeniu o zamówieniu lub w dokumentach zamówienia.

2. Skorzystanie przez osobę, której dane osobowe dotyczą, z uprawnienia do sprostowania lub uzupełnienia, o którym mowa w art. 16 rozporządzenia 2016/679, nie może skutkować zmianą wyniku postępowania o udzielenie zamówienia ani zmianą postanowień umowy w sprawie zamówienia publicznego w zakresie niezgodnym z ustawą.

3. W postępowaniu o udzielenie zamówienia zgłoszenie żądania ograniczenia przetwarzania, o którym mowa w art. 18 ust. 1 rozporządzenia 2016/679, nie ogranicza przetwarzania danych osobowych do czasu zakończenia tego postępowania.

4. Zamawiający informuje o ograniczeniach stosowania przepisów rozporządzenia 2016/679, o których mowa w ust. 2 i 3, w ogłoszeniu o zamówieniu, w dokumentach zamówienia lub w inny sposób dostępny dla osoby, której dane osobowe dotyczą.

5. Zamawiający przetwarza dane osobowe zebrane w postępowaniu o udzielenie zamówienia w sposób gwarantujący zabezpieczenie przed ich bezprawnym rozpowszechnianiem.

Art. 20. 1. Postępowanie o udzielenie zamówienia, z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w ustawie, prowadzi się pisemnie.

2. Postępowanie o udzielenie zamówienia prowadzi się w języku polskim.

3. W uzasadnionych przypadkach zamawiający może dopuścić w dokumentach zamówienia lub w ogłoszeniu o zamówieniu możliwość złożenia wniosku o dopuszczenie do udziału w postępowaniu, oferty wstępnej, oferty podlegającej negocjacom, oferty, oświadczeń lub innych dokumentów w jednym z języków powszechnie używanych w handlu międzynarodowym lub języku kraju, w którym zamówienie jest udzielane.

4. W uzasadnionych przypadkach zamawiający może sporządzać dokumenty oraz dokonywać niektórych czynności w postępowaniu o udzielenie zamówienia, w szczególności prowadzić negocjacje w jednym z języków powszechnie używanych w handlu międzynarodowym lub języku kraju, w którym zamówienie jest udzielane.

Rozdział 3

Polityka zakupowa państwa oraz plan postępowań o udzielenie zamówień

Art. 21. 1. Polityka zakupowa państwa określa priorytetowe działania Rzeczypospolitej Polskiej w obszarze zamówień publicznych, a także pożądaną kierunek działań zamawiających w zakresie udzielanych zamówień, który obejmuje w szczególności zakup innowacyjnych lub zrównoważonych produktów oraz usług, z uwzględnieniem:

- 1) aspektów normalizacyjnych;
- 2) kalkulacji kosztów w cyklu życia produktów;
- 3) społecznej odpowiedzialności przedsiębiorców;
- 4) upowszechniania dobrych praktyk i narzędzi zakupowych;
- 5) stosowania aspektów społecznych.

¹⁰⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 127 z 23.05.2018, str. 2.

2. W polityce zakupowej państwa, określając planowane działania administracji rządowej, uwzględnia się cele i kierunki określone w średniookresowej strategii rozwoju kraju.

3. Politykę zakupową państwa opracowuje się raz na 4 lata.

4. Politykę zakupową państwa przyjmuje Rada Ministrów, w drodze uchwały, na wniosek ministra właściwego do spraw gospodarki.

5. Minister właściwy do spraw gospodarki przygotowuje projekt polityki zakupowej państwa i koordynuje jej realizację.

Art. 22. Zamawiający, będący centralnym organem administracji rządowej, sporządza strategię zarządzania dla poszczególnych kategorii zakupowych, zgodną z polityką zakupową państwa. W strategii określa się zamówienia o charakterze kluczowym dla realizacji polityki zakupowej państwa.

Art. 23. 1. Zamawiający publiczni, o których mowa w art. 4 pkt 1 i 2, oraz ich związki, nie później niż w terminie 30 dni od dnia przyjęcia budżetu lub planu finansowego przez uprawniony organ, sporządzają plan postępowań o udzielenie zamówień, jakie przewidują przeprowadzić w danym roku finansowym. Plan zamieszcza się w Biuletynie Zamówień Publicznych, na zasadach określonych w dziale III w rozdziale 2, oraz na stronie internetowej zamawiającego.

2. W Biuletynie Zamówień Publicznych oraz na stronie internetowej zamawiającego plan postępowań o udzielenie zamówień mogą zamieszczać również zamawiający inni niż określony w ust. 1.

3. Plan postępowań o udzielenie zamówień zawiera w szczególności informacje dotyczące:

- 1) przedmiotu zamówienia;
- 2) rodzaju zamówienia według podziału na zamówienia na roboty budowlane, dostawy lub usługi;
- 3) przewidywanego trybu albo procedury udzielenia zamówienia;
- 4) orientacyjnej wartości zamówienia;
- 5) przewidywanego terminu wszczęcia postępowania o udzielenie zamówienia.

4. Zamawiający zapewnia aktualność planu postępowań o udzielenie zamówień. Aktualizację planu zamieszcza się w Biuletynie Zamówień Publicznych oraz na stronie internetowej zamawiającego.

5. Informacji o planie postępowań o udzielenie zamówień nie zamieszcza się, jeżeli wymaga tego istotny interes bezpieczeństwa państwa lub ochrona informacji niejawnych.

6. Minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, wzór planu postępowań o udzielenie zamówień, kierując się potrzebą zapewnienia prawidłowości, przejrzystości i aktualności informacji zawartych w planie.

Rozdział 4

Stosowanie przepisów ustawy do zamówień o charakterze mieszanym

Art. 24. 1. Jeżeli zamówienie jest podzielne na części oraz obejmuje równocześnie części, do których mają zastosowanie przepisy ustawy:

- 1) dotyczące udzielania zamówień w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa, zamówień sektorowych lub zamówień klasycznych lub
- 2) oraz części, do których tych przepisów nie stosuje się

– zamawiający może udzielić zamówienia w częściach lub jednego zamówienia.

2. W przypadku udzielania zamówienia w częściach, do udzielenia każdego zamówienia stosuje się przepisy ustawy właściwe dla danej części, z uwzględnieniem art. 29 ust. 2 i art. 30 ust. 1, 2 i 4.

3. W przypadku udzielania jednego zamówienia zamawiający:

- 1) może nie stosować przepisów ustawy, jeżeli zamówienie obejmuje część, wobec której zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 12, a udzielenie jednego zamówienia jest uzasadnione obiektywnymi przyczynami;
- 2) stosuje przepisy ustawy dotyczące udzielania zamówień w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa, jeżeli zamówienie obejmuje część, do której mają zastosowanie te przepisy, a udzielenie jednego zamówienia jest uzasadnione obiektywnymi przyczynami;

- 3) stosuje przepisy ustawy dotyczące udzielania zamówień sektorowych, w przypadku gdy:
  - a) zamówienie obejmuje część, do której mają zastosowanie te przepisy, a jej wartość jest równa lub przekracza progi unijne,
  - b) zamówienie obejmuje równocześnie część, o której mowa w lit. a, oraz część, do której mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 21 października 2016 r. o umowie koncesji na roboty budowlane lub usługi;
- 4) stosuje przepisy ustawy dotyczące udzielania zamówień klasycznych, jeżeli zamówienie obejmuje równocześnie część, do której mają zastosowanie te przepisy, oraz część, do której mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 21 października 2016 r. o umowie koncesji na roboty budowlane lub usługi;
- 5) jeżeli zamówienie obejmuje równocześnie część, do której nie stosuje się przepisów ustawy, oraz część, do której mają zastosowanie jej przepisy, stosuje przepisy ustawy właściwe dla części, do której mają zastosowanie przepisy ustawy, niezależnie od wartości części, do której nie stosuje się przepisów ustawy.

4. Zamawiający, w przypadkach, o których mowa w ust. 3, nie może udzielić jednego zamówienia w celu uniknięcia stosowania przepisów ustawy.

Art. 25. 1. Jeżeli zamówienie jest niepodzielne na części oraz obejmuje równocześnie elementy, do których mają zastosowanie przepisy ustawy, dotyczące udzielania zamówień w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa, zamówień sektorowych lub zamówień klasycznych, lub elementy, do których mają zastosowanie przepisy ustawy, i do których tych przepisów nie stosuje się, do udzielenia tego zamówienia:

- 1) stosuje się przepisy ustawy właściwe ze względu na główny przedmiot zamówienia, z tym że jeżeli zamówienie obejmuje równocześnie elementy koncesji na usługi i zamówienia na dostawy, główny przedmiot zamówienia określa się przez ustalenie, która z wartości danych usług lub dostaw jest wyższa;
- 2) nie stosuje się przepisów ustawy, jeżeli zamówienie obejmuje elementy, w stosunku do których zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 12;
- 3) stosuje się przepisy ustawy dotyczące zamówień w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa, jeżeli zamówienie obejmuje elementy obronności i bezpieczeństwa.

2. Zamówienie jest niepodzielne na części, jeżeli ze względów technicznych, organizacyjnych lub ekonomicznych tworzy nierozzerwalną całość.

Art. 26. 1. Jeżeli zamówienie służy jednocześnie wykonywaniu działalności sektorowej, o której mowa w art. 5 ust. 4, oraz wykonywaniu innego lub innych niż działalność sektorowa rodzajów działalności, zamawiający może udzielić odrębnych zamówień w celu wykonywania poszczególnych rodzajów działalności lub jednego zamówienia.

2. Do udzielenia odrębnych zamówień stosuje się przepisy ustawy właściwe ze względu na rodzaj działalności, któremu służy każde zamówienie.

3. Do udzielenia jednego zamówienia stosuje się przepisy ustawy właściwe ze względu na rodzaj działalności, którego zasadniczo dotyczy zamówienie. Jeżeli zamówienie dotyczy równocześnie działalności sektorowej, o której mowa w art. 5 ust. 4, oraz działalności obejmującej aspekty obronności i bezpieczeństwa, stosuje się odpowiednio przepisy art. 24 ust. 3 pkt 1 i 2.

4. Zamawiający, w przypadkach, o których mowa w ust. 3, nie może udzielić jednego zamówienia w celu uniknięcia stosowania przepisów ustawy.

5. Jeżeli nie jest możliwe określenie, którego rodzaju działalności zasadniczo dotyczy zamówienie, do udzielenia zamówienia stosuje się:

- 1) przepisy ustawy dotyczące udzielania zamówień klasycznych, jeżeli do jednego z rodzajów działalności, którego to zamówienie dotyczy, mają zastosowanie te przepisy, a do drugiego przepisy dotyczące udzielania zamówień sektorowych;
- 2) przepisy ustawy dotyczące udzielania zamówień sektorowych, jeżeli zamówienie dotyczy równocześnie działalności sektorowej, o której mowa w art. 5 ust. 4, oraz działalności, do której:
  - a) mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 21 października 2016 r. o umowie koncesji na roboty budowlane lub usługi albo
  - b) nie mają zastosowania przepisy ustawy dotyczące udzielania zamówień klasycznych ani przepisy ustawy z dnia 21 października 2016 r. o umowie koncesji na roboty budowlane lub usługi.

Art. 27. 1. Jeżeli zamówienie obejmuje równocześnie usługi, dostawy lub roboty budowlane, do udzielenia zamówienia stosuje się przepisy ustawy dotyczące głównego przedmiotu zamówienia.

2. Jeżeli zamówienie obejmuje równocześnie:

- 1) usługi i dostawy lub
- 2) usługi i usługi społeczne oraz inne szczególne usługi

– główny przedmiot zamówienia określa się przez ustalenie, która z szacowanych wartości danych usług lub dostaw jest wyższa.

Rozdział 5

Szacowanie wartości zamówienia i konkursu

Art. 28. Podstawą ustalenia wartości zamówienia jest całkowite szacunkowe wynagrodzenie wykonawcy bez podatku od towarów i usług, ustalone z należytą starannością.

Art. 29. 1. Zamawiający nie może, w celu uniknięcia stosowania przepisów ustawy, zaniżyć wartości zamówienia lub konkursu, lub wybierać sposobu obliczania wartości zamówienia.

2. Zamawiający nie może dzielić zamówienia na odrębne zamówienia, jeżeli prowadzi to do niestosowania przepisów ustawy, chyba że jest to uzasadnione obiektywnymi przyczynami.

Art. 30. 1. Jeżeli zamawiający planuje udzielić zamówienia na roboty budowlane lub usługi w częściach, z których każda stanowi przedmiot odrębnego postępowania, lub dopuszcza możliwość składania ofert częściowych, wartością zamówienia jest łączna wartość poszczególnych części zamówienia.

2. W przypadku gdy zamawiający planuje nabycie podobnych dostaw, wartością zamówienia jest łączna wartość podobnych dostaw, nawet jeżeli zamawiający udziela zamówienia w częściach, z których każda stanowi przedmiot odrębnego postępowania, lub dopuszcza możliwość składania ofert częściowych.

3. Przy obliczaniu wartości zamówienia na roboty budowlane uwzględnia się także wartość dostaw i usług oddanych przez zamawiającego do dyspozycji wykonawcy, o ile są one niezbędne do wykonania tych robót budowlanych.

4. W przypadku zamówień udzielanych w częściach, do udzielenia zamówienia na daną część zamawiający może stosować przepisy ustawy właściwe dla wartości tej części zamówienia, jeżeli jej wartość jest mniejsza niż wyrażona w złotych równoważność kwoty 80 000 euro dla dostaw lub usług oraz 1 000 000 euro dla robót budowlanych, pod warunkiem że łączna wartość tych części wynosi nie więcej niż 20% wartości zamówienia.

Art. 31. 1. Jeżeli zamawiający przewiduje udzielenie zamówień, o których mowa w art. 214 ust. 1 pkt 7 i 8, art. 388 pkt 2 lit. b i c lub art. 415 ust. 2 pkt 5 i 6, przy ustalaniu wartości zamówienia uwzględnia się także wartość tych zamówień.

2. Przy ustaleniu wartości zamówienia uwzględnia się największy możliwy zakres tego zamówienia z uwzględnieniem opcji oraz wznowień.

3. Wartością partnerstwa innowacyjnego jest maksymalna wartość wszystkich działań w procesie badawczo-rozwojowym, które mają zostać przeprowadzone w ramach każdego z etapów planowanego partnerstwa, oraz wszystkich dostaw, usług lub robót budowlanych, które mają być opracowane i zamówione na koniec partnerstwa.

4. Jeżeli w dialogu konkurencyjnym i partnerstwie innowacyjnym zamawiający przewiduje nagrody, ich wartość uwzględnia się w szacunkowej wartości zamówienia.

Art. 32. 1. Wartością dynamicznego systemu zakupów jest łączna wartość zamówień objętych tym systemem, których zamawiający przewiduje udzielić w okresie obowiązywania dynamicznego systemu zakupów.

2. Wartością umowy ramowej jest łączna wartość zamówień, których zamawiający zamierza udzielić w okresie obowiązywania umowy ramowej.

3. Wartością konkursu jest wartość nagród oraz wartość zwrotu kosztów przewidzianych dla uczestników konkursu.

4. Wartością konkursu, w którym nagrodą jest zaproszenie do udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia, jest wartość tego zamówienia, wartość nagród dodatkowych, jeżeli zamawiający przewidział takie nagrody, oraz wartość zwrotu kosztów przewidzianych dla uczestników konkursu.

Art. 33. 1. W przypadku gdy zamawiający składa się z kilku jednostek organizacyjnych, całkowita wartość zamówienia jest ustalana dla wszystkich jednostek organizacyjnych łącznie.

2. Jeżeli wyodrębniona jednostka organizacyjna zamawiającego, posiadająca samodzielność finansową udziela zamówienia związanego z jej własną działalnością, wartość udzielanego zamówienia ustala się odrębnie od wartości zamówień udzielanych przez inne jednostki organizacyjne tego zamawiającego posiadające samodzielność finansową.

Art. 34. 1. Wartość zamówienia na roboty budowlane ustala się na podstawie:

- 1) kosztorysu inwestorskiego sporządzonego na podstawie dokumentacji projektowej oraz specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót albo na podstawie planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno-użytkowym, jeżeli przedmiotem zamówienia jest wykonanie robót budowlanych w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2019 r. poz. 1186, 1309, 1524, 1696, 1712 i 1815);
- 2) planowanych kosztów prac projektowych oraz planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno-użytkowym, jeżeli przedmiotem zamówienia jest zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane.

2. Minister właściwy do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa określi, w drodze rozporządzenia, metody i podstawy:

- 1) sporządzania kosztorysu inwestorskiego,
- 2) obliczania planowanych kosztów prac projektowych oraz planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno-użytkowym

– uwzględniając dane techniczne, technologiczne i organizacyjne, mające wpływ na wartość zamówienia.

Art. 35. 1. Podstawą ustalenia wartości zamówień na usługi lub dostawy, powtarzających się, ciągłych lub podlegających wznowieniu w określonym czasie, jest łączna wartość tych zamówień:

- 1) udzielonych w terminie poprzednich 12 miesięcy lub w poprzednim roku budżetowym lub roku obrotowym, z uwzględnieniem zmian ilościowych zamawianych usług lub dostaw oraz prognozowanego na dany rok średniorocznego wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem albo
- 2) których zamawiający zamierza udzielić w terminie 12 miesięcy następujących po pierwszej usłudze lub dostawie.

2. Jeżeli zamówienia na dostawy na podstawie umowy dzierżawy, najmu lub leasingu udziela się na czas:

- 1) nieoznaczony lub których okres obowiązywania nie może być oznaczony, wartością zamówienia jest wartość miesięczna pomnożona przez 48;
- 2) oznaczony:
  - a) nie dłuższy niż 12 miesięcy, wartością zamówienia jest wartość ustalona z uwzględnieniem okresu wykonywania zamówienia,
  - b) dłuższy niż 12 miesięcy, wartością zamówienia jest wartość ustalona z uwzględnieniem okresu wykonywania zamówienia, z uwzględnieniem również wartości końcowej przedmiotu umowy w sprawie zamówienia publicznego.

3. Podstawą ustalenia wartości zamówienia na usługi, których łączna cena nie może być określona, jest:

- 1) całkowita wartość zamówienia przez cały okres jego realizacji – w przypadku zamówień udzielanych na okres oznaczony nie dłuższy niż 48 miesięcy;
- 2) wartość miesięczna zamówienia pomnożona przez 48 – w przypadku zamówień udzielanych na czas nieoznaczony lub oznaczony dłuższy niż 48 miesięcy.

4. Jeżeli zamówienie obejmuje usługi:

- 1) bankowe lub inne usługi finansowe, wartością zamówienia są opłaty, prowizje, odsetki i inne podobne świadczenia;
- 2) ubezpieczeniowe, wartością zamówienia jest należna składka oraz inne rodzaje wynagrodzenia;
- 3) projektowania, wartością zamówienia jest wynagrodzenie, opłaty, prowizje i inne podobne świadczenia.

Art. 36. 1. Ustalenia wartości zamówienia dokonuje się nie wcześniej niż 3 miesiące przed dniem wszczęcia postępowania o udzielenie zamówienia, jeżeli przedmiotem zamówienia są dostawy lub usługi, oraz nie wcześniej niż 6 miesięcy przed dniem wszczęcia postępowania o udzielenie zamówienia, jeżeli przedmiotem zamówienia są roboty budowlane, z tym że w przypadku zamówień udzielanych w częściach powyższe terminy odnoszą się do wszczęcia pierwszego z postępowań.

2. Jeżeli po ustaleniu wartości zamówienia nastąpiła zmiana okoliczności mających wpływ na dokonane ustalenie, zamawiający przed wszczęciem postępowania dokonuje zmiany wartości zamówienia.

Rozdział 6
Zamawiający i wykonawcy

Oddział 1
Zamawiający

Art. 37. 1. Zamawiający przygotowuje i przeprowadza postępowanie o udzielenie zamówienia oraz organizuje konkurs.

2. Zamawiający może powierzyć przygotowanie lub przeprowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia lub organizację konkursu, w ramach pomocniczych działań zakupowych, własnej jednostce organizacyjnej lub osobie trzeciej.

3. Pomocnicze działania zakupowe polegają na zapewnieniu zamawiającemu wsparcia w związku z udzielaniem zamówienia lub organizacją konkursu, w szczególności przez:

- 1) zapewnienie infrastruktury technicznej umożliwiającej zamawiającemu udzielanie zamówień lub zawieranie umów ramowych;
- 2) doradztwo dotyczące planowania, przygotowania lub przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia lub organizacji konkursu;
- 3) przygotowanie postępowania o udzielenie zamówienia;
- 4) przeprowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia w imieniu i na rzecz zamawiającego.

4. Podmioty, o których mowa w ust. 2, realizując pomocnicze działania zakupowe, o których mowa w ust. 3 pkt 4, działają jako pełnomocnicy zamawiającego.

Art. 38. 1. Zamawiający mogą wspólnie przygotować lub przeprowadzić postępowanie o udzielenie zamówienia lub zorganizować konkurs, udzielić zamówienia, zawrzeć umowę ramową, ustanowić dynamiczny system zakupów lub udzielić zamówienia na podstawie umowy ramowej lub objętego dynamicznym systemem zakupów.

2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, zamawiający zawierają porozumienie.

3. Zamawiający wspólnie przygotowujący lub przeprowadzający postępowanie o udzielenie zamówienia lub organizujący konkurs odpowiadają wspólnie za zgodność tego postępowania lub konkursu z ustawą, w tym również w przypadku gdy jeden zamawiający przygotowuje lub przeprowadza postępowanie w imieniu i na rzecz wszystkich zamawiających.

4. Jeżeli postępowanie o udzielenie zamówienia lub konkurs nie jest w całości przygotowywane i prowadzone lub organizowane w imieniu i na rzecz wszystkich zamawiających:

- 1) każdy zamawiający ponosi odpowiedzialność za wypełnienie swoich obowiązków wynikających z ustawy w zakresie części postępowania lub konkursu, które przygotowuje i prowadzi lub organizuje w swoim imieniu i na swoją rzecz;
- 2) wszyscy zamawiający ponoszą odpowiedzialność za wypełnienie obowiązków wynikających z ustawy w zakresie części postępowania lub konkursu, która jest przygotowywana i prowadzona lub organizowana w imieniu i na rzecz wszystkich zamawiających.

5. Do zamawiających, o których mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące zamawiającego.

Art. 39. Prezes Rady Ministrów może, w drodze zarządzenia, wyznaczyć spośród organów administracji rządowej lub jednostek organizacyjnych podległych tym organom lub przez nie nadzorowanych, zamawiającego, który będzie właściwy do przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia lub udzielenia zamówienia na rzecz tych organów lub jednostek, a także może określić sposób współdziałania z wyznaczonym zamawiającym.

Art. 40. Minister kierujący działem administracji rządowej może, w drodze zarządzenia, wyznaczyć spośród podległych sobie jednostek organizacyjnych lub przez niego nadzorowanych, zamawiającego, który będzie właściwy do przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia lub udzielenia zamówienia na rzecz tych jednostek, a także może określić sposób współdziałania z wyznaczonym zamawiającym.

Art. 41. Organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego może wyznaczyć, spośród podległych sobie jednostek organizacyjnych, zamawiającego, który będzie właściwy do przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia lub udzielenia zamówienia na rzecz tych jednostek, a także może określić sposób współdziałania z wyznaczonym zamawiającym.

Art. 42. 1. Zamawiający mogą wspólnie z zamawiającymi mającymi miejsce zamieszkania lub siedzibę w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej przygotować lub przeprowadzić postępowanie o udzielenie zamówienia lub zorganizować konkurs, udzielić zamówienia, zawrzeć umowę ramową, ustanowić dynamiczny system zakupów lub udzielić zamówienia na podstawie umowy ramowej lub objętego dynamicznym systemem zakupów.

2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, zamawiający zawierają porozumienie, w którym określają:

- 1) obowiązki stron, ich podział i mające zastosowanie przepisy państw, w których zamawiający mają miejsce zamieszkania lub siedzibę,
- 2) organizację postępowania o udzielenie zamówienia lub konkursu, udzielenia zamówienia, zawarcia umowy ramowej lub ustanowienia dynamicznego systemu zakupów, w tym kwestie przygotowania i przeprowadzenia tego postępowania lub organizacji konkursu, podziału zamawianych robót budowlanych, dostaw lub usług oraz zawarcia umów

– o ile nie zostało to uregulowane w umowie międzynarodowej zawartej między Rzeczpospolitą Polską a innymi państwami członkowskimi Unii Europejskiej.

3. Podział obowiązków i mające zastosowanie przepisy wskazuje się w ogłoszeniu o zamówieniu lub dokumentach zamówienia dotyczących wspólnie udzielanych zamówień lub organizowanych konkursów.

4. Zamawiający nie stosuje przepisów ustawy do czynności, o których mowa w ust. 1, jeżeli zastosowanie mają przepisy innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej.

Art. 43. 1. Zamawiający mogą, w drodze porozumienia, utworzyć wspólny podmiot z zamawiającymi mającymi miejsce zamieszkania lub siedzibę w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej, w szczególności europejskie ugrupowanie współpracy terytorialnej, o którym mowa w rozporządzeniu (WE) nr 1082/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT) (Dz. Urz. UE L 210 z 31.07.2006, str. 19, z późn. zm.¹¹⁾).

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, zamawiający, w drodze decyzji właściwego organu wspólnego podmiotu, wskazują przepisy, które będą miały zastosowanie do przygotowania i przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia lub do organizacji konkursu, zawierania umów ramowych oraz ustanawiania dynamicznego systemu zakupów przez wspólny podmiot, obowiązujące w jednym z państw członkowskich Unii Europejskiej, w którym:

- 1) wspólny podmiot ma siedzibę albo
- 2) prowadzi swoją działalność.

3. Porozumienie, o którym mowa w ust. 1, może być zawarte na czas nieokreślony albo określony, w celu udzielenia określonego rodzaju zamówienia, jednego konkretnego zamówienia lub większej ich liczby.

Art. 44. 1. Centralnym zamawiającym jest zamawiający, który prowadzi stałą działalność w zakresie:

- 1) nabywania produktów lub usług z przeznaczeniem ich odsprzedaży zamawiającym lub
- 2) udzielania zamówień lub zawierania umów ramowych na roboty budowlane, dostawy lub usługi, na rzecz zamawiających.

2. Centralny zamawiający może prowadzić działalność w zakresie wykonywania pomocniczych działań zakupowych, o których mowa w art. 37 ust. 3.

3. Zamawiający, bez zastosowania ustawy, mogą:

- 1) nabywać produkty lub usługi od centralnego zamawiającego prowadzącego działalność, o której mowa w ust. 1 pkt 1;
- 2) w przypadku gdy centralny zamawiający prowadzi działalność, o której mowa w ust. 1 pkt 2, nabywać roboty budowlane, dostawy lub usługi:
  - a) w drodze zamówień udzielanych przez tego centralnego zamawiającego,
  - b) za pomocą dynamicznego systemu zakupów obsługiwanego przez tego centralnego zamawiającego,
  - c) na podstawie umowy ramowej zawartej przez tego centralnego zamawiającego;
- 3) nabywać od centralnego zamawiającego odpłatne usługi w zakresie określonym w ust. 1 i 2.

¹¹⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 303 oraz Dz. Urz. UE L 330 z 03.12.2016, str. 5.

4. Przepis ust. 3 stosuje się w przypadkach nabywania:

- 1) produktów lub usług w zakresie określonym w ust. 3 pkt 1 przez zamawiającego:
  - a) publicznego, od centralnego zamawiającego, który jest zamawiającym publicznym,
  - b) sektorowego, od centralnego zamawiającego, który jest zamawiającym publicznym lub zamawiającym sektorem,
  - c) publicznego lub zamawiającego sektorowego, udzielających zamówień w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa, od centralnego zamawiającego, który jest zamawiającym publicznym, zamawiającym sektorem lub europejskim organem publicznym, o ile stosuje przepisy ustawy właściwe dla zamówień w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa;
- 2) robót budowlanych, dostaw lub usług w zakresie określonym w ust. 3 pkt 2 przez:
  - a) zamawiającego publicznego:
    - w drodze zamówień udzielanych przez centralnego zamawiającego, który jest zamawiającym publicznym lub
    - za pomocą dynamicznego systemu zakupów obsługiwanego przez tego centralnego zamawiającego, lub
    - na podstawie umowy ramowej zawartej przez tego centralnego zamawiającego,
  - b) zamawiającego sektorowego:
    - w drodze zamówień udzielanych przez centralnego zamawiającego, który jest zamawiającym publicznym lub zamawiającym sektorem lub
    - za pomocą dynamicznego systemu zakupów obsługiwanego przez tego centralnego zamawiającego, lub
    - na podstawie umowy ramowej zawartej przez tego centralnego zamawiającego,
  - c) zamawiającego publicznego lub zamawiającego sektorowego, udzielających zamówień w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa:
    - w drodze zamówień udzielanych przez centralnego zamawiającego, który jest zamawiającym publicznym, zamawiającym sektorem lub europejskim organem publicznym, o ile stosuje przepisy ustawy właściwe dla zamówień w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa lub
    - za pomocą dynamicznego systemu zakupów obsługiwanego przez tego centralnego zamawiającego, lub
    - na podstawie umowy ramowej zawartej przez tego centralnego zamawiającego.

5. Centralny zamawiający odpowiada za zgodność z ustawą działalności, o której mowa w ust. 1.

6. Przepisy dotyczące zamawiającego stosuje się odpowiednio do centralnego zamawiającego.

Art. 45. W przypadku ustanowienia dynamicznego systemu zakupów centralny zamawiający wskazuje w ogłoszeniu o zamówieniu, czy z obsługiwanego przez niego dynamicznego systemu zakupów będą mogli korzystać inni zamawiający.

Art. 46. Zamawiający odpowiadają za zgodność z ustawą:

- 1) przeprowadzanych przez siebie postępowań o udzielenie zamówienia objętego dynamicznym systemem zakupów obsługiwanych przez centralnego zamawiającego albo umową ramową zawartą przez centralnego zamawiającego;
- 2) wyboru wykonawców zamówień objętych umową ramową zawartą przez centralnego zamawiającego w przypadku, o którym mowa w art. 314 ust. 1 pkt 1 lub 2.

Art. 47. Prezes Rady Ministrów może, w drodze zarządzenia, wyznaczyć centralnego zamawiającego spośród jednostek organizacyjnych podległych organom administracji rządowej lub przez nie nadzorowanych, oraz polecić zamawiającym z administracji rządowej nabywanie określonych rodzajów zamówień od centralnego zamawiającego lub od wykonawców wybranych przez centralnego zamawiającego oraz udzielanie zamówień na podstawie umowy ramowej zawartej przez centralnego zamawiającego lub objętych dynamicznym systemem zakupów obsługiwanych przez centralnego zamawiającego, a także może określić sposób współdziałania z centralnym zamawiającym.

Art. 48. 1. Minister kierujący działem administracji rządowej może, w drodze zarządzenia, wyznaczyć centralnego zamawiającego spośród podległych sobie jednostek organizacyjnych lub przez niego nadzorowanych, a także polecić tym jednostkom nabywanie określonych rodzajów zamówień od centralnego zamawiającego lub od wykonawców wybranych przez centralnego zamawiającego oraz udzielanie zamówień na podstawie umowy ramowej zawartej przez centralnego zamawiającego lub objętych dynamicznym systemem zakupów obsługiwanych przez centralnego zamawiającego, a także może określić sposób współdziałania z centralnym zamawiającym.

2. Jednostka samorządu terytorialnego może nabywać określone rodzaje zamówień od centralnego zamawiającego wyznaczonego, w drodze zarządzenia, przez ministra kierującego działem administracji rządowej, lub od wykonawców wybranych przez takiego centralnego zamawiającego, oraz udzielać zamówień na podstawie umowy ramowej zawartej przez centralnego zamawiającego lub zamówień objętych dynamicznym systemem zakupów obsługiwanych przez centralnego zamawiającego.

3. Zasady współpracy w przypadku, o którym mowa w ust. 2, między jednostką samorządu terytorialnego a centralnym zamawiającym określa porozumienie zawarte między ministrem kierującym działem administracji rządowej a jednostką samorządu terytorialnego.

Art. 49. Organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego może wyznaczyć albo powołać centralnego zamawiającego, polecić podległym sobie jednostkom nabywanie określonych rodzajów zamówień od centralnego zamawiającego, w tym od centralnego zamawiającego, o którym mowa w art. 48 ust. 2, oraz udzielanie zamówień na podstawie umowy ramowej zawartej przez centralnego zamawiającego lub objętych dynamicznym systemem zakupów obsługiwanych przez danego centralnego zamawiającego, a także określić sposób współdziałania z tym centralnym zamawiającym.

Art. 50. 1. Zamawiający może korzystać z usług centralnego zamawiającego mającego siedzibę w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej w zakresie nabywania produktów lub usług z przeznaczeniem ich odsprzedaży zamawiającym.

2. Usługi centralnego zamawiającego, o którym mowa w ust. 1, podlegają przepisom o zamówieniach obowiązującym w tym państwie członkowskim, w którym znajduje się siedziba centralnego zamawiającego.

3. Do udzielania zamówień objętych dynamicznym systemem zakupów, do udzielania zamówień na podstawie umowy ramowej oraz do wyboru wykonawców zamówień na podstawie umowy ramowej zawartej przez centralnego zamawiającego, o którym mowa w ust. 1, stosuje się przepisy obowiązujące w państwie członkowskim Unii Europejskiej, w którym siedzibę ma ten zamawiający.

Art. 51. Zamawiający nie może udzielać zamówień i organizować konkursów wspólnie z zamawiającym mającym siedzibę w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, ani korzystać z możliwości nabywania usług i produktów od centralnego zamawiającego mającego siedzibę w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, w celu unikania stosowania przepisów ustawy wdrażających prawo Unii Europejskiej.

Art. 52. 1. Za przygotowanie i przeprowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia odpowiada kierownik zamawiającego.

2. Osoby inne niż kierownik zamawiającego odpowiadają za przygotowanie i przeprowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia w zakresie, w jakim powierzono im czynności w postępowaniu oraz czynności związane z przygotowaniem postępowania. Kierownik zamawiającego może powierzyć pracownikom zamawiającego, w formie pisemnej, wykonywanie zastrzeżonych dla niego czynności, określonych w niniejszym oddziale.

3. Jeżeli przygotowanie i przeprowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia na podstawie przepisów odrębnych jest zastrzeżone dla organu innego niż kierownik zamawiającego, przepisy dotyczące kierownika zamawiającego stosuje się odpowiednio do tego organu.

Art. 53. 1. Jeżeli wartość zamówienia jest równa lub przekracza progi unijne, kierownik zamawiającego powołuje komisję do przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia, zwaną dalej „komisją przetargową”.

2. Jeżeli wartość zamówienia jest mniejsza niż progi unijne, kierownik zamawiającego może powołać komisję przetargową.

3. Komisja przetargowa może mieć charakter stały lub być powoływana do przygotowania i przeprowadzenia określonych postępowań.

Art. 54. 1. Komisja przetargowa jest zespołem pomocniczym kierownika zamawiającego, powoływanym do oceny wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu lub ofert, oraz do dokonywania innych, powierzonych przez kierownika zamawiającego, czynności w postępowaniu lub związanych z przygotowaniem postępowania.

2. Komisja przetargowa w szczególności przedstawia kierownikowi zamawiającego wyniki oceny wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu lub ofert oraz propozycję wyboru najkorzystniejszej oferty albo unieważnienia postępowania o udzielenie zamówienia.

Art. 55. 1. Członków komisji przetargowej powołuje i odwołuje kierownik zamawiającego.

2. Komisja przetargowa składa się z co najmniej trzech członków.

3. Kierownik zamawiającego określa organizację, skład, tryb pracy oraz zakres obowiązków członków komisji przetargowej, mając na celu zapewnienie sprawności jej działania, indywidualizacji odpowiedzialności jej członków za wykonywane czynności oraz przejrzystości jej prac.

4. Jeżeli dokonanie określonych czynności związanych z przygotowaniem i przeprowadzeniem postępowania o udzielenie zamówienia wymaga wiadomości specjalnych, kierownik zamawiającego, z własnej inicjatywy lub na wniosek komisji przetargowej, może powołać biegłych.

Art. 56. 1. Kierownik zamawiającego, członek komisji przetargowej oraz inne osoby wykonujące czynności związane z przeprowadzeniem postępowania o udzielenie zamówienia, po stronie zamawiającego, lub mogące wpłynąć na wynik tego postępowania lub udzielające zamówienia podlegają wyłączeniu, jeżeli po ich stronie występuje konflikt interesów.

2. Konflikt interesów występuje wówczas, gdy osoby wymienione w ust. 1:

- 1) ubiegają się o udzielenie tego zamówienia;
- 2) pozostają w związku małżeńskim, w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej, pokrewieństwa lub powinowactwa w linii bocznej do drugiego stopnia, lub są związane z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli albo pozostają we wspólnym pożyciu z wykonawcą, jego zastępcą prawnym lub członkami organów zarządzających lub organów nadzorczych wykonawców ubiegających się o udzielenie zamówienia;
- 3) w okresie 3 lat przed wszczęciem postępowania o udzielenie zamówienia pozostawały w stosunku pracy lub zlecenia z wykonawcą, otrzymywały od wykonawcy wynagrodzenie z innego tytułu lub były członkami organów zarządzających lub organów nadzorczych wykonawców ubiegających się o udzielenie zamówienia;
- 4) pozostają z wykonawcą w takim stosunku prawnym lub faktycznym, że istnieje uzasadniona wątpliwość co do ich bezstronności lub niezależności w związku z postępowaniem o udzielenie zamówienia z uwagi na posiadanie bezpośredniego lub pośredniego interesu finansowego, ekonomicznego lub osobistego w określonym rozstrzygnięciu tego postępowania.

3. Kierownik zamawiającego, członek komisji przetargowej oraz inne osoby wykonujące czynności związane z przygotowaniem lub przeprowadzeniem postępowania o udzielenie zamówienia po stronie zamawiającego lub osoby mogące wpłynąć na wynik tego postępowania lub osoby udzielające zamówienia podlegają wyłączeniu z dokonywania tych czynności, jeżeli zostały prawomocnie skazane za przestępstwo popełnione w związku z postępowaniem o udzielenie zamówienia:

- 1) o którym mowa w art. 228–230a lub art. 250a ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2019 r. poz. 1950), zwanej dalej „Kodeksem karnym”, lub
- 2) przeciwko wiarygodności dokumentów, o którym mowa w rozdziale XXXIV Kodeksu karnego lub przeciwko mieniu, o którym mowa w rozdziale XXXV Kodeksu karnego, lub przeciwko obrotowi gospodarczemu i interesom majątkowym w obrocie cywilnoprawnym, o którym mowa w rozdziale XXXVI Kodeksu karnego, lub
- 3) na podstawie art. 46 lub art. 48 ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. z 2019 r. poz. 1468 i 1495)

– o ile nie nastąpiło zatarcie skazania.

4. Osoby, o których mowa w ust. 1 i 3, składają, pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia, oświadczenie w formie pisemnej o istnieniu albo braku istnienia okoliczności, o których mowa odpowiednio w ust. 2 lub 3. Przed odebraniem oświadczenia, kierownik zamawiającego lub osoba, której powierzył czynności w postępowaniu, uprzedza osoby składające oświadczenie o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

5. Oświadczenie o istnieniu okoliczności, o których mowa w ust. 2, składa się niezwłocznie po powzięciu wiadomości o ich istnieniu, a oświadczenie o braku istnienia tych okoliczności nie później niż przed zakończeniem postępowania o udzielenie zamówienia.

6. Oświadczenie o braku lub istnieniu okoliczności, o których mowa w ust. 3, składa się przed rozpoczęciem wykonywania czynności związanych z przygotowaniem lub przeprowadzeniem postępowania o udzielenie zamówienia.

7. Czynności w postępowaniu o udzielenie zamówienia podjęte przez osobę podlegającą wyłączeniu powtarza się, z wyjątkiem otwarcia ofert oraz innych czynności faktycznych niewpływających na wynik postępowania.

Oddział 2 Wykonawcy

Art. 57. O udzielenie zamówienia mogą ubiegać się wykonawcy, którzy:

- 1) nie podlegają wykluczeniu;
- 2) spełniają warunki udziału w postępowaniu, o ile zostały one określone przez zamawiającego.

Art. 58. 1. Wykonawcy mogą wspólnie ubiegać się o udzielenie zamówienia.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, wykonawcy ustanawiają pełnomocnika do reprezentowania ich w postępowaniu o udzielenie zamówienia albo do reprezentowania w postępowaniu i zawarcia umowy w sprawie zamówienia publicznego.

3. Zamawiający nie może wymagać od wykonawców wspólnie ubiegających się o udzielenie zamówienia posiadania określonej formy prawnej w celu złożenia oferty lub wniosku o dopuszczenie do udziału w postępowaniu.

4. W odniesieniu do wykonawców wspólnie ubiegających się o udzielenie zamówienia zamawiający może określić wymagania związane z realizacją zamówienia w inny sposób niż w odniesieniu do pojedynczych wykonawców, jeżeli jest to uzasadnione charakterem zamówienia i proporcjonalne do jego przedmiotu.

5. Przepisy dotyczące wykonawcy stosuje się odpowiednio do wykonawców wspólnie ubiegających się o udzielenie zamówienia.

Art. 59. Jeżeli została wybrana oferta wykonawców wspólnie ubiegających się o udzielenie zamówienia, zamawiający może żądać przed zawarciem umowy w sprawie zamówienia publicznego kopii umowy regulującej współpracę tych wykonawców.

Art. 60. Zamawiający może zastrzec obowiązek osobistego wykonania przez poszczególnych wykonawców wspólnie ubiegających się o udzielenie zamówienia kluczowych zadań dotyczących:

- 1) zamówień na roboty budowlane lub usługi;
- 2) prac związanych z rozmieszczeniem i instalacją, w ramach zamówienia na dostawy.

Rozdział 7

Komunikacja zamawiającego z wykonawcami

Art. 61. 1. Komunikacja w postępowaniu o udzielenie zamówienia i w konkursie, w tym składanie ofert, wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu lub konkursie, wymiana informacji oraz przekazywanie dokumentów lub oświadczeń między zamawiającym a wykonawcą, z uwzględnieniem wyjątków określonych w ustawie, odbywa się przy użyciu środków komunikacji elektronicznej.

2. Komunikacja ustna dopuszczalna jest w toku negocjacji lub dialogu oraz w odniesieniu do informacji, które nie są istotne, w szczególności nie dotyczą ogłoszenia o zamówieniu lub dokumentów zamówienia, wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu lub konkursie, potwierdzenia zainteresowania, ofert lub prac konkursowych, o ile jej treść jest udokumentowana.

Art. 62. Ilekroć w niniejszym rozdziale jest mowa o ofercie, należy przez to rozumieć również ofertę wstępną, ofertę podlegającą negocjacji, ofertę ostateczną, ofertę wariantową oraz ofertę częściową.

Art. 63. 1. W postępowaniu o udzielenie zamówienia lub konkursie o wartości równej lub przekraczającej progi unijne ofertę, wniosek o dopuszczenie do udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia lub w konkursie, wniosek, o którym mowa w art. 371 ust. 3, oraz oświadczenie, o którym mowa w art. 125 ust. 1, składa się, pod rygorem nieważności, w formie elektronicznej.

2. W postępowaniu o udzielenie zamówienia lub konkursie o wartości mniejszej niż progi unijne ofertę, wniosek o dopuszczenie do udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia lub w konkursie, oświadczenie, o którym mowa w art. 125 ust. 1, składa się, pod rygorem nieważności, w formie elektronicznej lub w postaci elektronicznej opatrzonej podpisem zaufanym lub podpisem osobistym.

Art. 64. Zamawiający korzysta, w postępowaniu o udzielenie zamówienia lub w konkursie, tylko z takich narzędzi i urządzeń komunikacji elektronicznej, które są niedyskryminujące, ogólnie dostępne oraz interoperacyjne w rozumieniu ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2019 r. poz. 700, 730, 848 i 1590), z produktami powszechnie używanymi służącymi elektronicznemu przechowywaniu, przetwarzaniu i przesyłaniu danych, i które nie ograniczają wykonawcom dostępu do postępowania o udzielenie zamówienia lub konkursu.

Art. 65. 1. Zamawiający może odstąpić od wymagania użycia środków komunikacji elektronicznej, jeżeli:

- 1) z uwagi na wyspecjalizowany charakter zamówienia, użycie środków komunikacji elektronicznej wymagałoby narzędzi, urządzeń lub formatów plików, które nie są ogólnie dostępne lub nie są obsługiwane za pomocą ogólnie dostępnych aplikacji;
- 2) aplikacje do obsługi formatów plików, które nadają się do przygotowania ofert lub prac konkursowych, korzystają z formatów plików, których nie można obsługiwać za pomocą żadnych innych aplikacji otwartoźródłowych lub ogólnie dostępnych, lub są one objęte licencją i nie mogą zostać udostępnione do pobierania lub zdalnego wykorzystania przez zamawiającego;
- 3) użycie środków komunikacji elektronicznej wymagałoby pozyskania przez zamawiającego specjalistycznego sprzętu biurowego;
- 4) zamawiający wymaga przedstawienia modelu fizycznego, modelu w skali lub próbki, których nie można przekazać przy użyciu środków komunikacji elektronicznej;
- 5) jest to niezbędne z powodu naruszenia bezpieczeństwa środków komunikacji elektronicznej;
- 6) jest to niezbędne z uwagi na potrzebę ochrony informacji szczególnie wrażliwych, której nie można zagwarantować w sposób dostateczny przy użyciu środków komunikacji elektronicznej lub innych narzędzi, lub urządzeń, które są ogólnie dostępne dla wykonawców lub które mogłyby być udostępnione przez zamawiającego.

2. W przypadku odstąpienia przez zamawiającego od wymagania użycia środków komunikacji elektronicznej, w szczególności w odniesieniu do wniosku o dopuszczenie do udziału w postępowaniu, oferty, pracy konkursowej albo ich części, podmiotowego środka dowodowego lub przedmiotowego środka dowodowego, z uwagi na wystąpienie jednej z okoliczności, o której mowa w ust. 1, przekazuje się je w postaci innej niż elektroniczna, za pośrednictwem operatora pocztowego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 2188 oraz z 2019 r. poz. 1051, 1495 i 2005), osobiście lub za pośrednictwem posłańca.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, wnioski o dopuszczenie do udziału w postępowaniu lub konkursie, wnioski, o których mowa w art. 371 ust. 3, oferty lub ich części składa się, pod rygorem nieważności, w formie pisemnej.

4. Zamawiający opisuje w protokole postępowania powody odstąpienia od wymogu użycia środków komunikacji elektronicznej.

Art. 66. 1. Zamawiający może wymagać użycia narzędzi, urządzeń lub formatów plików, które nie są ogólnie dostępne, jeżeli:

- 1) od dnia opublikowania ogłoszenia wszczynającego postępowanie o udzielenie zamówienia lub konkurs lub od dnia wysłania dokumentu wszczynającego postępowanie o udzielenie zamówienia, oferuje wykonawcom lub uczestnikom konkursu nieograniczony, pełny, bezpośredni i bezpłatny dostęp, przy użyciu środków komunikacji elektronicznej, do alternatywnych narzędzi, urządzeń lub formatów plików, umożliwiających złożenie ofert lub prac konkursowych;
- 2) zapewnia, że wykonawcy lub uczestnicy konkursu nieposiadający dostępu do takich narzędzi, urządzeń lub formatów plików ani niemający możliwości jego uzyskania, o ile brak dostępu nie wynika z przyczyn dotyczących wykonawcy, będą mogli – w terminie umożliwiającym wzięcie udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia – mieć do nich dostęp dzięki zastosowaniu tymczasowych narzędzi uwierzytelniania bezpłatnie udostępnionych im pod wskazanym przez zamawiającego adresem strony internetowej;
- 3) udostępnia wykonawcom lub uczestnikom konkursu alternatywną ścieżkę elektronicznego składania ofert lub prac konkursowych.

2. Zamawiający podaje adres strony internetowej, na której są dostępne narzędzia, urządzenia lub formaty plików, o których mowa w ust. 1 pkt 1, w ogłoszeniu lub dokumencie wszczynającym postępowanie.

Art. 67. Zamawiający zamieszcza w ogłoszeniu wszczynającym postępowanie o udzielenie zamówienia lub konkurs lub w dokumencie zamówienia wszczynającym postępowanie o udzielenie zamówienia informacje o środkach komunikacji elektronicznej, przy użyciu których będzie komunikował się z wykonawcami lub uczestnikami konkursu, oraz informacje o wymaganiach technicznych i organizacyjnych sporządzania, wysyłania i odbierania korespondencji elektronicznej.

Art. 68. Przekazywanie ofert, wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia lub w konkursie, wniosków, o których mowa w art. 371 ust. 3, oraz prac konkursowych odbywa się przy użyciu środków komunikacji elektronicznej, zapewniających zachowanie integralności, autentyczności, nienaruszalności danych i ich poufności w ramach wymiany i przechowywania informacji, w tym zapewniających możliwość zapoznania się z ich treścią wyłącznie po upływie terminu na ich składanie.

Art. 69. 1. W przypadku zamówień na roboty budowlane lub konkursów zamawiający może wymagać sporządzenia i przedstawienia ofert lub prac konkursowych przy użyciu narzędzi elektronicznego modelowania danych budowlanych lub innych podobnych narzędzi, które nie są ogólnie dostępne.

2. Zamawiający zapewnia wykonawcom lub uczestnikom konkursu możliwość skorzystania z alternatywnego środka dostępu do narzędzi, o których mowa w ust. 1.

Art. 70. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) sposób sporządzania oraz sposób i tryb przekazywania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu lub konkursie, wniosków, o których mowa w art. 371 ust. 3, ofert, prac konkursowych, oświadczeń, o których mowa w art. 125 ust. 1, podmiotowych środków dowodowych, przedmiotowych środków dowodowych, oraz innych informacji, oświadczeń lub dokumentów, przekazywanych w postępowaniu lub konkursie,
- 2) wymagania techniczne dla dokumentów elektronicznych zawierających wnioski o dopuszczenie do udziału w postępowaniu lub konkursie, oferty, prace konkursowe, oświadczenia, o których mowa w art. 125 ust. 1, podmiotowe środki dowodowe, przedmiotowe środki dowodowe, oraz inne informacje, oświadczenia lub dokumenty, przekazywane w postępowaniu lub konkursie przy użyciu środków komunikacji elektronicznej,
- 3) wymagania techniczne odnoszące się do środków komunikacji elektronicznej w postępowaniu o udzielenie zamówienia lub konkursie

– mając na względzie wartość zamówienia lub konkursu, konieczność zapewnienia integralności i autentyczności danych oraz potrzebę zapewnienia konkurencji i sprawności postępowania o udzielenie zamówienia lub konkursu, otwartego dostępu wykonawców do postępowania o udzielenie zamówienia lub konkursu, a także bezpieczeństwa przetwarzanych danych.

Rozdział 8

Dokumentowanie przebiegu postępowania o udzielenie zamówienia

Art. 71. 1. Zamawiający dokumentuje przebieg postępowania o udzielenie zamówienia, sporządzając w jego toku protokół postępowania.

2. Protokołu postępowania nie sporządza się w przypadku, gdy zamówienia udziela się na warunkach określonych w umowie ramowej zawartej z jednym wykonawcą lub z kilkoma wykonawcami, bez przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia.

Art. 72. 1. Protokół postępowania zawiera co najmniej:

- 1) nazwę i adres zamawiającego;
- 2) wskazanie przedmiotu i wartości zamówienia;
- 3) informację o trybie udzielenia zamówienia i wskazanie okoliczności uzasadniających zastosowanie wybranego trybu, jeżeli przepisy ustawy przewidują przesłanki zastosowania tego trybu;
- 4) wartość umowy w sprawie zamówienia publicznego, umowy ramowej lub dynamicznego systemu zakupów;
- 5) powody odstąpienia od wymogu użycia środków komunikacji elektronicznej przy składaniu wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu lub ofert, podmiotowych środków dowodowych lub przedmiotowych środków dowodowych;
- 6) wyniki badania i oceny ofert oraz wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu, wraz z podaniem imion, nazwisk albo nazw wykonawców, numerów identyfikacji podatkowej (NIP) lub numerów identyfikacyjnych REGON;
- 7) powody unieważnienia postępowania;
- 8) informacje o istnieniu okoliczności, o których mowa w art. 56 ust. 2 i 3;
- 9) informacje o złożonych oświadczeniach, o których mowa w art. 56 ust. 4;
- 10) imię i nazwisko albo nazwę wykonawcy, którego oferta została wybrana jako najkorzystniejsza, oraz powody wyboru jego oferty, a także, jeśli jest to wiadome, wskazanie części zamówienia lub umowy ramowej, którą ten wykonawca zamierza powierzyć podwykonawcom, a także imiona i nazwiska albo nazwy ewentualnych podwykonawców, jeżeli są już znani;
- 11) imiona i nazwiska członków komisji przetargowej i innych osób, które wykonywały czynności w prowadzonym postępowaniu;

- 12) uzasadnienie nadzwyczajnych okoliczności, o których mowa w art. 415 ust. 3 lub w art. 422 ust. 3, w przypadku zamówień w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa;
- 13) uzasadnienie przekroczenia limitu 50% wartości zamówienia, o którym mowa w art. 455 ust. 1 pkt 3 lit. c, w przypadku zamówienia w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa.

2. Zamawiający nie ma obowiązku podawania w protokole postępowania informacji, które zostały podane w ogłoszeniu o zamówieniu, pod warunkiem załączenia tego ogłoszenia do protokołu postępowania.

Art. 73. 1. Oferty, opinie biegłych, oświadczenia, informacja z zebrania z wykonawcami, zawiadomienia, wnioski, dowód przekazania ogłoszenia Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej, inne dokumenty i informacje składane przez zamawiającego i wykonawców oraz umowa w sprawie zamówienia publicznego stanowią załączniki do protokołu postępowania.

2. Jeżeli przed wszczęciem postępowania o udzielenie zamówienia przeprowadzono wstępne konsultacje rynkowe, informację o przeprowadzeniu tych konsultacji, o podmiotach, które w nich uczestniczyły, zamawiający podaje w protokole postępowania.

3. W przypadku zwrotu wykonawcom złożonych przez nich planów, projektów, rysunków, modeli, próbek, wzorów, programów komputerowych i innych podobnych materiałów, informacja o zwrocie stanowi załącznik do protokołu postępowania.

Art. 74. 1. Protokół postępowania jest jawny i udostępniany na wniosek.

2. Załączniki do protokołu postępowania udostępnia się po dokonaniu wyboru najkorzystniejszej oferty albo unieważnieniu postępowania, z tym że:

- 1) oferty wraz z załącznikami udostępnia się niezwłocznie po otwarciu ofert, nie później jednak niż w terminie 3 dni od dnia otwarcia ofert, z uwzględnieniem art. 166 ust. 3 lub art. 291 ust. 2 zdanie drugie,
- 2) wnioski o dopuszczenie do udziału w postępowaniu wraz z załącznikami udostępnia się od dnia poinformowania o wynikach oceny tych wniosków

– przy czym nie udostępnia się informacji, które mają charakter poufny, w tym przekazywanych w toku negocjacji lub dialogu.

3. W przypadku gdy wniesienie żądania dotyczącego prawa, o którym mowa w art. 18 ust. 1 rozporządzenia 2016/679, spowoduje ograniczenie przetwarzania danych osobowych zawartych w protokole postępowania lub załącznikach do tego protokołu, od dnia zakończenia postępowania o udzielenie zamówienia zamawiający nie udostępnia tych danych, chyba że zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 18 ust. 2 rozporządzenia 2016/679.

4. Udostępnianie, o którym mowa w ust. 1 i 2, ma zastosowanie do wszystkich danych osobowych, z wyjątkiem danych, o których mowa w art. 9 ust. 1 rozporządzenia 2016/679, zebranych w toku postępowania o udzielenie zamówienia. Ograniczenia zasady jawności, o których mowa w ust. 3 i art. 18 ust. 3–6, stosuje się odpowiednio.

Art. 75. W przypadku korzystania przez osobę, której dane osobowe są przetwarzane przez zamawiającego, z uprawnienia, o którym mowa w art. 15 ust. 1–3 rozporządzenia 2016/679, zamawiający może żądać od osoby występującej z żądaniem wskazania dodatkowych informacji, mających na celu sprecyzowanie nazwy lub daty zakońzonego postępowania o udzielenie zamówienia.

Art. 76. Skorzystanie przez osobę, której dane osobowe są przetwarzane, z uprawnienia do sprostowania lub uzupełnienia danych osobowych, o którym mowa w art. 16 rozporządzenia 2016/679, nie może naruszać integralności protokołu postępowania oraz jego załączników.

Art. 77. 1. Zamawiający zwraca wykonawcom, których oferty nie zostały wybrane, na ich wniosek, złożone przez nich plany, projekty, rysunki, modele, próbki, wzory, programy komputerowe oraz inne podobne materiały.

2. Zamawiający zwraca wykonawcy, którego oferta została wybrana jako najkorzystniejsza, na jego wniosek, złożone przez niego plany, projekty, rysunki, modele, próbki, wzory, programy komputerowe oraz inne podobne materiały, o ile nie stanowią one załączników do umowy w sprawie zamówienia publicznego.

3. Zamawiający może zwrócić złożone przez wykonawcę plany, projekty, rysunki, modele, próbki, wzory, programy komputerowe oraz inne podobne materiały, jeżeli wniosek, o którym mowa w ust. 1 i 2, nie został złożony w terminie 30 dni od dnia zawarcia umowy w sprawie zamówienia publicznego albo unieważnienia postępowania.

Art. 78. 1. Zamawiający przechowuje protokół postępowania wraz z załącznikami przez okres 4 lat od dnia zakończenia postępowania o udzielenie zamówienia, w sposób gwarantujący jego nienaruszalność.

2. W przypadku prowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia w oparciu o narzędzia i urządzenia komunikacji elektronicznej udostępniane przez inny podmiot, zamawiający może powierzyć mu przechowywanie protokołu postępowania i załączników do tego protokołu w jego systemie teleinformatycznym, pod warunkiem przekazania zamawiającemu elektronicznej kopii wszystkich informacji i dokumentów związanych z takim postępowaniem.

3. Sposób przechowywania oraz przekazywania w przypadku, o którym mowa w ust. 2, umożliwia odczytanie przechowywanych i przekazywanych dokumentów.

4. Jeżeli okres obowiązywania umowy w sprawie zamówienia publicznego przekracza 4 lata, zamawiający przechowuje protokół postępowania wraz z załącznikami przez cały okres obowiązywania umowy w sprawie zamówienia publicznego.

Art. 79. 1. Wszystkie dokumenty, w tym dokumenty elektroniczne składane lub wykorzystywane dla celów prowadzonego postępowania o udzielenie zamówienia, a także przeprowadzanych wstępnych konsultacji rynkowych, stanowiące załączniki do protokołu postępowania, są przechowywane w oryginalnej postaci i formie, w jakich zostały sporządzone lub przekazane.

2. Zamawiający dokumentuje wszystkie istotne czynności oraz inne istotne zdarzenia w postępowaniu w zakresie komunikacji z wykonawcami oraz innymi podmiotami, a także w związku z udostępnianiem protokołu postępowania.

Art. 80. Minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, sposób:

- 1) dokumentowania oraz przechowywania dokumentacji postępowania o udzielenie zamówienia, wzory protokołów postępowania oraz zakres dodatkowych informacji zawartych w protokole postępowania, mając na względzie wartość zamówienia, tryb postępowania o udzielenie zamówienia lub procedurę;
- 2) oraz formę udostępniania zainteresowanym protokołu postępowania wraz z załącznikami, mając na względzie zasadę jawności postępowania o udzielenie zamówienia.

Art. 81. 1. Zamawiający przekazuje Prezesowi Urzędu informację o złożonych wnioskach o dopuszczenie do udziału w postępowaniu lub ofertach, nie później niż w terminie 7 dni od dnia otwarcia odpowiednio ofert albo ofert wstępnych lub ofert ostatecznych albo unieważnienia postępowania.

2. Minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, zakres danych zawartych w informacji, o której mowa w ust. 1, jej wzór, sposób sporządzania oraz sposób i tryb jej przekazywania, mając na względzie obowiązki Prezesa Urzędu do dokonywania bieżącej analizy funkcjonowania systemu zamówień, w tym w szczególności w zakresie informacji dotyczących rodzajów zamawiających, rodzajów i wartości zamówień, liczby wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu lub ofert i trybów postępowania o udzielenie zamówienia.

Art. 82. 1. Zamawiający sporządza roczne sprawozdanie o udzielonych zamówieniach, zwane dalej „sprawozdaniem”, w tym o zamówieniach wyłączonych na podstawie niniejszego działu rozdziału 1 oddziału 2, zamówieniach klasycznych, których wartość jest mniejsza niż 130 000 złotych, a także o zamówieniach sektorowych oraz zamówieniach w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa, których wartość jest mniejsza niż progi unijne.

2. Sprawozdanie zamawiający przekazuje Prezesowi Urzędu w terminie do dnia 1 marca każdego roku następującego po roku, którego dotyczy sprawozdanie.

3. Zamawiający może skorygować sprawozdanie, jeżeli stwierdzi, że zawarte w nim informacje są nieaktualne lub niepoprawne.

4. Minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, zakres informacji zawartych w sprawozdaniu, jego wzór, sposób przekazywania oraz sposób i tryb jego korygowania, mając na względzie wymagania dotyczące treści sprawozdania przekazywanego Komisji Europejskiej oraz potrzebę zapewnienia prawidłowych i aktualnych informacji, w celu monitorowania systemu zamówień, a także zasadność wykorzystania środków komunikacji elektronicznej.

DZIAŁ II

Postępowanie o udzielenie zamówienia klasycznego o wartości równej lub przekraczającej progi unijne

Rozdział 1

Przygotowanie postępowania

Oddział 1

Analiza potrzeb zamawiającego, wstępne konsultacje rynkowe oraz wcześniejsze zaangażowanie wykonawców

Art. 83. 1. Zamawiający publiczny, przed wszczęciem postępowania o udzielenie zamówienia, dokonuje analizy potrzeb i wymagań, uwzględniając rodzaj i wartość zamówienia.

2. Analiza, o której mowa w ust. 1, obejmuje w szczególności:

- 1) badanie możliwości zaspokojenia zidentyfikowanych potrzeb z wykorzystaniem zasobów własnych;
- 2) rozeznanie rynku:
  - a) w aspekcie alternatywnych środków zaspokojenia zidentyfikowanych potrzeb,
  - b) w aspekcie możliwych wariantów realizacji zamówienia albo wskazuje, że jest wyłącznie jedna możliwość wykonania zamówienia.

3. Analiza, o której mowa w ust. 1, wskazuje:

- 1) orientacyjną wartość zamówienia dla każdego ze wskazanych wariantów, o których mowa w ust. 2 pkt 2 lit. b);
- 2) możliwość podziału zamówienia na części;
- 3) przewidywany tryb udzielenia zamówienia;
- 4) możliwość uwzględnienia aspektów społecznych, środowiskowych lub innowacyjnych zamówienia;
- 5) ryzyka związane z postępowaniem o udzielenie i realizacją zamówienia.

4. Zamawiający publiczny może odstąpić od dokonania analizy potrzeb i wymagań, w przypadku gdy zachodzi podstawa udzielenia zamówienia w trybie negocjacji bez ogłoszenia, o której mowa w art. 209 ust. 1 pkt 4, lub w trybie zamówienia z wolnej ręki, o której mowa w art. 214 ust. 1 pkt 5.

Art. 84. 1. Zamawiający, przed wszczęciem postępowania o udzielenie zamówienia, może przeprowadzić wstępne konsultacje rynkowe w celu przygotowania postępowania i poinformowania wykonawców o swoich planach i wymaganiach dotyczących zamówienia.

2. Zamawiający zamieszcza informację o zamiarze przeprowadzenia wstępnych konsultacji rynkowych oraz o ich przedmiocie na stronie internetowej zamawiającego.

3. Prowadząc konsultacje rynkowe, zamawiający może w szczególności korzystać z doradztwa ekspertów, władzy publicznej lub wykonawców. Doradztwo to może być wykorzystane przy planowaniu, przygotowaniu lub przeprowadzaniu postępowania o udzielenie zamówienia, pod warunkiem że nie powoduje to zakłócenia konkurencji ani naruszenia zasad równego traktowania wykonawców i przejrzystości.

4. Zamawiający zamieszcza informację o przeprowadzeniu wstępnych konsultacji rynkowych w ogłoszeniu o zamówieniu.

Art. 85. 1. Jeżeli wykonawca lub podmiot, który należy z wykonawcą do tej samej grupy kapitałowej w rozumieniu ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2019 r. poz. 369, 1571 i 1667), doradzał lub w inny sposób był zaangażowany w przygotowanie postępowania o udzielenie tego zamówienia, zamawiający podejmuje odpowiednie środki w celu zagwarantowania, że udział tego wykonawcy w postępowaniu nie zakłóci konkurencji, w szczególności przekazuje pozostałym wykonawcom istotne informacje, które przekazał lub uzyskał w związku z zaangażowaniem wykonawcy lub tego podmiotu w przygotowanie postępowania, oraz wyznacza odpowiedni termin na złożenie ofert. Zamawiający wskazuje w protokole postępowania środki mające na celu zapobieżenie zakłóceniu konkurencji.

2. Wykonawca zaangażowany w przygotowanie postępowania o udzielenie zamówienia podlega wykluczeniu z tego postępowania wyłącznie w przypadku, gdy spowodowane tym zaangażowaniem zakłócenie konkurencji nie może być wyeliminowane w inny sposób niż przez wykluczenie wykonawcy z udziału w tym postępowaniu. Przed wykluczeniem wykonawcy zamawiający zapewnia temu wykonawcy możliwość udowodnienia, że jego zaangażowanie w przygotowanie postępowania o udzielenie zamówienia nie zakłóci konkurencji.

Oddział 2 Ogłoszenia

Art. 86. Ogłoszenia, o których mowa w niniejszym dziale, przekazywane są przez zamawiającego Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej i publikowane w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.

Art. 87. 1. Zamawiający przygotowuje ogłoszenia zgodnie z wzorami standardowych formularzy, określonymi w rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) 2015/1986 z dnia 11 listopada 2015 r. ustanawiającym standardowe formularze do publikacji ogłoszeń w dziedzinie zamówień publicznych i uchylającym rozporządzenie wykonawcze (UE) nr 842/2011 (Dz. Urz. UE L 296 z 12.11.2015, str. 1, z późn. zm.¹²⁾).

2. Zamawiający przekazuje ogłoszenia zgodnie z formatem i procedurami elektronicznego przesyłania ogłoszeń, ustanowionymi przez Komisję Europejską, dostępnymi na stronie internetowej, o której mowa w ust. 3 załącznika VIII do dyrektywy 2014/24/UE.

3. Zamawiający jest obowiązany udokumentować datę przekazania ogłoszenia, w szczególności przechowywać dowód przekazania tego ogłoszenia.

Art. 88. 1. Zamawiający udostępnia ogłoszenie również na stronie internetowej prowadzonego postępowania, od dnia jego publikacji w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.

2. Zamawiający może dodatkowo udostępnić ogłoszenie w innym miejscu niż określone w ust. 1.

3. Udostępnienie ogłoszenia w miejscach, o których mowa w ust. 1 i 2, nie może nastąpić przed jego publikacją w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej, z wyjątkiem przypadku gdy zamawiający nie został powiadomiony o publikacji w terminie 48 godzin od potwierdzenia przez Urząd Publikacji Unii Europejskiej otrzymania tego ogłoszenia.

4. Ogłoszenie udostępnione w miejscach, o których mowa w ust. 1 i 2:

- 1) nie może zawierać innych informacji niż informacje zawarte w ogłoszeniu przekazanym do publikacji Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej;
- 2) zawiera datę przekazania ogłoszenia do publikacji Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej.

Art. 89. 1. Zamawiający może przekazać Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej lub zamieścić na stronie internetowej zamawiającego wstępne ogłoszenie informacyjne o planowanych w terminie następnych 12 miesięcy zamówieniach lub umowach ramowych.

2. Jeżeli wstępne ogłoszenie informacyjne jest zamieszczane przez zamawiającego na stronie internetowej zamawiającego, zamawiający przekazuje Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej ogłoszenie o publikacji wstępnego ogłoszenia informacyjnego na stronie internetowej zamawiającego (ogłoszenie o profilu nabywcy).

3. Zamawiający może zamieścić wstępne ogłoszenie informacyjne na stronie internetowej zamawiającego. Zamieszczenie ogłoszenia nie może nastąpić przed jego publikacją w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej, z wyjątkiem przypadku gdy zamawiający nie został powiadomiony o publikacji w terminie 48 godzin od potwierdzenia przez Urząd Publikacji Unii Europejskiej otrzymania tego ogłoszenia.

Art. 90. 1. Zamawiający może zmienić ogłoszenie, przekazując Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej sprostowanie, ogłoszenie zmian lub dodatkowych informacji. Przepisy art. 87 i art. 88 stosuje się.

2. W przypadku gdy zmiany treści ogłoszenia o zamówieniu są istotne dla sporządzenia wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu albo ofert, zamawiający przedłuża odpowiednio termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu albo termin składania ofert o czas niezbędny na ich przygotowanie.

3. W przypadku gdy zmiany treści ogłoszenia o zamówieniu istotnie zmieniają charakter zamówienia w porównaniu z pierwotnie określonym, w szczególności znacznie zmieniają zakres zamówienia, zamawiający unieważnia postępowania na podstawie art. 256.

---

¹²⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 172 z 05.07.2017, str. 36.

Oddział 3

Ustalenie niektórych warunków zamówienia

Art. 91. 1. Zamawiający może udzielić zamówienia w częściach, z których każda stanowi przedmiot odrębnego postępowania o udzielenie zamówienia, lub dopuścić możliwość składania ofert częściowych w ramach jednego postępowania o udzielenie zamówienia, określając zakres i przedmiot części oraz wskazując, czy ofertę można składać w odniesieniu do jednej, kilku lub wszystkich części zamówienia.

2. Zamawiający wskazuje w dokumentach zamówienia powody niedokonania podziału zamówienia na części.

3. Zamawiający może ograniczyć liczbę części, którą można udzielić jednemu wykonawcy, pod warunkiem że maksymalną liczbę części, jaka może być udzielona jednemu wykonawcy, wskaże w ogłoszeniu o zamówieniu, a w przypadku trybu negocjacji bez ogłoszenia – w zaproszeniu do negocjacji.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 3, zamawiający określa w dokumentach zamówienia obiektywne i niedyskryminujące kryteria lub zasady, które zastosuje w celu wyboru, w których częściach zostanie wykonawcy udzielone zamówienie w przypadku, gdy w wyniku przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia jeden wykonawca miałby uzyskać większą liczbę części zamówienia, niż wynosi maksymalna liczba, na które może zostać mu udzielone zamówienie.

Art. 92. 1. Zamawiający może dopuścić albo wymagać w ogłoszeniu o zamówieniu, a jeżeli ogłoszenie o zamówieniu nie było wymagane, w dokumentach zamówienia, złożenia oferty wariantowej. Oferta wariantowa musi być związana z przedmiotem zamówienia.

2. Jeżeli zamawiający wymaga lub dopuszcza możliwość złożenia oferty wariantowej, określa w dokumentach zamówienia:

- 1) minimalne wymagania dla oferty wariantowej, oraz wymagania dotyczące ich składania, w szczególności informację o możliwości złożenia oferty wariantowej wraz z ofertą podstawową albo zamiast oferty podstawowej;
- 2) kryteria oceny ofert, w sposób zapewniający możliwość ich zastosowania zarówno w odniesieniu do oferty podstawowej, jak i oferty wariantowej.

Art. 93. 1. W przypadku gdy komunikacja w postępowaniu o udzielenie zamówienia odbywa się przy użyciu środków komunikacji elektronicznej, zamawiający może:

- 1) wymagać złożenia oferty w postaci katalogu elektronicznego albo
- 2) wymagać dołączenia katalogu elektronicznego do składanej oferty, albo
- 3) dopuścić dołączenie katalogu elektronicznego do składanej oferty, albo
- 4) przewidzieć obowiązek złożenia katalogu elektronicznego wraz z wnioskiem o dopuszczenie do udziału w dynamicznym systemie zakupów.

2. Przez katalog elektroniczny, o którym mowa w ust. 1, należy rozumieć wykaz zamawianych produktów, robót budowlanych lub usług sporządzony przez wykonawcę zgodnie z opisem przedmiotu zamówienia oraz w formacie nadającym się do zautomatyzowanego przetwarzania danych. Katalog elektroniczny może w szczególności zawierać opisy i zdjęcia produktów, robót budowlanych lub usług oraz informacje o cenach.

3. Do ofert składanych w postaci katalogu elektronicznego mogą być załączone dokumenty lub oświadczenia uzupełniające ofertę.

4. Wykonawca sporządza katalog elektroniczny na potrzeby udziału w danym postępowaniu o udzielenie zamówienia, zgodnie z wymaganiami określonymi przez zamawiającego.

5. Informacje dotyczące formatu, parametrów wykorzystywanego sprzętu elektronicznego oraz technicznych warunków i specyfikacji połączenia dotyczących przekazywania zamawiającemu katalogu elektronicznego podaje się w dokumentach zamówienia.

Art. 94. 1. Zamawiający może zastrzec w ogłoszeniu o zamówieniu, że o udzielenie zamówienia mogą ubiegać się wyłącznie wykonawcy mający status zakładu pracy chronionej, spółdzielnie socjalne oraz inni wykonawcy, których głównym celem lub głównym celem działalności ich wyodrębnionych organizacyjnie jednostek, które będą realizowały zamówienie, jest społeczna i zawodowa integracja osób społecznie marginalizowanych, w szczególności:

- 1) osób niepełnosprawnych w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1172, 1495, 1696 i 1818),
- 2) bezrobotnych w rozumieniu ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2019 r. poz. 1482, 1622 i 1818),

- 3) osób poszukujących pracy, niepozostających w zatrudnieniu lub niewykonujących innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- 4) osób usamodzielnianych, o których mowa w art. 140 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1111, 924 i 1818),
- 5) osób pozbawionych wolności lub zwalnianych z zakładów karnych, o których mowa w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2019 r. poz. 676, 679 i 1694), mających trudności w integracji ze środowiskiem,
- 6) osób z zaburzeniami psychicznymi w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1878 oraz z 2019 r. poz. 730 i 1690),
- 7) osób bezdomnych w rozumieniu ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1507, 1622, 1690 i 1818),
- 8) osób, które uzyskały w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, o których mowa w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1666),
- 9) osób do 30. roku życia oraz po ukończeniu 50. roku życia, posiadających status osoby poszukującej pracy, bez zatrudnienia,
- 10) osób będących członkami mniejszości znajdującej się w niekorzystnej sytuacji, w szczególności będących członkami mniejszości narodowych i etnicznych w rozumieniu ustawy z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 823)

– pod warunkiem, że procentowy wskaźnik zatrudnienia osób należących do jednej lub więcej kategorii, o których mowa w pkt 1–10, jest nie mniejszy niż 30% osób zatrudnionych u wykonawcy albo w jego jednostce, która będzie realizowała zamówienie.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, zamawiający może żądać:

- 1) dokumentów potwierdzających status wykonawcy jako zakładu pracy chronionej lub potwierdzających prowadzenie przez wykonawcę lub przez jego wyodrębnioną organizacyjnie jednostkę, która będzie realizowała zamówienie, działalności, której głównym celem jest społeczna i zawodowa integracja osób społecznie marginalizowanych;
- 2) dokumentów potwierdzających procentowy wskaźnik zatrudnienia osób należących do jednej lub więcej kategorii, o których mowa w ust. 1, zatrudnionych przez zakłady pracy chronionej lub wykonawcę lub jego wyodrębnioną organizacyjnie jednostkę, która będzie realizowała zamówienie.

Art. 95. 1. Zamawiający określa w ogłoszeniu o zamówieniu lub dokumentach zamówienia na usługi lub roboty budowlane wymagania związane z realizacją zamówienia w zakresie zatrudnienia przez wykonawcę lub podwykonawcę na podstawie stosunku pracy osób wykonujących wskazane przez zamawiającego czynności w zakresie realizacji zamówienia, jeżeli wykonanie tych czynności polega na wykonywaniu pracy w sposób określony w art. 22 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2019 r. poz. 1040, 1043 i 1495).

2. W przypadku gdy zamawiający przewiduje wymagania, o których mowa w ust. 1, określa w dokumentach zamówienia w szczególności:

- 1) rodzaj czynności niezbędnych do realizacji zamówienia, których dotyczą wymagania zatrudnienia na podstawie stosunku pracy przez wykonawcę lub podwykonawcę osób wykonujących czynności w trakcie realizacji zamówienia;
- 2) sposób weryfikacji zatrudnienia tych osób;
- 3) uprawnienia zamawiającego w zakresie kontroli spełniania przez wykonawcę wymagań związanych z zatrudnianiem tych osób oraz sankcji z tytułu niespełnienia tych wymagań.

Art. 96. 1. Zamawiający może określić w ogłoszeniu o zamówieniu lub dokumentach zamówienia inne niż określone w art. 95 ust. 1 wymagania związane z realizacją zamówienia, które mogą obejmować aspekty gospodarcze, środowiskowe, społeczne, związane z innowacyjnością, zatrudnieniem lub zachowaniem poufnego charakteru informacji przekazanych wykonawcy w toku realizacji zamówienia.

2. Wymagania, o których mowa w ust. 1, mogą dotyczyć w szczególności:

- 1) zastosowania określonych środków zarządzania środowiskowego;
- 2) zatrudnienia:
  - a) bezrobotnych w rozumieniu ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,

- b) osób poszukujących pracy, niepozostających w zatrudnieniu lub niewykonujących innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- c) osób usamodzielnianych, o których mowa w art. 140 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- d) młodocianych, o których mowa w przepisach prawa pracy, w celu przygotowania zawodowego,
- e) osób niepełnosprawnych w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- f) innych osób niż określone w lit. a–e, o których mowa w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 217, 730 i 1818) lub we właściwych przepisach państw członkowskich Unii Europejskiej lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, zamawiający określa w dokumentach zamówienia liczbę i okres wymaganego zatrudnienia osób, których dotyczy ten wymóg.

4. W przypadku gdy zamawiający przewiduje wymagania, o których mowa w ust. 1, w dokumentach zamówienia określa w szczególności sposób dokumentowania spełniania przez wykonawcę tych wymagań, uprawnienia zamawiającego w zakresie kontroli spełniania przez wykonawcę tych wymagań oraz sankcje z tytułu ich niespełnienia.

Art. 97. 1. Zamawiający może żądać od wykonawców wniesienia wadium.

2. Zamawiający określa kwotę wadium w wysokości nie większej niż 3% wartości zamówienia.

3. Jeżeli zamawiający dopuszcza składanie ofert częściowych lub udziela zamówienia w częściach, określa kwotę wadium dla każdej z części. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio.

4. Jeżeli zamawiający przewiduje udzielenie zamówień, o których mowa w art. 214 ust. 1 pkt 7 i 8 lub art. 388 pkt 2 lit. b i c, lub art. 415 ust. 2 pkt 5 i 6, określa kwotę wadium dla wartości zamówienia podstawowego.

5. Wadium wnosi się przed upływem terminu składania ofert i utrzymuje nieprzerwanie do dnia upływu terminu związania ofertą, z wyjątkiem przypadków, o których mowa w art. 98 ust. 1 pkt 2 i 3 oraz ust. 2.

6. Przedłużenie terminu związania ofertą jest dopuszczalne tylko z jednoczesnym przedłużeniem okresu ważności wadium albo, jeżeli nie jest to możliwe, z wniesieniem nowego wadium na przedłużony okres związania ofertą.

7. Wadium może być wnoszone według wyboru wykonawcy w jednej lub kilku następujących formach:

- 1) pieniądzu;
- 2) gwarancjach bankowych;
- 3) gwarancjach ubezpieczeniowych;
- 4) poręczeniach udzielanych przez podmioty, o których mowa w art. 6b ust. 5 pkt 2 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (Dz. U. z 2019 r. poz. 310, 836 i 1572).

8. Wadium wnoszone w pieniądzu wpłaca się przelewem na rachunek bankowy wskazany przez zamawiającego.

9. Wadium wniesione w pieniądzu zamawiający przechowuje na rachunku bankowym.

10. Jeżeli wadium jest wnoszone w formie gwarancji lub poręczenia, o których mowa w ust. 7 pkt 2–4, wykonawca przekazuje zamawiającemu oryginał gwarancji lub poręczenia, w postaci elektronicznej.

Art. 98. 1. Zamawiający zwraca wadium niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 7 dni od dnia wystąpienia jednej z okoliczności:

- 1) upływu terminu związania ofertą;
- 2) zawarcia umowy w sprawie zamówienia publicznego;
- 3) unieważnienia postępowania o udzielenie zamówienia, z wyjątkiem sytuacji gdy nie zostało rozstrzygnięte odwołanie na czynność unieważnienia albo nie upłynął termin do jego wniesienia.

2. Zamawiający, niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 7 dni od dnia złożenia wniosku zwraca wadium wykonawcy:

- 1) który wycofał ofertę przed upływem terminu składania ofert;
- 2) którego oferta została odrzucona;

- 3) po wyborze najkorzystniejszej oferty, z wyjątkiem wykonawcy, którego oferta została wybrana jako najkorzystniejsza;
- 4) po unieważnieniu postępowania, w przypadku gdy nie zostało rozstrzygnięte odwołanie na czynność unieważnienia albo nie upłynął termin do jego wniesienia.

3. Złożenie wniosku o zwrot wadium, o którym mowa w ust. 2, powoduje rozwiązanie stosunku prawnego z wykonawcą wraz z utratą przez niego prawa do korzystania ze środków ochrony prawnej, o których mowa w dziale IX.

4. Zamawiający zwraca wadium wniesione w pieniądzu wraz z odsetkami wynikającymi z umowy rachunku bankowego, na którym było ono przechowywane, pomniejszone o koszty prowadzenia rachunku bankowego oraz prowizji bankowej za przelew pieniędzy na rachunek bankowy wskazany przez wykonawcę.

5. Zamawiający zwraca wadium wniesione w innej formie niż w pieniądzu poprzez złożenie gwarantowi lub poręczycielowi oświadczenia o zwolnieniu wadium.

6. Zamawiający zatrzymuje wadium wraz z odsetkami, a w przypadku wadium wniesionego w formie gwarancji lub poręczenia, o których mowa w art. 97 ust. 7 pkt 2–4, występuje odpowiednio do gwaranta lub poręczyciela z żądaniem zapłaty wadium, jeżeli:

- 1) wykonawca w odpowiedzi na wezwanie, o którym mowa w art. 107 ust. 2 lub art. 128 ust. 1, z przyczyn leżących po jego stronie, nie złożył podmiotowych środków dowodowych lub przedmiotowych środków dowodowych potwierdzających okoliczności, o których mowa w art. 57 lub art. 106 ust. 1, oświadczenia, o którym mowa w art. 125 ust. 1, innych dokumentów lub oświadczeń lub nie wyraził zgody na poprawienie omyłki, o której mowa w art. 223 ust. 2 pkt 3, co spowodowało brak możliwości wybrania oferty złożonej przez wykonawcę jako najkorzystniejszej;
- 2) wykonawca, którego oferta została wybrana:
  - a) odmówił podpisania umowy w sprawie zamówienia publicznego na warunkach określonych w ofercie,
  - b) nie wniósł wymaganego zabezpieczenia należytego wykonania umowy;
- 3) zawarcie umowy w sprawie zamówienia publicznego stało się niemożliwe z przyczyn leżących po stronie wykonawcy, którego oferta została wybrana.

Oddział 4

Opis przedmiotu zamówienia

Art. 99. 1. Przedmiot zamówienia opisuje się w sposób jednoznaczny i wyczerpujący, za pomocą dostatecznie dokładnych i zrozumiałych określeń, uwzględniając wymagania i okoliczności mogące mieć wpływ na sporządzenie oferty.

2. Zamawiający określa w opisie przedmiotu zamówienia wymagane cechy dostaw, usług lub robót budowlanych. Cechy te mogą odnosić się w szczególności do określonego procesu, metody produkcji, realizacji wymaganych dostaw, usług lub robót budowlanych, lub do konkretnego procesu innego etapu ich cyklu życia, nawet jeżeli te czynniki nie są ich istotnym elementem, pod warunkiem że są one związane z przedmiotem zamówienia oraz proporcjonalne do jego wartości i celów.

3. Do opisu przedmiotu zamówienia stosuje się nazwy i kody określone we Wspólnym Słowniku Zamówień.

4. Przedmiotu zamówienia nie można opisywać w sposób, który mógłby utrudniać uczciwą konkurencję, w szczególności przez wskazanie znaków towarowych, patentów lub pochodzenia, źródła lub szczególnego procesu, który charakteryzuje produkty lub usługi dostarczane przez konkretnego wykonawcę, jeżeli mogłoby to doprowadzić do uprzywilejowania lub wyeliminowania niektórych wykonawców lub produktów.

5. Przedmiot zamówienia można opisać przez wskazanie znaków towarowych, patentów lub pochodzenia, źródła lub szczególnego procesu, który charakteryzuje produkty lub usługi dostarczane przez konkretnego wykonawcę, jeżeli zamawiający nie może opisać przedmiotu zamówienia w wystarczająco precyzyjny i zrozumiały sposób, a wskazaniu takiemu towarzyszą wyrazy „lub równoważny”.

6. Jeżeli przedmiot zamówienia został opisany w sposób, o którym mowa w ust. 5, zamawiający wskazuje w opisie przedmiotu zamówienia kryteria stosowane w celu oceny równoważności.

7. Zamawiający może określić w opisie przedmiotu zamówienia konieczność przeniesienia praw własności intelektualnej lub udzielenia licencji.

Art. 100. 1. W przypadku zamówień przeznaczonych do użytku osób fizycznych, w tym pracowników zamawiającego, opis przedmiotu zamówienia sporządza się, z uwzględnieniem wymagań w zakresie dostępności dla osób niepełnosprawnych oraz projektowania z przeznaczeniem dla wszystkich użytkowników, chyba że nie jest to uzasadnione charakterem przedmiotu zamówienia.

2. Jeżeli wymagania, o których mowa w ust. 1, wynikają z aktu prawa Unii Europejskiej, przedmiot zamówienia, w zakresie wymagań dotyczących dostępności dla osób niepełnosprawnych oraz projektowania z przeznaczeniem dla wszystkich użytkowników, opisuje się przez odesłanie do tego aktu.

Art. 101. 1. Przedmiot zamówienia opisuje się, z uwzględnieniem odrębnych przepisów, w jeden z następujących sposobów przez:

- 1) określenie wymagań dotyczących wydajności lub funkcjonalności, w tym wymagań środowiskowych, pod warunkiem że podane parametry są dostatecznie precyzyjne, aby umożliwić wykonawcom ustalenie przedmiotu zamówienia, a zamawiającemu udzielenie zamówienia;
- 2) odniesienie się do wymaganych cech materiału, produktu lub usługi, o których mowa w art. 102, oraz, w kolejności preferencji do:
  - a) Polskich Norm przenoszących normy europejskie,
  - b) norm innych państw członkowskich Europejskiego Obszaru Gospodarczego przenoszących normy europejskie,
  - c) europejskich ocen technicznych, rozumianych jako udokumentowane oceny działania wyrobu budowlanego względem jego podstawowych cech, zgodnie z odpowiednim europejskim dokumentem oceny, w rozumieniu art. 2 pkt 12 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 305/2011 z dnia 9 marca 2011 r. ustanawiającego zharmonizowane warunki wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych i uchylającego dyrektywę Rady 89/106/EWG (Dz. Urz. UE L 88 z 04.04.2011, str. 5, z późn. zm.¹³⁾),
  - d) wspólnych specyfikacji technicznych, rozumianych jako specyfikacje techniczne w dziedzinie produktów teleinformatycznych określone zgodnie z art. 13 i art. 14 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1025/2012 z dnia 25 października 2012 r. w sprawie normalizacji europejskiej, zmieniającego dyrektywę Rady 89/686/EWG i 93/15/EWG oraz dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 94/9/WE, 94/25/WE, 95/16/WE, 97/23/WE, 98/34/WE, 2004/22/WE, 2007/23/WE, 2009/23/WE i 2009/105/WE oraz uchylającego decyzję Rady 87/95/EWG i decyzję Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1673/2006/WE (Dz. Urz. UE L 316 z 14.11.2012, str. 12, z późn. zm.¹⁴⁾),
  - e) norm międzynarodowych,
  - f) specyfikacji technicznych, których przestrzeganie nie jest obowiązkowe, przyjętych przez instytucję normalizacyjną, wyspecjalizowaną w opracowywaniu specyfikacji technicznych w celu powtarzalnego i stałego stosowania,
  - g) innych systemów referencji technicznych ustanowionych przez europejskie organizacje normalizacyjne;
- 3) odniesienie do norm, europejskich ocen technicznych, specyfikacji technicznych i systemów referencji technicznych, o których mowa w pkt 2, oraz przez odniesienie do wymagań dotyczących wydajności lub funkcjonalności, o których mowa w pkt 1, w zakresie wybranych cech;
- 4) odniesienie do kategorii wymagań dotyczących wydajności lub funkcjonalności, o których mowa w pkt 1, i przez odniesienie do norm, europejskich ocen technicznych, specyfikacji technicznych i systemów referencji technicznych, o których mowa w pkt 2, stanowiących środek domniemania zgodności z tego rodzaju wymaganiami dotyczącymi wydajności lub funkcjonalności.

2. Przez normę należy rozumieć specyfikację techniczną przyjętą przez krajową, europejską lub międzynarodową instytucję normalizacyjną w celu powtarzalnego i stałego stosowania, której przestrzeganie nie jest obowiązkowe, w tym Polską Normę, normę europejską lub normę międzynarodową.

3. W przypadku braku Polskich Norm przenoszących normy europejskie, norm innych państw członkowskich Europejskiego Obszaru Gospodarczego przenoszących normy europejskie oraz norm, europejskich ocen technicznych, specyfikacji technicznych i systemów referencji technicznych, o których mowa w ust. 1 pkt 2, przy opisie przedmiotu zamówienia uwzględnia się w kolejności:

- 1) Polskie Normy;
- 2) krajowe oceny techniczne wydawane na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych (Dz. U. z 2019 r. poz. 266 i 730);

¹³⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 103 z 12.04.2013, str. 10, Dz. Urz. UE L 157 z 27.05.2014, str. 76 oraz Dz. Urz. UE L 159 z 28.05.2014, str. 41.

¹⁴⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 241 z 17.09.2015, str. 1.

- 3) polskie specyfikacje techniczne dotyczące projektowania, wyliczeń i realizacji robót budowlanych oraz wykorzystania dostaw;
- 4) krajowe deklaracje zgodności oraz krajowe deklaracje właściwości użytkowych wyrobu budowlanego.

4. Opisując przedmiot zamówienia przez odniesienie do norm, ocen technicznych, specyfikacji technicznych i systemów referencji technicznych, o których mowa w ust. 1 pkt 2 oraz ust. 3, zamawiający jest obowiązany wskazać, że dopuszcza rozwiązania równoważne opisywanym, a odniesieniu takiemu towarzyszą wyrazy „lub równoważne”.

5. W przypadku gdy opis przedmiotu zamówienia odnosi się do norm, ocen technicznych, specyfikacji technicznych i systemów referencji technicznych, o których mowa w ust. 1 pkt 2 oraz ust. 3, zamawiający nie może odrzucić oferty tylko dlatego, że oferowane roboty budowlane, dostawy lub usługi nie są zgodne z normami, ocenami technicznymi, specyfikacjami technicznymi i systemami referencji technicznych, do których opis przedmiotu zamówienia się odnosi, pod warunkiem że wykonawca udowodni w ofercie, w szczególności za pomocą przedmiotowych środków dowodowych, o których mowa w art. 104–107, że proponowane rozwiązania w równoważnym stopniu spełniają wymagania określone w opisie przedmiotu zamówienia.

6. W przypadku gdy opis przedmiotu zamówienia odnosi się do wymagań dotyczących wydajności lub funkcjonalności, o których mowa w ust. 1 pkt 1, zamawiający nie może odrzucić oferty zgodnej z Polską Normą przenoszącą normę europejską, normami innych państw członkowskich Europejskiego Obszaru Gospodarczego przenoszącymi normy europejskie, z europejską oceną techniczną, ze wspólną specyfikacją techniczną, z normą międzynarodową lub z systemem referencji technicznych ustanowionym przez europejski organ normalizacyjny, jeżeli te normy, oceny techniczne, specyfikacje i systemy referencji technicznych dotyczą wymagań dotyczących wydajności lub funkcjonalności określonych przez zamawiającego, pod warunkiem że wykonawca udowodni w ofercie, w szczególności za pomocą przedmiotowych środków dowodowych, o których mowa w art. 104–107, że obiekt budowlany, dostawa lub usługa, spełniają wymagania dotyczące wydajności lub funkcjonalności określone przez zamawiającego.

Art. 102. 1. W przypadku, o którym mowa w art. 101 ust. 1 pkt 2, zamawiający określa w opisie przedmiotu zamówienia na roboty budowlane wymagane cechy materiału, produktu lub usługi, odpowiadające przeznaczeniu zamierzonemu przez zamawiającego, które mogą dotyczyć w szczególności:

- 1) określonych poziomów oddziaływania na środowisko i klimat;
- 2) wymagań w zakresie dostępności dla osób niepełnosprawnych;
- 3) określonej wydajności, bezpieczeństwa lub wymiarów, w tym procedur dotyczących zapewnienia jakości;
- 4) określonej terminologii, symboli, testów i metod testowania;
- 5) określonego opakowania i oznakowania;
- 6) określonej etykiety;
- 7) instrukcji użytkowania;
- 8) procesów i metod produkcji na każdym etapie cyklu życia obiektów budowlanych;
- 9) dodatkowych badań i testów przeprowadzanych przez jednostki autoryzowane w rozumieniu ustawy z dnia 13 kwietnia 2016 r. o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku (Dz. U. z 2019 r. poz. 544);
- 10) określonych zasad dotyczących projektowania i kosztorysowania;
- 11) warunków testowania, kontroli i odbioru obiektów budowlanych;
- 12) metod i technik budowy;
- 13) wszelkich pozostałych warunków technicznych.

2. W przypadku, o którym mowa w art. 101 ust. 1 pkt 2, zamawiający określa w opisie przedmiotu zamówienia na dostawę lub usługi wymagane cechy produktu lub usługi, które mogą dotyczyć w szczególności:

- 1) posiadania przez dostawę lub usługę cech, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 4–7 oraz 10;
- 2) określonych poziomów jakości;
- 3) określonej wydajności, przeznaczenia produktu, bezpieczeństwa lub wymiarów, w tym wymagań odnoszących się do produktu w zakresie nazwy, pod jaką produkt jest sprzedawany;
- 4) procesów i metod produkcji na każdym etapie cyklu życia dostawy lub usługi oraz procedury oceny zgodności.

Art. 103. 1. Zamówienia na roboty budowlane opisuje się za pomocą dokumentacji projektowej oraz specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych.

2. Jeżeli przedmiotem zamówienia jest zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane, zamawiający opisuje przedmiot zamówienia za pomocą programu funkcjonalno-użytkowego.

3. Program funkcjonalno-użytkowy obejmuje opis zadania budowlanego, w którym podaje się przeznaczenie ukończonych robót budowlanych oraz stawiane im wymagania techniczne, ekonomiczne, architektoniczne, materiałowe i funkcjonalne.

4. Minister właściwy do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres i formę:

- 1) dokumentacji projektowej,
- 2) specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych,
- 3) programu funkcjonalno-użytkowego

– mając na względzie rodzaj robót budowlanych, a także nazwy i kody Wspólnego Słownika Zamówień.

Oddział 5

Przedmiotowe środki dowodowe

Art. 104. 1. W przypadku zamówień o szczególnych cechach środowiskowych, społecznych lub innych, zamawiający, w celu potwierdzenia zgodności oferowanych robót budowlanych, dostaw lub usług z wymaganymi cechami, może w opisie przedmiotu zamówienia, opisie kryteriów oceny ofert lub w wymaganiach związanych z realizacją zamówienia żądać od wykonawcy określonej etykiety, jeżeli spełnione są łącznie następujące warunki:

- 1) wymagania etykiety dotyczą wyłącznie kryteriów, które są związane z przedmiotem zamówienia, i są odpowiednie dla określenia cech robót budowlanych, dostaw lub usług będących przedmiotem tego zamówienia;
- 2) wymagania etykiety są oparte na obiektywnie możliwych do sprawdzenia i niedyskryminujących kryteriach;
- 3) wymagania etykiety są opracowywane i przyjmowane w drodze otwartej i przejrzystej procedury, w której mogą uczestniczyć wszystkie zainteresowane podmioty, w tym podmioty należące do administracji publicznej, konsumenci, partnerzy społeczni, producenci, dystrybutorzy oraz organizacje pozarządowe;
- 4) etykiety oraz wymagania etykiety są dostępne dla wszystkich zainteresowanych stron;
- 5) wymagania etykiety są określane przez podmiot trzeci, na który wykonawca ubiegający się o etykietę nie może wywierać decydującego wpływu.

2. Przez etykietę, o której mowa w ust. 1, należy rozumieć każdy dokument, w tym zaświadczenie lub poświadczenie, który potwierdza, że obiekt budowlany, produkt, usługa, proces lub procedura spełniają wymagania konieczne do uzyskania etykiety.

3. W przypadku gdy zamawiający nie wymaga, aby roboty budowlane, dostawy lub usługi spełniały wszystkie wymagania etykiety, wskazuje mające zastosowanie wymagania etykiety.

4. Jeżeli wymagana jest określona etykieta, zamawiający akceptuje wszystkie etykiety potwierdzające, że dane roboty budowlane, dostawy lub usługi spełniają równoważne wymagania określonej przez zamawiającego etykiety.

5. W przypadku gdy wykonawca z przyczyn od niego niezależnych nie może uzyskać określonej przez zamawiającego etykiety lub równoważnej etykiety, zamawiający, w terminie, przez siebie wyznaczonym akceptuje inne odpowiednie przedmiotowe środki dowodowe, w szczególności dokumentację techniczną producenta, o ile dany wykonawca udowodni, że roboty budowlane, dostawy lub usługi, które mają zostać przez niego wykonane, spełniają wymagania określonej etykiety lub określone wymagania wskazane przez zamawiającego.

6. Jeżeli dana etykieta, która spełnia warunki określone w ust. 1 pkt 2–5, określa również wymagania niezwiązane z przedmiotem zamówienia, zamawiający nie może żądać tej etykiety. W takim przypadku zamawiający może opisać przedmiot zamówienia przez odesłanie do tych wymagań etykiety lub, w razie potrzeby, do tych jej części, które są związane z przedmiotem zamówienia i są odpowiednie dla określenia cech zamawianych robót budowlanych, dostaw lub usług.

Art. 105. 1. W celu potwierdzenia zgodności oferowanych robót budowlanych, dostaw lub usług z wymaganiami, cechami lub kryteriami określonymi w opisie przedmiotu zamówienia lub kryteriami oceny ofert, lub wymaganiami związanymi z realizacją zamówienia zamawiający może żądać od wykonawców złożenia certyfikatu wydanego przez jednostkę oceniającą zgodność lub sprawozdania z badań przeprowadzonych przez tę jednostkę.

2. Przez jednostkę oceniającą zgodność rozumie się jednostkę wykonującą działania z zakresu oceny zgodności, w tym kalibrację, testy, certyfikację i kontrolę, akredytowaną zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 765/2008 z dnia 9 lipca 2008 r. ustanawiającym wymagania w zakresie akredytacji i nadzoru rynku odnoszące się do warunków wprowadzania produktów do obrotu i uchylającym rozporządzenie (EWG) nr 339/93 (Dz. Urz. UE L 218 z 13.08.2008, str. 30).

3. Jeżeli wymagane jest złożenie certyfikatów wydanych przez określoną jednostkę oceniającą zgodność, zamawiający akceptuje również certyfikaty wydane przez inne równoważne jednostki oceniające zgodność.

4. Zamawiający akceptuje odpowiednie przedmiotowe środki dowodowe, inne niż te, o których mowa w ust. 1 i 3, w szczególności dokumentację techniczną producenta, w przypadku gdy dany wykonawca nie ma ani dostępu do certyfikatów lub sprawozdań z badań, o których mowa w ust. 1 i 3, ani możliwości ich uzyskania w odpowiednim terminie, o ile ten brak dostępu nie może być przypisany danemu wykonawcy, oraz pod warunkiem że dany wykonawca udowodni, że wykonywane przez niego roboty budowlane, dostawy lub usługi spełniają wymagania, cechy lub kryteria określone w opisie przedmiotu zamówienia lub kryteriów oceny ofert, lub wymagania związane z realizacją zamówienia.

Art. 106. 1. Zamawiający może żądać innych niż wskazane w art. 104 i art. 105 przedmiotowych środków dowodowych na potwierdzenie, że oferowane dostawy, usługi lub roboty budowlane spełniają określone przez zamawiającego wymagania, cechy lub kryteria, jeżeli są one niezbędne do przeprowadzenia postępowania. Zamawiający wskazuje wymagane przedmiotowe środki dowodowe w ogłoszeniu o zamówieniu lub dokumentach zamówienia.

2. Zamawiający żąda przedmiotowych środków dowodowych proporcjonalnych do przedmiotu zamówienia i związanych z przedmiotem zamówienia.

3. Żądanie przedmiotowych środków dowodowych nie może ograniczać uczciwej konkurencji i równego traktowania wykonawców. Zamawiający akceptuje równoważne przedmiotowe środki dowodowe, jeśli potwierdzają, że oferowane dostawy, usługi lub roboty budowlane spełniają określone przez zamawiającego wymagania, cechy lub kryteria.

Art. 107. 1. Jeżeli zamawiający żąda złożenia przedmiotowych środków dowodowych, wykonawca składa je wraz z ofertą.

2. Jeżeli wykonawca nie złożył przedmiotowych środków dowodowych lub złożone przedmiotowe środki dowodowe są niekompletne, zamawiający wzywa do ich złożenia lub uzupełnienia w wyznaczonym terminie, o ile przewidział to w ogłoszeniu o zamówieniu lub dokumentach zamówienia.

3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się, jeżeli przedmiotowy środek dowodowy służy potwierdzeniu zgodności z cechami lub kryteriami określonymi w opisie kryteriów oceny ofert lub, pomimo złożenia przedmiotowego środka dowodowego, oferta podlega odrzuceniu albo zachodzą przesłanki unieważnienia postępowania.

4. Zamawiający może żądać od wykonawców wyjaśnień dotyczących treści przedmiotowych środków dowodowych.

Rozdział 2

Kwalifikacja podmiotowa wykonawców

Oddział 1

Podstawy wykluczenia z postępowania o udzielenie zamówienia

Art. 108. 1. Z postępowania o udzielenie zamówienia wyklucza się wykonawcę:

- 1) będącego osobą fizyczną, którego prawomocnie skazano za przestępstwo:
  - a) udziału w zorganizowanej grupie przestępczej albo związku mającym na celu popełnienie przestępstwa lub przestępstwa skarbowego, o którym mowa w art. 258 Kodeksu karnego,
  - b) handlu ludźmi, o którym mowa w art. 189a Kodeksu karnego,
  - c) o którym mowa w art. 228–230a, art. 250a Kodeksu karnego lub w art. 46 lub art. 48 ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie,

- d) finansowania przestępstwa o charakterze terrorystycznym, o którym mowa w art. 165a Kodeksu karnego, lub przestępstwo udaremniania lub utrudniania stwierdzenia przestępnego pochodzenia pieniędzy lub ukrywania ich pochodzenia, o którym mowa w art. 299 Kodeksu karnego,
  - e) o charakterze terrorystycznym, o którym mowa w art. 115 § 20 Kodeksu karnego, lub mające na celu popełnienie tego przestępstwa,
  - f) pracy małoletnich cudzoziemców, o którym mowa w art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 15 czerwca 2012 r. o skutkach powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 769),
  - g) przeciwko obrotowi gospodarczemu, o których mowa w art. 296–307 Kodeksu karnego, przestępstwo oszustwa, o którym mowa w art. 286 Kodeksu karnego, przestępstwo przeciwko wiarygodności dokumentów, o których mowa w art. 270–277d Kodeksu karnego, lub przestępstwo skarbowe,
  - h) o którym mowa w art. 9 ust. 1 i 3 lub art. 10 ustawy z dnia 15 czerwca 2012 r. o skutkach powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej
– lub za odpowiedni czyn zabroniony określony w przepisach prawa obcego;
- 2) jeżeli urzędującego członka jego organu zarządzającego lub nadzorczego, współnika spółki w spółce jawnej lub partnerskiej albo komplementariusza w spółce komandytowej lub komandytowo-akcyjnej lub prokurenta prawomocnie skazano za przestępstwo, o którym mowa w pkt 1;
  - 3) wobec którego wydano prawomocny wyrok sądu lub ostateczną decyzję administracyjną o zaleganiu z uiszczeniem podatków, opłat lub składek na ubezpieczenie społeczne lub zdrowotne, chyba że wykonawca odpowiednio przed upływem terminu do składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu albo przed upływem terminu składania ofert dokonał płatności należnych podatków, opłat lub składek na ubezpieczenie społeczne lub zdrowotne wraz z odsetkami lub grzywnami lub zawarł wiążące porozumienie w sprawie spłaty tych należności;
  - 4) wobec którego orzeczono zakaz ubiegania się o zamówienia publiczne;
  - 5) jeżeli zamawiający może stwierdzić, na podstawie wiarygodnych przesłanek, że wykonawca zawarł z innymi wykonawcami porozumienie mające na celu zakłócenie konkurencji, w szczególności jeżeli należąc do tej samej grupy kapitałowej w rozumieniu ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, złożyli odrębne oferty, oferty częściowe lub wnioski o dopuszczenie do udziału w postępowaniu, chyba że wykażą, że przygotowali te oferty lub wnioski niezależnie od siebie;
  - 6) jeżeli, w przypadkach, o których mowa w art. 85 ust. 1, doszło do zakłócenia konkurencji wynikającego z wcześniejszego zaangażowania tego wykonawcy lub podmiotu, który należy z wykonawcą do tej samej grupy kapitałowej w rozumieniu ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, chyba że spowodowane tym zakłócenie konkurencji może być wyeliminowane w inny sposób niż przez wykluczenie wykonawcy z udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia.

2. Z postępowania o udzielenie zamówienia, w przypadku zamówienia o wartości równej lub przekraczającej wyrażoną w złotych równowartość kwoty dla robót budowlanych – 20 000 000 euro, a dla dostaw lub usług – 10 000 000 euro, wyklucza się wykonawcę, który udaremnia lub utrudnia stwierdzenie przestępnego pochodzenia pieniędzy lub ukrywa ich pochodzenie, w związku z brakiem możliwości ustalenia beneficjenta rzeczywistego, w rozumieniu art. 2 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz. U. z 2019 r. poz. 1115, 1520, 1655 i 1798).

Art. 109. 1. Z postępowania o udzielenie zamówienia zamawiający może wykluczyć wykonawcę:

- 1) który naruszył obowiązki dotyczące płatności podatków, opłat lub składek na ubezpieczenia społeczne lub zdrowotne, z wyjątkiem przypadku, o którym mowa w art. 108 ust. 1 pkt 3, chyba że wykonawca odpowiednio przed upływem terminu do składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu albo przed upływem terminu składania ofert dokonał płatności należnych podatków, opłat lub składek na ubezpieczenia społeczne lub zdrowotne wraz z odsetkami lub grzywnami lub zawarł wiążące porozumienie w sprawie spłaty tych należności;
- 2) który naruszył obowiązki w dziedzinie ochrony środowiska, prawa socjalnego lub prawa pracy:
  - a) będącego osobą fizyczną skazanego prawomocnie za przestępstwo przeciwko środowisku, o którym mowa w rozdziale XXII Kodeksu karnego lub za przestępstwo przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową, o którym mowa w rozdziale XXVIII Kodeksu karnego, lub za odpowiedni czyn zabroniony określony w przepisach prawa obcego,

- b) będącego osobą fizyczną prawomocnie skazanego za wykroczenie przeciwko prawom pracownika lub wykroczenie przeciwko środowisku, jeżeli za jego popełnienie wymierzono karę aresztu, ograniczenia wolności lub karę grzywny,
  - c) wobec którego wydano ostateczną decyzję administracyjną o naruszeniu obowiązków wynikających z prawa ochrony środowiska, prawa pracy lub przepisów o zabezpieczeniu społecznym, jeżeli wymierzono tą decyzją karę pieniężną;
- 3) jeżeli urzędującego członka jego organu zarządzającego lub nadzorczego, współnika spółki w spółce jawnej lub partnerskiej albo komplementariusza w spółce komandytowej lub komandytowo-akcyjnej lub prokurenta prawomocnie skazano za przestępstwo lub wykroczenie, o którym mowa w pkt 2 lit. a lub b;
  - 4) w stosunku do którego otwarto likwidację, ogłoszono upadłość, którego aktywami zarządza likwidator lub sąd, zawarł układ z wierzycielami, którego działalność gospodarcza jest zawieszona albo znajduje się on w innej tego rodzaju sytuacji wynikającej z podobnej procedury przewidzianej w przepisach miejsca wszczęcia tej procedury;
  - 5) który w sposób zawiniony poważnie naruszył obowiązki zawodowe, co podważa jego uczciwość, w szczególności gdy wykonawca w wyniku zamierzonego działania lub rażącego niedbalstwa nie wykonał lub nienależycie wykonał zamówienie, co zamawiający jest w stanie wykazać za pomocą stosownych dowodów;
  - 6) jeżeli występuje konflikt interesów w rozumieniu art. 56 ust. 2, którego nie można skutecznie wyeliminować w inny sposób niż przez wykluczenie wykonawcy;
  - 7) który, z przyczyn leżących po jego stronie, w znacznym stopniu lub zakresie nie wykonał lub nienależycie wykonał albo długotrwale nienależycie wykonywał istotne zobowiązanie wynikające z wcześniejszej umowy w sprawie zamówienia publicznego lub umowy koncesji, co doprowadziło do wypowiedzenia lub odstąpienia od umowy, odszkodowania, wykonania zastępczego lub realizacji uprawnień z tytułu rękojmi za wady;
  - 8) który w wyniku zamierzonego działania lub rażącego niedbalstwa wprowadził zamawiającego w błąd przy przedstawianiu informacji, że nie podlega wykluczeniu, spełnia warunki udziału w postępowaniu lub kryteria selekcji, co mogło mieć istotny wpływ na decyzje podejmowane przez zamawiającego w postępowaniu o udzielenie zamówienia, lub który zataił te informacje lub nie jest w stanie przedstawić wymaganych podmiotowych środków dowodowych;
  - 9) który bezprawnie wpływał lub próbował wpływać na czynności zamawiającego lub próbował pozyskać lub pozyskał informacje poufne, mogące dać mu przewagę w postępowaniu o udzielenie zamówienia;
  - 10) który w wyniku lekkomyślności lub niedbalstwa przedstawił informacje wprowadzające w błąd, co mogło mieć istotny wpływ na decyzje podejmowane przez zamawiającego w postępowaniu o udzielenie zamówienia.

2. Jeżeli zamawiający przewiduje wykluczenie wykonawcy na podstawie ust. 1, wskazuje podstawy wykluczenia w ogłoszeniu o zamówieniu lub dokumentach zamówienia.

3. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 1–5 lub 7, zamawiający może nie wykluczać wykonawcy, jeżeli wykluczenie byłoby w sposób oczywisty nieproporcjonalne, w szczególności gdy kwota zaległych podatków lub składek na ubezpieczenie społeczne jest niewielka albo sytuacja ekonomiczna lub finansowa wykonawcy, o którym mowa w ust. 1 pkt 4, jest wystarczająca do wykonania zamówienia.

Art. 110. 1. Wykonawca może zostać wykluczony przez zamawiającego na każdym etapie postępowania o udzielenie zamówienia.

2. Wykonawca nie podlega wykluczeniu w okolicznościach określonych w art. 108 ust. 1 pkt 1, 2, 5 i 6 lub art. 109 ust. 1 pkt 2–10, jeżeli udowodni zamawiającemu, że spełnił łącznie następujące przesłanki:

- 1) naprawił lub zobowiązał się do naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem, wykroczeniem lub swoim nieprawidłowym postępowaniem, w tym poprzez zadośćuczynienie pieniężne;
- 2) wyczerpująco wyjaśnił fakty i okoliczności związane z przestępstwem, wykroczeniem lub swoim nieprawidłowym postępowaniem oraz spowodowanymi przez nie szkodami, aktywnie współpracując odpowiednio z właściwymi organami, w tym organami ścigania, lub zamawiającym;
- 3) podjął konkretne środki techniczne, organizacyjne i kadrowe, odpowiednie dla zapobiegania dalszym przestępstwom, wykroczeniom lub nieprawidłowemu postępowaniu, w szczególności:
  - a) zerwał wszelkie powiązania z osobami lub podmiotami odpowiedzialnymi za nieprawidłowe postępowanie wykonawcy,
  - b) zreorganizował personel,
  - c) wdrożył system sprawozdawczości i kontroli,

- d) utworzył struktury audytu wewnętrznego do monitorowania przestrzegania przepisów, wewnętrznych regulacji lub standardów,
- e) wprowadził wewnętrzne regulacje dotyczące odpowiedzialności i odszkodowań za nieprzestrzeganie przepisów, wewnętrznych regulacji lub standardów.

3. Zamawiający ocenia, czy podjęte przez wykonawcę czynności, o których mowa w ust. 2, są wystarczające do wykazania jego rzetelności, uwzględniając wagę i szczególne okoliczności czynu wykonawcy. Jeżeli podjęte przez wykonawcę czynności, o których mowa w ust. 2, nie są wystarczające do wykazania jego rzetelności, zamawiający wyklucza wykonawcę.

Art. 111. Wykluczenie wykonawcy następuje:

- 1) w przypadkach, o których mowa w art. 108 ust. 1 pkt 1 lit. a–g i pkt 2, na okres 5 lat od dnia uprawomocnienia się wyroku potwierdzającego zaistnienie jednej z podstaw wykluczenia, chyba że w tym wyroku został określony inny okres wykluczenia;
- 2) w przypadkach, o których mowa w:
  - a) art. 108 ust. 1 pkt 1 lit. h i pkt 2, gdy osoba, o której mowa w tych przepisach, została skazana za przestępstwo wymienione w art. 108 ust. 1 pkt 1 lit. h,
  - b) art. 109 ust. 1 pkt 2 i 3– na okres 3 lat od dnia uprawomocnienia się odpowiednio wyroku potwierdzającego zaistnienie jednej z podstaw wykluczenia, wydania ostatecznej decyzji lub zaistnienia zdarzenia będącego podstawą wykluczenia, chyba że w wyroku lub decyzji został określony inny okres wykluczenia;
- 3) w przypadku, o którym mowa w art. 108 ust. 1 pkt 4, na okres, na jaki został prawomocnie orzeczony zakaz ubiegania się o zamówienia publiczne;
- 4) w przypadkach, o których mowa w art. 108 ust. 1 pkt 5 i 6, art. 109 ust. 1 pkt 4–7 i 9, na okres 3 lat od zaistnienia zdarzenia będącego podstawą wykluczenia;
- 5) w przypadku, o którym mowa w art. 109 ust. 1 pkt 8, na okres 2 lat od zaistnienia zdarzenia będącego podstawą wykluczenia;
- 6) w przypadku, o którym mowa w art. 109 ust. 1 pkt 10, na okres roku od zaistnienia zdarzenia będącego podstawą wykluczenia.

Oddział 2

Warunki udziału w postępowaniu

Art. 112. 1. Zamawiający określa warunki udziału w postępowaniu w sposób proporcjonalny do przedmiotu zamówienia oraz umożliwiający ocenę zdolności wykonawcy do należytego wykonania zamówienia, w szczególności wyrażając je jako minimalne poziomy zdolności.

2. Warunki udziału w postępowaniu mogą dotyczyć:

- 1) zdolności do występowania w obrocie gospodarczym;
- 2) uprawnień do prowadzenia określonej działalności gospodarczej lub zawodowej, o ile wynika to z odrębnych przepisów;
- 3) sytuacji ekonomicznej lub finansowej;
- 4) zdolności technicznej lub zawodowej.

Art. 113. W odniesieniu do warunku dotyczącego zdolności do występowania w obrocie gospodarczym zamawiający może wymagać, aby wykonawcy prowadzący działalność gospodarczą lub zawodową byli wpisani do jednego z rejestrów zawodowych lub handlowych prowadzonych w kraju, w którym mają siedzibę lub miejsce zamieszkania.

Art. 114. W odniesieniu do uprawnień do prowadzenia określonej działalności gospodarczej lub zawodowej zamawiający może w postępowaniu o udzielenie zamówienia wymagać udowodnienia posiadania:

- 1) odpowiedniego zezwolenia, licencji, koncesji lub wpisu do rejestru działalności regulowanej lub
- 2) odpowiedniego zezwolenia, licencji, koncesji lub wpisu do rejestru działalności regulowanej, jeżeli ich posiadanie jest niezbędne do świadczenia określonych usług w kraju, w którym wykonawca ma siedzibę lub miejsce zamieszkania, lub
- 3) statusu członka danej organizacji, jeżeli członkostwo w tej organizacji jest niezbędne do świadczenia określonych usług w kraju, w którym wykonawca ma siedzibę lub miejsce zamieszkania.

Art. 115. 1. W odniesieniu do sytuacji finansowej lub ekonomicznej zamawiający może określić warunki, które zapewnią posiadanie przez wykonawców zdolności ekonomicznej lub finansowej niezbędnej do realizacji zamówienia. W tym celu zamawiający może wymagać w szczególności:

- 1) aby wykonawcy posiadali określone minimalne roczne przychody, w tym określone minimalne roczne przychody w zakresie działalności objętej zamówieniem;
- 2) aby wykonawcy przedstawili informacje na temat ich rocznych sprawozdań finansowych wykazujących w szczególności stosunek aktywów do zobowiązań;
- 3) posiadania przez wykonawcę odpowiedniego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej;
- 4) posiadania przez wykonawcę określonej zdolności kredytowej lub środków finansowych.

2. Zamawiający nie może wymagać, aby minimalne roczne przychody, o których mowa w ust. 1 pkt 1, przekraczały dwukrotność wartości zamówienia, z wyjątkiem należycie uzasadnionych przypadków odnoszących się do przedmiotu zamówienia lub sposobu jego realizacji. Zamawiający wskazuje w dokumentach zamówienia powody zastosowania takiego wymagania.

3. Stosunek aktywów do zobowiązań, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, może być uwzględniony, jeżeli zamawiający określi w dokumentach zamówienia przejrzyste i obiektywne metody i kryteria takiego uwzględnienia.

4. Jeżeli zamówienie jest podzielone na części, przepisy ust. 1–3 stosuje się do każdej z tych części. Zamawiający może określić minimalny roczny przychód także w odniesieniu do więcej niż jednej części zamówienia na wypadek, gdyby wykonawcy, którego oferta została wybrana jako najkorzystniejsza, przyznano kilka części zamówienia do realizacji w tym samym czasie.

5. W przypadku dynamicznego systemu zakupów warunek posiadania minimalnego rocznego przychodu obliczany jest na podstawie przewidywanej maksymalnej wielkości zamówień, które mają być objęte tym systemem.

Art. 116. 1. W odniesieniu do zdolności technicznej lub zawodowej zamawiający może określić warunki dotyczące niezbędnego wykształcenia, kwalifikacji zawodowych, doświadczenia, potencjału technicznego wykonawcy lub osób skierowanych przez wykonawcę do realizacji zamówienia, umożliwiające realizację zamówienia na odpowiednim poziomie jakości. W szczególności zamawiający może wymagać, aby wykonawcy spełniali wymagania odpowiednich norm zarządzania jakością, w tym w zakresie dostępności dla osób niepełnosprawnych, oraz systemów lub norm zarządzania środowiskowego, wskazanych przez zamawiającego w ogłoszeniu o zamówieniu lub w dokumentach zamówienia.

2. Oceniając zdolność techniczną lub zawodową, zamawiający może, na każdym etapie postępowania, uznać, że wykonawca nie posiada wymaganych zdolności, jeżeli posiadanie przez wykonawcę sprzecznych interesów, w szczególności zaangażowanie zasobów technicznych lub zawodowych wykonawcy w inne przedsięwzięcia gospodarcze wykonawcy może mieć negatywny wpływ na realizację zamówienia.

Art. 117. 1. Zamawiający może określić szczególnie, obiektywnie uzasadniony, sposób spełniania przez wykonawców wspólnie ubiegających się o udzielenie zamówienia warunków udziału w postępowaniu, jeżeli jest to uzasadnione charakterem zamówienia i jest proporcjonalne.

2. Warunek dotyczący uprawnień do prowadzenia określonej działalności gospodarczej lub zawodowej, o którym mowa w art. 112 ust. 2 pkt 2, jest spełniony, jeżeli co najmniej jeden z wykonawców wspólnie ubiegających się o udzielenie zamówienia posiada uprawnienia do prowadzenia określonej działalności gospodarczej lub zawodowej i zrealizuje roboty budowlane, dostawy lub usługi, do których realizacji te uprawnienia są wymagane.

3. W odniesieniu do warunków dotyczących wykształcenia, kwalifikacji zawodowych lub doświadczenia wykonawcy wspólnie ubiegający się o udzielenie zamówienia mogą polegać na zdolnościach tych z wykonawców, którzy wykonują roboty budowlane lub usługi, do realizacji których te zdolności są wymagane.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 2 i 3, wykonawcy wspólnie ubiegający się o udzielenie zamówienia dołączają odpowiednio do wniosku o dopuszczenie do udziału w postępowaniu albo do oferty oświadczenie, z którego wynika, które roboty budowlane, dostawy lub usługi wykonają poszczególni wykonawcy.

Oddział 3

Udostępnienie zasobów

Art. 118. 1. Wykonawca może w celu potwierdzenia spełniania warunków udziału w postępowaniu lub kryteriów selekcji, w stosownych sytuacjach oraz w odniesieniu do konkretnego zamówienia, lub jego części, polegać na zdolnościach technicznych lub zawodowych lub sytuacji finansowej lub ekonomicznej podmiotów udostępniających zasoby, niezależnie od charakteru prawnego łączących go z nimi stosunków prawnych.

2. W odniesieniu do warunków dotyczących wykształcenia, kwalifikacji zawodowych lub doświadczenia wykonawcy mogą polegać na zdolnościach podmiotów udostępniających zasoby, jeśli podmioty te wykonają roboty budowlane lub usługi, do realizacji których te zdolności są wymagane.

3. Wykonawca, który polega na zdolnościach lub sytuacji podmiotów udostępniających zasoby, składa, wraz z wnioskiem o dopuszczenie do udziału w postępowaniu albo odpowiednio wraz z ofertą, zobowiązanie podmiotu udostępniającego zasoby do oddania mu do dyspozycji niezbędnych zasobów na potrzeby realizacji danego zamówienia lub inny podmiotowy środek dowodowy potwierdzający, że wykonawca realizując zamówienie, będzie dysponował niezbędnymi zasobami tych podmiotów.

4. Zobowiązanie podmiotu udostępniającego zasoby, o którym mowa w ust. 3, potwierdza, że stosunek łączący wykonawcę z podmiotami udostępniającymi zasoby gwarantuje rzeczywisty dostęp do tych zasobów oraz określa w szczególności:

- 1) zakres dostępnych wykonawcy zasobów podmiotu udostępniającego zasoby;
- 2) sposób i okres udostępnienia wykonawcy i wykorzystania przez niego zasobów podmiotu udostępniającego te zasoby przy wykonywaniu zamówienia;
- 3) czy i w jakim zakresie podmiot udostępniający zasoby, na zdolnościach którego wykonawca polega w odniesieniu do warunków udziału w postępowaniu dotyczących wykształcenia, kwalifikacji zawodowych lub doświadczenia, zrealizuje roboty budowlane lub usługi, których wskazane zdolności dotyczą.

Art. 119. Zamawiający ocenia, czy udostępniane wykonawcy przez podmioty udostępniające zasoby zdolności techniczne lub zawodowe lub ich sytuacja finansowa lub ekonomiczna, pozwalają na wykazanie przez wykonawcę spełniania warunków udziału w postępowaniu, o których mowa w art. 112 ust. 2 pkt 3 i 4, oraz, jeżeli to dotyczy, kryteriów selekcji, a także bada, czy nie zachodzą wobec tego podmiotu podstawy wykluczenia, które zostały przewidziane względem wykonawcy.

Art. 120. Podmiot, który zobowiązał się do udostępnienia zasobów, odpowiada solidarnie z wykonawcą, który polega na jego sytuacji finansowej lub ekonomicznej, za szkodę poniesioną przez zamawiającego powstałą wskutek niedostępności tych zasobów, chyba że za niedostępność zasobów podmiot ten nie ponosi winy.

Art. 121. Zamawiający może zastrzec obowiązek osobistego wykonania przez wykonawcę kluczowych zadań dotyczących:

- 1) zamówień na roboty budowlane lub usługi lub
- 2) prac związanych z rozmieszczeniem i instalacją, w ramach zamówienia na dostawy.

Art. 122. Jeżeli zdolności techniczne lub zawodowe, sytuacja ekonomiczna lub finansowa podmiotu udostępniającego zasoby nie potwierdzają spełniania przez wykonawcę warunków udziału w postępowaniu lub zachodzą wobec tego podmiotu podstawy wykluczenia, zamawiający żąda, aby wykonawca w terminie określonym przez zamawiającego zastąpił ten podmiot innym podmiotem lub podmiotami albo wykazał, że samodzielnie spełnia warunki udziału w postępowaniu.

Art. 123. Wykonawca nie może, po upływie terminu składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu albo ofert, powoływać się na zdolności lub sytuację podmiotów udostępniających zasoby, jeżeli na etapie składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu albo ofert nie polegał on w danym zakresie na zdolnościach lub sytuacji podmiotów udostępniających zasoby.

Oddział 4

Podmiotowe środki dowodowe

Art. 124. W postępowaniu o udzielenie zamówienia zamawiający:

- 1) żąda podmiotowych środków dowodowych na potwierdzenie braku podstaw wykluczenia;
- 2) może żądać podmiotowych środków dowodowych na potwierdzenie spełniania warunków udziału w postępowaniu lub kryteriów selekcji.

Art. 125. 1. Do wniosku o dopuszczenie do udziału w postępowaniu albo do oferty wykonawca dołącza oświadczenie o niepodleganiu wykluczeniu, spełnianiu warunków udziału w postępowaniu lub kryteriów selekcji, w zakresie wskazanym przez zamawiającego.

2. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 1, składa się na formularzu jednolitego europejskiego dokumentu zamówienia, sporządzonym zgodnie ze wzorem standardowego formularza określonego w rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) 2016/7 z dnia 5 stycznia 2016 r. ustanawiającym standardowy formularz jednolitego europejskiego dokumentu zamówienia (Dz. Urz. UE L 3 z 06.01.2016, str. 16), zwanego dalej „jednolitym dokumentem”.

3. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 1, stanowi dowód potwierdzający brak podstaw wykluczenia, spełnianie warunków udziału w postępowaniu lub kryteriów selekcji, odpowiednio na dzień składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu albo ofert, stanowi dowód tymczasowo zastępujący wymagane przez zamawiającego podmiotowe środki dowodowe.

4. W przypadku wspólnego ubiegania się o zamówienie przez wykonawców, oświadczenie, o którym mowa w ust. 1, składa każdy z wykonawców. Oświadczenia te potwierdzają brak podstaw wykluczenia oraz spełnianie warunków udziału w postępowaniu lub kryteriów selekcji w zakresie, w jakim każdy z wykonawców wykazuje spełnianie warunków udziału w postępowaniu lub kryteriów selekcji.

5. Wykonawca, w przypadku polegania na zdolnościach lub sytuacji podmiotów udostępniających zasoby, przedstawia, wraz z oświadczeniem, o którym mowa w ust. 1, także oświadczenie podmiotu udostępniającego zasoby, potwierdzające brak podstaw wykluczenia tego podmiotu oraz odpowiednio spełnianie warunków udziału w postępowaniu lub kryteriów selekcji, w zakresie, w jakim wykonawca powołuje się na jego zasoby.

6. Wykonawca może wykorzystać jednolity dokument złożony w odrębnym postępowaniu o udzielenie zamówienia, jeżeli potwierdzi, że informacje w nim zawarte pozostają prawidłowe.

Art. 126. 1. Zamawiający przed wyborem najkorzystniejszej oferty wzywa wykonawcę, którego oferta została najwyżej oceniona, do złożenia w wyznaczonym terminie, nie krótszym niż 10 dni, aktualnych na dzień złożenia podmiotowych środków dowodowych.

2. Jeżeli jest to niezbędne do zapewnienia odpowiedniego przebiegu postępowania o udzielenie zamówienia, zamawiający może na każdym etapie postępowania, w tym na etapie składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu lub niezwłocznie po ich złożeniu, wezwać wykonawców do złożenia wszystkich lub niektórych podmiotowych środków dowodowych aktualnych na dzień ich złożenia.

3. Jeżeli zachodzą uzasadnione podstawy do uznania, że złożone uprzednio podmiotowe środki dowodowe nie są już aktualne, zamawiający może w każdym czasie wezwać wykonawcę lub wykonawców do złożenia wszystkich lub niektórych podmiotowych środków dowodowych aktualnych na dzień ich złożenia.

Art. 127. 1. Zamawiający nie wzywa do złożenia podmiotowych środków dowodowych, jeżeli:

- 1) może je uzyskać za pomocą bezpłatnych i ogólnodostępnych baz danych, w szczególności rejestrów publicznych w rozumieniu ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, o ile wykonawca wskazał w jednolitym dokumencie dane umożliwiające dostęp do tych środków;
- 2) podmiotowym środkiem dowodowym jest oświadczenie, którego treść odpowiada zakresowi oświadczenia, o którym mowa w art. 125 ust. 1.

2. Wykonawca nie jest zobowiązany do złożenia podmiotowych środków dowodowych, które zamawiający posiada, jeżeli wykonawca wskaże te środki oraz potwierdzi ich prawidłowość i aktualność.

Art. 128. 1. Jeżeli wykonawca nie złożył oświadczenia, o którym mowa w art. 125 ust. 1, podmiotowych środków dowodowych, innych dokumentów lub oświadczeń składanych w postępowaniu lub są one niekompletne lub zawierają błędy, zamawiający wzywa wykonawcę odpowiednio do ich złożenia, poprawienia lub uzupełnienia w wyznaczonym terminie, chyba że:

- 1) wniosek o dopuszczenie do udziału w postępowaniu albo oferta wykonawcy podlegają odrzuceniu bez względu na ich złożenie, uzupełnienie lub poprawienie lub
- 2) zachodzą przesłanki unieważnienia postępowania.

2. Wykonawca składa podmiotowe środki dowodowe na wezwanie, o którym mowa w ust. 1, aktualne na dzień ich złożenia.

3. Złożenie, uzupełnienie lub poprawienie oświadczenia, o którym mowa w art. 125 ust. 1, lub podmiotowych środków dowodowych nie może służyć potwierdzeniu spełniania kryteriów selekcji.

4. Zamawiający może żądać od wykonawców wyjaśnień dotyczących treści oświadczenia, o którym mowa w art. 125 ust. 1, lub złożonych podmiotowych środków dowodowych lub innych dokumentów lub oświadczeń składanych w postępowaniu.

5. Jeżeli złożone przez wykonawcę oświadczenie, o którym mowa w art. 125 ust. 1, lub podmiotowe środki dowodowe budzą wątpliwości zamawiającego, może on zwrócić się bezpośrednio do podmiotu, który jest w posiadaniu informacji lub dokumentów istotnych w tym zakresie dla oceny spełniania przez wykonawcę warunków udziału w postępowaniu, kryteriów selekcji lub braku podstaw wykluczenia, o przedstawienie takich informacji lub dokumentów.

6. Minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje podmiotowych środków dowodowych oraz innych dokumentów lub oświadczeń, jakich może żądać zamawiający od wykonawcy, okres ich ważności oraz formy, w jakich mogą być one składane, mając na uwadze potrzebę potwierdzenia braku podstaw wykluczenia, spełniania warunków udziału w postępowaniu lub kryteriów selekcji, zapewnienia aktualności podmiotowych środków dowodowych, innych dokumentów i oświadczeń, oraz sposoby komunikacji między zamawiającym a wykonawcą.

Rozdział 3

Tryby udzielania zamówień

Oddział 1

Przepisy ogólne

Art. 129. 1. Zamawiający publiczni oraz zamawiający subsydiowani, udzielają zamówienia w jednym z następujących trybów:

- 1) przetargu nieograniczonego;
- 2) przetargu ograniczonego;
- 3) negocjacji z ogłoszeniem;
- 4) dialogu konkurencyjnego;
- 5) partnerstwa innowacyjnego;
- 6) negocjacji bez ogłoszenia;
- 7) zamówienia z wolnej ręki.

2. Zamawiający może udzielić zamówienia w trybie przetargu nieograniczonego i przetargu ograniczonego, a w pozostałych trybach zamawiający może udzielić zamówienia w przypadkach określonych w ustawie.

Art. 130. 1. Zamawiający wszczyna postępowanie o udzielenie zamówienia przez przekazanie:

- 1) ogłoszenia o zamówieniu Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej, w przypadku trybu przetargu nieograniczonego, przetargu ograniczonego, negocjacji z ogłoszeniem, dialogu konkurencyjnego albo partnerstwa innowacyjnego;
- 2) zaproszenia do negocjacji, w przypadku trybu negocjacji bez ogłoszenia albo zamówienia z wolnej ręki.

2. Zamawiający może wszcząć postępowanie o udzielenie zamówienia w trybie negocjacji z ogłoszeniem lub dialogu konkurencyjnego przez przekazanie zaproszenia do negocjacji lub dialogu, w okolicznościach, o których mowa w art. 153 pkt 5, jeżeli zaprosi do negocjacji lub dialogu wyłącznie wszystkich wykonawców, którzy nie podlegają wykluczeniu i spełniają warunki udziału w postępowaniu oraz w prowadzonym uprzednio postępowaniu w trybie przetargu nieograniczonego lub przetargu ograniczonego złożyli oferty, które nie zostały odrzucone na podstawie art. 226 ust. 1 pkt 1, 2, 6, 7, 9, 12–14 i 18.

3. Zamawiający może, po opublikowaniu ogłoszenia o zamówieniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej, bezpośrednio poinformować o wszczęciu postępowania o udzielenie zamówienia znanych sobie wykonawców, którzy w ramach prowadzonej działalności świadczą usługi, dostawy lub roboty budowlane będące przedmiotem zamówienia.

Art. 131. 1. Zamawiający wyznacza terminy składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu, ofert wstępnych oraz ofert, z uwzględnieniem złożoności i specyfiki przedmiotu zamówienia oraz czasu niezbędnego do ich przygotowania i złożenia, z tym że terminy te nie mogą być krótsze niż ustawowe terminy minimalne, o ile są one określone.

2. W przypadku gdy zamawiający przewiduje możliwość albo, jeżeli jest to konieczne ze względu na specyfikę przedmiotu zamówienia, wymaga złożenia oferty po:

- 1) odbyciu przez wykonawcę wizji lokalnej lub
- 2) sprawdzeniu przez wykonawcę dokumentów niezbędnych do realizacji zamówienia dostępnych na miejscu u zamawiającego

– wyznacza terminy składania ofert z uwzględnieniem czasu niezbędnego do zapoznania się przez wykonawców z informacjami koniecznymi do przygotowania oferty, z tym że terminy te muszą być dłuższe od ustawowych terminów minimalnych, o ile są one określone.

Oddział 2

Przetarg nieograniczony

Art. 132. Przetarg nieograniczony to tryb udzielenia zamówienia, w którym w odpowiedzi na ogłoszenie o zamówieniu oferty mogą składać wszyscy zainteresowani wykonawcy.

Art. 133. 1. Zamawiający zapewnia na stronie internetowej prowadzonego postępowania bezpłatny, pełny, bezpośredni i nieograniczony dostęp do specyfikacji warunków zamówienia, zwanej dalej „SWZ”, od dnia publikacji ogłoszenia o zamówieniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej nie krócej niż do dnia udzielenia zamówienia.

2. Jeżeli zamawiający nie może udostępnić części SWZ na stronie internetowej prowadzonego postępowania z powodu jednej z sytuacji określonej w art. 65 ust. 1, przekazuje ją w inny sposób określony przez zamawiającego w ogłoszeniu o zamówieniu.

3. Jeżeli zamawiający nie może udostępnić części SWZ na stronie internetowej prowadzonego postępowania z powodu ochrony poufnego charakteru informacji zawartych w SWZ, określa w ogłoszeniu o zamówieniu sposób dostępu do tych informacji oraz wymagania związane z ochroną ich poufnego charakteru.

Art. 134. 1. SWZ zawiera co najmniej:

- 1) nazwę oraz adres zamawiającego, numer telefonu, adres poczty elektronicznej oraz strony internetowej prowadzonego postępowania;
- 2) adres strony internetowej, na której udostępniane będą zmiany i wyjaśnienia treści SWZ oraz inne dokumenty zamówienia bezpośrednio związane z postępowaniem o udzielenie zamówienia;
- 3) tryb udzielenia zamówienia;
- 4) opis przedmiotu zamówienia;
- 5) informację o przedmiotowych środkach dowodowych;
- 6) termin wykonania zamówienia;
- 7) podstawy wykluczenia, o których mowa w art. 108;
- 8) informację o warunkach udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia;
- 9) wykaz podmiotowych środków dowodowych;
- 10) informacje o środkach komunikacji elektronicznej, przy użyciu których zamawiający będzie komunikował się z wykonawcami, oraz informacje o wymaganiach technicznych i organizacyjnych sporządzania, wysyłania i odbierania korespondencji elektronicznej;
- 11) informacje o sposobie komunikowania się zamawiającego z wykonawcami w inny sposób niż przy użyciu środków komunikacji elektronicznej, w tym w przypadku zaistnienia jednej z sytuacji określonych w art. 65 ust. 1, art. 66 i art. 69;
- 12) wskazanie osób uprawnionych do komunikowania się z wykonawcami;
- 13) termin związania ofertą;
- 14) opis sposobu przygotowywania oferty;
- 15) sposób oraz termin składania ofert;
- 16) termin otwarcia ofert;
- 17) sposób obliczenia ceny;
- 18) opis kryteriów oceny ofert wraz z podaniem wag tych kryteriów i sposobu oceny ofert;
- 19) informacje o formalnościach, jakie muszą zostać dopełnione po wyborze oferty w celu zawarcia umowy w sprawie zamówienia publicznego;
- 20) projektowane postanowienia umowy w sprawie zamówienia publicznego, które zostaną wprowadzone do umowy w sprawie zamówienia publicznego;
- 21) pouczenie o środkach ochrony prawnej przysługujących wykonawcy.

2. SWZ zawiera również:

- 1) podstawy wykluczenia, o których mowa w art. 109 ust. 1, jeżeli zamawiający je przewiduje;
- 2) opis części zamówienia, jeżeli zamawiający dopuszcza składanie ofert częściowych;
- 3) liczbę części zamówienia, na którą wykonawca może złożyć ofertę, lub maksymalną liczbę części, na które zamówienie może zostać udzielone temu samemu wykonawcy, oraz kryteria lub zasady, mające zastosowanie do ustalenia, które części zamówienia zostaną udzielone jednemu wykonawcy, w przypadku wyboru jego oferty w większej niż maksymalna liczbie części;
- 4) wymagania dotyczące wadium, jeżeli zamawiający przewiduje obowiązek wniesienia wadium;
- 5) informacje dotyczące zabezpieczenia należytego wykonania umowy, jeżeli zamawiający przewiduje obowiązek jego wniesienia;
- 6) informacje dotyczące ofert wariantowych, w tym informacje o sposobie przedstawiania ofert wariantowych oraz minimalne warunki, jakim muszą odpowiadać oferty wariantowe, jeżeli zamawiający wymaga lub dopuszcza ich składanie;
- 7) maksymalną liczbę wykonawców, z którymi zamawiający zawrze umowę ramową, jeżeli zamawiający przewiduje zawarcie umowy ramowej;
- 8) informację o przewidywanych zamówieniach, o których mowa w art. 214 ust. 1 pkt 7 i 8, jeżeli zamawiający przewiduje udzielenie takich zamówień;
- 9) informacje dotyczące przeprowadzenia przez wykonawcę wizji lokalnej lub sprawdzenia przez niego dokumentów niezbędnych do realizacji zamówienia, o których mowa w art. 131 ust. 2, jeżeli zamawiający przewiduje możliwość albo wymaga złożenia oferty po odbyciu wizji lokalnej lub sprawdzeniu tych dokumentów;
- 10) informacje dotyczące walut obcych, w jakich mogą być prowadzone rozliczenia między zamawiającym a wykonawcą, jeżeli zamawiający przewiduje rozliczenia w walutach obcych;
- 11) informację o uprzedniej ocenie ofert, zgodnie z art. 139, jeżeli zamawiający przewiduje odwróconą kolejność oceny;
- 12) informację o przewidywanym wyborze najkorzystniejszej oferty z zastosowaniem aukcji elektronicznej wraz z informacjami, o których mowa w art. 230, jeżeli zamawiający przewiduje aukcję elektroniczną;
- 13) informacje dotyczące zwrotu kosztów udziału w postępowaniu, jeżeli zamawiający przewiduje ich zwrot;
- 14) wymagania w zakresie zatrudnienia na podstawie stosunku pracy, w okolicznościach, o których mowa w art. 95, jeżeli zamawiający przewiduje takie wymagania;
- 15) wymagania w zakresie zatrudnienia osób, o których mowa w art. 96 ust. 2 pkt 2, jeżeli zamawiający przewiduje takie wymagania;
- 16) informację o zastrzeżeniu możliwości ubiegania się o udzielenie zamówienia wyłącznie przez wykonawców, o których mowa w art. 94, jeżeli zamawiający przewiduje takie wymagania;
- 17) informację o obowiązku osobistego wykonania przez wykonawcę kluczowych zadań, jeżeli zamawiający dokonuje takiego zastrzeżenia zgodnie z art. 60 i art. 121;
- 18) wymóg lub możliwość złożenia ofert w postaci katalogów elektronicznych lub dołączenia katalogów elektronicznych do oferty, w sytuacji określonej w art. 93.

Art. 135. 1. Wykonawca może zwrócić się do zamawiającego z wnioskiem o wyjaśnienie treści SWZ.

2. Zamawiający jest obowiązany udzielić wyjaśnień niezwłocznie, jednak nie później niż na 6 dni przed upływem terminu składania ofert albo nie później niż na 4 dni przed upływem terminu składania ofert w przypadku, o którym mowa w art. 138 ust. 2 pkt 2, pod warunkiem że wniosek o wyjaśnienie treści SWZ wpłynął do zamawiającego nie później niż na odpowiednio 14 albo 7 dni przed upływem terminu składania ofert.

3. Jeżeli zamawiający nie udzieli wyjaśnień w terminach, o których mowa w ust. 2, przedłuża termin składania ofert o czas niezbędny do zapoznania się wszystkich zainteresowanych wykonawców z wyjaśnieniami niezbędnymi do należytego przygotowania i złożenia ofert.

4. Przedłużenie terminu składania ofert nie wpływa na bieg terminu składania wniosku o wyjaśnienie treści SWZ, o którym mowa w ust. 2.

5. W przypadku gdy wniosek o wyjaśnienie treści SWZ nie wpłynął w terminie, o którym mowa w ust. 2, zamawiający nie ma obowiązku udzielania wyjaśnień SWZ oraz obowiązku przedłużenia terminu składania ofert.

6. Treść zapytań wraz z wyjaśnieniami zamawiający udostępnia na stronie internetowej prowadzonego postępowania, a w przypadkach, o których mowa w art. 133 ust. 2 i 3, przekazuje wykonawcom, którym przekazał SWZ, bez ujawniania źródła zapytania.

Art. 136. 1. Zamawiający może zwołać zebranie wszystkich wykonawców w celu wyjaśnienia treści SWZ. Informację o terminie zebrania zamawiający udostępnia na stronie internetowej prowadzonego postępowania.

2. Zamawiający sporządza informację zawierającą zgłoszone na zebraniu pytania o wyjaśnienie treści SWZ oraz odpowiedzi na nie, bez wskazywania źródeł zapytań. Informację z zebrania udostępnia się na stronie internetowej prowadzonego postępowania.

Art. 137. 1. W uzasadnionych przypadkach zamawiający może przed upływem terminu składania ofert zmienić treść SWZ.

2. Dokonaną zmianę treści SWZ zamawiający udostępnia na stronie internetowej prowadzonego postępowania.

3. Jeżeli zmiana dotyczy części SWZ, które nie zostały udostępnione na stronie internetowej prowadzonego postępowania, zgodnie z art. 133 ust. 2 i 3, dokonaną zmianę treści SWZ przekazuje w inny sposób wskazany w ogłoszeniu o zamówieniu.

4. W przypadku gdy zmiana treści SWZ prowadzi do zmiany treści ogłoszenia o zamówieniu, zamawiający przekazuje Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej ogłoszenie, o którym mowa w art. 90 ust. 1.

5. W przypadku, o którym mowa w ust. 4, udostępnienie zmiany treści SWZ na stronie internetowej prowadzonego postępowania nie może nastąpić przed publikacją ogłoszenia, o którym mowa w art. 90 ust. 1, z wyjątkiem przypadku gdy zamawiający nie został powiadomiony o publikacji w terminie 48 godzin od potwierdzenia przez Urząd Publikacji Unii Europejskiej otrzymania tego ogłoszenia.

6. W przypadku gdy zmiany treści SWZ są istotne dla sporządzenia oferty lub wymagają od wykonawców dodatkowego czasu na zapoznanie się ze zmianą SWZ i przygotowanie ofert, zamawiający przedłuża termin składania ofert o czas niezbędny na zapoznanie się ze zmianą SWZ i przygotowanie oferty. Przepisy ust. 4 i 5 stosuje się.

7. W przypadku gdy zmiany treści SWZ prowadziłyby do istotnej zmiany charakteru zamówienia w porównaniu z pierwotnie określonym, w szczególności prowadziłyby do znacznej zmiany zakresu zamówienia, zamawiający unieważnia postępowanie na podstawie art. 256.

Art. 138. 1. Termin składania ofert nie może być krótszy niż 35 dni od dnia przekazania ogłoszenia o zamówieniu Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej.

2. Zamawiający może wyznaczyć termin składania ofert krótszy niż termin określony w ust. 1, nie krótszy jednak niż 15 dni od dnia przekazania ogłoszenia o zamówieniu Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej, w następujących przypadkach:

- 1) opublikowania wstępnego ogłoszenia informacyjnego, o którym mowa w art. 89, o ile zawierało ono wszystkie informacje wymagane dla ogłoszenia o zamówieniu, w zakresie, w jakim były one dostępne w chwili publikacji wstępnego ogłoszenia informacyjnego, które zostało przekazane do publikacji Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej lub zamieszczone na stronie internetowej zamawiającego na co najmniej 35 dni i nie więcej niż 12 miesięcy przed dniem przekazania ogłoszenia o zamówieniu Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej;
- 2) jeżeli zachodzi pilna potrzeba udzielenia zamówienia i skrócenie terminu składania ofert jest uzasadnione.

3. W sytuacjach określonych w art. 133 ust. 2 i 3 terminy składania ofert, o których mowa w ust. 1 i ust. 2 pkt 1, ulegają wydłużeniu o 5 dni.

4. Zamawiający może wyznaczyć termin składania ofert o 5 dni krótszy niż określony w ust. 1, jeżeli składanie ofert odbywa się w całości przy użyciu środków komunikacji elektronicznej, w sposób określony w art. 63 ust. 1.

Art. 139. 1. Zamawiający może najpierw dokonać badania i oceny ofert, a następnie dokonać kwalifikacji podmiotowej wykonawcy, którego oferta została najwyższej oceniona, w zakresie braku podstaw wykluczenia oraz spełniania warunków udziału w postępowaniu, o ile taka możliwość została przewidziana w SWZ lub w ogłoszeniu o zamówieniu.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, wykonawca nie jest obowiązany do złożenia wraz z ofertą oświadczenia, o którym mowa w art. 125 ust. 1, jeżeli zamawiający przewidział w SWZ możliwość żądania tego oświadczenia wyłącznie od wykonawcy, którego oferta została najwyższej oceniona.

3. Jeżeli wobec wykonawcy, o którym mowa w ust. 1, zachodzą podstawy wykluczenia, wykonawca ten nie spełnia warunków udziału w postępowaniu, nie składa podmiotowych środków dowodowych lub oświadczenia, o którym mowa w art. 125 ust. 1, potwierdzających brak podstaw wykluczenia lub spełnianie warunków udziału w postępowaniu, zamawiający dokonuje ponownego badania i oceny ofert pozostałych wykonawców, a następnie dokonuje kwalifikacji podmiotowej wykonawcy, którego oferta została najwyżej oceniona, w zakresie braku podstaw wykluczenia oraz spełniania warunków udziału w postępowaniu.

4. Zamawiający kontynuuje procedurę ponownego badania i oceny ofert, o której mowa w ust. 3, w odniesieniu do ofert wykonawców pozostałych w postępowaniu, a następnie dokonuje kwalifikacji podmiotowej wykonawcy, którego oferta została najwyżej oceniona, w zakresie braku podstaw wykluczenia oraz spełniania warunków udziału w postępowaniu, do momentu wyboru najkorzystniejszej oferty albo unieważnienia postępowania o udzielenie zamówienia.

Oddział 3

Przetarg ograniczony

Art. 140. Przetarg ograniczony to tryb udzielenia zamówienia, w którym w odpowiedzi na ogłoszenie o zamówieniu, wnioski o dopuszczenie do udziału w postępowaniu mogą składać wszyscy zainteresowani wykonawcy, a oferty mogą składać wyłącznie wykonawcy zaproszeni do składania ofert.

Art. 141. Zamawiający zapewnia na stronie internetowej prowadzonego postępowania bezpłatny, pełny, bezpośredni i nieograniczony dostęp do SWZ od dnia publikacji ogłoszenia o zamówieniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej nie krócej niż do dnia udzielenia zamówienia. Przepisy art. 133 ust. 2 i 3 stosuje się.

Art. 142. 1. W przypadku trybu przetargu ograniczonego SWZ zawiera co najmniej informacje, o których mowa w art. 134 ust. 1 pkt 1–12 i 17–21.

2. SWZ zawiera również:

- 1) informacje, o których mowa w art. 134 ust. 2 pkt 1–10 i 12–18;
- 2) informację o etapach postępowania, na których wykonawcy będą obowiązani do składania wszystkich lub niektórych podmiotowych środków dowodowych, jeżeli zamawiający przewiduje taką możliwość;
- 3) informację, czy zamawiający przewiduje możliwość ograniczenia liczby wykonawców, których zaprosi do składania ofert wraz z podaniem liczby wykonawców oraz kryteriów selekcji, o których mowa w art. 148, jeżeli są ustalone;
- 4) opis sposobu przygotowywania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu;
- 5) sposób oraz termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu.

Art. 143. 1. Do wyjaśnień oraz zmian treści SWZ stosuje się odpowiednio przepisy art. 135–137, a w odniesieniu do wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu z uwzględnieniem ust. 2–4.

2. Jeżeli wyjaśnienia treści SWZ są niezbędne do należytego przygotowania i złożenia wniosku o dopuszczenie do udziału w postępowaniu zamawiający jest obowiązany udzielić wyjaśnień w tym zakresie niezwłocznie, jednak nie później niż na 6 dni przed upływem terminu składania wniosku albo nie później niż na 4 dni przed upływem terminu składania wniosków w przypadku, o którym mowa w art. 144 ust. 2, pod warunkiem że wniosek o wyjaśnienie treści SWZ wpłynął do zamawiającego nie później niż na 14 dni, a w przypadku, o którym mowa w art. 144 ust. 2, na 7 dni, przed upływem terminu składania wniosku o dopuszczenie do udziału w postępowaniu.

3. Przedłużenie terminu składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu nie wpływa na bieg terminu składania wniosku o wyjaśnienie treści SWZ, o którym mowa w ust. 2.

4. Niedopuszczalne jest dokonywanie zmian treści SWZ po upływie terminu składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu, które prowadzą do zmiany treści ogłoszenia o zamówieniu.

5. W przypadku gdy wyjaśnienia lub zmiany treści SWZ są istotne dla sporządzenia wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu lub wymagają od wykonawców dodatkowego czasu na zapoznanie się ze zmianą SWZ i przygotowanie wniosków, zamawiający przedłuża termin ich składania.

Art. 144. 1. Termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu nie może być krótszy niż 30 dni od dnia przekazania ogłoszenia o zamówieniu Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej.

2. Jeżeli zachodzi pilna potrzeba udzielenia zamówienia, należyście uzasadniona przez zamawiającego, może on wyznaczyć krótszy termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu, jednak nie krótszy niż 15 dni od dnia przekazania ogłoszenia o zamówieniu Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej.

Art. 145. Z zawartością wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu nie można zapoznać się przed upływem terminu na ich składanie.

Art. 146. 1. Zamawiający odrzuca wniosek o dopuszczenie do udziału w postępowaniu, jeżeli:

- 1) został złożony po terminie;
- 2) został złożony przez wykonawcę:
  - a) podlegającego wykluczeniu z postępowania o udzielenie zamówienia,
  - b) niespełniającego warunków udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia,
  - c) który nie złożył w przewidzianym terminie oświadczenia, o którym mowa w art. 125 ust. 1, lub podmiotowego środka dowodowego, potwierdzających brak podstaw wykluczenia lub spełnianie warunków udziału w postępowaniu, innych dokumentów lub oświadczeń;
- 3) jest niezgodny z przepisami ustawy;
- 4) jest nieważny na podstawie odrębnych przepisów;
- 5) nie został sporządzony lub przekazany w sposób zgodny z wymaganiami technicznymi oraz organizacyjnymi sporządzania lub przekazywania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu przy użyciu środków komunikacji elektronicznej określonymi przez zamawiającego.

2. Wniosek o dopuszczenie do udziału w postępowaniu wykonawcy niezaproszonego do składania ofert uznaje się za odrzucony.

Art. 147. O wynikach oceny wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu zamawiający niezwłocznie informuje wykonawców, którzy złożyli wnioski o dopuszczenie do udziału w postępowaniu, podając uzasadnienie faktyczne i prawne.

Art. 148. 1. Zamawiający może ograniczyć liczbę wykonawców zapraszanych do składania ofert, których wnioski o dopuszczenie do udziału w postępowaniu nie podlegały odrzuceniu, o ile liczba ta jest wystarczająca, aby zapewnić konkurencję i nie jest mniejsza niż 5.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, zamawiający wskazuje w ogłoszeniu o zamówieniu oraz w SWZ kryteria selekcji, które zamierza stosować w celu ograniczenia liczby wykonawców zaproszonych do składania ofert, oraz podaje minimalną liczbę wykonawców, których zaprosi do składania ofert. Zamawiający może wskazać maksymalną liczbę wykonawców, których zaprosi do składania ofert.

Art. 149. 1. Zamawiający zaprasza jednocześnie do składania ofert wykonawców, których wnioski o dopuszczenie do udziału w postępowaniu nie podlegały odrzuceniu, a w przypadku ustalenia kryteriów selekcji, zaprasza wykonawców, którzy spełniają te kryteria, w liczbie ustalonej przez zamawiającego.

2. W przypadku gdy liczba wykonawców, którzy złożyli niepodlegające odrzuceniu wnioski o dopuszczenie do udziału w postępowaniu, jest mniejsza od minimalnej liczby określonej przez zamawiającego zgodnie z art. 148, zamawiający może kontynuować postępowanie, zapraszając do składania ofert tych wykonawców, albo unieważnić postępowanie na podstawie art. 258 ust. 1.

Art. 150. 1. Zaproszenie do składania ofert zawiera co najmniej:

- 1) nazwę oraz adres zamawiającego, numer telefonu, adres poczty elektronicznej oraz strony internetowej prowadzonego postępowania;
- 2) numer opublikowanego ogłoszenia o zamówieniu;
- 3) adres strony internetowej, na której dostępna jest SWZ oraz jej ewentualne zmiany i wyjaśnienia treści SWZ, a także inne dokumenty zamówienia bezpośrednio związane z postępowaniem o udzielenie zamówienia;
- 4) informację o podmiotowych środkach dowodowych, które należy załączyć do oferty, jeżeli zamawiający przewiduje wymóg składania wybranych lub wszystkich podmiotowych środków dowodowych na etapie składania ofert;
- 5) sposób i termin składania ofert oraz język lub języki, w jakich muszą one być sporządzone, a także termin otwarcia ofert.

2. Jeżeli część SWZ nie została udostępniona przez zamawiającego na stronie internetowej prowadzonego postępowania z powodów, o których mowa w art. 133 ust. 2 i 3, zamawiający załącza do zaproszenia do składania ofert nieudostępnioną część SWZ oraz jej ewentualne zmiany i wyjaśnienia treści tej części SWZ, a także inne dokumenty zamówienia bezpośrednio związane z postępowaniem o udzielenie zamówienia.

Art. 151. 1. Termin składania ofert nie może być krótszy niż 30 dni od dnia przekazania zaproszenia do składania ofert.

2. Zamawiający może wyznaczyć termin składania ofert krótszy niż termin określony w ust. 1, nie krótszy jednak niż 10 dni od dnia przekazania zaproszenia do składania ofert, w następujących przypadkach:

- 1) opublikowania wstępnego ogłoszenia informacyjnego, o którym mowa w art. 89, o ile wstępne ogłoszenie informacyjne zawierało wszystkie informacje wymagane dla ogłoszenia o zamówieniu, w zakresie, w jakim były one dostępne w chwili publikacji wstępnego ogłoszenia informacyjnego, które zostało przekazane do publikacji Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej lub zamieszczone na stronie internetowej zamawiającego na co najmniej 35 dni i nie więcej niż 12 miesięcy przed dniem przekazania ogłoszenia o zamówieniu Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej;
- 2) jeżeli zachodzi pilna potrzeba udzielenia zamówienia i skrócenie terminu składania ofert jest uzasadnione.

3. W przypadkach określonych w art. 133 ust. 2 i 3 terminy składania ofert, o których mowa w ust. 1 i ust. 2 pkt 1, ulegają wydłużeniu o 5 dni.

4. Zamawiający może wyznaczyć termin składania ofert o 5 dni krótszy niż określony w ust. 1, jeżeli składanie ofert odbywa się w całości przy użyciu środków komunikacji elektronicznej, w sposób określony w art. 63 ust. 1.

Oddział 4

Negocjacje z ogłoszeniem

Art. 152. 1. Negocjacje z ogłoszeniem to tryb udzielenia zamówienia, w którym w odpowiedzi na ogłoszenie o zamówieniu, wnioski o dopuszczenie do udziału w postępowaniu mogą składać wszyscy zainteresowani wykonawcy, zamawiający zaprasza wykonawców dopuszczonych do udziału w postępowaniu do składania ofert wstępnych, prowadzi z nimi negocjacje w celu ulepszenia treści ofert wstępnych, ofert składanych na etapie negocjacji, po zakończeniu których zaprasza wykonawców do składania ofert ostatecznych.

2. Zamawiający może udzielić zamówienia na podstawie ofert wstępnych bez negocjacji, o ile wskaże w ogłoszeniu o zamówieniu, że zastrzega sobie taką możliwość.

Art. 153. Zamawiający może udzielić zamówienia w trybie negocjacji z ogłoszeniem, jeżeli zachodzi co najmniej jedna z następujących okoliczności:

- 1) rozwiązania dostępne na rynku nie mogą zaspokoić, bez ich dostosowania, potrzeb zamawiającego;
- 2) roboty budowlane, dostawy lub usługi obejmują rozwiązania projektowe lub innowacyjne;
- 3) zamówienie nie może zostać udzielone bez wcześniejszych negocjacji z uwagi na szczególne okoliczności dotyczące jego charakteru, stopnia złożoności lub uwarunkowań prawnych lub finansowych, lub z uwagi na ryzyko związane z robotami budowlanymi, dostawami lub usługami;
- 4) jeżeli zamawiający nie może opisać przedmiotu zamówienia w wystarczająco precyzyjny sposób przez odniesienie do określonej normy, europejskiej oceny technicznej, o której mowa w art. 101 ust. 1 pkt 2 lit. c, wspólnej specyfikacji technicznej, o której mowa w art. 101 ust. 1 pkt 2 lit. d, lub referencji technicznej;
- 5) w postępowaniu prowadzonym uprzednio w trybie przetargu nieograniczonego lub przetargu ograniczonego wszystkie wnioski o dopuszczenie do udziału w postępowaniu zostały odrzucone na podstawie art. 146 ust. 1 lub wszystkie oferty zostały odrzucone na podstawie art. 226 ust. 1, lub zamawiający unieważnił postępowanie na podstawie art. 255 pkt 3.

Art. 154. 1. W przypadku, o którym mowa w art. 153 pkt 5, zamawiający może odstąpić od publikacji ogłoszenia o zamówieniu, jeżeli zaprosi do negocjacji wyłącznie wszystkich wykonawców, którzy nie podlegają wykluczeniu i spełniają warunki udziału w postępowaniu oraz w prowadzonym uprzednio postępowaniu w trybie przetargu nieograniczonego lub przetargu ograniczonego złożyli oferty, które nie zostały odrzucone na podstawie art. 226 ust. 1 pkt 1, 2, 6, 7, 9, 12–14 lub 18.

2. Oferty wykonawców, o których mowa w ust. 1, uznaje się za oferty wstępne podlegające negocjacjom.

3. Zamawiający jednocześnie kieruje do wykonawców, o których mowa w ust. 1, zaproszenie do negocjacji ofert wstępnych, wskazując miejsce, termin i sposób prowadzenia negocjacji oraz adres strony internetowej, na której udostępniony został opis potrzeb i wymagań.

Art. 155. 1. W celu ustalenia przez wykonawców charakteru i zakresu zamówienia oraz wymagań formalnych i proceduralnych dotyczących postępowania o udzielenie zamówienia zamawiający sporządza opis potrzeb i wymagań.

2. Zamawiający zapewnia, na stronie internetowej prowadzonego postępowania, bezpłatny, pełny, bezpośredni i nieograniczony dostęp do opisu potrzeb i wymagań od dnia:

- 1) publikacji ogłoszenia o zamówieniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej,
- 2) przekazania zaproszenia do negocjacji, w okolicznościach, o których mowa w art. 154 ust. 1

– nie krócej niż do dnia udzielenia zamówienia.

3. Przepisy art. 133 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 156. 1. Opis potrzeb i wymagań zawiera co najmniej:

- 1) nazwę oraz adres zamawiającego, numer telefonu, adres poczty elektronicznej oraz strony internetowej prowadzonego postępowania;
- 2) adres strony internetowej, na której udostępnione zostaną zmiany i wyjaśnienia treści opisu potrzeb i wymagań, a także inne dokumenty zamówienia bezpośrednio związane z postępowaniem o udzielenie zamówienia;
- 3) tryb udzielenia zamówienia;
- 4) określenie przedmiotu zamówienia;
- 5) opis potrzeb zamawiającego i cechy charakterystyczne dostaw, robót budowlanych lub usług, stanowiące przedmiot zamówienia;
- 6) informację o przedmiotowych środkach dowodowych, o ile zamawiający wymaga ich złożenia wraz z ofertą wstępną;
- 7) minimalne wymagania dotyczące opisu przedmiotu zamówienia lub realizacji zamówienia, niepodlegające negocjacji, które muszą spełnić wszystkie oferty;
- 8) opis kryteriów oceny ofert wraz z podaniem wag tych kryteriów i sposobu oceny ofert;
- 9) podstawy wykluczenia, o których mowa w art. 108, oraz informację o warunkach udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia;
- 10) informację o podmiotowych środkach dowodowych, w tym o etapach postępowania o udzielenie zamówienia, na których wykonawcy będą obowiązani do składania wszystkich lub niektórych podmiotowych środków dowodowych;
- 11) informację o środkach komunikacji elektronicznej, przy użyciu których zamawiający będzie komunikował się z wykonawcami, wraz z informacją o wymaganiach technicznych i organizacyjnych sporządzania, wysyłania i odbierania korespondencji elektronicznej;
- 12) informację o sposobie komunikowania się zamawiającego z wykonawcami w inny sposób niż przy użyciu środków komunikacji elektronicznej, w tym w przypadku zaistnienia jednej z sytuacji określonych w art. 65 ust. 1, art. 66 i art. 69;
- 13) wskazanie osób uprawnionych do komunikowania się z wykonawcami;
- 14) opis sposobu przygotowywania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu;
- 15) sposób oraz termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu;
- 16) sposób informowania o wynikach oceny wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu;
- 17) informację, czy zamawiający przewiduje możliwość udzielenia zamówienia na podstawie ofert wstępnych bez przeprowadzenia negocjacji;
- 18) informację o podziale negocjacji na etapy w celu ograniczenia liczby ofert podlegających negocjacji przez zastosowanie kryteriów oceny ofert, jeżeli zamawiający przewiduje taki podział;
- 19) pouczenie o środkach ochrony prawnej przysługujących wykonawcy.

2. Opis potrzeb i wymagań zawiera również informacje, o których mowa w art. 134 ust. 2 pkt 1–10 i 12–18.

3. Informacje zawarte w opisie potrzeb i wymagań formułuje się w sposób wystarczająco precyzyjny, aby umożliwić wykonawcom ustalenie charakteru i zakresu zamówienia oraz podjęcie decyzji co do złożenia wniosku o dopuszczenie do udziału w postępowaniu.

4. W przypadku, o którym mowa w art. 154 ust. 1, opis potrzeb i wymagań zawiera co najmniej informacje, o których mowa w ust. 1 pkt 1–3, 5–13, 18 i 19 oraz w art. 134 ust. 2 pkt 1–10 i 12–18.

Art. 157. 1. Do wyjaśnień oraz zmian treści opisu potrzeb i wymagań w zakresie niezbędnym do złożenia wniosku o dopuszczenie do udziału w postępowaniu odpowiednio stosuje się przepisy art. 135 ust. 1, 4 i 6, art. 136, art. 137 ust. 2 i 4–6 oraz art. 143 ust. 2–4.

2. Jeżeli zamawiający zastrzegł możliwość udzielenia zamówienia na podstawie ofert wstępnych bez negocjacji do wyjaśnień oraz zmian treści opisu potrzeb i wymagań niezbędnych do złożenia tych ofert odpowiednio stosuje się przepisy art. 135–137 oraz art. 143 ust. 3.

Art. 158. 1. Termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu nie może być krótszy niż 30 dni od dnia przekazania ogłoszenia o zamówieniu Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej.

2. Do wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu stosuje się przepisy art. 145, art. 146 ust. 1 i art. 147.

3. Wniosek o dopuszczenie do udziału w postępowaniu wykonawcy niezaproszonego do składania ofert wstępnych uznaje się za odrzucony.

Art. 159. 1. Zamawiający może ograniczyć liczbę wykonawców zapraszanych do składania ofert wstępnych, których wnioski nie podlegały odrzuceniu, o ile liczba ta jest wystarczająca, aby zapewnić konkurencję i nie jest mniejsza niż 3.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, zamawiający wskazuje w ogłoszeniu o zamówieniu oraz w opisie potrzeb i wymagań kryteria selekcji, które zamierza stosować w celu ograniczenia liczby wykonawców zaproszonych do składania ofert wstępnych podlegających negocjacjom, oraz podaje minimalną liczbę wykonawców, których zaprosi do składania ofert wstępnych. Zamawiający może wskazać maksymalną liczbę wykonawców, których zaprosi do składania ofert wstępnych.

Art. 160. 1. Zamawiający zaprasza jednocześnie do składania ofert wstępnych wykonawców, których wnioski o dopuszczenie do udziału w postępowaniu nie podlegały odrzuceniu, a w przypadku ustalenia kryteriów selekcji, zaprasza wykonawców, którzy spełniają te kryteria w liczbie określonej przez zamawiającego, zgodnie z art. 159.

2. W przypadku gdy liczba wykonawców, którzy złożyli niepodlegające odrzuceniu wnioski o dopuszczenie do udziału w postępowaniu, jest mniejsza od minimalnej liczby określonej przez zamawiającego zgodnie z art. 159, zamawiający może kontynuować postępowanie, zapraszając do składania ofert wstępnych tych wykonawców, albo unieważnić postępowanie na podstawie art. 258 ust. 1.

Art. 161. 1. Zaproszenie do składania ofert wstępnych zawiera co najmniej:

- 1) nazwę oraz adres zamawiającego, numer telefonu, adres poczty elektronicznej oraz strony internetowej prowadzonego postępowania;
- 2) numer opublikowanego ogłoszenia o zamówieniu;
- 3) adres strony internetowej, na której jest dostępny opis potrzeb i wymagań oraz zmiany i wyjaśnienia jego treści, a także inne dokumenty zamówienia bezpośrednio związane z postępowaniem o udzielenie zamówienia;
- 4) informację o podmiotowych środkach dowodowych, które należy załączyć do oferty wstępnej, jeżeli zamawiający przewiduje wymóg składania wybranych lub wszystkich podmiotowych środków dowodowych na etapie składania ofert wstępnych;
- 5) sposób i termin składania ofert wstępnych oraz język lub języki, w jakich muszą one być sporządzone, oraz termin otwarcia ofert wstępnych.

2. Jeżeli część opisu potrzeb i wymagań nie została udostępniona przez zamawiającego na stronie internetowej prowadzonego postępowania z powodów, o których mowa w art. 133 ust. 2 i 3, zamawiający załącza do zaproszenia do składania ofert wstępnych nieudostępnioną część opisu potrzeb i wymagań oraz jego ewentualne zmiany i wyjaśnienia treści tej części opisu potrzeb i wymagań, a także inne dokumenty zamówienia bezpośrednio związane z postępowaniem o udzielenie zamówienia.

Art. 162. 1. Termin składania ofert wstępnych nie może być krótszy niż 30 dni od dnia przekazania zaproszenia do składania ofert wstępnych.

2. Zamawiający może wyznaczyć termin składania ofert wstępnych krótszy niż termin określony w ust. 1, nie krótszy jednak niż 10 dni od dnia przekazania zaproszenia do składania ofert wstępnych, w następujących przypadkach:

- 1) opublikowania wstępnego ogłoszenia informacyjnego, o którym mowa w art. 89, o ile wstępne ogłoszenie informacyjne zawierało wszystkie informacje wymagane dla ogłoszenia o zamówieniu, w zakresie, w jakim były one dostępne w chwili publikacji wstępnego ogłoszenia informacyjnego, które zostało przekazane do publikacji Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej lub zamieszczone na stronie internetowej zamawiającego na co najmniej 35 dni i nie więcej niż 12 miesięcy przed dniem przekazania ogłoszenia o zamówieniu Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej;
- 2) jeżeli zachodzi pilna potrzeba udzielenia zamówienia i skrócenie terminu składania ofert jest uzasadnione.

3. W sytuacjach określonych w art. 133 ust. 2 i 3 terminy składania ofert wstępnych, o których mowa w ust. 1 i ust. 2 pkt 1, ulegają wydłużeniu o 5 dni.

4. Zamawiający może wyznaczyć termin składania ofert wstępnych o 5 dni krótszy niż określony w ust. 1, jeżeli składanie ofert odbywa się w całości przy użyciu środków komunikacji elektronicznej, w sposób określony w art. 63 ust. 1.

Art. 163. 1. Jeżeli zamawiający przewidział w ogłoszeniu o zamówieniu możliwość udzielenia zamówienia na podstawie ofert wstępnych bez negocjacji i na ich podstawie dokonuje wyboru najkorzystniejszej oferty, do badania i oceny ofert wstępnych odpowiednio stosuje się przepisy art. 218, art. 219, art. 221–225, art. 226 ust. 1 pkt 1–11 i 15–17, art. 227–251 oraz art. 253, z tym że zamawiający odrzuca ofertę wstępną, która nie spełnia minimalnych wymagań dotyczących opisu przedmiotu zamówienia lub realizacji zamówienia, określonych przez zamawiającego.

2. Do badania i oceny ofert wstępnych oraz kolejnych ofert podlegających negocjacjom odpowiednio stosuje się przepisy art. 218, art. 219, art. 221, art. 222 ust. 1–3, 5 i 6, art. 223 oraz art. 226 ust. 1 pkt 1–7, 9, 15 i 16, z tym że zamawiający odrzuca ofertę wstępną oraz kolejne oferty podlegające negocjacjom, które nie spełniają minimalnych wymagań dotyczących opisu przedmiotu zamówienia lub realizacji zamówienia, określonych przez zamawiającego.

3. Zamawiający jednocześnie zaprasza do negocjacji wszystkich wykonawców, którzy złożyli oferty wstępne niepodlegające odrzuceniu, wskazując termin i numer opublikowania ogłoszenia o zamówieniu.

4. Zamawiający może podzielić negocjacje na etapy w celu ograniczenia liczby ofert, stosując kryteria oceny ofert określone w ogłoszeniu o zamówieniu oraz w opisie potrzeb i wymagań, o ile skorzystanie z tej możliwości przewidział w ogłoszeniu o zamówieniu lub w opisie potrzeb i wymagań. Liczba ofert uzyskana na ostatnim etapie musi zapewniać konkurencję, o ile istnieje wystarczająca liczba wykonawców.

Art. 164. Negocjacje ofert nie mogą prowadzić do zmiany minimalnych wymagań oraz kryteriów oceny ofert i ich wag, określonych przez zamawiającego w ogłoszeniu o zamówieniu oraz w opisie potrzeb i wymagań.

Art. 165. 1. Podczas negocjacji ofert zamawiający zapewnia równe traktowanie wszystkich wykonawców.

2. Zamawiający nie udziela informacji w sposób, który mógłby zapewnić niektórym wykonawcom przewagę nad innymi wykonawcami.

3. Zamawiający informuje równocześnie wszystkich wykonawców o wynikach kwalifikacji ofert do kolejnego etapu, podając uzasadnienie faktyczne i prawne.

4. Zamawiający informuje równocześnie wszystkich wykonawców, których oferty zostały zakwalifikowane do kolejnych etapów, o wszelkich zmianach mających wpływ na treść ofert składanych na etapie negocjacji lub ofert, w szczególności o zmianach związanych z opisem potrzeb zamawiającego i cechami charakterystycznymi dostaw, robót budowlanych lub usług, stanowiących przedmiot zamówienia, warunkami umowy w sprawie zamówienia publicznego, tak aby wykonawcy mieli jednakowo wystarczająco dużo czasu na zmodyfikowanie i ponowne złożenie poprawionych ofert składanych na etapie negocjacji lub ofert.

Art. 166. 1. Treść oferty wstępnej, ofert składanych w trakcie negocjacji oraz prowadzone negocjacje mają charakter poufny.

2. Żadna ze stron nie może bez zgody drugiej strony ujawnić informacji technicznych i handlowych związanych z negocjacjami. Zgoda jest udzielana w odniesieniu do konkretnych informacji i przed ich ujawnieniem.

3. Zamawiający udostępnia oferty, o których mowa w ust. 1, wraz z załącznikami, od dnia otwarcia ofert ostatecznych, a jeżeli udziela zamówienia na podstawie ofert wstępnych – od dnia wyboru oferty najkorzystniejszej.

Art. 167. 1. W przypadku gdy zamawiający zamierza zakończyć negocjacje, informuje o tym równocześnie wszystkich pozostałych w postępowaniu wykonawców oraz wyznacza termin na złożenie ofert ostatecznych.

2. Po zakończeniu negocjacji zamawiający sporządza SWZ, która stanowi doprecyzowanie oraz uzupełnienie informacji zawartych w opisie potrzeb i wymagań, wyłącznie w zakresie, w jakim było to przedmiotem negocjacji.

3. SWZ zawiera informacje, o których mowa w art. 134 ust. 1 i ust. 2 pkt 1–10 i 12–18.

4. Do wyjaśnień i zmiany treści SWZ przepisy art. 135, art. 136, art. 137 ust. 1–4 i 6 oraz art. 143 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 168. 1. Zamawiający zaprasza do składania ofert ostatecznych wszystkich pozostałych w postępowaniu wykonawców.

2. Zaproszenie do składania ofert ostatecznych zawiera co najmniej:

- 1) nazwę oraz adres zamawiającego, numer telefonu, adres poczty elektronicznej oraz strony internetowej prowadzonego postępowania;
- 2) adres strony internetowej, na której jest dostępna SWZ oraz jej ewentualne zmiany i wyjaśnienia treści SWZ, a także inne dokumenty zamówienia bezpośrednio związane z postępowaniem o udzielenie zamówienia;
- 3) informację o podmiotowych środkach dowodowych, które należy załączyć do oferty, jeżeli zamawiający przewiduje wymóg składania wybranych lub wszystkich środków dowodowych na etapie składania ofert ostatecznych;
- 4) sposób i termin składania ofert ostatecznych oraz język lub języki, w jakich muszą one być sporządzone, oraz termin otwarcia ofert ostatecznych.

3. Jeżeli część SWZ nie została udostępniona przez zamawiającego na stronie internetowej prowadzonego postępowania z powodów, o których mowa w art. 133 ust. 2 i 3, zamawiający załącza do zaproszenia do składania ofert ostatecznych nieudostępnioną część SWZ, a także inne dokumenty zamówienia bezpośrednio związane z postępowaniem o udzielenie zamówienia.

Oddział 5

Dialog konkurencyjny

Art. 169. Dialog konkurencyjny to tryb udzielenia zamówienia, w którym w odpowiedzi na ogłoszenie o zamówieniu wnioski o dopuszczenie do udziału w postępowaniu mogą składać wszyscy zainteresowani wykonawcy. Zamawiający prowadzi dialog z zaproszonymi do udziału w dialogu wykonawcami w zakresie zaproponowanych przez nich rozwiązań, po zakończeniu którego zaprasza ich do składania ofert.

Art. 170. Zamawiający może udzielić zamówienia w trybie dialogu konkurencyjnego, jeżeli zachodzi co najmniej jedna z okoliczności, o których mowa w art. 153. Przepis art. 154 stosuje się odpowiednio.

Art. 171. 1. Zamówienia udziela się na podstawie kryteriów jakościowych, o których mowa w art. 242 ust. 2, oraz ceny lub kosztu.

2. Zamawiający przypisuje wagi poszczególnym kryteriom oceny ofert, nie później niż wraz z zaproszeniem do składania ofert.

Art. 172. W celu ustalenia przez wykonawców potrzeb zamawiającego dotyczących charakteru i zakresu zamówienia oraz wymagań formalnych i proceduralnych prowadzonego postępowania o udzielenie zamówienia zamawiający sporządza opis potrzeb i wymagań.

Art. 173. Zamawiający zapewnia na stronie internetowej prowadzonego postępowania bezpłatny, pełny, bezpośredni i nieograniczony dostęp do opisu potrzeb i wymagań od dnia publikacji ogłoszenia o zamówieniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej nie krócej niż do dnia udzielenia zamówienia. Przepisy art. 133 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 174. 1. Opis potrzeb i wymagań zawiera co najmniej informacje, o których mowa w art. 156 ust. 1 pkt 1–4, 9–16 i 19, oraz może zawierać również informacje, o których mowa w art. 134 ust. 2 pkt 1–10 i 12–18.

2. Opis potrzeb i wymagań zawiera również:

- 1) opis potrzeb i wymagań zamawiającego dotyczących dostaw, usług lub robót budowlanych, stanowiących przedmiot zamówienia;
- 2) informację o wysokości nagród dla wykonawców, którzy podczas dialogu przedstawili rozwiązania stanowiące podstawę do składania ofert, jeżeli zamawiający przewiduje nagrody;
- 3) wstępny harmonogram postępowania o udzielenie zamówienia;
- 4) opis kryteriów, którymi zamawiający będzie się kierował przy wyborze oferty, wraz z podaniem wag tych kryteriów i sposobu oceny ofert, a jeżeli przypisanie wag nie jest możliwe na etapie wszczęcia postępowania z obiektywnych przyczyn, zamawiający wskazuje kryteria oceny ofert w kolejności od najważniejszego do najmniej ważnego;
- 5) liczbę wykonawców, którzy zostaną zaproszeni do udziału w dialogu, jeżeli zamawiający przewiduje ograniczenie liczby wykonawców;
- 6) informację o podziale dialogu na etapy, jeżeli zamawiający przewiduje taki podział w celu ograniczenia liczby rozwiązań, które będą przedmiotem dialogu na kolejnych etapach.

3. Informacje zawarte w opisie potrzeb i wymagań formułuje się w sposób wystarczająco precyzyjny, aby umożliwić wykonawcom ustalenie charakteru i zakresu zamówienia oraz podjęcie decyzji co do złożenia wniosku o dopuszczenie do udziału w postępowaniu.

Art. 175. Do wyjaśnień oraz zmian treści opisu potrzeb i wymagań w zakresie niezbędnym do złożenia wniosku o dopuszczenie do udziału w postępowaniu odpowiednio stosuje się przepisy art. 135 ust. 1 i 5, art. 136, art. 137 ust. 2–4 i 6 oraz art. 143 ust. 2–4.

Art. 176. 1. Termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu nie może być krótszy niż 30 dni od dnia przekazania ogłoszenia o zamówieniu Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej.

2. Do wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu stosuje się przepisy art. 145, art. 146 ust. 1 i art. 147.

3. Wniosek o dopuszczenie do udziału w postępowaniu wykonawcy niezaproszonego do dialogu uznaje się za odrzucony.

Art. 177. 1. Zamawiający może ograniczyć liczbę wykonawców zapraszanych do dialogu, których wnioski nie podlegały odrzuceniu, o ile liczba ta jest wystarczająca, aby zapewnić konkurencję i nie jest mniejsza niż 3.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, zamawiający wskazuje w ogłoszeniu o zamówieniu oraz w opisie potrzeb i wymagań kryteria selekcji, które zamierza stosować w celu ograniczenia liczby wykonawców zaproszonych do dialogu, oraz podaje minimalną liczbę wykonawców, których zaprosi do tego dialogu. Zamawiający może wskazać maksymalną liczbę wykonawców, których zaprosi do dialogu.

Art. 178. 1. Zamawiający zaprasza jednocześnie do dialogu wykonawców, których wnioski o dopuszczenie do udziału w postępowaniu nie podlegały odrzuceniu, a w przypadku ustalenia kryteriów selekcji, zaprasza wykonawców, którzy spełniają te kryteria w liczbie określonej przez zamawiającego, zgodnie z art. 177.

2. Jeżeli liczba wykonawców, którzy spełniają warunki udziału w postępowaniu, jest większa niż określona w ogłoszeniu o zamówieniu, zamawiający zaprasza do dialogu wykonawców wyłonionych na podstawie kryteriów selekcji.

3. W przypadku gdy liczba wykonawców, którzy złożyli niepodlegające odrzuceniu wnioski o dopuszczenie do udziału w postępowaniu, jest mniejsza od minimalnej liczby określonej przez zamawiającego zgodnie z art. 177, zamawiający może kontynuować postępowanie, zapraszając do udziału w dialogu tych wykonawców, albo unieważnić postępowanie na podstawie art. 258 ust. 1.

Art. 179. 1. Zaproszenie do dialogu zawiera co najmniej:

- 1) nazwę oraz adres zamawiającego, numer telefonu, adres poczty elektronicznej oraz strony internetowej prowadzonego postępowania;
- 2) numer opublikowanego ogłoszenia o zamówieniu;
- 3) adres strony internetowej, na której dostępny jest opis potrzeb i wymagań oraz jego ewentualne zmiany i wyjaśnienia, a także inne dokumenty zamówienia bezpośrednio związane z postępowaniem o udzielenie zamówienia, niezbędne do przygotowania się wykonawców do udziału w dialogu;
- 4) informację o podmiotowych środkach dowodowych, jeżeli zamawiający przewiduje wymóg składania wszystkich lub wybranych podmiotowych środków dowodowych na etapie dialogu;
- 5) wagę przypisaną kryteriom oceny ofert lub w stosownych przypadkach, kolejność tych kryteriów od najważniejszego do najmniej ważnego, jeśli nie zostało to wskazane w ogłoszeniu o zamówieniu lub w opisie potrzeb i wymagań;
- 6) informację o miejscu i terminie rozpoczęcia dialogu;
- 7) informację o języku lub językach, w jakich będzie prowadzony dialog.

2. Jeżeli część opisu potrzeb i wymagań nie została udostępniona przez zamawiającego na stronie internetowej prowadzonego postępowania z powodów, o których mowa w art. 133 ust. 2 i 3, zamawiający załącza do zaproszenia do dialogu nieudostępnioną część opisu potrzeb i wymagań oraz jego ewentualne zmiany i wyjaśnienia treści tej części opisu potrzeb i wymagań, a także inne dokumenty zamówienia bezpośrednio związane z postępowaniem o udzielenie zamówienia.

Art. 180. Zamawiający podczas dialogu może omawiać z zaproszonymi wykonawcami wszystkie warunki zamówienia.

Art. 181. 1. Podczas dialogu zamawiający zapewnia równe traktowanie wszystkich wykonawców.

2. Zamawiający nie udziela informacji w sposób, który może zapewnić niektórym wykonawcom przewagę nad innymi wykonawcami.

3. Zamawiający informuje równocześnie wszystkich wykonawców o wynikach kwalifikacji propozycji do kolejnego etapu, podając uzasadnienie faktyczne i prawne.

4. Zamawiający informuje jednocześnie wszystkich wykonawców, których propozycje zostały zakwalifikowane do kolejnych etapów dialogu, na podstawie art. 183, o wszelkich zmianach mających wpływ na treść kolejnych propozycji, w szczególności o zmianach związanych z opisem potrzeb zamawiającego i cechami charakterystycznymi dostaw, robót budowlanych lub usług, stanowiących przedmiot zamówienia, warunkami umowy w sprawie zamówienia publicznego, tak aby poszczególni wykonawcy mieli jednakowo wystarczająco dużo czasu na zmodyfikowanie i ponowne złożenie kolejnych poprawionych propozycji.

Art. 182. 1. Treść propozycji wykonawców oraz prowadzony dialog mają charakter poufny.

2. Żadna ze stron nie może bez zgody drugiej strony ujawnić informacji technicznych i handlowych związanych z dialogiem. Zgoda jest udzielana w odniesieniu do konkretnych informacji i przed ich ujawnieniem.

Art. 183. Zamawiający może podzielić dialog na etapy w celu ograniczenia liczby rozwiązań, stosując kryteria oceny ofert określone w ogłoszeniu o zamówieniu oraz w opisie potrzeb i wymagań, o ile skorzystanie z tej możliwości przewidziane jest w ogłoszeniu o zamówieniu lub w opisie potrzeb i wymagań. Liczba rozwiązań uzyskana na ostatnim etapie musi zapewniać konkurencję, o ile istnieje wystarczająca liczba wykonawców.

Art. 184. 1. Zamawiający prowadzi dialog do momentu, gdy jest w stanie określić rozwiązanie lub rozwiązania najbardziej spełniające jego potrzeby.

2. O zakończeniu dialogu zamawiający jednocześnie informuje wszystkich pozostałych, uczestniczących w dialogu wykonawców.

Art. 185. 1. Po zakończeniu dialogu zamawiający sporządza SWZ, która stanowi doprecyzowanie oraz uzupełnienie informacji zawartych w opisie potrzeb i wymagań, na podstawie rozwiązań przedstawionych podczas dialogu.

2. SWZ zawiera informacje, o których mowa w art. 134 ust. 1 i ust. 2 pkt 1–10 i 12–18.

3. Do wyjaśnień i zmian treści SWZ przepisy art. 135, art. 136, art. 137 ust. 1–4 i 6 oraz art. 143 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 186. 1. Zamawiający zaprasza do składania ofert wykonawców, z którymi prowadził dialog i którzy nie zostali wyeliminowani z postępowania na poszczególnych etapach.

2. Zaproszenie do składania ofert zawiera co najmniej:

- 1) nazwę oraz adres zamawiającego, numer telefonu, adres poczty elektronicznej oraz strony internetowej prowadzonego postępowania;
- 2) adres strony internetowej, na której jest dostępna SWZ oraz jej ewentualne zmiany i wyjaśnienia treści SWZ, a także inne dokumenty zamówienia bezpośrednio związane z postępowaniem o udzielenie zamówienia;
- 3) informację o podmiotowych środkach dowodowych, które należy załączyć do oferty, jeżeli zamawiający przewiduje wymóg składania wybranych lub wszystkich środków dowodowych na etapie składania ofert;
- 4) wagę poszczególnych kryteriów oceny ofert, jeżeli nie została ona przypisana na wcześniejszym etapie postępowania o udzielenie zamówienia;
- 5) sposób i termin składania ofert oraz język lub języki, w jakich muszą one być sporządzone, oraz termin otwarcia ofert.

3. Jeżeli część SWZ nie została udostępniona przez zamawiającego na stronie internetowej prowadzonego postępowania z powodów, o których mowa w art. 133 ust. 2 i 3, zamawiający załącza do zaproszenia do składania ofert nieudostępnioną część SWZ, a także inne dokumenty zamówienia bezpośrednio związane z postępowaniem o udzielenie zamówienia.

Art. 187. W toku badania i oceny ofert zamawiający może żądać od wykonawców uszczegółowienia, wyjaśnienia i ulepszenia treści ofert oraz przedstawienia informacji dodatkowych, z tym że niedopuszczalne jest dokonywanie istotnych zmian w treści ofert oraz zmian wymagań zawartych w opisie potrzeb i wymagań lub SWZ.

Art. 188. Zamawiający przed wyborem najkorzystniejszej oferty może, w celu potwierdzenia zobowiązań finansowych lub innych warunków zawartych w ofercie, negocjować z wykonawcą, którego oferta została najwyższej oceniona, ostateczne warunki umowy, o ile nie skutkuje to zmianami istotnych elementów oferty lub zmianami potrzeb i wymagań określonych w ogłoszeniu o zamówieniu lub w opisie potrzeb i wymagań ani nie prowadzi do zakłócenia konkurencji lub nierównego traktowania wykonawców.

Oddział 6

Partnerstwo innowacyjne

Art. 189. 1. Zamawiający może udzielić zamówienia w trybie partnerstwa innowacyjnego w przypadku zapotrzebowania na innowacyjny produkt, usługę lub roboty budowlane, jeżeli nie są one dostępne na rynku.

2. Partnerstwo innowacyjne to tryb udzielenia zamówienia, w którym w odpowiedzi na ogłoszenie o zamówieniu wnioski o dopuszczenie do udziału w postępowaniu mogą składać wszyscy zainteresowani wykonawcy. Zamawiający zaprasza wykonawców dopuszczonych do udziału w postępowaniu do składania ofert wstępnych, prowadzi z nimi negocjacje w celu ulepszenia treści ofert wstępnych, ofert składanych na etapie negocjacji, po zakończeniu których zaprasza do składania ofert na prace badawczo-rozwojowe, których celem jest opracowanie innowacyjnego produktu, usługi lub robót budowlanych, a następnie dokonuje zakupu dostaw, usług lub robót budowlanych, będących wynikiem prac badawczo-rozwojowych, na podstawie których dokonano opracowania innowacyjnego produktu, usługi lub robót budowlanych, pod warunkiem że odpowiadają one poziomom wydajności i maksymalnym kosztom, uzgodnionym między zamawiającym a wykonawcą lub wykonawcami.

Art. 190. 1. Zamawiający może podjąć decyzję o ustanowieniu partnerstwa innowacyjnego z jednym partnerem lub kilkoma partnerami prowadzącymi odrębne prace badawczo-rozwojowe, w szczególności w celu zapobieżenia ograniczeniu lub zakłóceniu konkurencji.

2. Ilekroć w niniejszym oddziale jest mowa o partnerze, należy przez to rozumieć wykonawcę, który zawarł umowę w sprawie zamówienia publicznego, przedmiotem której jest ustanowienie partnerstwa innowacyjnego.

Art. 191. 1. Zamawiający sporządza opis potrzeb i wymagań w celu ustalenia przez wykonawców charakteru i zakresu wymaganego rozwiązania dotyczącego opracowania innowacyjnego produktu, usługi lub robót budowlanych oraz wymagań formalnych i proceduralnych dotyczących postępowania o udzielenie zamówienia.

2. Zamawiający zapewnia na stronie internetowej prowadzonego postępowania bezpłatny, pełny, bezpośredni i nieograniczony dostęp do opisu potrzeb i wymagań od dnia publikacji ogłoszenia o zamówieniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej nie krócej niż do dnia udzielenia zamówienia. Przepisy art. 133 ust. 2 i 3 stosuje się.

Art. 192. 1. Opis potrzeb i wymagań zawiera co najmniej informacje, o których mowa w art. 156 ust. 1 pkt 1–6, 9–16 i 19, oraz może zawierać informacje, o których mowa w art. 134 ust. 2 pkt 1–9 i 11–17.

2. Opis potrzeb i wymagań zawiera również:

- 1) określenie zapotrzebowania na innowacyjny produkt, usługę lub roboty budowlane, które nie może zostać zaspokojone przez zakup produktów, usług lub robót budowlanych już dostępnych na rynku;
- 2) informację, które elementy opisu potrzeb i wymagań stanowią minimalne wymagania, niepodlegające negocjacjom, jakie muszą spełniać wszystkie oferty;
- 3) minimalne wymagania, jakie muszą spełniać oferty wariantowe, jeżeli zamawiający przewiduje możliwość złożenia ofert wariantowych;
- 4) informację o ustanowieniu partnerstwa innowacyjnego tylko z jednym partnerem lub możliwość jego ustanowienia z wieloma partnerami;
- 5) zasady, na jakich nastąpi wybór partnera lub partnerów;
- 6) kryteria, którymi zamawiający będzie się kierował przy wyborze oferty, wraz z podaniem wag, a jeżeli przypisanie wag nie jest, z obiektywnych przyczyn, możliwe na etapie wszczęcia postępowania, zamawiający wskazuje kryteria oceny ofert w kolejności od najważniejszego do najmniej ważnego;
- 7) informacje o wysokości nagród dla wykonawców, którzy podczas negocjacji przedstawili propozycję innowacyjnych rozwiązań w zakresie przedmiotu zamówienia, jeżeli je przewiduje;
- 8) informację o wypłacie wynagrodzenia w częściach.

3. Informacje zawarte w opisie potrzeb i wymagań formułuje się w sposób wystarczająco precyzyjny, aby umożliwić wykonawcom ustalenie charakteru i zakresu wymaganego rozwiązania oraz podjęcie decyzji o złożeniu wniosku o dopuszczenie do udziału w postępowaniu.

4. Do wyjaśnień treści opisu potrzeb i wymagań w zakresie niezbędnym do złożenia wniosku o dopuszczenie do udziału w postępowaniu odpowiednio stosuje się przepisy art. 135 ust. 1 i 5, art. 136, art. 137 ust. 2–4 i 6.

5. W uzasadnionych przypadkach zamawiający może przed upływem terminu składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu zmienić treść opisu potrzeb i wymagań. Przepisy art. 143 ust. 3 i 4 stosuje się odpowiednio.

Art. 193. 1. Zamawiający, określając spełnianie przez wykonawcę warunków udziału w postępowaniu, uwzględnia w szczególności zdolności wykonawców w zakresie badań i rozwoju oraz opracowywania i wdrażania innowacyjnych produktów, usług lub robót budowlanych.

2. Zamawiający może ograniczyć liczbę wykonawców zaproszonych do składania ofert wstępnych, których wnioski o dopuszczenie do udziału w postępowaniu nie podlegały odrzuceniu. Przepisy art. 159 i art. 160 stosuje się.

Art. 194. 1. Termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu nie może być krótszy niż 30 dni od dnia przekazania ogłoszenia o zamówieniu Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej.

2. Do wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu stosuje się przepisy art. 145, art. 146 ust. 1 i art. 147.

Art. 195. 1. Zamawiający zaprasza jednocześnie do składania ofert wstępnych wykonawców, których wnioski o dopuszczenie do udziału w postępowaniu nie podlegały odrzuceniu, a w przypadku ustalenia kryteriów selekcji, zaprasza wykonawców, którzy spełniają te kryteria w liczbie określonej przez zamawiającego, zgodnie z art. 159. Przepisy art. 258 stosuje się.

2. Zaproszenie do składania ofert wstępnych zawiera co najmniej informacje, o których mowa w art. 161 ust. 1.

3. W zaproszeniu do składania ofert wstępnych zamawiający wskazuje również kryteria oceny ofert wraz z podaniem ich wag, a jeżeli przypisanie wag nie jest, z obiektywnych przyczyn, możliwe na tym etapie postępowania, wskazuje kryteria oceny ofert w kolejności od najważniejszego do najmniej ważnego.

4. Jeżeli część opisu potrzeb i wymagań nie została udostępniona przez zamawiającego na stronie internetowej prowadzonego postępowania z powodów, o których mowa w art. 133 ust. 2 i 3, zamawiający załącza do zaproszenia do składania ofert wstępnych nieudostępnioną część opisu potrzeb i wymagań oraz jego ewentualne zmiany i wyjaśnienia treści tej części opisu potrzeb i wymagań, a także inne dokumenty zamówienia bezpośrednio związane z postępowaniem o udzielenie zamówienia.

Art. 196. Termin składania ofert wstępnych nie może być krótszy niż 30 dni od dnia przekazania wykonawcom zaproszenia do składania ofert wstępnych.

Art. 197. 1. Do badania i oceny ofert wstępnych oraz kolejnych ofert składanych na etapie negocjacji odpowiednio stosuje się przepisy art. 218, art. 219, art. 221, art. 222 ust. 1–3, 5 i 6, art. 223 oraz art. 226 ust. 1 pkt 1–7, 9, 15 i 16, z tym że zamawiający odrzuca ofertę wstępną oraz kolejne oferty składane na etapie negocjacji, które nie spełniają minimalnych wymagań określonych przez zamawiającego.

2. Zamawiający jednocześnie zaprasza do negocjacji wszystkich wykonawców, którzy złożyli oferty wstępne niepodlegające odrzuceniu, wskazując numer opublikowanego ogłoszenia o zamówieniu oraz miejsce, termin i sposób prowadzenia negocjacji.

Art. 198. Zamawiający może podzielić negocjacje na etapy w celu ograniczenia liczby ofert. Przepis art. 163 ust. 4 stosuje się.

Art. 199. Negocjacje ofert nie mogą prowadzić do zmiany minimalnych wymagań oraz kryteriów oceny ofert, określonych przez zamawiającego w ogłoszeniu o zamówieniu oraz w opisie potrzeb i wymagań.

Art. 200. Do negocjacji oferty wstępnej oraz ofert składanych w trakcie negocjacji stosuje się przepisy art. 165 i art. 166.

Art. 201. W przypadku gdy zamawiający zamierza zakończyć etap negocjacji, informuje o tym równocześnie wszystkich pozostałych wykonawców.

Art. 202. 1. Po zakończeniu negocjacji zamawiający sporządza opis potrzeb i wymagań, który stanowi doprecyzowanie oraz uzupełnienie informacji zawartych w opisie potrzeb i wymagań udostępnianym od dnia publikacji ogłoszenia o zamówieniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej, wyłącznie w zakresie, w jakim było to przedmiotem negocjacji.

2. Opis potrzeb i wymagań, o którym mowa w ust. 1, zawiera co najmniej informacje, o których mowa w art. 156 ust. 1 pkt 1–6, 11–13 i 19, oraz zawiera również informacje, o których mowa w art. 134 ust. 2 pkt 2–10 i 12–18.

3. Opis potrzeb i wymagań, o którym mowa w ust. 1, zawiera również:

- 1) opis kryteriów, którymi zamawiający będzie się kierował przy wyborze oferty, wraz z podaniem ich wag;
- 2) informację o podmiotowych środkach dowodowych, które należy załączyć do oferty, jeżeli zamawiający przewiduje wymóg składania wybranych lub wszystkich podmiotowych środków dowodowych na etapie składania ofert;

- 3) informacje o etapach partnerstwa innowacyjnego, celach do osiągnięcia po każdym z nich oraz celach pośrednich, które mają osiągnąć partnerzy;
- 4) informację o możliwości zakończenia partnerstwa innowacyjnego lub zmniejszenia liczby partnerów po każdym etapie oraz warunki skorzystania z tych możliwości, jeżeli zamawiający przewiduje taką możliwość;
- 5) obiektywne kryteria wyboru najkorzystniejszego opracowania innowacyjnego produktu, usługi lub robót budowlanych będącego wynikiem prac badawczo-rozwojowych, powstałych w ramach partnerstwa innowacyjnego, jeżeli zamawiający przewiduje ustanowienie partnerstwa innowacyjnego z wieloma partnerami;
- 6) zasady, na jakich nastąpi zakup dostaw, usług lub robót budowlanych będących wynikiem prac badawczo-rozwojowych, powstałych w ramach partnerstwa innowacyjnego, jeżeli zamawiający przewiduje zakup dostaw, usług lub robót budowlanych od wielu partnerów;
- 7) rozwiązania mające zastosowanie do praw własności intelektualnej.

Art. 203. 1. Zamawiający zaprasza do składania ofert wykonawców, z którymi prowadził negocjacje i którzy nie zostali wyeliminowani z postępowania na poszczególnych etapach.

2. Zaproszenie do składania ofert zawiera co najmniej:

- 1) nazwę oraz adres zamawiającego, numer telefonu, adres poczty elektronicznej oraz strony internetowej prowadzonego postępowania;
- 2) adres strony internetowej, na której jest dostępny opis potrzeb i wymagań, o którym mowa w art. 202, oraz jego ewentualne zmiany i wyjaśnienia, a także inne dokumenty zamówienia bezpośrednio związane z postępowaniem o udzielenie zamówienia;
- 3) sposób i termin składania ofert oraz język lub języki, w jakich muszą one być sporządzone, a także termin otwarcia ofert.

3. Jeżeli część opisu potrzeb i wymagań, o którym mowa w art. 202, nie została udostępniona przez zamawiającego na stronie internetowej prowadzonego postępowania z powodów, o których mowa w art. 133 ust. 2 i 3, zamawiający załącza do zaproszenia do składania ofert nieudostępnioną część opisu potrzeb i wymagań, a także inne dokumenty zamówienia bezpośrednio związane z postępowaniem o udzielenie zamówienia.

4. Do wyjaśnień i zmian treści opisu potrzeb i wymagań, o którym mowa w art. 202, odpowiednio stosuje się przepisy art. 135, art. 136, art. 137 ust. 1–4 i 6 oraz art. 143 ust. 3.

Art. 204. 1. Zamawiający wybiera najkorzystniejszą ofertę, która przedstawia najkorzystniejszy bilans ceny lub kosztu oraz kryteriów jakościowych, odnoszących się do przedmiotu zamówienia.

2. Zamawiający może wybrać kilka ofert złożonych przez kilku wykonawców.

Art. 205. 1. Zamawiający zawiera umowę w sprawie zamówienia publicznego, której przedmiotem jest ustanowienie partnerstwa innowacyjnego, z jednym partnerem, a w przypadku, o którym mowa w art. 190 ust. 1, zawiera umowy z kilkoma partnerami.

2. Umowa w sprawie zamówienia publicznego, której przedmiotem jest ustanowienie partnerstwa innowacyjnego, zawiera co najmniej postanowienia dotyczące spraw, o których mowa w art. 192 ust. 2 pkt 1, 2, 4 i 8 oraz art. 202 ust. 3 pkt 3–6.

Art. 206. 1. Partnerstwo innowacyjne składa się z etapów odpowiadających kolejności działań w procesie badawczo-rozwojowym, w szczególności może obejmować opracowanie prototypów oraz wytworzenie produktów, świadczenie usług lub ukończenie robót budowlanych.

2. Zamawiający zapewnia, aby struktura partnerstwa innowacyjnego, w szczególności okres obowiązywania oraz wartość poszczególnych etapów, odzwierciedlała stopień innowacyjności proponowanego rozwiązania i kolejność działań niezbędnych do opracowania innowacyjnego produktu, usługi lub robót budowlanych. Szacowana wartość innowacyjnych produktów, usług lub robót budowlanych musi być proporcjonalna do wartości inwestycji niezbędnej do ich opracowania.

3. W ramach partnerstwa innowacyjnego zamawiający ustala cele do osiągnięcia po każdym jego etapie lub cele pośrednie, oraz przewiduje wynagrodzenie w częściach uwzględniających etapy partnerstwa lub cele pośrednie.

4. Na podstawie celów, o których mowa w ust. 3, zamawiający po każdym etapie może zakończyć partnerstwo innowacyjne lub, w przypadku partnerstwa innowacyjnego z kilkoma partnerami, zmniejszyć liczbę partnerów przez wypowiedzenie poszczególnych umów, pod warunkiem że zamawiający przewidział w opisie potrzeb i wymagań, o którym mowa w art. 202, taką możliwość oraz określił warunki skorzystania z niej.

5. W przypadku partnerstwa innowacyjnego z kilkoma partnerami, zamawiający nie ujawnia pozostałym partnerom proponowanych rozwiązań ani innych informacji poufnych udzielanych w ramach partnerstwa innowacyjnego przez jednego z partnerów, bez jego zgody. Przepisy art. 165 ust. 2 i art. 166 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 207. W przypadku ustanowienia partnerstwa innowacyjnego z wieloma partnerami zamawiający wybiera najkorzystniejsze rozwiązanie lub rozwiązania, stosując obiektywne kryteria, o których mowa w art. 202 ust. 3 pkt 5, oraz dokonuje zakupu dostaw, usług lub robót budowlanych od jednego lub kilku partnerów, stosując zasady zakupu, o których mowa w art. 202 ust. 3 pkt 6.

Oddział 7

Negocjacje bez ogłoszenia

Art. 208. 1. Negocjacje bez ogłoszenia to tryb udzielenia zamówienia, w którym zamawiający negocjuje warunki umowy w sprawie zamówienia publicznego z wybranymi przez siebie wykonawcami, a następnie zaprasza ich do składania ofert.

2. Zamawiający, po wszczęciu postępowania, może przekazać do publikacji Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej ogłoszenie o zamiarze zawarcia umowy.

Art. 209. 1. Zamawiający może udzielić zamówienia w trybie negocjacji bez ogłoszenia, jeżeli zachodzi co najmniej jedna z następujących okoliczności:

- 1) w postępowaniu prowadzonym uprzednio w trybie przetargu nieograniczonego albo przetargu ograniczonego nie wpłynął żaden wniosek o dopuszczenie do udziału w postępowaniu albo wszystkie wnioski o dopuszczenie do udziału w postępowaniu zostały odrzucone na podstawie art. 146 ust. 1 pkt 2 albo nie zostały złożone żadne oferty albo wszystkie oferty zostały odrzucone na podstawie art. 226 ust. 1 pkt 2 lub, ze względu na ich niezgodność z opisem przedmiotu zamówienia, na podstawie art. 226 ust. 1 pkt 5, a pierwotne warunki zamówienia nie zostały w istotny sposób zmienione;
- 2) został przeprowadzony konkurs, o którym mowa w art. 326 pkt 2, w którym nagrodą było zaproszenie do negocjacji bez ogłoszenia co najmniej dwóch autorów wybranych prac konkursowych;
- 3) przedmiotem zamówienia na dostawy są rzeczy wytwarzane wyłącznie w celach badawczych, doświadczalnych, naukowych lub rozwojowych, które nie służą prowadzeniu przez zamawiającego produkcji masowej, służącej osiągnięciu rentowności rynkowej lub pokryciu kosztów badań lub rozwoju;
- 4) ze względu na pilną potrzebę udzielenia zamówienia niewynikającą z przyczyn leżących po stronie zamawiającego, której wcześniej nie można było przewidzieć, nie można zachować terminów określonych dla przetargu nieograniczonego, przetargu ograniczonego lub negocjacji z ogłoszeniem.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, zamawiający przekazuje Komisji Europejskiej protokół postępowania, jeżeli Komisja Europejska wystąpiła o jego przekazanie.

Art. 210. 1. Zamawiający wszczyna postępowanie w trybie negocjacji bez ogłoszenia, przekazując wybranym przez siebie wykonawcom zaproszenie do negocjacji.

2. Zaproszenie do negocjacji bez ogłoszenia zawiera co najmniej:

- 1) nazwę i adres zamawiającego, numer telefonu, adres poczty elektronicznej oraz strony internetowej prowadzonego postępowania;
- 2) określenie trybu zamówienia i podstawy prawnej jego zastosowania;
- 3) określenie przedmiotu zamówienia, z podaniem informacji o możliwości składania ofert częściowych;
- 4) informację o możliwości złożenia oferty wariantowej;
- 5) termin wykonania zamówienia;
- 6) warunki udziału w postępowaniu;
- 7) kryteria oceny ofert i ich znaczenie;
- 8) miejsce i termin oraz sposób prowadzenia negocjacji z zamawiającym.

3. Zamawiający zaprasza do negocjacji wykonawców w liczbie zapewniającej konkurencję, nie mniejszej niż 3, chyba że ze względu na specjalistyczny charakter zamówienia liczba wykonawców mogących je wykonać jest mniejsza, jednak nie mniejsza niż 2.

4. W przypadku, o którym mowa w art. 209 ust. 1 pkt 1, zamawiający zaprasza do negocjacji co najmniej tych wykonawców, którzy złożyli oferty w postępowaniu prowadzonym w trybie przetargu nieograniczonego albo przetargu ograniczonego. Przepis ust. 3 stosuje się.

Art. 211. 1. Prowadzone negocjacje mają charakter poufny. Przepis art. 166 ust. 2 stosuje się.

2. Do negocjacji przepisy art. 165 ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 212. 1. O zakończeniu negocjacji zamawiający informuje równocześnie wszystkich pozostałych wykonawców, a następnie zaprasza do składania ofert wykonawców, z którymi prowadził negocjacje i którzy pozostali w postępowaniu.

2. Zaproszenie do składania ofert zawiera co najmniej informacje, o których mowa w art. 168 ust. 2.

3. Wraz z zaproszeniem do składania ofert zamawiający przekazuje SWZ zawierającą co najmniej informacje, o których mowa w art. 134 ust. 1.

4. W przypadku, o którym mowa w art. 209 ust. 1 pkt 4, zamawiający może odstąpić od żądania złożenia przez wykonawcę oświadczenia, o którym mowa w art. 125 ust. 1.

5. Do wyjaśnień i zmian treści SWZ przepisy art. 135 ust. 1, art. 136, art. 137 ust. 1–3 i 5 stosuje się odpowiednio.

Oddział 8

Zamówienie z wolnej ręki

Art. 213. 1. Zamówienie z wolnej ręki to tryb udzielenia zamówienia, w którym zamawiający udziela zamówienia po negocjacjach tylko z jednym wykonawcą.

2. Zamawiający, po wszczęciu postępowania, może przekazać do publikacji Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej ogłoszenie o zamiarze zawarcia umowy, z uwzględnieniem art. 216 ust. 1.

Art. 214. 1. Zamawiający może udzielić zamówienia z wolnej ręki, jeżeli zachodzi co najmniej jedna z następujących okoliczności:

- 1) dostawy, usługi lub roboty budowlane mogą być świadczone tylko przez jednego wykonawcę z przyczyn:
  - a) technicznych o obiektywnym charakterze,
  - b) związanych z ochroną praw wyłącznych wynikających z odrębnych przepisów– jeżeli nie istnieje rozsądne rozwiązanie alternatywne lub rozwiązanie zastępcze, a brak konkurencji nie jest wynikiem celowego zawężenia parametrów zamówienia;
- 2) dostawy, usługi lub roboty budowlane mogą być świadczone tylko przez jednego wykonawcę, w przypadku udzielenia zamówienia w zakresie działalności twórczej lub artystycznej;
- 3) przedmiotem zamówienia na dostawy są rzeczy wytwarzane wyłącznie w celach badawczych, doświadczalnych, naukowych lub rozwojowych, które nie służą prowadzeniu przez zamawiającego produkcji masowej, służącej osiągnięciu rentowności rynkowej lub pokryciu kosztów badań lub rozwoju, oraz które mogą być wytwarzane tylko przez jednego wykonawcę;
- 4) przeprowadzono konkurs, o którym mowa w art. 326 pkt 2, w którym nagrodą było zaproszenie do negocjacji w trybie zamówienia z wolnej ręki autora wybranej pracy konkursowej;
- 5) ze względu na wyjątkową sytuację niewynikającą z przyczyn leżących po stronie zamawiającego, której nie mógł on przewidzieć, wymagane jest natychmiastowe wykonanie zamówienia, a nie można zachować terminów określonych dla innych trybów udzielenia zamówienia;
- 6) w postępowaniu prowadzonym uprzednio w trybie przetargu nieograniczonego albo przetargu ograniczonego nie wpłynął żaden wniosek o dopuszczenie do udziału w postępowaniu albo wszystkie wnioski o dopuszczenie do udziału w postępowaniu zostały odrzucone na podstawie art. 146 ust. 1 pkt 2 albo nie zostały złożone żadne oferty albo wszystkie oferty zostały odrzucone na podstawie art. 226 ust. 1 pkt 2 lub, ze względu na ich niezgodność z opisem przedmiotu zamówienia, na podstawie art. 226 ust. 1 pkt 5, a pierwotne warunki zamówienia nie zostały w istotny sposób zmienione;
- 7) w przypadku udzielenia, w okresie 3 lat od dnia udzielenia zamówienia podstawowego, dotychczasowemu wykonawcy usług lub robót budowlanych, zamówienia polegającego na powtórzeniu podobnych usług lub robót budowlanych, jeżeli takie zamówienie było przewidziane w ogłoszeniu o zamówieniu dla zamówienia podstawowego i jest zgodne z jego przedmiotem oraz całkowita wartość tego zamówienia została uwzględniona przy obliczaniu jego wartości;

- 8) w przypadku udzielenia dotychczasowemu wykonawcy zamówienia podstawowego, zamówienia na dodatkowe dostawy, których celem jest częściowa wymiana dostarczonych produktów lub instalacji albo zwiększenie bieżących dostaw lub rozbudowa istniejących instalacji, jeżeli zmiana wykonawcy zobowiązywałaby zamawiającego do nabywania materiałów o innych właściwościach technicznych, co powodowałoby niekompatybilność techniczną lub nieproporcjonalnie duże trudności techniczne w użytkowaniu i utrzymaniu tych produktów lub instalacji;
- 9) możliwe jest udzielenie zamówienia na dostawy na szczególnie korzystnych warunkach w związku z likwidacją działalności innego podmiotu albo postępowaniem egzekucyjnym albo upadłościowym;
- 10) zamówienie na dostawy jest dokonywane na rynku towarowym, na którym regulowana i nadzorowana wielostronna struktura handlowa w sposób naturalny gwarantuje ceny rynkowe, w tym na giełdzie towarowej w rozumieniu ustawy z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 312), giełdzie towarowej innych państw członkowskich Europejskiego Obszaru Gospodarczego lub gdy dokonuje zakupu świadectw pochodzenia, świadectw pochodzenia biogazu rolniczego, świadectw pochodzenia z kogeneracji oraz świadectw efektywności energetycznej na giełdzie towarowej w rozumieniu ustawy z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych, lub na giełdzie towarowej innych państw członkowskich Europejskiego Obszaru Gospodarczego;
- 11) zamówienie udzielane jest przez zamawiającego, o którym mowa w art. 4 i art. 5 ust. 1 pkt 1, osobie prawnej, jeżeli spełnione są łącznie następujące warunki:
  - a) zamawiający sprawuje nad tą osobą prawną kontrolę, odpowiadającą kontroli sprawowanej nad własnymi jednostkami, polegającą na dominującym wpływie na cele strategiczne oraz istotne decyzje dotyczące zarządzania sprawami tej osoby prawnej; warunek ten jest również spełniony, gdy kontrolę taką sprawuje inna osoba prawna kontrolowana przez zamawiającego w taki sam sposób,
  - b) ponad 90% działalności kontrolowanej osoby prawnej dotyczy wykonywania zadań powierzonych jej przez zamawiającego sprawującego kontrolę lub przez inną osobę prawną, nad którą ten zamawiający sprawuje kontrolę, o której mowa w lit. a,
  - c) w kontrolowanej osobie prawnej nie ma bezpośredniego udziału kapitału prywatnego;
- 12) zamówienie udzielane jest przez zamawiającego, o którym mowa w art. 4 i art. 5 ust. 1 pkt 1, innemu zamawiającemu, o którym mowa w art. 4 i art. 5 ust. 1 pkt 1, który sprawuje kontrolę nad zamawiającym udzielającym zamówienia, lub innej osobie prawnej kontrolowanej przez tego samego zamawiającego, jeżeli spełnione są następujące warunki:
  - a) zamawiający, któremu udzielane jest zamówienie, sprawuje nad zamawiającym udzielającym zamówienia kontrolę odpowiadającą kontroli sprawowanej nad własnymi jednostkami, polegającą na dominującym wpływie na cele strategiczne oraz istotne decyzje dotyczące zarządzania sprawami kontrolowanego zamawiającego; warunek ten jest również spełniony, gdy kontrolę taką sprawuje inna osoba prawna kontrolowana przez zamawiającego, któremu udzielane jest zamówienie,
  - b) ponad 90% działalności kontrolowanego zamawiającego dotyczy wykonywania zadań powierzonych mu przez zamawiającego sprawującego kontrolę, o której mowa w lit. a, lub przez inną osobę prawną, nad którą ten zamawiający sprawuje kontrolę, o której mowa w lit. a,
  - c) w kontrolowanym zamawiającym i w zamawiającym sprawującym kontrolę nie ma bezpośredniego udziału kapitału prywatnego;
- 13) zamówienie udzielane jest przez zamawiającego, o którym mowa w art. 4 i art. 5 ust. 1 pkt 1, osobie prawnej, jeżeli spełnione są łącznie następujące warunki:
  - a) zamawiający wspólnie z innymi zamawiającymi, o których mowa w art. 4 i art. 5 ust. 1 pkt 1, sprawuje nad daną osobą prawną kontrolę, która odpowiada kontroli sprawowanej przez nich nad własnymi jednostkami, przy czym wspólne sprawowanie kontroli ma miejsce, jeżeli spełnione są łącznie następujące warunki:
    - w skład organów decyzyjnych kontrolowanej osoby prawnej wchodzi przedstawiciele wszystkich uczestniczących zamawiających, z zastrzeżeniem, że poszczególny przedstawiciel może reprezentować więcej niż jednego zamawiającego,
    - uczestniczący zamawiający mogą wspólnie wywierać dominujący wpływ na cele strategiczne oraz istotne decyzje kontrolowanej osoby prawnej,
    - kontrolowana osoba prawna nie działa w interesie sprzecznym z interesami zamawiających sprawujących nad nią kontrolę,
  - b) ponad 90% działalności kontrolowanej osoby prawnej dotyczy wykonywania zadań powierzonych jej przez zamawiających sprawujących nad nią kontrolę lub przez inne osoby prawne kontrolowane przez tych zamawiających,
  - c) w kontrolowanej osobie prawnej nie ma bezpośredniego udziału kapitału prywatnego;

- 14) umowa ma być zawarta wyłącznie między co najmniej dwoma zamawiającymi, o których mowa w art. 4 i art. 5 ust. 1 pkt 1, jeżeli spełnione są łącznie następujące warunki:
- umowa ustanawia lub wdraża współpracę między uczestniczącymi zamawiającymi w celu zapewnienia wykonania usług publicznych, które są oni obowiązani wykonać, z myślą o realizacji ich wspólnych celów,
  - wdrożeniem tej współpracy kierują jedynie względy związane z interesem publicznym,
  - zamawiający realizujący współpracę wykonują na otwartym rynku mniej niż 10% działalności będącej przedmiotem współpracy.
2. W opisie zamówienia podstawowego, o którym mowa w ust. 1 pkt 7, należy wskazać ewentualny zakres tych usług lub robót budowlanych oraz warunki, na jakich zostaną one udzielone.
3. Okres obowiązywania umowy w sprawie zamówienia publicznego zawartej w wyniku udzielenia zamówienia, o którym mowa w ust. 1 pkt 8, nie może przekraczać 3 lat.
4. Istnienie okoliczności, o których mowa w ust. 1 pkt 11–14, jest wymagane przez cały okres, na jaki została zawarta umowa w sprawie zamówienia publicznego. Zamawiający zamieszcza w Biuletynie Zamówień Publicznych ogłoszenie o spełnianiu okoliczności, o których mowa w ust. 1 pkt 11–14, w terminie 30 dni po upływie każdego 12 miesięcy od dnia zawarcia umowy w sprawie zamówienia publicznego, na zasadach określonych w dziale III rozdziale 2.
5. Do obliczania procentu działalności, o którym mowa w ust. 1 pkt 11 lit. b, pkt 12 lit. b, pkt 13 lit. b i pkt 14 lit. c, uwzględnia się średni przychód osiągnięty przez osobę prawną lub zamawiającego w odniesieniu do usług, dostaw lub robót budowlanych za 3 lata poprzedzające udzielenie zamówienia.
6. W przypadku gdy ze względu na dzień utworzenia lub rozpoczęcia działalności przez osobę prawną lub zamawiającego lub reorganizację ich działalności dane dotyczące średniego przychodu za 3 lata poprzedzające udzielenie zamówienia są niedostępne lub nieadekwatne, procent działalności, o którym mowa w ust. 1 pkt 11 lit. b, pkt 12 lit. b, pkt 13 lit. b i pkt 14 lit. c, ustala się za pomocą wiarygodnych prognoz handlowych.
7. Wymaganie procentu działalności, o którym mowa w ust. 1 pkt 11 lit. b, pkt 12 lit. b, pkt 13 lit. b i pkt 14 lit. c, nie jest spełnione, jeżeli reorganizacja działalności, o której mowa w ust. 6, została przeprowadzona dla pozorów.
8. Zakazu udziału kapitału prywatnego, o którym mowa w ust. 1 pkt 11 lit. c, pkt 12 lit. c i pkt 13 lit. c, nie stosuje się do:
- osób prawnych z udziałem partnera prywatnego wyłonionego zgodnie z ustawą z dnia 19 grudnia 2008 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 1445 i 1572) lub
  - udziału pracowników reprezentujących w sumie do 15% kapitału zakładowego spółki, posiadających łącznie do 15% głosów na zgromadzeniu wspólników albo walnym zgromadzeniu.
9. Wykonawca, któremu udzielono zamówienia na podstawie ust. 1 pkt 11–13, nie może powierzyć wykonania części zamówienia podwykonawcy, która dotyczy głównego przedmiotu zamówienia.

Art. 215. 1. Zamawiający może odstąpić od stosowania przepisów art. 53–55, art. 108 ust. 1 pkt 1 i 2 oraz art. 217 ust. 1 w przypadku zamówień udzielonych na podstawie art. 214 ust. 1:

- pkt 1 lit. b, pkt 2, 4, 9 i 10;
- pkt 5, w celu ograniczenia skutków zdarzenia losowego wywołanego przez czynniki zewnętrzne, którego nie można było przewidzieć, w szczególności zagrażającego życiu lub zdrowiu ludzi lub grożącego powstaniem szkody o znacznych rozmiarach;
- pkt 1 lit. a, których przedmiotem są:
  - dostawy wody za pomocą sieci wodociągowej lub odprowadzanie ścieków do sieci kanalizacyjnej,
  - dostawy gazu z sieci gazowej,
  - dostawy ciepła z sieci ciepłowniczej,
  - usługi przesyłowe lub dystrybucyjne energii elektrycznej, ciepła lub paliw gazowych.

2. W przypadku, o którym mowa w art. 214 ust. 1 pkt 6, zamawiający przekazuje Komisji Europejskiej protokół postępowania, jeżeli Komisja Europejska wystąpiła o jego przekazanie.

Art. 216. 1. Zamawiający zamieszcza w Biuletynie Zamówień Publicznych ogłoszenie o zamiarze zawarcia umowy, przed udzieleniem zamówienia na podstawie art. 214 ust. 1 pkt 11–14, na zasadach określonych w dziale III rozdziale 2.

2. Zamawiający może zawrzeć umowę w sprawie zamówienia udzielonego na podstawie art. 214 ust. 1 pkt 11–14 nie wcześniej niż po upływie 14 dni od dnia zamieszczenia ogłoszenia, o którym mowa w ust. 1.

3. Zamawiający zamieszcza w Biuletynie Zamówień Publicznych ogłoszenie o wyniku postępowania, niezwłocznie, ale nie później niż w terminie 14 dni od dnia zakończenia postępowania o udzielenie zamówienia na podstawie art. 214 ust. 1 pkt 11–14, na zasadach określonych w dziale III rozdziale 2.

Art. 217. 1. Zamawiający, wraz z zaproszeniem do negocjacji, przekazuje wykonawcy informacje niezbędne do przeprowadzenia postępowania, w tym projektowane postanowienia, które zostaną wprowadzone do treści zawieranej umowy w sprawie zamówienia publicznego.

2. Wykonawca składa podmiotowe środki dowodowe nie później niż wraz z zawarciem umowy w sprawie zamówienia publicznego.

3. Zamawiający może odstąpić od żądania złożenia przez wykonawcę oświadczenia, o którym mowa w art. 125 ust. 1.

Rozdział 4

Składanie i otwarcie ofert

Oddział 1

Składanie ofert

Art. 218. 1. Wykonawca może złożyć tylko jedną ofertę, z wyjątkiem przypadków określonych w ustawie.

2. Treść oferty musi być zgodna z wymaganiami zamawiającego określonymi w dokumentach zamówienia.

Art. 219. 1. Oferta może być złożona tylko do upływu terminu składania ofert.

2. Do upływu terminu składania ofert wykonawca może wycofać ofertę.

Art. 220. 1. Wykonawca jest związany ofertą nie dłużej niż:

- 1) 90 dni,
- 2) 120 dni – jeżeli wartość zamówienia dla robót budowlanych jest równa lub przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 20 000 000 euro, a dla dostaw lub usług – 10 000 000 euro

– od dnia upływu terminu składania ofert.

2. Zamawiający określa w dokumentach zamówienia termin związania ofertą przez wskazanie daty.

3. W przypadku gdy wybór najkorzystniejszej oferty nie nastąpi przed upływem terminu związania ofertą, o którym mowa w ust. 2, zamawiający przed upływem terminu związania ofertą, zwraca się jednokrotnie do wykonawców o wyrażenie zgody na przedłużenie tego terminu o wskazywany przez niego okres, nie dłuższy niż 60 dni.

4. Przedłużenie terminu związania ofertą, o którym mowa w ust. 2, wymaga złożenia przez wykonawcę pisemnego oświadczenia o wyrażeniu zgody na przedłużenie terminu związania ofertą.

5. W przypadku gdy zamawiający żąda wniesienia wadium, przedłużenie terminu związania ofertą, o którym mowa w ust. 2, następuje wraz z przedłużeniem okresu ważności wadium albo, jeżeli nie jest to możliwe, z wniesieniem nowego wadium na przedłużony okres związania ofertą.

Oddział 2

Otwarcie ofert

Art. 221. Zamawiający zapewnia, aby z zawartością ofert nie można było zapoznać się przed upływem terminu ich otwarcia.

Art. 222. 1. Otwarcie ofert następuje niezwłocznie po upływie terminu składania ofert, nie później niż następnego dnia po dniu, w którym upłynął termin składania ofert.

2. Jeżeli otwarcie ofert następuje przy użyciu systemu teleinformatycznego, w przypadku awarii tego systemu, która powoduje brak możliwości otwarcia ofert w terminie określonym przez zamawiającego, otwarcie ofert następuje niezwłocznie po usunięciu awarii.

3. Zamawiający informuje o zmianie terminu otwarcia ofert na stronie internetowej prowadzonego postępowania.

4. Zamawiający, najpóźniej przed otwarciem ofert, udostępnia na stronie internetowej prowadzonego postępowania informację o kwocie, jaką zamierza przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia.

5. Zamawiający, niezwłocznie po otwarciu ofert, udostępnia na stronie internetowej prowadzonego postępowania informacje o:

- 1) nazwach albo imionach i nazwiskach oraz siedzibach lub miejscach prowadzonej działalności gospodarczej albo miejscach zamieszkania wykonawców, których oferty zostały otwarte;
- 2) cenach lub kosztach zawartych w ofertach.

6. W przypadku ofert, które podlegają negocjacjom, zamawiający udostępnia informacje, o których mowa w ust. 5 pkt 2, niezwłocznie po otwarciu ofert ostatecznych albo unieważnieniu postępowania.

Rozdział 5

Ocena ofert

Art. 223. 1. W toku badania i oceny ofert zamawiający może żądać od wykonawców wyjaśnień dotyczących treści złożonych ofert oraz przedmiotowych środków dowodowych lub innych składanych dokumentów lub oświadczeń. Niedopuszczalne jest prowadzenie między zamawiającym a wykonawcą negocjacji dotyczących złożonej oferty oraz, z uwzględnieniem ust. 2 i art. 187, dokonywanie jakiegokolwiek zmiany w jej treści.

2. Zamawiający poprawia w ofercie:

- 1) oczywiste omyłki pisarskie,
- 2) oczywiste omyłki rachunkowe, z uwzględnieniem konsekwencji rachunkowych dokonanych poprawek,
- 3) inne omyłki polegające na niezgodności oferty z dokumentami zamówienia, niepowodujące istotnych zmian w treści oferty

– niezwłocznie zawiadamiając o tym wykonawcę, którego oferta została poprawiona.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2 pkt 3, zamawiający wyznacza wykonawcy odpowiedni termin na wyrażenie zgody na poprawienie w ofercie omyłki lub zakwestionowanie sposobu jej poprawienia. Brak odpowiedzi w wyznaczonym terminie uznaje się za wyrażenie zgody na poprawienie omyłki.

Art. 224. 1. Jeżeli zaoferowana cena lub koszt, lub ich istotne części składowe, wydają się rażąco niskie w stosunku do przedmiotu zamówienia lub budzą wątpliwości zamawiającego co do możliwości wykonania przedmiotu zamówienia zgodnie z wymaganiami określonymi w dokumentach zamówienia lub wynikającymi z odrębnych przepisów, zamawiający żąda od wykonawcy wyjaśnień, w tym złożenia dowodów w zakresie wyliczenia ceny lub kosztu, lub ich istotnych części składowych.

2. W przypadku gdy cena całkowita oferty złożonej w terminie jest niższa o co najmniej 30% od:

- 1) wartości zamówienia powiększonej o należny podatek od towarów i usług, ustalonej przed wszczęciem postępowania lub średniej arytmetycznej cen wszystkich złożonych ofert niepodlegających odrzuceniu na podstawie art. 226 ust. 1 pkt 1, 5 i 10, zamawiający zwraca się o udzielenie wyjaśnień, o których mowa w ust. 1, chyba że rozbieżność wynika z okoliczności oczywistych, które nie wymagają wyjaśnienia;
- 2) wartości zamówienia powiększonej o należny podatek od towarów i usług, zaktualizowanej z uwzględnieniem okoliczności, które nastąpiły po wszczęciu postępowania, w szczególności istotnej zmiany cen rynkowych, zamawiający może zwrócić się o udzielenie wyjaśnień, o których mowa w ust. 1.

3. Wyjaśnienia, o których mowa w ust. 1, mogą dotyczyć w szczególności:

- 1) zarządzania procesem produkcji, świadczonych usług lub metody budowy;
- 2) wybranych rozwiązań technicznych, wyjątkowo korzystnych warunków dostaw, usług albo związanych z realizacją robót budowlanych;
- 3) oryginalności dostaw, usług lub robót budowlanych oferowanych przez wykonawcę;
- 4) zgodności z przepisami dotyczącymi kosztów pracy, których wartość przyjęta do ustalenia ceny nie może być niższa od minimalnego wynagrodzenia za pracę albo minimalnej stawki godzinowej, ustalonych na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2018 r. poz. 2177 oraz z 2019 r. poz. 1564) lub przepisów odrębnych właściwych dla spraw, z którymi związane jest realizowane zamówienie;

- 5) zgodności z prawem w rozumieniu przepisów o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej;
- 6) zgodności z przepisami z zakresu prawa pracy i zabezpieczenia społecznego, obowiązującymi w miejscu, w którym realizowane jest zamówienie;
- 7) zgodności z przepisami dotyczącymi z zakresu ochrony środowiska;
- 8) wypełniania obowiązków związanych z powierzeniem wykonania części zamówienia podwykonawcy.

4. W przypadku zamówień na roboty budowlane lub usługi, zamawiający jest obowiązany żądać wyjaśnień, o których mowa w ust. 1, co najmniej w zakresie określonym w ust. 3 pkt 4 i 6.

5. Obowiązek wykazania, że oferta nie zawiera rażąco niskiej ceny lub kosztu spoczywa na wykonawcy.

6. Odrzuceniu, jako oferta z rażąco niską ceną lub kosztem, podlega oferta wykonawcy, który nie udzielił wyjaśnień w wyznaczonym terminie, lub jeżeli złożone wyjaśnienia wraz z dowodami nie uzasadniają rażąco niskiej ceny lub kosztu tej oferty.

7. Jeżeli wartość zamówienia jest równa lub przekracza progi unijne, zamawiający zawiadamia Prezesa Urzędu oraz Komisję Europejską o odrzuceniu ofert, które według zamawiającego zawierały rażąco niską cenę lub koszt z powodu udzielenia pomocy publicznej, a wykonawca, w terminie wyznaczonym przez zamawiającego, nie udowodnił, że pomoc ta jest zgodna z prawem w rozumieniu przepisów o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej.

Art. 225. 1. Jeżeli została złożona oferta, której wybór prowadziłby do powstania u zamawiającego obowiązku podatkowego zgodnie z ustawą z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2018 r. poz. 2174, z późn. zm.¹⁵⁾), dla celów zastosowania kryterium ceny lub kosztu zamawiający dolicza do przedstawionej w tej ofercie ceny kwotę podatku od towarów i usług, którą miałby obowiązek rozliczyć.

2. W ofercie, o której mowa w ust. 1, wykonawca ma obowiązek:

- 1) poinformowania zamawiającego, że wybór jego oferty będzie prowadził do powstania u zamawiającego obowiązku podatkowego;
- 2) wskazania nazwy (rodzaju) towaru lub usługi, których dostawa lub świadczenie będą prowadziły do powstania obowiązku podatkowego;
- 3) wskazania wartości towaru lub usługi objętego obowiązkiem podatkowym zamawiającego, bez kwoty podatku;
- 4) wskazania stawki podatku od towarów i usług, która zgodnie z wiedzą wykonawcy, będzie miała zastosowanie.

Art. 226. 1. Zamawiający odrzuca ofertę, jeżeli:

- 1) została złożona po terminie składania ofert;
- 2) została złożona przez wykonawcę:
  - a) podlegającego wykluczeniu z postępowania lub
  - b) niespełniającego warunków udziału w postępowaniu, lub
  - c) który nie złożył w przewidzianym terminie oświadczenia, o którym mowa w art. 125 ust. 1, lub podmiotowego środka dowodowego, potwierdzających brak podstaw wykluczenia lub spełnianie warunków udziału w postępowaniu, lub innych dokumentów lub oświadczeń;
- 3) jest niezgodna z przepisami ustawy;
- 4) jest nieważna na podstawie odrębnych przepisów;
- 5) jej treść jest niezgodna z warunkami zamówienia;
- 6) nie została sporządzona lub przekazana w sposób zgodny z wymaganiami technicznymi oraz organizacyjnymi sporządzania lub przekazywania ofert przy użyciu środków komunikacji elektronicznej określonymi przez zamawiającego;
- 7) została złożona w warunkach czynu nieuczciwej konkurencji w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji;
- 8) zawiera rażąco niską cenę lub koszt w stosunku do przedmiotu zamówienia;

¹⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 2193, 2215, 2244, 2354, 2392 i 2433 oraz z 2019 r. poz. 675, 1018, 1495, 1520, 1751 i 1818.

- 9) została złożona przez wykonawcę niezaproszonego do składania ofert;
- 10) zawiera błędy w obliczeniu ceny lub kosztu;
- 11) wykonawca w wyznaczonym terminie zakwestionował poprawienie omyłki, o której mowa w art. 223 ust. 2 pkt 3;
- 12) wykonawca nie wyraził pisemnej zgody na przedłużenie terminu związania ofertą;
- 13) wykonawca nie wyraził pisemnej zgody na wybór jego oferty po upływie terminu związania ofertą;
- 14) wykonawca nie wniósł wadium, lub wniósł w sposób nieprawidłowy lub nie utrzymywał wadium nieprzerwanie do upływu terminu związania ofertą lub złożył wnioski o zwrot wadium w przypadku, o którym mowa w art. 98 ust. 2 pkt 3;
- 15) oferta wariantowa nie została złożona lub nie spełnia minimalnych wymagań określonych przez zamawiającego, w przypadku gdy zamawiający wymagał jej złożenia;
- 16) jej przyjęcie naruszałoby bezpieczeństwo publiczne lub istotny interes bezpieczeństwa państwa, a tego bezpieczeństwa lub interesu nie można zagwarantować w inny sposób;
- 17) obejmuje ona urządzenia informatyczne lub oprogramowanie wskazane w rekomendacji, o której mowa w art. 33 ust. 4 ustawy z dnia 5 lipca 2018 r. o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa (Dz. U. poz. 1560), stwierdzającej ich negatywny wpływ na bezpieczeństwo publiczne lub bezpieczeństwo narodowe;
- 18) została złożona bez odbycia wizji lokalnej lub bez sprawdzenia dokumentów niezbędnych do realizacji zamówienia dostępnych na miejscu u zamawiającego, w przypadku gdy zamawiający tego wymagał w dokumentach zamówienia.

2. Do oferty wariantowej stosuje się przepis ust. 1, z tym że w postępowaniu o udzielenie zamówienia na dostawy lub usługi oferta wariantowa nie podlega odrzuceniu tylko z tego powodu, że jej wybór prowadziłby do udzielenia zamówienia na usługi w miejsce zamówienia na dostawy albo do udzielenia zamówienia na dostawy w miejsce zamówienia na usługi.

Rozdział 6

Aukcja elektroniczna

Art. 227. 1. W przypadku postępowań o udzielenie zamówienia prowadzonych w trybie przetargu nieograniczonego, przetargu ograniczonego lub negocjacji z ogłoszeniem, zamawiający może przewidzieć w ogłoszeniu o zamówieniu, że wybór najkorzystniejszej oferty zostanie poprzedzony aukcją elektroniczną, jeżeli warunki zamówienia, w szczególności opis przedmiotu zamówienia, są określone w dokumentach zamówienia w sposób precyzyjny i świadczenia mogą być sklasyfikowane za pomocą metod automatycznej oceny oraz złożono co najmniej 2 oferty niepodlegające odrzuceniu.

2. Zamawiający może przeprowadzić aukcję elektroniczną w celu uzyskania nowych, obniżonych cen lub nowych wartości w zakresie niektórych elementów ofert, podlegających ocenie w ramach kryteriów oceny ofert.

Art. 228. 1. Aukcja elektroniczna jest przeprowadzana przy użyciu systemu teleinformatycznego w formie powtarzalnego procesu elektronicznego, umożliwiającego klasyfikację ofert za pomocą metod automatycznej oceny, po wstępnym badaniu i ocenie ofert zgodnie z kryteriami udzielania zamówienia i przypisaną im wagą.

2. Aukcja elektroniczna nie ma zastosowania do zamówień na usługi lub roboty budowlane, których przedmiotem są świadczenia o charakterze intelektualnym, których nie można sklasyfikować za pomocą metod automatycznej oceny.

Art. 229. Aukcja elektroniczna może opierać się na następujących elementach ofert:

- 1) cenach, jeżeli jedynym kryterium oceny ofert w postępowaniu jest cena;
- 2) cenach lub nowych wartościach elementów ofert wskazanych w dokumentach zamówienia, jeżeli kryteriami oceny ofert w postępowaniu są kryteria jakościowe albo najniższy koszt.

Art. 230. W przypadku przeprowadzania aukcji elektronicznej w ogłoszeniu o zamówieniu lub w dokumentach zamówienia określa się co najmniej:

- 1) elementy, których wartości będą przedmiotem aukcji elektronicznej, pod warunkiem że elementy te są wymierne i mogą być wyrażone w postaci liczbowej lub procentowej;
- 2) wszelkie ograniczenia co do przedstawianych wartości, wynikające z opisu przedmiotu zamówienia;
- 3) informacje, które zostaną udostępnione wykonawcom w trakcie aukcji elektronicznej, oraz, w stosownych przypadkach, termin ich udostępnienia;
- 4) informacje dotyczące przebiegu aukcji elektronicznej;

- 5) warunki, na jakich wykonawcy będą mogli licytować, w szczególności minimalne wartości postępień, które wymagane będą podczas licytacji;
- 6) informacje dotyczące parametrów wykorzystywanego sprzętu elektronicznego, rozwiązań i specyfikacji technicznych w zakresie połączeń.

Art. 231. Aukcja elektroniczna jest jednoetapowa lub wieloetapowa.

Art. 232. 1. Zamawiający zaprasza do udziału w aukcji elektronicznej jednocześnie wszystkich wykonawców, którzy złożyli oferty niepodlegające odrzuceniu, przy użyciu połączeń elektronicznych wskazanych w zaproszeniu.

2. W zaproszeniu zamawiający informuje wykonawcę o:

- 1) wyniku badania i oceny oferty tego wykonawcy;
- 2) minimalnych wartościach postępień składanych w toku aukcji elektronicznej;
- 3) terminie otwarcia aukcji elektronicznej;
- 4) terminie i warunkach zamknięcia aukcji elektronicznej;
- 5) sposobie oceny ofert w toku aukcji elektronicznej;
- 6) formule matematycznej, która zostanie wykorzystana w aukcji elektronicznej do automatycznego tworzenia kolejnych klasyfikacji na podstawie przedstawianych nowych cen lub wartości;
- 7) harmonogramie dla każdego etapu aukcji elektronicznej, jeżeli zamawiający zamierza zamknąć aukcję elektroniczną na podstawie art. 237 pkt 3.

3. Z wyjątkiem przypadków, gdy najkorzystniejsza oferta jest wybierana na podstawie ceny, formuła matematyczna, o której mowa w ust. 2 pkt 6, uwzględnia wagi przypisane poszczególnym kryteriom oceny ofert w celu dokonania wyboru najkorzystniejszej oferty, wskazanym w ogłoszeniu o zamówieniu lub dokumentach zamówienia, a w przypadku dopuszczenia ofert wariantowych określa się odrębną formułą dla każdego wariantu.

4. Termin otwarcia aukcji elektronicznej nie może być krótszy niż 2 dni robocze od dnia przekazania zaproszenia.

Art. 233. 1. W toku aukcji elektronicznej zamawiający na bieżąco przekazuje każdemu wykonawcy informacje umożliwiające mu ustalenie pozycji jego oferty w klasyfikacji ofert, w szczególności informacje o uzyskanej punktacji oraz o punktacji oferty, która uzyskała najwyższą liczbę punktów.

2. Zamawiający, jeżeli zostało to przewidziane w dokumentach zamówienia, może w ustalonym przez siebie czasie ogłaszać liczbę uczestników danego etapu aukcji elektronicznej.

3. Do momentu zamknięcia aukcji elektronicznej nie ujawnia się informacji umożliwiających identyfikację wykonawców biorących udział w danym etapie aukcji elektronicznej.

Art. 234. 1. W toku aukcji elektronicznej wykonawcy za pomocą formularza umieszczonego na stronie internetowej, umożliwiającego wprowadzenie niezbędnych danych w trybie bezpośredniego połączenia z tą stroną, składają kolejne korzystniejsze postąpienia, podlegające automatycznej ocenie i klasyfikacji.

2. Postąpienia, pod rygorem nieważności, składane są w formie elektronicznej.

Art. 235. 1. Oferta wykonawcy przestaje wiązać w zakresie, w jakim złoży on korzystniejszą ofertę w toku aukcji elektronicznej.

2. W sytuacji określonej w ust. 1 bieg terminu związania ofertą nie ulega przerwaniu.

Art. 236. W przypadku gdy awaria systemu teleinformatycznego spowoduje przerwanie aukcji elektronicznej, zamawiający wyznacza termin kontynuowania aukcji elektronicznej na następny dzień roboczy przypadający po usunięciu awarii, z uwzględnieniem stanu ofert po ostatnim zatwierdzonym postąpieniu.

Art. 237. Zamawiający zamyka aukcję elektroniczną:

- 1) w terminie określonym w zaproszeniu do udziału w aukcji elektronicznej;
- 2) jeżeli w ustalonym terminie nie zostaną zgłoszone nowe postąpienia;
- 3) po zakończeniu ostatniego, ustalonego etapu.

Art. 238. Zamawiający po zamknięciu aukcji elektronicznej dokonuje oceny ofert w oparciu o kryteria oceny ofert wskazane w ogłoszeniu o zamówieniu i w dokumentach zamówienia, z uwzględnieniem wyników aukcji elektronicznej.

Rozdział 7

Wybór najkorzystniejszej oferty

Art. 239. 1. Zamawiający wybiera najkorzystniejszą ofertę na podstawie kryteriów oceny ofert określonych w dokumentach zamówienia.

2. Najkorzystniejsza oferta to oferta przedstawiająca najkorzystniejszy stosunek jakości do ceny lub kosztu lub oferta z najniższą ceną lub kosztem.

Art. 240. 1. Zamawiający opisuje kryteria oceny ofert w sposób jednoznaczny i zrozumiały.

2. Kryteria oceny ofert i ich opis nie mogą pozostawiać zamawiającemu nieograniczonej swobody wyboru najkorzystniejszej oferty oraz umożliwiają weryfikację i porównanie poziomu oferowanego wykonania przedmiotu zamówienia na podstawie informacji przedstawianych w ofertach.

Art. 241. 1. Kryteria oceny ofert muszą być związane z przedmiotem zamówienia.

2. Związek kryteriów oceny ofert z przedmiotem zamówienia istnieje wówczas, gdy kryteria te dotyczą robót budowlanych, dostaw lub usług, będących przedmiotem zamówienia w dowolnych aspektach oraz w odniesieniu do dowolnych etapów ich cyklu życia, w tym do elementów składających się na proces produkcji, dostarczania lub wprowadzania na rynek, nawet jeżeli elementy te nie są istotną cechą przedmiotu zamówienia.

3. Kryteria oceny ofert nie mogą dotyczyć właściwości wykonawcy, w szczególności jego wiarygodności ekonomicznej, technicznej lub finansowej.

Art. 242. 1. Najkorzystniejsza oferta może zostać wybrana na podstawie:

- 1) kryteriów jakościowych oraz ceny lub kosztu;
- 2) ceny lub kosztu.

2. Kryteriami jakościowymi mogą być w szczególności kryteria odnoszące się do:

- 1) jakości, w tym do parametrów technicznych, właściwości estetycznych i funkcjonalnych takich jak dostępność dla osób niepełnosprawnych lub uwzględnianie potrzeb użytkowników;
- 2) aspektów społecznych, w tym integracji zawodowej i społecznej osób, o których mowa w art. 94 ust. 1;
- 3) aspektów środowiskowych, w tym efektywności energetycznej przedmiotu zamówienia;
- 4) aspektów innowacyjnych;
- 5) organizacji, kwalifikacji zawodowych i doświadczenia osób wyznaczonych do realizacji zamówienia, jeżeli mogą one mieć znaczący wpływ na jakość wykonania zamówienia;
- 6) serwisu posprzedażnego, pomocy technicznej, warunków dostawy takich jak termin, sposób lub czas dostawy, oraz okresu realizacji.

3. Ofertę najkorzystniejszą wybiera się wyłącznie na podstawie kryteriów jakościowych, jeżeli, w oparciu o powszechnie obowiązujące przepisy lub decyzje właściwych organów, cena lub koszt są stałe.

Art. 243. W postępowaniach, których przedmiot zamówienia obejmuje świadczenia z zakresu działalności twórczej lub naukowej, których rezultatu nie można z góry opisać w sposób jednoznaczny lub wyczerpujący, najkorzystniejsza oferta jest wybierana wyłącznie na podstawie ceny lub kosztu oraz kryteriów jakościowych.

Art. 244. Minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, inne niż cena kryteria oceny ofert, które mają zastosowanie w odniesieniu do niektórych rodzajów zamówień, oraz sposób opisania i oceny tych kryteriów, kierując się potrzebą wdrożenia przepisów prawa Unii Europejskiej oraz mając na względzie szczególny charakter lub cel zamówienia oraz ułatwienie stosowania tych kryteriów oceny ofert.

Art. 245. 1. Kryterium kosztu może być oparte na metodzie efektywności kosztowej, jaką jest rachunek kosztów cyklu życia.

2. Rachunek kosztów cyklu życia może obejmować w odpowiednim zakresie niektóre lub wszystkie koszty ponoszone w czasie cyklu życia produktu, usługi lub robót budowlanych.

3. Do kosztów, o których mowa w ust. 1, należą w szczególności koszty:

- 1) poniesione przez zamawiającego lub innych użytkowników, związane z:
  - a) nabyciem,
  - b) użytkowaniem, w szczególności zużyciem energii i innych zasobów,
  - c) utrzymaniem,
  - d) wycofaniem z eksploatacji, w szczególności koszty rozbiórki i recyklingu;
- 2) przypisywane ekologicznym efektom zewnętrznym, związane z produktem, usługą lub robotami budowlanymi w okresie ich cyklu życia, o ile ich wartość pieniężną można określić i zweryfikować, w szczególności koszty emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń oraz inne związane z łagodzeniem zmian klimatu.

4. W przypadku szacowania kosztów w oparciu o rachunek kosztów cyklu życia, w dokumentach zamówienia określa się dane, które mają przedstawić wykonawcy, oraz metodę, którą zastosuje zamawiający do oszacowania kosztów cyklu życia na podstawie tych danych.

5. Metoda szacowania kosztów przypisywanych ekologicznym efektom zewnętrznym musi spełniać łącznie następujące warunki:

- 1) opierać się na kryteriach obiektywnie możliwych do zweryfikowania i niedyskryminujących;
- 2) być dostępną dla wszystkich zainteresowanych stron;
- 3) zapewniać, aby dostarczanie danych przez wykonawców działających z należytą starannością nie było nadmiernie uciążliwe, także dla wykonawców z państw trzecich będących stronami Porozumienia Światowej Organizacji Handlu w sprawie zamówień rządowych lub innych umów międzynarodowych, których stroną jest Unia Europejska.

6. W przypadku gdy na podstawie przepisów prawa Unii Europejskiej, określonych w załączniku XIII do dyrektywy 2014/24/UE, stanie się obowiązkowa wspólna metoda obliczania kosztów cyklu życia, oszacowanie kosztów cyklu życia jest dokonywane z zastosowaniem tej metody.

7. Minister właściwy do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa określi, w drodze rozporządzenia, metodę kalkulacji kosztów cyklu życia budynków, uwzględniających koszty określone w ust. 3 pkt 1 lit. a–c, oraz sposób przedstawiania informacji o tych kosztach, kierując się potrzebą zapewnienia ujednolicenia i wiarygodności tych kalkulacji.

Art. 246. 1. Zamawiający publiczni, o których mowa w art. 4 pkt 1 i 2, oraz ich związki nie stosują kryterium ceny jako jedyne kryterium oceny ofert albo jako kryterium o wadze przekraczającej 60%.

2. Zamawiający publiczni, o których mowa w art. 4 pkt 1 i 2, oraz ich związki mogą zastosować kryterium ceny jako jedyne kryterium oceny ofert albo jako kryterium o wadze przekraczającej 60%, jeżeli określą w opisie przedmiotu zamówienia wymagania jakościowe odnoszące się do co najmniej głównych elementów składających się na przedmiot zamówienia.

Art. 247. 1. W ogłoszeniu o zamówieniu lub dokumentach zamówienia zamawiający określa wagę, jaką przypisuje każdemu z kryteriów wybranych do celów ustalenia oferty najkorzystniejszej, z wyjątkiem sytuacji, gdy najkorzystniejszą ofertę określa się wyłącznie na podstawie ceny.

2. Wagi przypisane każdemu z kryteriów mogą być wyrażone za pomocą przedziału z odpowiednią rozpiętością maksymalną.

Art. 248. 1. Jeżeli nie można wybrać najkorzystniejszej oferty z uwagi na to, że dwie lub więcej ofert przedstawia taki sam bilans ceny lub kosztu i innych kryteriów oceny ofert, zamawiający wybiera spośród tych ofert ofertę, która otrzymała najwyższą ocenę w kryterium o najwyższej wadze.

2. Jeżeli oferty otrzymały taką samą ocenę w kryterium o najwyższej wadze, zamawiający wybiera ofertę z najniższą ceną lub najniższym kosztem.

3. Jeżeli nie można dokonać wyboru oferty w sposób, o którym mowa w ust. 2, zamawiający wzywa wykonawców, którzy złożyli te oferty, do złożenia w terminie określonym przez zamawiającego ofert dodatkowych zawierających nową cenę lub koszt.

Art. 249. Jeżeli w postępowaniu o udzielenie zamówienia, w którym jedynym kryterium oceny ofert jest cena lub koszt, nie można dokonać wyboru najkorzystniejszej oferty ze względu na to, że zostały złożone oferty o takiej samej cenie lub koszcie, zamawiający wzywa wykonawców, którzy złożyli te oferty, do złożenia w terminie określonym przez zamawiającego ofert dodatkowych zawierających nową cenę lub koszt.

Art. 250. 1. Jeżeli w postępowaniu o udzielenie zamówienia, w którym jedynym kryterium oceny ofert jest koszt rozumiany jako suma kosztu nabycia i innych kosztów cyklu życia, nie można dokonać wyboru najkorzystniejszej oferty ze względu na to, że zostały złożone oferty o takim samym koszcie, zamawiający wybiera ofertę:

- 1) z niższym kosztem nabycia albo
- 2) z niższymi innymi kosztami cyklu życia

– pod warunkiem dopuszczenia takiego rozwiązania w dokumentach zamówienia.

2. Jeżeli nie można dokonać wyboru oferty w sposób, o którym mowa w ust. 1, zamawiający wzywa wykonawców, którzy złożyli te oferty do złożenia ofert dodatkowych zawierających nowy koszt nabycia, w terminie określonym przez zamawiającego.

Art. 251. Wykonawcy, składając oferty dodatkowe, nie mogą oferować cen lub kosztów wyższych niż zaoferowane w uprzednio złożonych przez nich ofertach.

Art. 252. 1. Zamawiający wybiera najkorzystniejszą ofertę w terminie związania ofertą określonym w dokumentach zamówienia.

2. Jeżeli termin związania ofertą upłynął przed wyborem najkorzystniejszej oferty, zamawiający wzywa wykonawcę, którego oferta otrzymała najwyższą ocenę, do wyrażenia, w wyznaczonym przez zamawiającego terminie, pisemnej zgody na wybór jego oferty.

3. W przypadku braku zgody, o której mowa w ust. 2, zamawiający zwraca się o wyrażenie takiej zgody do kolejnego wykonawcy, którego oferta została najwyższej oceniona, chyba że zachodzą przesłanki do unieważnienia postępowania.

Art. 253. 1. Niezwłocznie po wyborze najkorzystniejszej oferty zamawiający informuje równocześnie wykonawców, którzy złożyli oferty, o:

- 1) wyborze najkorzystniejszej oferty, podając nazwę albo imię i nazwisko, siedzibę albo miejsce zamieszkania, jeżeli jest miejscem wykonywania działalności wykonawcy, którego ofertę wybrano, oraz nazwy albo imiona i nazwiska, siedziby albo miejsca zamieszkania, jeżeli są miejscami wykonywania działalności wykonawców, którzy złożyli oferty, a także punktację przyznaną ofertom w każdym kryterium oceny ofert i łączną punktację,
- 2) wykonawcach, których oferty zostały odrzucone

– podając uzasadnienie faktyczne i prawne.

2. Zamawiający udostępnia niezwłocznie informacje, o których mowa w ust. 1 pkt 1, na stronie internetowej prowadzonego postępowania.

3. Zamawiający może nie ujawniać informacji, o których mowa w ust. 1, jeżeli ich ujawnienie byłoby sprzeczne z ważnym interesem publicznym.

Rozdział 8

Zakończenie postępowania

Art. 254. Postępowanie o udzielenie zamówienia kończy się:

- 1) zawarciem umowy w sprawie zamówienia publicznego albo
- 2) unieważnieniem postępowania.

Art. 255. Zamawiający unieważnia postępowanie o udzielenie zamówienia, jeżeli:

- 1) nie złożono żadnego wniosku o dopuszczenie do udziału w postępowaniu albo żadnej oferty;
- 2) wszystkie złożone wnioski o dopuszczenie do udziału w postępowaniu albo oferty podlegały odrzuceniu;
- 3) cena lub koszt najkorzystniejszej oferty lub oferta z najniższą ceną przewyższa kwotę, którą zamawiający zamierza przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia, chyba że zamawiający może zwiększyć tę kwotę do ceny lub kosztu najkorzystniejszej oferty;
- 4) w przypadkach, o których mowa w art. 248 ust. 3, art. 249 i art. 250 ust. 2, zostały złożone oferty dodatkowe o takiej samej cenie lub koszcie;
- 5) wystąpiła istotna zmiana okoliczności powodująca, że prowadzenie postępowania lub wykonanie zamówienia nie leży w interesie publicznym, czego nie można było wcześniej przewidzieć;

- 6) postępowanie obarczone jest niemożliwą do usunięcia wadą uniemożliwiającą zawarcie niepodlegającej unieważnieniu umowy w sprawie zamówienia publicznego;
- 7) wykonawca nie wniósł wymaganego zabezpieczenia należytego wykonania umowy lub uchylił się od zawarcia umowy w sprawie zamówienia publicznego, z uwzględnieniem art. 263;
- 8) w trybie zamówienia z wolnej ręki negocjacje nie doprowadziły do zawarcia umowy w sprawie zamówienia publicznego.

Art. 256. Zamawiający może unieważnić postępowanie o udzielenie zamówienia odpowiednio przed upływem terminu do składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu albo przed upływem terminu składania ofert, jeżeli wystąpiły okoliczności powodujące, że dalsze prowadzenie postępowania jest nieuzasadnione.

Art. 257. Zamawiający może unieważnić postępowanie o udzielenie zamówienia, jeżeli środki publiczne, które zamawiający zamierzał przeznaczyć na sfinansowanie całości lub części zamówienia, nie zostały mu przyznane, a możliwość unieważnienia postępowania na tej podstawie została przewidziana w:

- 1) ogłoszeniu o zamówieniu – w postępowaniu prowadzonym w trybie przetargu nieograniczonego, przetargu ograniczonego, negocjacji z ogłoszeniem, dialogu konkurencyjnego, partnerstwa innowacyjnego albo
- 2) zaproszeniu do negocjacji – w postępowaniu prowadzonym w trybie negocjacji bez ogłoszenia albo zamówienia z wolnej ręki.

Art. 258. 1. Zamawiający może unieważnić postępowanie o udzielenie zamówienia, jeżeli liczba wykonawców, którzy złożyli niepodlegające odrzuceniu wnioski o dopuszczenie do udziału w postępowaniu jest mniejsza niż minimalna liczba wykonawców określona w ogłoszeniu o zamówieniu lub dokumentach zamówienia, których zamawiający zamierzał zaprosić do składania ofert, ofert wstępnych albo dialogu konkurencyjnego.

2. Zamawiający może unieważnić postępowanie o udzielenie zamówienia, jeżeli liczba niepodlegających odrzuceniu ofert wstępnych lub ofert, które podlegają negocjacjom albo liczba rozwiązań przedstawionych przez wykonawców podczas dialogu konkurencyjnego jest mniejsza niż minimalna liczba określona w ogłoszeniu o zamówieniu lub dokumentach zamówienia.

3. Zamawiający może unieważnić postępowanie o udzielenie zamówienia, jeżeli liczba ofert niepodlegających odrzuceniu, które podlegają negocjacjom na ostatnim etapie jest mniejsza niż 2.

4. Zamawiający może unieważnić postępowanie o zawarcie umowy ramowej, która miała być zawarta z więcej niż jednym wykonawcą, jeżeli wpłynęły mniej niż dwie oferty lub mniej niż dwa wnioski o dopuszczenie do udziału w postępowaniu, niepodlegające odrzuceniu.

Art. 259. Jeżeli zamawiający dopuścił możliwość składania ofert częściowych, do unieważnienia w części postępowania o udzielenie zamówienia stosuje się przepisy art. 255–258.

Art. 260. 1. O unieważnieniu postępowania o udzielenie zamówienia zamawiający zawiadamia równocześnie wykonawców, którzy złożyli oferty lub wnioski o dopuszczenie do udziału w postępowaniu lub zostali zaproszeni do negocjacji – podając uzasadnienie faktyczne i prawne.

2. Zamawiający udostępnia niezwłocznie informacje, o których mowa w ust. 1, na stronie internetowej prowadzonego postępowania.

Art. 261. W przypadku unieważnienia postępowania o udzielenie zamówienia z przyczyn leżących po stronie zamawiającego, wykonawcom, którzy złożyli oferty niepodlegające odrzuceniu, przysługuje roszczenie o zwrot uzasadnionych kosztów uczestnictwa w tym postępowaniu, w szczególności kosztów przygotowania oferty.

Art. 262. W przypadku unieważnienia postępowania o udzielenie zamówienia zamawiający niezwłocznie zawiadamia wykonawców, którzy ubiegali się o udzielenie zamówienia w tym postępowaniu, o wszczęciu kolejnego postępowania, które dotyczy tego samego przedmiotu zamówienia lub obejmuje ten sam przedmiot zamówienia.

Art. 263. Jeżeli wykonawca, którego oferta została wybrana jako najkorzystniejsza, uchylił się od zawarcia umowy w sprawie zamówienia publicznego lub nie wniósł wymaganego zabezpieczenia należytego wykonania umowy, zamawiający może dokonać ponownego badania i oceny ofert spośród ofert pozostałych w postępowaniu wykonawców albo unieważnić postępowanie.

Art. 264. 1. Zamawiający zawiera umowę w sprawie zamówienia publicznego, z uwzględnieniem art. 577, w terminie nie krótszym niż 10 dni od dnia przesłania zawiadomienia o wyborze najkorzystniejszej oferty, jeżeli zawiadomienie to zostało przesłane przy użyciu środków komunikacji elektronicznej, albo 15 dni – jeżeli zostało przesłane w inny sposób.

2. Zamawiający może zawrzeć umowę w sprawie zamówienia publicznego przed upływem terminu, o którym mowa w ust. 1, jeżeli:

- 1) w postępowaniu o udzielenie zamówienia prowadzonym w trybie:
  - a) przetargu nieograniczonego złożono tylko jedną ofertę,
  - b) przetargu ograniczonego, negocjacji z ogłoszeniem, dialogu konkurencyjnego oraz partnerstwa innowacyjnego złożono tylko jeden wniosek albo złożono tylko jedną ofertę i upłynął termin do wniesienia odwołania na czynność odrzucenia wniosku albo w następstwie wniesienia odwołania Krajowa Izba Odwoławcza ogłosiła wyrok lub postanowienie kończące postępowanie odwoławcze;
- 2) umowa w sprawie zamówienia publicznego dotyczy zamówienia udzielanego w trybie negocjacji bez ogłoszenia, w ramach dynamicznego systemu zakupów albo na podstawie umowy ramowej.

Art. 265. 1. Zamawiający nie później niż w terminie 30 dni od dnia zakończenia postępowania o udzielenie zamówienia przekazuje do publikacji Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej ogłoszenie o udzieleniu zamówienia zawierające informację o wynikach tego postępowania.

2. Zamawiający może w ogłoszeniu, o którym mowa w ust. 1, oznaczyć niektóre informacje jako nieprzeznaczone do publikacji, jeżeli ich ujawnienie w treści opublikowanego ogłoszenia mogłoby utrudnić egzekwowanie prawa lub w inny sposób byłoby sprzeczne z interesem publicznym, mogłoby zaszkodzić uzasadnionym interesom gospodarczym konkretnego wykonawcy lub mogłoby negatywnie wpłynąć na uczciwą konkurencję pomiędzy wykonawcami.

DZIAŁ III

Postępowanie o udzielenie zamówienia klasycznego o wartości mniejszej niż progi unijne

Rozdział 1

Zakres zastosowania

Art. 266. Do przygotowania i prowadzenia przez zamawiających publicznych postępowania o udzielenie zamówienia klasycznego o wartości mniejszej niż progi unijne stosuje się przepisy działu II, z wyjątkiem przepisów art. 83, art. 86, art. 87 ust. 3, art. 88–90, art. 97 ust. 2, art. 124, art. 125 ust. 2 i 6, art. 126, art. 127 ust. 1, art. 129, art. 130, art. 132–188, art. 220, art. 227 ust. 1, art. 257, art. 264 i art. 265.

Rozdział 2

Ogłoszenia

Art. 267. 1. Ogłoszenia, o których mowa w niniejszym dziale, są zamieszczane w Biuletynie Zamówień Publicznych, udostępnianym na stronach portalu internetowego Urzędu.

2. W Biuletynie Zamówień Publicznych zamawiający zamieszcza następujące rodzaje ogłoszeń:

- 1) ogłoszenie o zamówieniu;
- 2) ogłoszenie o zamiarze zawarcia umowy;
- 3) ogłoszenie o wyniku postępowania;
- 4) ogłoszenie o konkursie;
- 5) ogłoszenie o wynikach konkursu;
- 6) ogłoszenie o zmianie ogłoszenia;
- 7) ogłoszenie o zmianie umowy;
- 8) ogłoszenie o wykonaniu umowy;
- 9) ogłoszenie o zamówieniu bagatelnym.

3. Zamawiający jest obowiązany udokumentować zamieszczenie ogłoszenia w Biuletynie Zamówień Publicznych i przechowywać dowód jego zamieszczenia.

Art. 268. 1. Zamawiający zamieszcza ogłoszenie o zamówieniu bagatelnym w Biuletynie Zamówień Publicznych wraz z przekazaniem potencjalnym wykonawcom informacji o zamiarze udzielenia tego zamówienia.

2. Ogłoszenie o zamówieniu bagatelnym zawiera informacje niezbędne z uwagi na okoliczności jego udzielenia, w szczególności termin składania ofert odpowiadający terminowi składania ofert przez potencjalnych wykonawców, do których została przekazana informacja o zamiarze udzielenia zamówienia.

3. W uzasadnionym przypadku zamawiający może odstąpić od zamieszczenia ogłoszenia o zamówieniu bagatelnym w Biuletynie Zamówień Publicznych.

Art. 269. 1. Zamawiający zamieszcza ogłoszenie w Biuletynie Zamówień Publicznych, przy użyciu środków komunikacji elektronicznej, za pomocą formularzy umieszczonych na stronach portalu internetowego Urzędu.

2. W przypadku danych osobowych zamieszczonych przez zamawiającego w Biuletynie Zamówień Publicznych, prawa, o których mowa w art. 15 i art. 16 rozporządzenia 2016/679, są wykonywane w drodze żądania skierowanego do zamawiającego.

3. Prezes Urzędu zapewnia techniczne utrzymanie systemu teleinformatycznego, przy użyciu którego udostępniany jest Biuletyn Zamówień Publicznych, oraz określa okres przechowywania danych osobowych zamieszczanych w Biuletynie Zamówień Publicznych.

Art. 270. 1. Zamawiający może dodatkowo udostępnić ogłoszenie w inny sposób niż określony w art. 269 ust. 1, w szczególności na swojej stronie internetowej.

2. Zamawiający może dodatkowo przekazać ogłoszenie do publikacji w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej. Przepisy art. 87 ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio.

3. Udostępnienie lub przekazanie ogłoszenia w sposób, o którym mowa w ust. 1 lub 2, nie może nastąpić przed jego zamieszczeniem w Biuletynie Zamówień Publicznych.

4. Ogłoszenie udostępnione lub przekazane w sposób, o którym mowa w ust. 1 lub 2:

- 1) nie może zawierać innych informacji niż informacje zawarte w ogłoszeniu zamieszczonym w Biuletynie Zamówień Publicznych;
- 2) wskazuje datę zamieszczenia ogłoszenia w Biuletynie Zamówień Publicznych.

Art. 271. 1. Zamawiający może zmienić ogłoszenie, zamieszczając w Biuletynie Zamówień Publicznych ogłoszenie o zmianie ogłoszenia.

2. W przypadku dokonywania zmiany treści ogłoszenia o zamówieniu, zamawiający przedłuża termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu albo termin składania ofert o czas niezbędny do wprowadzenia zmian we wnioskach albo ofertach, jeżeli jest to konieczne.

3. Jeżeli zmiana, o której mowa w ust. 2, jest istotna, w szczególności dotyczy określenia przedmiotu, wielkości lub zakresu zamówienia, kryteriów oceny ofert, warunków udziału w postępowaniu lub sposobu oceny ich spełniania, zamawiający przedłuża termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu albo termin składania ofert o czas niezbędny na ich przygotowanie lub wprowadzenie zmian we wnioskach albo ofertach.

4. Zamawiający, niezwłocznie po zamieszczeniu zmiany treści ogłoszenia o zamówieniu w Biuletynie Zamówień Publicznych, udostępnia lub przekazuje ogłoszenie o zmianie ogłoszenia w sposób, o którym mowa w art. 270 ust. 1 lub 2, o ile opublikował ogłoszenie o zamówieniu w ten sposób.

Art. 272. 1. Ogłoszenie zamieszczane w Biuletynie Zamówień Publicznych zawiera w szczególności nazwę i adres zamawiającego oraz przedmiot zamówienia lub konkursu.

2. Minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, zakres informacji zawartych w ogłoszeniach zamieszczanych w Biuletynie Zamówień Publicznych, w tym w ogłoszeniach, o których mowa w art. 216 ust. 1 i 3 oraz w art. 448, a także tryb przekazywania ogłoszeń, mając na względzie rodzaje ogłoszeń, tryby postępowania o udzielenie zamówienia oraz szczególne instrumenty i procedury.

Rozdział 3

Kwalifikacja podmiotowa wykonawców

Art. 273. 1. W postępowaniu o udzielenie zamówienia zamawiający może żądać podmiotowych środków dowodowych na potwierdzenie:

- 1) braku podstaw wykluczenia;
- 2) spełniania warunków udziału w postępowaniu lub kryteriów selekcji.

2. W trybie podstawowym oświadczenie, o którym mowa w art. 125 ust. 1, wykonawca dołącza do oferty składanej w odpowiedzi na ogłoszenie o zamówieniu.

Art. 274. 1. Zamawiający wzywa wykonawcę, którego oferta została najwyżej oceniona, do złożenia w wyznaczonym terminie, nie krótszym niż 5 dni od dnia wezwania, podmiotowych środków dowodowych, jeżeli wymagał ich złożenia w ogłoszeniu o zamówieniu lub dokumentach zamówienia, aktualnych na dzień składania, chyba że zamawiający jest w posiadaniu lub ma dostęp do tych podmiotowych środków dowodowych.

2. Jeżeli jest to niezbędne do zapewnienia odpowiedniego przebiegu postępowania o udzielenie zamówienia, zamawiający może na każdym etapie postępowania, w tym na etapie składania ofert podlegających negocjacjom lub niezwłocznie po ich złożeniu, wezwać wykonawców do złożenia wszystkich lub niektórych podmiotowych środków dowodowych, jeżeli wymagał ich złożenia w ogłoszeniu o zamówieniu lub dokumentach zamówienia, aktualnych na dzień ich złożenia.

3. Jeżeli zachodzą uzasadnione podstawy do uznania, że złożone uprzednio podmiotowe środki dowodowe nie są już aktualne, zamawiający może w każdym czasie wezwać wykonawcę lub wykonawców do złożenia wszystkich lub niektórych podmiotowych środków dowodowych, aktualnych na dzień ich złożenia.

Rozdział 4

Tryby udzielania zamówień

Oddział 1

Tryb podstawowy

Art. 275. Zamawiający udziela zamówienia w trybie podstawowym, w którym w odpowiedzi na ogłoszenie o zamówieniu oferty mogą składać wszyscy zainteresowani wykonawcy, a następnie zamawiający:

- 1) wybiera najkorzystniejszą ofertę bez przeprowadzenia negocjacji albo
- 2) może negocjować treść ofert w celu ich ulepszenia, o ile przewidział taką możliwość, albo
- 3) negocjuje treść ofert złożonych w celu ich ulepszenia.

Art. 276. 1. Zamawiający wszczyna postępowanie o udzielenie zamówienia w trybie podstawowym przez zamieszczenie ogłoszenia o zamówieniu w Biuletynie Zamówień Publicznych.

2. Zamawiający może, po zamieszczeniu ogłoszenia o zamówieniu w Biuletynie Zamówień Publicznych, bezpośrednio poinformować o wszczęciu postępowania o udzielenie zamówienia znanych sobie wykonawców, którzy w ramach prowadzonej działalności świadczą usługi, dostawy lub roboty budowlane będące przedmiotem zamówienia.

Art. 277. 1. W przypadkach, o których mowa w art. 275 pkt 1 i 2, zamawiający sporządza SWZ.

2. W przypadku, o którym mowa w art. 275 pkt 3, zamawiający sporządza opis potrzeb i wymagań, a po przeprowadzeniu negocjacji sporządza SWZ.

Art. 278. W przypadku, o którym mowa w art. 275 pkt 2, negocjacje treści ofert:

- 1) nie mogą prowadzić do zmiany treści SWZ;
- 2) dotyczą wyłącznie tych elementów treści ofert, które podlegają ocenie w ramach kryteriów oceny ofert.

Art. 279. W przypadku, o którym mowa w art. 275 pkt 3, negocjacje treści ofert:

- 1) nie mogą prowadzić do zmiany minimalnych wymagań dotyczących przedmiotu zamówienia lub realizacji zamówienia określonych w opisie potrzeb i wymagań;
- 2) mogą dotyczyć warunków zamówienia, w celu podniesienia jego efektywności.

Art. 280. 1. Od dnia zamieszczenia ogłoszenia o zamówieniu w Biuletynie Zamówień Publicznych zamawiający zapewnia, na stronie internetowej prowadzonego postępowania, bezpłatny, pełny, bezpośredni i nieograniczony dostęp do:

- 1) SWZ – w przypadkach, o których mowa w art. 275 pkt 1 i 2;
- 2) opisu potrzeb i wymagań – w przypadku, o którym mowa w art. 275 pkt 3.

2. Jeżeli zamawiający nie może udostępnić części SWZ albo części opisu potrzeb i wymagań na stronie internetowej prowadzonego postępowania, z powodu jednej z sytuacji określonej w art. 65 ust. 1, udostępnia je w inny sposób, określony w ogłoszeniu o zamówieniu.

3. Jeżeli zamawiający nie może udostępnić części SWZ albo części opisu potrzeb i wymagań na stronie internetowej prowadzonego postępowania, z powodu ochrony poufnego charakteru informacji w nich zawartych, określa w ogłoszeniu o zamówieniu sposób dostępu do tych informacji oraz wymagania związane z ochroną ich poufnego charakteru.

Art. 281. 1. W przypadkach, o których mowa w art. 275 pkt 1 i 2, SWZ zawiera co najmniej:

- 1) nazwę oraz adres zamawiającego, numer telefonu, adres poczty elektronicznej oraz strony internetowej prowadzonego postępowania;
- 2) adres strony internetowej, na której udostępniane będą zmiany i wyjaśnienia treści SWZ oraz inne dokumenty zamówienia bezpośrednio związane z postępowaniem o udzielenie zamówienia;
- 3) tryb udzielenia zamówienia;
- 4) informację, czy zamawiający przewiduje wybór najkorzystniejszej oferty z możliwością prowadzenia negocjacji;
- 5) opis przedmiotu zamówienia;
- 6) termin wykonania zamówienia;
- 7) projektowane postanowienia umowy w sprawie zamówienia publicznego, które zostaną wprowadzone do treści tej umowy;
- 8) informacje o środkach komunikacji elektronicznej, przy użyciu których zamawiający będzie komunikował się z wykonawcami, oraz informacje o wymaganiach technicznych i organizacyjnych sporządzania, wysyłania i odbierania korespondencji elektronicznej;
- 9) informacje o sposobie komunikowania się zamawiającego z wykonawcami w inny sposób niż przy użyciu środków komunikacji elektronicznej w przypadku zaistnienia jednej z sytuacji określonych w art. 65 ust. 1, art. 66 i art. 69;
- 10) wskazanie osób uprawnionych do komunikowania się z wykonawcami;
- 11) termin związania ofertą;
- 12) opis sposobu przygotowania oferty;
- 13) sposób oraz termin składania ofert;
- 14) termin otwarcia ofert;
- 15) podstawy wykluczenia, o których mowa w art. 108 ust. 1;
- 16) sposób obliczenia ceny;
- 17) opis kryteriów oceny ofert, wraz z podaniem wag tych kryteriów, i sposobu oceny ofert;
- 18) informacje o formalnościach, jakie muszą zostać dopełnione po wyborze oferty w celu zawarcia umowy w sprawie zamówienia publicznego;
- 19) pouczenie o środkach ochrony prawnej przysługujących wykonawcy.

2. W przypadkach, o których mowa w art. 275 pkt 1 i 2, SWZ zawiera również:

- 1) podstawy wykluczenia, o których mowa w art. 109 ust. 1, jeżeli zamawiający je przewiduje;
- 2) informację o warunkach udziału w postępowaniu, jeżeli zamawiający je przewiduje;
- 3) informację o podmiotowych środkach dowodowych, jeżeli zamawiający będzie wymagał ich złożenia;
- 4) opis części zamówienia, jeżeli zamawiający dopuszcza składanie ofert częściowych;
- 5) liczbę części zamówienia, na którą wykonawca może złożyć ofertę, lub maksymalną liczbę części, na które zamówienie może zostać udzielone temu samemu wykonawcy, oraz kryteria lub zasady, mające zastosowanie do ustalenia, które części zamówienia zostaną udzielone jednemu wykonawcy, w przypadku wyboru jego oferty w większej niż maksymalna liczbie części;

- 6) informacje dotyczące ofert wariantowych, w tym informacje o sposobie przedstawiania ofert wariantowych oraz minimalne warunki, jakim muszą odpowiadać oferty wariantowe, jeżeli zamawiający wymaga lub dopuszcza ich składanie;
- 7) wymagania w zakresie zatrudnienia na podstawie stosunku pracy, w okolicznościach, o których mowa w art. 95;
- 8) wymagania w zakresie zatrudnienia osób, o których mowa w art. 96 ust. 2 pkt 2, jeżeli zamawiający przewiduje takie wymagania;
- 9) informację o zastrzeżeniu możliwości ubiegania się o udzielenie zamówienia wyłącznie przez wykonawców, o których mowa w art. 94, jeżeli zamawiający przewiduje takie wymagania;
- 10) wymagania dotyczące wadium, w tym jego kwotę w wysokości nie większej niż 1,5% wartości zamówienia, jeżeli zamawiający przewiduje obowiązek wniesienia wadium;
- 11) informację o przewidywanych zamówieniach, o których mowa w art. 214 ust. 1 pkt 7 i 8, jeżeli zamawiający przewiduje udzielenie takich zamówień;
- 12) informacje dotyczące przeprowadzenia przez wykonawcę wizji lokalnej lub sprawdzenia przez niego dokumentów niezbędnych do realizacji zamówienia, o których mowa w art. 131 ust. 2, jeżeli zamawiający przewiduje możliwość albo wymaga złożenia oferty po odbyciu wizji lokalnej lub sprawdzeniu tych dokumentów;
- 13) informacje dotyczące walut obcych, w jakich mogą być prowadzone rozliczenia między zamawiającym a wykonawcą, jeżeli zamawiający przewiduje rozliczenia w walutach obcych;
- 14) informacje dotyczące zwrotu kosztów udziału w postępowaniu, jeżeli zamawiający przewiduje ich zwrot;
- 15) informację o obowiązku osobistego wykonania przez wykonawcę kluczowych zadań, jeżeli zamawiający dokonuje takiego zastrzeżenia zgodnie z art. 60 i art. 121;
- 16) maksymalną liczbę wykonawców, z którymi zamawiający zawrze umowę ramową, jeżeli zamawiający przewiduje zawarcie umowy ramowej;
- 17) informację o przewidywanym wyborze najkorzystniejszej oferty z zastosowaniem aukcji elektronicznej wraz z informacjami, o których mowa w art. 230, jeżeli zamawiający przewiduje aukcję elektroniczną;
- 18) wymóg lub możliwość złożenia ofert w postaci katalogów elektronicznych lub dołączenia katalogów elektronicznych do oferty, w sytuacji określonej w art. 93;
- 19) informacje dotyczące zabezpieczenia należytego wykonania umowy, jeżeli zamawiający je przewiduje.

3. W przypadku, o którym mowa w art. 275 pkt 2, SWZ zawiera również informację, czy zamawiający przewiduje możliwość ograniczenia liczby wykonawców, których zaprosi do negocjacji, stosując kryteria oceny ofert.

Art. 282. 1. W przypadku, o którym mowa w art. 275 pkt 3, opis potrzeb i wymagań zawiera odpowiednio informacje, o których mowa w art. 281 ust. 1 pkt 1–3, 8–10, 12–15 i 19.

2. Opis potrzeb i wymagań zawiera również:

- 1) informacje, o których mowa w art. 281 ust. 2 pkt 1–9 i 11–19;
- 2) określenie przedmiotu zamówienia;
- 3) opis potrzeb zamawiającego i cechy charakterystyczne dostaw, robót budowlanych lub usług, stanowiące przedmiot zamówienia;
- 4) minimalne wymagania dotyczące przedmiotu zamówienia lub realizacji zamówienia, niepodlegające negocjacom, które muszą spełnić wszystkie oferty;
- 5) opis kryteriów oceny ofert, którymi zamawiający będzie się kierował przy wyborze oferty, wraz z podaniem wag tych kryteriów i sposobu oceny ofert, a jeżeli przypisanie wag nie jest możliwe na etapie wszczęcia postępowania z obiektywnych przyczyn, zamawiający wskazuje kryteria oceny ofert w kolejności od najważniejszego do najmniej ważnego.

3. Informacje zawarte w opisie potrzeb i wymagań muszą być wystarczająco precyzyjne, aby umożliwić wykonawcom ustalenie charakteru i zakresu zamówienia oraz podjęcie decyzji co do złożenia oferty podlegającej negocjacom.

Art. 283. Zamawiający wyznacza termin składania ofert z uwzględnieniem złożoności zamówienia oraz czasu potrzebnego na ich przygotowanie, z tym że termin ten w przypadku dostaw i usług nie może być krótszy niż 7 dni od dnia zamieszczenia ogłoszenia w Biuletynie Zamówień Publicznych, a w przypadku robót budowlanych nie może być krótszy niż 14 dni od dnia zamieszczenia ogłoszenia w Biuletynie Zamówień Publicznych.

Art. 284. 1. Wykonawca może zwrócić się do zamawiającego z wnioskiem o wyjaśnienie odpowiednio treści SWZ albo opisu potrzeb i wymagań.

2. Zamawiający jest obowiązany udzielić wyjaśnień niezwłocznie, jednak nie później niż na 2 dni przed upływem terminu składania odpowiednio ofert albo ofert podlegających negocjacji, pod warunkiem że wniosek o wyjaśnienie treści odpowiednio SWZ albo opisu potrzeb i wymagań wpłynął do zamawiającego nie później niż na 4 dni przed upływem terminu składania odpowiednio ofert albo ofert podlegających negocjacji.

3. Jeżeli zamawiający nie udzieli wyjaśnień w terminie, o którym mowa w ust. 2, przedłuża termin składania odpowiednio ofert albo ofert podlegających negocjacji o czas niezbędny do zapoznania się wszystkich zainteresowanych wykonawców z wyjaśnieniami niezbędnymi do należytego przygotowania i złożenia odpowiednio ofert albo ofert podlegających negocjacji.

4. W przypadku gdy wniosek o wyjaśnienie treści SWZ albo opisu potrzeb i wymagań nie wpłynął w terminie, o którym mowa w ust. 2, zamawiający nie ma obowiązku udzielania odpowiednio wyjaśnień SWZ albo opisu potrzeb i wymagań oraz obowiązku przedłużenia terminu składania odpowiednio ofert albo ofert podlegających negocjacji.

5. Przedłużenie terminu składania ofert, o których mowa w ust. 4, nie wpływa na bieg terminu składania wniosku o wyjaśnienie treści odpowiednio SWZ albo opisu potrzeb i wymagań.

6. Treść zapytań wraz z wyjaśnieniami zamawiający udostępnia, bez ujawniania źródła zapytania, na stronie internetowej prowadzonego postępowania, a w przypadkach, o których mowa w art. 280 ust. 2 i 3, przekazuje wykonawcom, którym udostępnił odpowiednio SWZ albo opis potrzeb i wymagań.

Art. 285. 1. Zamawiający może zwołać zebranie wszystkich wykonawców w celu wyjaśnienia treści odpowiednio SWZ albo opisu potrzeb i wymagań. Informację o terminie zebrania zamawiający udostępnia na stronie internetowej prowadzonego postępowania.

2. Zamawiający sporządza informację zawierającą zgłoszone na zebraniu pytania o wyjaśnienie treści odpowiednio SWZ albo opisu potrzeb i wymagań oraz odpowiedzi na nie, bez wskazywania źródeł zapytań. Informację z zebrania udostępnia się na stronie internetowej prowadzonego postępowania.

Art. 286. 1. W uzasadnionych przypadkach zamawiający może przed upływem terminu składania ofert zmienić treść SWZ.

2. W uzasadnionych przypadkach zamawiający może przed upływem terminu składania ofert podlegających negocjacji zmienić treść opisu potrzeb i wymagań.

3. W przypadku gdy zmiana treści SWZ jest istotna dla sporządzenia oferty lub wymaga od wykonawców dodatkowego czasu na zapoznanie się ze zmianą treści SWZ i przygotowanie ofert, zamawiający przedłuża termin składania ofert o czas niezbędny na ich przygotowanie.

4. W przypadku gdy zmiana treści opisu potrzeb i wymagań jest istotna dla sporządzenia ofert podlegających negocjacji lub wymaga od wykonawców dodatkowego czasu na zapoznanie się ze zmianą treści opisu potrzeb i wymagań i przygotowanie tych ofert, zamawiający przedłuża termin składania ofert o czas niezbędny na ich przygotowanie.

5. Zamawiający informuje wykonawców o przedłużonym terminie składania odpowiednio ofert albo ofert podlegających negocjacji przez zamieszczenie informacji na stronie internetowej prowadzonego postępowania, na której została odpowiednio udostępniona SWZ albo opis potrzeb i wymagań.

6. Informację o przedłużonym terminie składania odpowiednio ofert albo ofert podlegających negocjacji zamawiający zamieszcza w ogłoszeniu, o którym mowa w art. 267 ust. 2 pkt 6.

7. Dokonaną zmianę treści odpowiednio SWZ albo opisu potrzeb i wymagań zamawiający udostępnia na stronie internetowej prowadzonego postępowania.

8. Jeżeli zmiana dotyczy części odpowiednio SWZ albo opisu potrzeb i wymagań, które nie zostały udostępnione na stronie internetowej prowadzonego postępowania, zgodnie z art. 280 ust. 2 i 3, dokonaną zmianę treści SWZ albo odpowiednio opisu potrzeb i wymagań przekazuje w inny sposób wskazany w ogłoszeniu o zamówieniu.

Art. 287. W przypadku gdy zmiana treści odpowiednio SWZ albo opisu potrzeb i wymagań prowadzi do zmiany treści ogłoszenia o zamówieniu, zamawiający zamieszcza w Biuletynie Zamówień Publicznych ogłoszenie, o którym mowa w art. 267 ust. 2 pkt 6.

Art. 288. 1. W przypadkach, o których mowa w art. 275 pkt 2 i 3, zamawiający może ograniczyć liczbę wykonawców, których zaprosi do negocjacji ofert, o ile liczba ta jest wystarczająca, aby zapewnić konkurencję i nie jest mniejsza niż 3.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, zamawiający wskazuje, w ogłoszeniu o zamówieniu oraz odpowiednio w SWZ albo w opisie potrzeb i wymagań, kryteria oceny ofert, które zamierza stosować w celu ograniczenia liczby wykonawców zapraszanych do negocjacji ofert, oraz podaje maksymalną liczbę wykonawców, których zaprosi do negocjacji ofert.

Art. 289. 1. W przypadku, o którym mowa w art. 275 pkt 2, zamawiający może zaprosić, a przypadku, o którym mowa w art. 275 pkt 3, zaprasza jednocześnie wykonawców do negocjacji ofert złożonych w odpowiedzi na ogłoszenie o zamówieniu, jeżeli nie podlegały one odrzuceniu, a jeżeli zamawiający ustalił kryteria, o których mowa w art. 288 ust. 2, zaproszenie kieruje do tych wykonawców, których oferty spełniają w najwyższym stopniu te kryteria, w liczbie ustalonej przez zamawiającego.

2. Ofertę wykonawcy niezaproszonego do negocjacji uznaje się za odrzuconą.

3. O wynikach oceny ofert zamawiający informuje niezwłocznie wykonawców, podając uzasadnienie faktyczne i prawne.

4. Jeżeli liczba wykonawców, którzy złożyli oferty niepodlegające odrzuceniu na podstawie art. 226 ust. 1 pkt 1–6, jest mniejsza niż 3, zamawiający:

- 1) w przypadku, o którym mowa w art. 275 pkt 2 – kontynuuje postępowanie;
- 2) w przypadku, o którym mowa w art. 275 pkt 3 – może kontynuować postępowanie, zapraszając do negocjacji ofert tych wykonawców albo unieważnia postępowanie na podstawie art. 258 ust. 2.

Art. 290. 1. Podczas negocjacji ofert zamawiający zapewnia równe traktowanie wszystkich wykonawców.

2. Zamawiający nie udziela informacji w sposób, który mógłby zapewnić niektórym wykonawcom przewagę nad innymi wykonawcami.

Art. 291. 1. W przypadku, o którym mowa w art. 275 pkt 2, prowadzone negocjacje mają charakter poufny. Zamawiający udostępnia oferty wraz z załącznikami złożone w odpowiedzi na ogłoszenie o zamówieniu niezwłocznie po otwarciu tych ofert, nie później jednak niż w terminie 3 dni od dnia ich otwarcia.

2. W przypadku, o którym mowa w art. 275 pkt 3, treść ofert, które podlegają negocjacjom, oraz prowadzone negocjacje mają charakter poufny. Zamawiający udostępnia te oferty wraz z załącznikami od dnia otwarcia ofert ostatecznych.

3. Żadna ze stron nie może, bez zgody drugiej strony, ujawniać informacji technicznych i handlowych związanych z negocjacjami. Zgoda jest udzielana w odniesieniu do konkretnych informacji i przed ich ujawnieniem.

4. W przypadku, o którym mowa w art. 275 pkt 3, zamawiający prowadzi negocjacje treści ofert złożonych w odpowiedzi na ogłoszenie o zamówieniu do czasu doprecyzowania lub uzupełnienia wszystkich warunków zamówienia podlegających negocjacjom.

Art. 292. 1. W przypadku, o którym mowa w art. 275 pkt 3, po zakończeniu negocjacji, zamawiający sporządza SWZ, która stanowi doprecyzowanie oraz uzupełnienie informacji zawartych w opisie potrzeb i wymagań, w zakresie, w jakim było to przedmiotem negocjacji.

2. SWZ nie może zawierać postanowień, które prowadzą do zmiany minimalnych wymagań dotyczących przedmiotu zamówienia lub realizacji zamówienia określonych w opisie potrzeb i wymagań oraz do zmiany istotnych elementów treści ogłoszenia o zamówieniu.

Art. 293. W przypadkach, o których mowa w art. 275 pkt 2 i 3, zamawiający informuje równocześnie wszystkich wykonawców, którzy pozostali w postępowaniu, o zakończeniu negocjacji oraz zaprasza ich do składania ofert ostatecznych.

Art. 294. W przypadku, o którym mowa w art. 275 pkt 2, zaproszenie do składania ofert ostatecznych zawiera co najmniej:

- 1) nazwę oraz adres zamawiającego, numer telefonu, adres poczty elektronicznej oraz strony internetowej prowadzonego postępowania;
- 2) sposób i termin składania ofert ostatecznych oraz język lub języki, w jakich muszą one być sporządzone, oraz termin otwarcia ofert ostatecznych.

Art. 295. 1. W przypadku, o którym mowa w art. 275 pkt 3, zaproszenie do składania ofert ostatecznych zawiera co najmniej:

- 1) nazwę oraz adres zamawiającego, numer telefonu, adres poczty elektronicznej oraz strony internetowej prowadzonego postępowania;
- 2) adres strony internetowej, na której jest dostępna SWZ oraz jej ewentualne zmiany i wyjaśnienia, a także inne dokumenty zamówienia bezpośrednio związane z postępowaniem o udzielenie zamówienia;
- 3) informację o podmiotowych środkach dowodowych, które należy załączyć do oferty ostatecznej, jeżeli zamawiający przewiduje wymóg składania wybranych lub wszystkich środków dowodowych na etapie składania ofert ostatecznych;
- 4) wagi poszczególnych kryteriów oceny ofert, jeżeli nie zostały one określone w opisie potrzeb i wymagań na wcześniejszym etapie postępowania o udzielenie zamówienia;
- 5) sposób i termin składania ofert ostatecznych oraz język lub języki, w jakich muszą one być sporządzone, oraz termin otwarcia ofert ostatecznych.

2. Jeżeli część SWZ nie została udostępniona przez zamawiającego na stronie internetowej prowadzonego postępowania z powodów, o których mowa w art. 280 ust. 2 i 3, zamawiający dołącza do zaproszenia do składania ofert ostatecznych nieudostępnioną część SWZ, a także inne dokumenty zamówienia bezpośrednio związane z postępowaniem o udzielenie zamówienia.

3. SWZ zawiera informacje, o których mowa w art. 281 ust. 1 i 2.

4. Do wyjaśnień i zmian treści SWZ stosuje się odpowiednio przepisy art. 284, art. 285, art. 286 ust. 1, 3 i 5–8 oraz art. 287.

Art. 296. Zamawiający wyznacza termin na złożenie ofert ostatecznych z uwzględnieniem złożoności zamówienia oraz czasu potrzebnego na ich przygotowanie, z tym że termin ten, w przypadku dostaw i usług, nie może być krótszy niż 5 dni od dnia przekazania zaproszenia do składania ofert ostatecznych, a w przypadku robót budowlanych nie może być krótszy niż 10 dni od dnia przekazania zaproszenia do składania ofert ostatecznych.

Oddział 2

Partnerstwo innowacyjne

Art. 297. Do udzielenia zamówienia w trybie partnerstwa innowacyjnego stosuje się przepisy działu II rozdziału 3 oddziału 6, ze zmianami wynikającymi z niniejszego oddziału.

Art. 298. 1. Zamawiający wszczyna postępowanie o udzielenie zamówienia w trybie partnerstwa innowacyjnego przez zamieszczenie ogłoszenia o zamówieniu w Biuletynie Zamówień Publicznych.

2. Zamawiający zapewnia, na stronie internetowej prowadzonego postępowania, bezpłatny, pełny, bezpośredni i nieograniczony dostęp do opisu potrzeb i wymagań, od dnia zamieszczenia ogłoszenia o zamówieniu w Biuletynie Zamówień Publicznych.

Art. 299. 1. Termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu nie może być krótszy niż 7 dni od dnia zamieszczenia ogłoszenia o zamówieniu w Biuletynie Zamówień Publicznych.

2. Zamawiający wyznacza termin na złożenie odpowiednio oferty wstępnej albo oferty, z uwzględnieniem złożoności zamówienia oraz czasu potrzebnego na jej przygotowanie. Termin na złożenie odpowiednio oferty wstępnej albo oferty, w przypadku dostaw lub usług, nie może być krótszy niż 7 dni od dnia przekazania zaproszenia do składania odpowiednio ofert wstępnych albo ofert, a w przypadku robót budowlanych, nie może być krótszy niż 14 dni od dnia przekazania zaproszenia do składania odpowiednio ofert wstępnych albo ofert.

3. W przypadku gdy zamawiający żąda od wykonawców wniesienia wadium, określa jego kwotę w wysokości nie większej niż 1,5% wartości zamówienia.

Oddział 3

Negocjacje bez ogłoszenia

Art. 300. Do udzielenia zamówienia w trybie negocjacji bez ogłoszenia stosuje się przepisy działu II rozdziału 3 oddziału 7, ze zmianami wynikającymi z niniejszego oddziału.

Art. 301. 1. Zamawiający może udzielić zamówienia w trybie negocjacji bez ogłoszenia, jeżeli:

- 1) zachodzi jedna z okoliczności, o których mowa w art. 209 ust. 1 pkt 2 i 3;
- 2) w postępowaniu prowadzonym uprzednio w trybie podstawowym nie złożono żadnej oferty albo wszystkie oferty zostały odrzucone na podstawie art. 226 ust. 1 pkt 5, a pierwotne warunki zamówienia nie zostały w istotny sposób zmienione;
- 3) ze względu na pilną potrzebę udzielenia zamówienia, niewynikającą z przyczyn leżących po stronie zamawiającego, której wcześniej nie można było przewidzieć, nie można zachować terminów określonych dla trybu podstawowego;
- 4) w okresie 3 lat od udzielenia zamówienia na roboty budowlane zamawiający odstąpił od umowy w sprawie zamówienia publicznego z przyczyn leżących po stronie wykonawcy i udzielenie zamówienia jest niezbędne do zakończenia robót budowlanych stanowiących przedmiot wcześniejszego zamówienia.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 4, zamawiający zaprasza, w terminie 3 miesięcy od dnia odstąpienia od umowy w sprawie zamówienia publicznego, do negocjacji co najmniej tych wykonawców, którzy złożyli oferty we wcześniejszym postępowaniu, z wyjątkiem wykonawcy, z którym została zawarta umowa, od której zamawiający odstąpił.

Art. 302. Zamawiający, po wszczęciu postępowania, może zamieścić w Biuletynie Zamówień Publicznych ogłoszenie o zamiarze zawarcia umowy.

Art. 303. 1. Zamawiający, wraz z zaproszeniem do składania ofert, przekazuje dokumenty zamówienia, zawierające co najmniej informacje, o których mowa w art. 281 ust. 1.

2. Do wyjaśnień i zmiany dokumentów zamówienia przepisy art. 284, art. 285 oraz art. 286 ust. 1, 3, 5, 7 i 8 stosuje się odpowiednio.

3. Przepis art. 299 ust. 3 stosuje się.

Oddział 4

Zamówienie z wolnej ręki

Art. 304. Do udzielenia zamówienia w trybie zamówienia z wolnej ręki stosuje się przepisy działu II rozdziału 3 oddziału 8, ze zmianami wynikającymi z niniejszego oddziału.

Art. 305. Zamawiający może udzielić zamówienia w trybie zamówienia z wolnej ręki, jeżeli:

- 1) zachodzi jedna z okoliczności, o których mowa w art. 214 ust. 1 pkt 1–5 i 7–14;
- 2) w postępowaniu prowadzonym uprzednio w trybie podstawowym nie złożono żadnej oferty albo wszystkie oferty zostały odrzucone na podstawie art. 226 ust. 1 pkt 5, a pierwotne warunki zamówienia nie zostały w istotny sposób zmienione;
- 3) zamówienie jest udzielane przez placówkę zagraniczną w rozumieniu ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o służbie zagranicznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 2040 oraz z 2019 r. poz. 9);
- 4) zamówienie jest udzielane na potrzeby własne jednostki wojskowej w rozumieniu ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o zasadach użycia lub pobytu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami państwa;
- 5) zamówienie jest udzielane przez zamawiających mających siedzibę poza granicami państwa i jest wykonywane poza jego granicami.

Art. 306. 1. Zamawiający, po wszczęciu postępowania, może zamieścić w Biuletynie Zamówień Publicznych ogłoszenie o zamiarze zawarcia umowy.

2. Zamawiający, przed udzieleniem zamówienia, może żądać od wykonawcy złożenia oświadczenia, o którym mowa w art. 125 ust. 1, lub podmiotowych środków dowodowych.

Rozdział 5

Wybór najkorzystniejszej oferty

Art. 307. 1. Wykonawca jest związany ofertą do upływu terminu określonego datą w dokumentach zamówienia, jednak nie dłużej niż 30 dni, od dnia upływu terminu składania ofert.

2. W przypadku gdy wybór najkorzystniejszej oferty nie nastąpi przed upływem terminu związania ofertą określonego w dokumentach zamówienia, zamawiający przed upływem terminu związania ofertą zwraca się jednokrotnie do wykonawców o wyrażenie zgody na przedłużenie tego terminu o wskazywany przez niego okres, nie dłuższy niż 30 dni.

3. Przedłużenie terminu związania ofertą, o którym mowa w ust. 2, wymaga złożenia przez wykonawcę pisemnego oświadczenia o wyrażeniu zgody na przedłużenie terminu związania ofertą.

4. W przypadku gdy zamawiający żąda wniesienia wadium, przedłużenie terminu związania ofertą, o którym mowa w ust. 2, następuje wraz z przedłużeniem okresu ważności wadium albo, jeżeli nie jest to możliwe, z wniesieniem nowego wadium na przedłużony okres związania ofertą.

Art. 308. 1. W przypadku postępowania o udzielenie zamówienia prowadzonego w trybie podstawowym, zamawiający może przewidzieć w ogłoszeniu o zamówieniu oraz w dokumentach zamówienia, że wybór najkorzystniejszej oferty zostanie poprzedzony aukcją elektroniczną, jeżeli warunki zamówienia, w szczególności opis przedmiotu zamówienia, są określone w dokumentach zamówienia w sposób precyzyjny i świadczenia mogą być sklasyfikowane za pomocą metod automatycznej oceny, oraz złożono co najmniej 2 oferty niepodlegające odrzuceniu.

2. Zamawiający zawiera umowę w sprawie zamówienia publicznego, z uwzględnieniem art. 577, w terminie nie krótszym niż 5 dni od dnia przesłania zawiadomienia o wyborze najkorzystniejszej oferty, jeżeli zawiadomienie to zostało przesłane przy użyciu środków komunikacji elektronicznej, albo 10 dni, jeżeli zostało przesłane w inny sposób.

3. Zamawiający może zawrzeć umowę w sprawie zamówienia publicznego przed upływem terminu, o którym mowa w ust. 2, jeżeli:

- 1) w postępowaniu o udzielenie zamówienia prowadzonym w trybie:
  - a) podstawowym złożono tylko jedną ofertę,
  - b) partnerstwa innowacyjnego złożono tylko jeden wniosek albo złożono tylko jedną ofertę i upłynął termin do wniesienia odwołania na czynność odrzucenia wniosku albo w następstwie wniesienia odwołania Krajowa Izba Odwoławcza ogłosiła wyrok lub postanowienie kończące postępowanie odwoławcze;
- 2) umowa w sprawie zamówienia publicznego dotyczy zamówienia udzielanego w trybie negocjacji bez ogłoszenia albo na podstawie umowy ramowej.

Art. 309. 1. Zamawiający nie później niż w terminie 30 dni od dnia zakończenia postępowania o udzielenie zamówienia zamieszcza w Biuletynie Zamówień Publicznych ogłoszenie o wyniku postępowania zawierające informację o udzieleniu zamówienia lub unieważnieniu postępowania.

2. Zamawiający może nie zawierać niektórych informacji w ogłoszeniu, o którym mowa w ust. 1, jeżeli ich ujawnienie w treści opublikowanego ogłoszenia mogłoby utrudnić egzekwowanie prawa lub w inny sposób byłoby sprzeczne z interesem publicznym, mogłoby zaszkodzić uzasadnionym interesom gospodarczym konkretnego wykonawcy lub mogłoby negatywnie wpłynąć na uczciwą konkurencję pomiędzy wykonawcami.

Art. 310. Zamawiający może unieważnić postępowanie o udzielenie zamówienia, jeżeli środki publiczne, które zamawiający zamierzał przeznaczyć na sfinansowanie całości lub części zamówienia, nie zostały mu przyznane, a możliwość unieważnienia postępowania na tej podstawie została przewidziana w:

- 1) ogłoszeniu o zamówieniu – w postępowaniu prowadzonym w trybie podstawowym albo partnerstwa innowacyjnego albo
- 2) zaproszeniu do negocjacji – w postępowaniu prowadzonym w trybie negocjacji bez ogłoszenia albo zamówienia z wolnej ręki.

DZIAŁ IV

Szczególne instrumenty i procedury w zakresie zamówień klasycznych

Rozdział 1

Umowa ramowa

Art. 311. 1. Zamawiający może zawrzeć umowę ramową po przeprowadzeniu postępowania, stosując odpowiednio przepisy dotyczące trybu:

- 1) przetargu nieograniczonego, przetargu ograniczonego, negocjacji z ogłoszeniem, dialogu konkurencyjnego lub partnerstwa innowacyjnego, w przypadku gdy wartość zamówienia klasycznego jest równa lub przekracza progi unijne;
- 2) podstawowego lub partnerstwa innowacyjnego, o którym mowa w dziale III rozdziale 2 oddziale 4, w przypadku gdy wartość zamówienia klasycznego jest mniejsza niż progi unijne.

2. Do umów ramowych stosuje się przepisy działu VII.

3. Umowę ramową zawiera się na okres nie dłuższy niż 4 lata, z tym że ze względu na przedmiot zamówienia i szczególnie interes zamawiającego umowa taka może być zawarta na okres dłuższy.

4. Zamawiający nie może wykorzystywać umowy ramowej do ograniczania konkurencji.

Art. 312. 1. Udzielenie zamówienia objętego umową ramową może nastąpić wyłącznie między zamawiającymi wskazanymi w ogłoszeniu o zamówieniu a wykonawcami będącymi stronami umowy ramowej.

2. Zamawiający, udzielając zamówienia, nie może dokonywać istotnych zmian warunków zamówienia określonych w umowie ramowej.

Art. 313. 1. W przypadku gdy umowa ramowa została zawarta tylko z jednym wykonawcą zamawiający udziela zamówienia na warunkach zamówienia określonych w umowie ramowej, bez przeprowadzania postępowania o udzielenie zamówienia.

2. Jeżeli nie wszystkie warunki wykonania robót budowlanych, usług lub dostaw określono w umowie ramowej, zamawiający może pisemnie wezwać wykonawcę do uzupełnienia oferty.

Art. 314. 1. W przypadku gdy umowa ramowa została zawarta z większą liczbą wykonawców zamawiający udziela:

- 1) zamówień zgodnie z warunkami zamówienia określonymi w umowie ramowej, bez przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia, jeżeli w umowie ramowej określono wszystkie warunki wykonania robót budowlanych, usług lub dostaw, oraz warunki wyboru wykonawców, którzy wykonają zamówienie;
- 2) część zamówień bez przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia zgodnie z pkt 1, a część po przeprowadzeniu postępowania o udzielenie zamówienia zgodnie z pkt 3, jeżeli w umowie ramowej określono wszystkie warunki wykonania robót budowlanych, usług lub dostaw, a zamawiający w dokumentach zamówienia dotyczących umowy ramowej przewidział taką możliwość oraz określił łącznie:
  - a) kryteria podjęcia decyzji, które roboty budowlane, dostawy lub usługi zostaną udzielone po przeprowadzeniu lub bez przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia,
  - b) które warunki zamówienia mogą być przedmiotem nowego postępowania o udzielenie zamówienia;
- 3) zamówień po przeprowadzeniu postępowania o udzielenie zamówienia, w przypadku gdy nie wszystkie warunki wykonania robót budowlanych, usług lub dostaw określono w umowie ramowej.

2. Przepis ust. 1 pkt 2 stosuje się również do tych części umowy ramowej, dla których określono wszystkie warunki wykonania robót budowlanych, usług lub dostaw, niezależnie od tego, czy w umowie ramowej określono wszystkie warunki wykonania robót budowlanych, usług lub dostaw dla pozostałych części tej umowy.

3. W przypadku postępowania o udzielenie zamówienia, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 lub 3, zamawiający udziela zamówienia na tych samych i, w razie potrzeby, bardziej sprecyzowanych warunkach zamówienia, które stosowano przy zawarciu umowy ramowej, oraz, w stosownych przypadkach, na innych warunkach zamówienia wskazanych w dokumentach zamówienia dotyczących umowy ramowej. W przypadku, o którym mowa w art. 115 ust. 1 pkt 1, warunek posiadania minimalnego rocznego przychodu oblicza się na podstawie przewidywanej maksymalnej wielkości konkretnych zamówień, które będą realizowane w tym samym czasie, lub, w przypadku braku takich informacji, na podstawie wartości umowy ramowej.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 3, zamawiający udziela zamówienia po przeprowadzeniu aukcji elektronicznej, na zasadach określonych w dziale II rozdziale 6, lub następującej procedury:

- 1) przed udzieleniem każdego zamówienia zamawiający pisemnie zaprasza do składania ofert wykonawców zdolnych do wykonania konkretnego zamówienia;
- 2) wyznacza termin składania ofert z uwzględnieniem złożoności przedmiotu zamówienia oraz czasu niezbędnego do przygotowania i złożenia ofert w odniesieniu do każdego zamówienia;
- 3) oferty składa się pisemnie, przy użyciu środków komunikacji elektronicznej, a z ich zawartością nie można się zapoznać przed upływem terminu ich składania;
- 4) zamawiający udziela zamówienia wykonawcy, który złożył najkorzystniejszą ofertę na podstawie kryteriów oceny ofert określonych w ogłoszeniu o zamówieniu lub dokumentach zamówienia dotyczących umowy ramowej; przepis art. 253 ust. 1 stosuje się.

5. Do unieważnienia postępowania o udzielenie zamówienia, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 lub 3, przepisy art. 255–261 stosuje się.

6. Zamawiający może nie przekazywać Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej ogłoszenia o udzieleniu zamówienia albo nie zamieszczać ogłoszenia o wyniku postępowania w Biuletynie Zamówień Publicznych zawierającego informację o udzieleniu zamówienia objętego umową ramową albo unieważnieniu postępowania o udzielenie zamówienia, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 lub 3.

7. Jeżeli zamawiający przekazuje Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej albo zamieszcza w Biuletynie Zamówień Publicznych ogłoszenia, o których mowa w ust. 6, przepisy art. 265 ust. 2 albo art. 309 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 315. 1. Jeżeli umowa ramowa została zawarta z większą liczbą wykonawców po złożeniu wszystkich ofert w postaci katalogów elektronicznych, zamawiający może postanowić, że postępowanie o udzielenie zamówienia będzie odbywało się w oparciu o zaktualizowane katalogi elektroniczne.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, zamawiający:

- 1) zaprasza wykonawców do ponownego złożenia katalogów elektronicznych, dostosowanych do wymagań danego zamówienia albo
- 2) informuje wykonawców, że z katalogów elektronicznych, które zostały już złożone, pobierze dane potrzebne do sporządzenia ofert dostosowanych do wymagań danego zamówienia, pod warunkiem że poinformował o tym w ogłoszeniu o zamówieniu lub dokumentach zamówienia dotyczących umowy ramowej.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, zamawiający:

- 1) informuje, z należyтым wyprzedzeniem, wykonawców o terminie i godzinie pobrania danych potrzebnych do sporządzenia ofert dostosowanych do wymagań danego zamówienia oraz zapewnia wykonawcom możliwość zaktualizowania katalogów elektronicznych lub odmówienia zgody na takie pobranie danych;
- 2) przed udzieleniem zamówienia przedstawia wykonawcy, któremu zamierza udzielić zamówienia, pobrane dane oraz wyznacza temu wykonawcy odpowiedni termin na zakwestionowanie lub potwierdzenie, że tak sporządzona oferta nie zawiera istotnych błędów, przy czym jeżeli wykonawca w wyznaczonym terminie nie zakwestionuje tak sporządzonej oferty, uznaje się, że złożył ofertę.

Rozdział 2

Dynamiczny system zakupów

Art. 316. 1. W przypadku gdy wartość zamówienia klasycznego jest równa lub przekracza progi unijne, zamawiający może ustanowić dynamiczny system zakupów oraz udzielać zamówień objętych tym systemem, stosując przepisy dotyczące udzielenia zamówienia w trybie przetargu ograniczonego, jeżeli przepisy niniejszego rozdziału nie stanowią inaczej.

2. Dynamiczny system zakupów może zostać podzielony na kategorie dostaw, usług lub robót budowlanych, zdefiniowane na podstawie cech zamówień, które będą udzielane w ramach danej kategorii. Cechy te mogą, w szczególności, dotyczyć dopuszczalnej wielkości późniejszych zamówień lub obszaru geograficznego, na którym późniejsze zamówienia będą realizowane.

3. W przypadku zmiany okresu obowiązywania dynamicznego systemu zakupów, zamawiający informuje o tej zmianie, przekazując Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej ogłoszenie, o którym mowa w art. 90 ust. 1.

4. Jeżeli zmiana okresu obowiązywania dynamicznego systemu zakupów prowadzi do jego zakończenia, zamawiający informuje o tej zmianie, przekazując Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej ogłoszenie zawierające informację o udzieleniu zamówienia.

5. Dostęp do dynamicznego systemu zakupów jest bezpłatny.

6. Zamawiający nie może wykorzystywać dynamicznego systemu zakupów do ograniczania konkurencji.

Art. 317. W postępowaniu prowadzonym w celu ustanowienia dynamicznego systemu zakupów oraz w postępowaniu o udzielenie zamówienia objętego dynamicznym systemem zakupów zamawiający i wykonawcy przekazują oświadczenia, dokumenty, wnioski, zawiadomienia, zaproszenia i inne informacje, przy użyciu środków komunikacji elektronicznej.

Art. 318. 1. Od dnia publikacji ogłoszenia o zamówieniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej zamawiający udostępnia na stronie internetowej dynamicznego systemu zakupów informację o stosowaniu dynamicznego systemu zakupów wraz z informacjami dotyczącymi dynamicznego systemu zakupów, a w szczególności:

- 1) określenie przedmiotu zamówień objętych dynamicznym systemem zakupów wraz z szacowaną ilością;
- 2) okres obowiązywania dynamicznego systemu zakupów;
- 3) przewidywane terminy dokonywania zamówień;
- 4) wymagania techniczne dotyczące urządzeń teleinformatycznych niezbędnych do komunikowania się zamawiającego z wykonawcami, w tym przesyłania ofert;
- 5) sposób funkcjonowania dynamicznego systemu zakupów;
- 6) podział na kategorie dostaw, usług lub robót budowlanych wraz z cechami określającymi te kategorie, o ile dynamiczny system zakupów zostanie podzielony na kategorie;
- 7) czy przewiduje się wymóg składania ofert w postaci katalogu elektronicznego lub dołączenia katalogu elektronicznego do oferty.

2. Informacje, o których mowa w ust. 1, są dostępne na stronie internetowej dynamicznego systemu zakupów przez cały okres obowiązywania dynamicznego systemu zakupów.

Art. 319. 1. Zamawiający wyznacza termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału w dynamicznym systemie zakupów, nie krótszy niż 30 dni od dnia przekazania ogłoszenia o zamówieniu do publikacji Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej lub, gdy wstępne ogłoszenie informacyjne zawiera informacje wymagane dla ogłoszenia o zamówieniu, od dnia przekazania zaproszenia do potwierdzenia zainteresowania. Po przekazaniu zaproszenia do składania ofert dotyczących pierwszego zamówienia objętego dynamicznym systemem zakupów, kolejnych terminów na składanie wniosków o dopuszczenie do udziału w dynamicznym systemie zakupów nie wyznacza się.

2. W okresie obowiązywania dynamicznego systemu zakupów zamawiający zapewnia wykonawcom nieobjętym tym systemem możliwość złożenia wniosków o dopuszczenie do udziału w dynamicznym systemie zakupów.

Art. 320. 1. Zamawiający dokonuje kwalifikacji podmiotowej wykonawcy w terminie 10 dni od dnia otrzymania wniosku o dopuszczenie do udziału w dynamicznym systemie zakupów.

2. Termin, o którym mowa w ust. 1, w uzasadnionych przypadkach może zostać przedłużony do 15 dni.

3. Jeżeli zaproszenie do składania ofert na pierwsze zamówienie objęte dynamicznym systemem zakupów nie zostało przekazane, termin, o którym mowa w ust. 1, może zostać przedłużony pod warunkiem, że w przedłużonym terminie nie zostanie przekazane żadne zaproszenie do składania ofert. Zamawiający zawiadamia wykonawcę, którego wniosek podlega badaniu, o długości przedłużonego terminu.

Art. 321. 1. Zamawiający zaprasza do udziału w dynamicznym systemie zakupów wykonawców, których wnioski nie podlegają odrzuceniu na podstawie art. 146 ust. 1 pkt 2–5. Przepisu art. 148 nie stosuje się.

2. Jeżeli dynamiczny system zakupów został podzielony na kategorie dostaw, usług lub robót budowlanych, zamawiający zaprasza do udziału w dynamicznym systemie zakupów wykonawców niepodlegających wykluczeniu oraz spełniających warunki udziału w postępowaniu odpowiadające jednej z kategorii.

Art. 322. Zamawiający może w dowolnej chwili w okresie obowiązywania dynamicznego systemu zakupów wezwać dopuszczonych wykonawców do złożenia, w terminie 5 dni roboczych od dnia przekazania wezwania, nowego i zaktualizowanego jednolitego dokumentu. Przepisy art. 126 i art. 127 stosuje się.

Art. 323. 1. Zamawiający zaprasza jednocześnie wszystkich uczestników dynamicznego systemu zakupów do składania ofert na każde zamówienie udzielane w ramach tego systemu, w terminie nie krótszym niż 10 dni od dnia przekazania zaproszenia do składania ofert. Przepisu art. 151 nie stosuje się.

2. Jeżeli dynamiczny system zakupów został podzielony na kategorie dostaw, usług lub robót budowlanych, zamawiający zaprasza jednocześnie do składania ofert wszystkich wykonawców, którzy zostali dopuszczeni do składania ofert dotyczących danej kategorii.

3. Zaproszenie, o którym mowa w ust. 1, zawiera co najmniej:

- 1) adres strony internetowej, na której dostępna jest SWZ;
- 2) informację o terminie i miejscu opublikowania ogłoszenia o zamówieniu, o którym mowa w art. 318 ust. 1;
- 3) termin składania ofert, adres, na który oferty muszą zostać wysłane, oraz język lub języki, w jakich muszą one być sporządzone;
- 4) wykaz oświadczeń lub dokumentów potwierdzających brak podstaw wykluczenia;
- 5) wagę przypisaną kryteriom oceny ofert, jeżeli nie została podana w ogłoszeniu o zamówieniu lub w ogłoszeniu o systemie kwalifikowania wykonawców.

4. Zamawiający wybiera najkorzystniejszą ofertę na podstawie kryteriów oceny ofert określonych w ogłoszeniu o zamówieniu.

5. W zaproszeniu do składania ofert zamawiający może doprecyzować kryteria oceny ofert określone w ogłoszeniu o zamówieniu.

6. Aukcja elektroniczna może być przeprowadzona w przypadku udzielenia zamówienia w ramach dynamicznego systemu zakupów, na zasadach określonych w dziale II rozdziale 6.

7. Zamawiający nie później niż w terminie 30 dni od dnia zakończenia postępowania o udzielenie zamówienia objętego dynamicznym systemem zakupów przekazuje Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej ogłoszenie o udzieleniu zamówienia zawierające informację o wynikach tego postępowania. Ogłoszenia o udzieleniu zamówienia można grupować kwartalnie i przekazywać do publikacji w terminie 30 dni od ostatniego dnia każdego kwartału.

Art. 324. 1. Zamawiający może wymagać, aby oferty w ramach dynamicznego systemu zakupów zostały złożone w postaci katalogów elektronicznych lub dołączenia katalogów elektronicznych do wniosku o dopuszczenie do dynamicznego systemu zakupów.

2. Jeżeli do dynamicznego systemu zakupów został dopuszczony więcej niż jeden wykonawca oraz wraz ze wszystkimi wnioskami o dopuszczenie do dynamicznego systemu zakupów zostały złożone katalogi elektroniczne, zamawiający może, przed udzieleniem zamówienia, zaprosić wykonawców do ponownego złożenia lub zaktualizowania katalogów elektronicznych.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, zamawiający:

- 1) informuje wykonawców, że z katalogów elektronicznych, które zostały już złożone, pobierze dane potrzebne do sporządzenia ofert dostosowanych do wymagań danego zamówienia, pod warunkiem że poinformował o tym w ogłoszeniu o zamówieniu lub SWZ dotyczącej ustanowienia dynamicznego systemu zakupów;
- 2) informuje, z należytym wyprzedzeniem, wykonawców o terminie i godzinie pobrania danych, o którym mowa w pkt 1, oraz zapewnia wykonawcom możliwość odpowiednio uzupełnienia lub zaktualizowania katalogów elektronicznych lub odmówienia zgody na takie pobranie danych;
- 3) przed udzieleniem zamówienia zamawiający przedstawia wykonawcy, któremu zamierza udzielić zamówienia, pobrane dane oraz wyznacza temu wykonawcy odpowiedni termin na zakwestionowanie lub potwierdzenie, że tak sporządzona oferta nie zawiera istotnych błędów, przy czym jeżeli wykonawca w wyznaczonym terminie nie zakwestionuje tak sporządzonej oferty, uznaje się, że złożył ofertę.

Rozdział 3

Konkurs

Oddział 1

Przepisy ogólne

Art. 325. 1. Zamawiający może zorganizować konkurs w celu wyboru pracy konkursowej o charakterze twórczym, dotyczącej, w szczególności planowania przestrzennego, projektowania urbanistycznego, projektowania architektonicznego, projektowania architektoniczno-budowlanego, przetwarzania danych, projektowania z zakresu informatyki oraz zamierzenia innowacyjnego.

2. Jeżeli zamawiający zamierza udzielić zamówienia na usługi projektowania architektonicznego lub projektowania architektoniczno-budowlanego, zamówienie takie poprzedzone jest konkursem.

3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się do zamówień:

- 1) udzielanych w trybie negocjacji z ogłoszeniem, dialogu konkurencyjnego, negocjacji bez ogłoszenia lub zamówienia z wolnej ręki;
- 2) o wartościach mniejszych niż progi unijne.

4. Do konkursu przepisy działu I rozdziału 2 stosuje się odpowiednio, z tym że przepisu art. 17 nie stosuje się.

Art. 326. W konkursie nagrodą jest:

- 1) nagroda pieniężna lub rzeczowa przyznawana autorowi lub autorom wybranych prac konkursowych albo
- 2) zaproszenie autora lub autorów wybranych prac konkursowych do negocjacji odpowiednio w trybie zamówienia z wolnej ręki lub negocjacji bez ogłoszenia, w celu wykonania usługi na podstawie wybranej pracy konkursowej, albo takie zaproszenie wraz z nagrodą pieniężną lub rzeczową.

Art. 327. Konkurs przeprowadza się w procedurze konkursu nieograniczonego albo konkursu ograniczonego.

Art. 328. 1. Do przygotowania i przeprowadzenia konkursu przepisów art. 23, art. 53–55 i art. 57–60 nie stosuje się.

2. Zamawiający zapewnia anonimowość prac konkursowych.

3. Zamawiający udostępnia wyłącznie nagrodzone prace konkursowe oraz opracowania studialne, na podstawie których wykonano te prace, od chwili przekazania zawiadomienia, o którym mowa w art. 354. Sposób udostępnienia nagrodzonych prac konkursowych i opracowań studialnych zamawiający określa z uwzględnieniem przepisów dotyczących ochrony praw autorskich.

Art. 329. 1. Konkurs może być jednoetapowy lub dwuetapowy.

2. W konkursie dwuetapowym w pierwszym etapie zostają wyłonione opracowania studialne, odpowiadające wymaganiom określonym w regulaminie konkursu. W drugim etapie sąd konkursowy, na podstawie kryteriów określonych w regulaminie konkursu, ocenia prace konkursowe wykonane na podstawie opracowań studialnych wyłonionych w pierwszym etapie.

3. W konkursie dwuetapowym zamawiający może ograniczyć liczbę uczestników konkursu, którzy zostaną zaproszeni do drugiego etapu konkursu, stosując w odniesieniu do opracowań studialnych wszystkie lub niektóre kryteria oceny prac konkursowych określone w regulaminie konkursu.

4. W konkursie dwuetapowym zamawiający zaprasza uczestników konkursu do składania prac konkursowych w liczbie zapewniającej konkurencję.

5. O wynikach oceny opracowań studialnych zamawiający niezwłocznie informuje uczestników konkursu, którzy złożyli te opracowania, podając uzasadnienie faktyczne i prawne.

6. W konkursie dwuetapowym przepisy dotyczące prac konkursowych stosuje się odpowiednio do opracowań studialnych.

Art. 330. 1. Uczestnikami konkursu mogą być osoby fizyczne, osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej.

2. Jeżeli przepisy szczególne wymagają posiadania uprawnień do opracowania pracy konkursowej, uczestnikami konkursu mogą być wyłącznie osoby fizyczne posiadające wymagane uprawnienia lub podmioty posługujące się osobami fizycznymi posiadającymi wymagane uprawnienia.

3. W przypadku konkursu ograniczonego zamawiający ustala także inne niż określone w ust. 2, obiektywne wymagania, których niespełnienie uniemożliwia wzięcie udziału w konkursie.

4. Obiektywne wymagania mogą obejmować podstawy wykluczenia, warunki udziału w postępowaniu lub kryteria selekcji. Przepisy art. 108–123 stosuje się odpowiednio.

5. W okolicznościach, o których mowa w ust. 2–4, zamawiający może żądać podmiotowych środków dowodowych, o których mowa w art. 124. Przepisy art. 127 i art. 128 stosuje się.

6. Zamawiający może zastrzec w ogłoszeniu o konkursie oraz regulaminie konkursu, że konkurs jest zastrzeżony dla uczestników zatrudniających osoby należące do kategorii osób społecznie marginalizowanych zgodnie z art. 94.

7. Uczestnicy konkursu mogą wspólnie brać udział w konkursie. Przepisy dotyczące uczestnika konkursu stosuje się odpowiednio do uczestników konkursu biorących wspólnie udział w konkursie.

Art. 331. Przedmiot konkursu opisuje się w sposób jednoznaczny i zrozumiały, uwzględniając wymagania i okoliczności mogące mieć wpływ na sporządzenie pracy konkursowej.

Art. 332. Do osób wykonujących czynności po stronie zamawiającego przepis art. 56 stosuje się odpowiednio.

Oddział 2

Regulamin konkursu

Art. 333. 1. Zamawiający organizuje konkurs na podstawie ustalonego przez siebie regulaminu konkursu.

2. Regulamin konkursu określa, w szczególności:

- 1) nazwę oraz adres zamawiającego;
- 2) rodzaj pracy konkursowej i procedurę przeprowadzenia konkursu;
- 3) opis przedmiotu konkursu;
- 4) maksymalny planowany łączny koszt wykonania prac realizowanych na podstawie pracy konkursowej;
- 5) wymagania, jakie muszą spełniać uczestnicy konkursu;
- 6) informację o podmiotowych środkach dowodowych potwierdzających spełnianie wymagań;
- 7) sposób komunikowania się zamawiającego z uczestnikami konkursu oraz przekazywania podmiotowych środków dowodowych, wyjaśnień lub informacji;
- 8) sposób oraz termin składania opracowań studialnych albo prac konkursowych w przypadku konkursu nieograniczonego albo wniosków o dopuszczenie do udziału w konkursie, w przypadku konkursu ograniczonego;
- 9) zakres rzeczowy i formę opracowania oraz sposób prezentacji pracy konkursowej;
- 10) kryteria oceny prac konkursowych wraz z podaniem znaczenia tych kryteriów;
- 11) kryteria oceny opracowań studialnych wraz z podaniem znaczenia tych kryteriów, w przypadku, o którym mowa w art. 329 ust. 3;
- 12) skład sądu konkursowego;
- 13) rodzaj i wysokość nagród;
- 14) termin wypłacenia nagrody pieniężnej lub wydania nagrody rzeczowej;
- 15) wysokość zwrotu kosztów przygotowania prac konkursowych, jeżeli zamawiający przewiduje ich zwrot;
- 16) postanowienia przyszłej umowy dotyczące przeniesienia autorskich praw majątkowych do wybranej pracy wraz ze szczegółowym określeniem pól eksploatacji prac konkursowych;
- 17) maksymalną kwotę zwrotu kosztów za przygotowanie i złożenie pracy konkursowej, jeśli konkurs zostanie unieważniony, w okolicznościach, o których mowa w art. 355 ust. 4;
- 18) sposób podania do publicznej wiadomości wyników konkursu;
- 19) pouczenie o środkach ochrony prawnej przysługujących uczestnikom konkursu.

3. W przypadku konkursu, o którym mowa w art. 326 pkt 2, regulamin konkursu:

- 1) może nie zawierać informacji, o których mowa w ust. 2 pkt 13;
- 2) zawiera także informacje o:
  - a) planowanym terminie zaproszenia do negocjacji w trybie negocjacji bez ogłoszenia lub zamówienia z wolnej ręki, w celu wykonania usługi na podstawie wybranej pracy konkursowej,
  - b) przedmiocie usługi, która ma być realizowana w postępowaniu prowadzonym w trybie zamówienia z wolnej ręki lub negocjacji bez ogłoszenia, na podstawie wybranej pracy konkursowej,
  - c) istotnych postanowieniach, które zostaną wprowadzone do umowy w sprawie zamówienia publicznego,
  - d) podstawach wykluczenia z postępowania oraz warunkach udziału w postępowaniu, które zostaną określone w postępowaniu prowadzonym w trybie zamówienia z wolnej ręki lub negocjacji bez ogłoszenia,
  - e) orientacyjnym terminie realizacji usługi.

4. Zamawiający udostępnia regulamin konkursu na stronie internetowej prowadzonego konkursu.

Art. 334. Zamawiający może zwołać zebranie podmiotów zainteresowanych złożeniem prac konkursowych w celu wyjaśnienia wątpliwości dotyczących treści regulaminu konkursu. Informację o terminie zebrania zamawiający udostępni na stronie internetowej prowadzonego konkursu.

Oddział 3

Sąd konkursowy

Art. 335. 1. Kierownik zamawiającego powołuje sąd konkursowy oraz określa organizację, skład i tryb pracy sądu konkursowego.

2. Sąd konkursowy składa się co najmniej z 3 osób powoływanych i odwoływanych przez kierownika zamawiającego.

3. Członkowie sądu konkursowego są bezstronni. Do członków sądu konkursowego przepis art. 56 stosuje się odpowiednio.

4. Członkami sądu konkursowego są osoby posiadające wiedzę i doświadczenie umożliwiające ocenę zgłoszonych prac konkursowych, z tym że jeżeli przepisy szczególne wymagają posiadania uprawnień do opracowania pracy konkursowej, co najmniej 1/3 składu sądu konkursowego, w tym jego przewodniczący, posiada wymagane uprawnienia.

Art. 336. 1. Sąd konkursowy jest powoływany do oceny prac konkursowych oraz wyboru najlepszych prac konkursowych.

2. Sąd konkursowy w szczególności sporządza informacje o pracach konkursowych, przygotowuje uzasadnienie rozstrzygnięcia konkursu, a także występuje z wnioskiem o unieważnienie konkursu.

3. Sąd konkursowy w zakresie, o którym mowa w ust. 1 i 2, jest niezależny.

4. Kierownik zamawiającego może powierzyć sądowi konkursowemu inne niż określone w ust. 1 czynności związane z przygotowaniem oraz przeprowadzeniem konkursu.

Art. 337. Kierownik zamawiającego albo osoba przez niego upoważniona sprawuje nadzór nad sądem konkursowym w zakresie zgodności konkursu z przepisami ustawy i regulaminem konkursu, w szczególności:

- 1) unieważnia konkurs;
- 2) zatwierdza rozstrzygnięcie konkursu.

Oddział 4

Konkurs nieograniczony i konkurs ograniczony

Art. 338. Konkurs nieograniczony to procedura przeprowadzenia konkursu, w której w odpowiedzi na publiczne ogłoszenie o konkursie prace konkursowe mogą składać wszyscy zainteresowani uczestnicy konkursu.

Art. 339. Konkurs ograniczony to procedura przeprowadzenia konkursu, w której w odpowiedzi na ogłoszenie o konkursie uczestnicy konkursu składają wnioski o dopuszczenie do udziału w konkursie, a prace konkursowe mogą składać wyłącznie uczestnicy zaproszeni do składania prac konkursowych.

Art. 340. 1. Zamawiający wszczyna konkurs przez:

- 1) przekazanie ogłoszenia o konkursie Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej, w przypadku gdy wartość konkursu jest równa lub przekracza progi unijne;
- 2) zamieszczenie ogłoszenia o konkursie w Biuletynie Zamówień Publicznych, w przypadku gdy wartość konkursu jest mniejsza niż progi unijne.

2. Do ogłoszeń o konkursie stosuje się odpowiednio przepisy art. 86–88 i art. 90, a jeżeli wartość konkursu jest mniejsza niż progi unijne – przepisy art. 267 oraz art. 269–272.

3. Zamawiający zapewnia, na stronie internetowej prowadzonego konkursu, bezpłatny, pełny, bezpośredni i nieograniczony dostęp do regulaminu konkursu, odpowiednio od dnia publikacji ogłoszenia o konkursie w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej lub zamieszczenia ogłoszenia o konkursie w Biuletynie Zamówień Publicznych, nie krócej niż do upływu terminu na składanie prac konkursowych.

Art. 341. 1. Uczestnik konkursu może zwrócić się do zamawiającego z wnioskiem o wyjaśnienie treści regulaminu konkursu.

2. Do wyjaśnienia treści regulaminu konkursu stosuje się odpowiednio przepis art. 284.

Art. 342. 1. W uzasadnionych przypadkach zamawiający może zmienić treść regulaminu konkursu:

- 1) w konkursie nieograniczonym, przed upływem terminu składania prac konkursowych;
- 2) w konkursie ograniczonym, przed upływem terminu składania wniosków o dopuszczenie do udziału w konkursie.

2. Zmiana treści regulaminu konkursu po upływie terminów, o których mowa w ust. 1, jest niedopuszczalna, chyba że dotyczy zmiany składu sądu konkursowego.

3. Zmianę treści regulaminu konkursu zamawiający udostępnia na stronie internetowej prowadzonego konkursu.

4. Do zmian treści regulaminu konkursu stosuje się odpowiednio przepisy art. 137 ust. 1, 2 i 4–7, a jeżeli wartość konkursu jest mniejsza niż progi unijne – przepisy art. 286 ust. 1, 3 i 5–7 oraz art. 287.

Art. 343. 1. W konkursie ograniczonym zamawiający wyznacza termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału w konkursie, z uwzględnieniem czasu na złożenie wymaganych podmiotowych środków dowodowych, z tym że termin ten nie może być krótszy niż 21 dni od dnia przekazania do publikacji ogłoszenia o konkursie Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej. Przepisy art. 145, art. 146 ust. 2 i art. 148 stosuje się odpowiednio.

2. Jeżeli wartość konkursu jest mniejsza niż progi unijne, zamawiający w konkursie ograniczonym wyznacza termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału w konkursie, z uwzględnieniem czasu na złożenie wymaganych podmiotowych środków dowodowych, z tym że termin ten nie może być krótszy niż 14 dni od dnia zamieszczenia ogłoszenia o konkursie w Biuletynie Zamówień Publicznych. Przepisy art. 145, art. 146 ust. 2 i art. 148 stosuje się odpowiednio.

3. Zamawiający odrzuca wniosek o dopuszczenie do udziału w konkursie, jeżeli:

- 1) został złożony po upływie terminu składania wniosków;
- 2) został złożony przez uczestnika konkursu, który nie wykazał spełnienia wymagań zamawiającego wskazanych w ogłoszeniu o konkursie i regulaminie konkursu;
- 3) jest niezgodny z przepisami ustawy;
- 4) jest nieważny na podstawie odrębnych przepisów;
- 5) nie został sporządzony lub przekazany w sposób zgodny z wymaganiami technicznymi oraz organizacyjnymi sporządzania lub przekazywania wniosków przy użyciu środków komunikacji elektronicznej określonymi przez zamawiającego.

4. O wynikach oceny wniosków o dopuszczenie do udziału w konkursie zamawiający informuje wszystkich uczestników konkursu.

5. Zamawiający zaprasza jednocześnie do składania prac konkursowych uczestników konkursu, których wnioski o dopuszczenie do udziału w postępowaniu nie podlegają odrzuceniu.

Art. 344. Zamawiający wyznacza termin składania prac konkursowych z uwzględnieniem czasu niezbędnego na przygotowanie i złożenie pracy.

Art. 345. 1. Uczestnik konkursu może złożyć jedną pracę konkursową.

2. Nie podlega ocenie praca konkursowa nieodpowiadająca ogłoszeniu o konkursie lub regulaminowi konkursu, złożona po terminie oraz złożona przez uczestnika, którego wniosek został odrzucony.

Art. 346. Z zawartością prac konkursowych sąd konkursowy nie może zapoznać się przed upływem terminu ich składania.

Art. 347. 1. Sąd konkursowy ocenia prace konkursowe zgodnie z kryteriami określonymi w ogłoszeniu o konkursie i regulaminie konkursu.

2. Zamawiający określa kryteria oceny prac konkursowych w sposób jednoznaczny i zrozumiały, zapewniający możliwość wyboru najlepszej pracy konkursowej, z uwzględnieniem maksymalnego planowanego łącznego kosztu wykonania prac realizowanych na podstawie pracy konkursowej.

3. Kryteria oceny prac konkursowych nie mogą dotyczyć właściwości uczestnika konkursu.

Art. 348. 1. W przypadku gdy wyjaśnienia uczestnika konkursu mogą być pomocne w ocenie pracy konkursowej, sąd konkursowy za pośrednictwem zamawiającego może wezwać uczestnika konkursu do wyjaśnienia. Przepis art. 223 ust. 1 stosuje się odpowiednio.

2. Wyjaśnianie prac konkursowych zamawiający organizuje w sposób uniemożliwiający identyfikację uczestnika konkursu.

Art. 349. 1. Z przebiegu prac sądu konkursowego sporządza się protokół prac sądu konkursowego.

2. Protokół prac sądu konkursowego zawiera w szczególności listę prac konkursowych, ich ranking oraz uwagi członków sądu konkursowego wraz z wnioskami i zaleceniami, w tym wskazanie aspektów pracy konkursowej, które wymagają wyjaśnień. Wyjaśnienia uczestników konkursu stanowią załącznik do tego protokołu.

3. Protokół prac sądu konkursowego stanowi element dokumentacji konkursowej.

Art. 350. 1. Sąd konkursowy rozstrzyga konkurs, wybierając spośród prac konkursowych najlepszą pracę konkursową lub najlepsze prace konkursowe.

2. Sąd konkursowy dokonuje identyfikacji wszystkich prac konkursowych po rozstrzygnięciu konkursu.

Art. 351. Uczestnicy konkursu składają prace konkursowe wraz z informacjami o planowanych łącznych kosztach wykonania prac realizowanych na podstawie pracy konkursowej, chyba że ze względu na specyfikę przedmiotu konkursu nie jest możliwe określenie kosztów.

Art. 352. 1. Uczestnicy konkursu nieograniczonego składają prace konkursowe oraz pisemne zgłoszenie do udziału w konkursie.

2. Zgłoszenie do udziału w konkursie zawiera imię i nazwisko albo nazwę oraz adres uczestnika konkursu.

Art. 353. 1. Zamawiający niezwłocznie po rozstrzygnięciu konkursu nieograniczonego wzywa autora wybranej pracy konkursowej lub autorów wybranych prac konkursowych do złożenia podmiotowych środków dowodowych potwierdzających posiadanie uprawnień, o których mowa w art. 330 ust. 2, wyznaczając termin na ich przedłożenie.

2. Uczestnik konkursu, w okolicznościach, o których mowa w ust. 1, który nie wykaże posiadania uprawnień, o których mowa w art. 330 ust. 2, nie otrzymuje nagrody.

Oddział 5

Zakończenie konkursu

Art. 354. Niezwłocznie po zatwierdzeniu rozstrzygnięcia konkursu albo jego unieważnieniu, zamawiający zawiadamia równocześnie uczestników konkursu o wynikach i otrzymanych ocenach, podając imię i nazwisko oraz miejsce zamieszkania albo firmę oraz siedzibę lub miejsce prowadzonej działalności gospodarczej autora wybranej pracy konkursowej albo autorów wybranych prac konkursowych.

Art. 355. 1. Zamawiający unieważnia konkurs, jeżeli:

- 1) nie został złożony żaden wniosek o dopuszczenie do udziału w konkursie lub żadna praca konkursowa;
- 2) wszystkie złożone wnioski o dopuszczenie do udziału w konkursie podlegały odrzuceniu albo wszystkie prace konkursowe nie podlegały ocenie;
- 3) nastąpiła zmiana okoliczności powodująca, że prowadzenie konkursu nie leży w interesie publicznym, czego nie można było wcześniej przewidzieć;
- 4) konkurs obciążony jest wadą mającą lub mogącą mieć wpływ na jego rozstrzygnięcie.

2. Zamawiający może unieważnić konkurs, jeśli złożono tylko jedną pracę konkursową lub tylko jeden wniosek o dopuszczenie do udziału w konkursie.

3. Zamawiający może unieważnić konkurs, o którym mowa w art. 326 pkt 2, jeżeli środki publiczne, które zamawiający zamierzał przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia udzielanego w trybie zamówienia z wolnej ręki lub negocjacji bez ogłoszenia, nie zostały mu przyznane.

4. Zamawiający przewiduje zwrot kosztów przygotowania pracy konkursowej uczestnikom konkursu, którzy złożyli prace konkursowe podlegające ocenie, jeżeli unieważnienie konkursu nastąpiło z przyczyn leżących po stronie zamawiającego.

Art. 356. 1. W terminie określonym w regulaminie konkursu, nie krótszym niż 15 dni od dnia zatwierdzenia rozstrzygnięcia konkursu, zamawiający w przypadku, o którym mowa w art. 326 pkt 1, wypłaca nagrodę pieniężną lub wydaje nagrodę rzeczową, a w przypadku, o którym mowa w art. 326 pkt 2, zaprasza do negocjacji w trybie negocjacji bez ogłoszenia lub zamówienia z wolnej ręki, odpowiednio autorów wybranych prac konkursowych lub autora wybranej pracy konkursowej i, jeśli przewidział nagrodę, wydaje lub wypłaca nagrodę.

2. Jeżeli negocjacje prowadzone w trybie zamówienia z wolnej ręki z autorem wybranej pracy konkursowej nie doprowadziły do zawarcia umowy w sprawie zamówienia publicznego, zamawiający może zaprosić do negocjacji w tym trybie uczestnika konkursu, którego praca konkursowa otrzymała drugą w kolejności najwyższą ocenę, a zamawiający przewidział taką możliwość w regulaminie konkursu.

Art. 357. Niezwłocznie po zatwierdzeniu rozstrzygnięcia konkursu albo jego unieważnieniu, zamawiający przekazuje do publikacji ogłoszenie o jego wyniku Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej, a jeżeli wartość konkursu jest mniejsza niż progi unijne zamieszcza w Biuletynie Zamówień Publicznych.

Art. 358. 1. Zamawiający przechowuje dokumentację konkursu przez okres 4 lat od dnia ustalenia wyników konkursu w postaci, w jakiej została ona sporządzona lub przekazana, w sposób gwarantujący jej nienaruszalność i możliwość odczytania.

2. Zamawiający, na wniosek uczestników konkursu, których prace konkursowe nie zostały nagrodzone, zwraca złożone przez nich prace konkursowe.

3. Zamawiający, na wniosek uczestników konkursu, zwraca złożone przez nich opracowania studialne, z wyjątkiem opracowania studialnego, na podstawie którego dokonano wyboru pracy konkursowej.

4. Prace konkursowe, które nie zostały nagrodzone, oraz opracowania studialne nie podlegają udostępnianiu.

5. Przepisy art. 74 ust. 3 i 4, art. 75, art. 76, art. 78 ust. 2 oraz art. 79 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

Rozdział 4

Zamówienia na usługi społeczne i inne szczególne usługi

Art. 359. Przy udzielaniu zamówień na usługi społeczne i inne szczególne usługi stosuje się przepisy ustawy właściwe dla:

- 1) zamówień klasycznych, o wartości równej lub przekraczającej progi unijne – jeżeli wartość zamówienia wyrażona w złotych jest równa lub przekracza równowartość kwoty 750 000 euro, z uwzględnieniem zmian wynikających z niniejszego rozdziału;
- 2) zamówień klasycznych o wartości mniejszej niż progi unijne – jeżeli wartość zamówienia wyrażona w złotych jest mniejsza niż równowartość kwoty 750 000 euro, nie mniejsza jednak niż równowartość kwoty 130 000 złotych.

Art. 360. Zamawiający, udzielając zamówień, o których mowa w art. 359 pkt 1, może nie stosować przepisów ustawy dotyczących:

- 1) obowiązku powołania komisji przetargowej;
- 2) obowiązku składania oświadczenia, o którym mowa w art. 125 ust. 1, na formularzu jednolitego dokumentu;
- 3) minimalnych terminów składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu lub terminów składania ofert;
- 4) obowiązku żądania dokumentów jako podmiotowego środka dowodowego;
- 5) przesłanek wyboru trybu udzielenia zamówienia, w przypadku trybu negocjacji z ogłoszeniem lub dialogu konkurencyjnego.

Art. 361. 1. W przypadku zamówień, o których mowa w art. 359 pkt 1 i 2, zamawiający może zastrzec w ogłoszeniu o zamówieniu lub we wstępnym ogłoszeniu informacyjnym, że o udzielenie zamówienia na usługi zdrowotne, społeczne oraz kulturalne objęte kodami CPV 75121000-0, 75122000-7, 75123000-4, 79622000-0, 79624000-4, 79625000-1, 80110000-8, 80300000-7, 80420000-4, 80430000-7, 80511000-9, 80520000-5, 80590000-6, od 85000000-9 do 85323000-9, 92500000-6, 92600000-7, 98133000-4, 98133110-8, określonymi we Wspólnym Słowniku Zamówień, mogą ubiegać się wyłącznie wykonawcy, którzy spełniają łącznie następujące warunki:

- 1) celem ich działalności jest realizacja zadań w zakresie użyteczności publicznej związanej ze świadczeniem tych usług oraz społeczna i zawodowa integracja osób, o których mowa w art. 94;
- 2) nie działają w celu osiągnięcia zysku, przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników;
- 3) struktura zarządzania nimi lub ich struktura własnościowa opiera się na współzarządzaniu w przypadku spółdzielni, akcjonariacie pracowniczym lub zasadach partycypacji pracowników, co wykonawca określa w swoim statucie;
- 4) w ciągu ostatnich 3 lat poprzedzających dzień wszczęcia postępowania o udzielenie zamówienia na usługi społeczne i inne szczególne usługi nie udzielono im zamówienia na podstawie tego przepisu przez tego samego zamawiającego.

2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, umowa w sprawie zamówienia publicznego nie może zostać zawarta na okres dłuższy niż 3 lata.

DZIAŁ V
Zamówienia sektorowe

Rozdział 1
Zakres zastosowania

Art. 362. Do udzielania zamówień sektorowych stosuje się przepisy:

- 1) działu II, z wyjątkiem art. 83, art. 89, art. 91 ust. 2, art. 115 ust. 2 oraz z wyjątkiem przepisów rozdziału 3, chyba że przepisy niniejszego działu stanowią inaczej;
- 2) działu IV, z wyjątkiem przepisów rozdziału 1, art. 319 ust. 1 oraz art. 325 ust. 2.

Art. 363. 1. Przepisów ustawy nie stosuje się do zamówień sektorowych udzielanych w celu odsprzedaży, najmu lub dzierżawy przedmiotu zamówienia osobom trzecim, pod warunkiem że zamawiający nie posiada szczególnego lub wyłącznego prawa do sprzedaży, najmu lub dzierżawy przedmiotu zamówienia, a inne podmioty mogą go bez ograniczeń sprzedawać, wynajmować lub dzierżawić na tych samych warunkach co zamawiający.

2. Przepisów ustawy nie stosuje się do zamówień sektorowych i konkursów udzielanych w celu wykonywania działalności sektorowej, o której mowa w art. 5 ust. 4, poza obszarem Unii Europejskiej, jeżeli do jej wykonywania nie jest wykorzystywana sieć znajdująca się na obszarze Unii Europejskiej lub obszar Unii Europejskiej.

3. Zamawiający jest obowiązany na wniosek Komisji Europejskiej przekazać informacje w zakresie, o którym mowa w ust. 1 i 2.

Art. 364. 1. Zamawiający prowadzący działalność sektorową, o której mowa w art. 5 ust. 4 pkt 2, 3 i 7, nie stosują przepisów ustawy do udzielenia zamówień sektorowych na:

- 1) dostawy energii oraz paliw do wytwarzania energii;
- 2) usługi przesyłania, magazynowania, dystrybucji paliw gazowych, skraplania gazu ziemnego i regazyfikacji skroplonego gazu ziemnego.

2. Zamawiający prowadzący działalność sektorową, o której mowa w art. 5 ust. 4 pkt 1, nie stosują przepisów ustawy do udzielania zamówień na dostawy wody.

Art. 365. 1. Przepisów ustawy nie stosuje się do zamówień sektorowych na dostawy, udzielanych podmiotom:

- 1) których dane, wraz z danymi zamawiającego, objęte są rocznym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym w rozumieniu ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2019 r. poz. 351, 1495, 1571, 1655 i 1680),
- 2) w których zamawiający posiadają ponad połowę udziałów albo akcji, posiadają ponad połowę głosów wynikających z udziałów albo akcji, sprawują nadzór nad organem zarządzającym lub posiadają prawo mianowania ponad połowy składu organu nadzorczego lub zarządzającego,
- 3) które posiadają ponad połowę udziałów albo akcji zamawiającego, posiadają ponad połowę głosów wynikających z udziałów albo akcji zamawiającego, sprawują nadzór nad jego organem zarządzającym lub posiadają prawo mianowania ponad połowy składu jego organu nadzorczego lub zarządzającego,
- 4) które wspólnie z zamawiającym podlegają określonemu w pkt 3 wpływowi innego przedsiębiorcy

– jeżeli w okresie poprzednich 3 lat co najmniej 80% przeciętnych przychodów tych podmiotów osiągniętych ze świadczenia dostaw pochodziło ze świadczenia dostaw na rzecz zamawiającego lub podmiotów, o których mowa w pkt 1–4.

2. Przepisów ustawy nie stosuje się do zamówień sektorowych na usługi, udzielanych podmiotom:

- 1) których dane, wraz z danymi zamawiającego, objęte są rocznym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym w rozumieniu ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości,
- 2) w których zamawiający posiadają ponad połowę udziałów albo akcji, posiadają ponad połowę głosów wynikających z udziałów albo akcji, sprawują nadzór nad organem zarządzającym lub posiadają prawo mianowania ponad połowy składu organu nadzorczego lub zarządzającego,
- 3) które posiadają ponad połowę udziałów albo akcji zamawiającego, posiadają ponad połowę głosów wynikających z udziałów albo akcji zamawiającego, sprawują nadzór nad jego organem zarządzającym lub posiadają prawo mianowania ponad połowy składu jego organu nadzorczego lub zarządzającego,
- 4) które wspólnie z zamawiającym podlegają określonemu w pkt 3 wpływowi innego przedsiębiorcy

– jeżeli w okresie poprzednich 3 lat co najmniej 80% przeciętnych przychodów tych podmiotów osiągniętych ze świadczenia usług pochodziło ze świadczenia usług na rzecz zamawiającego lub podmiotów, o których mowa w pkt 1–4.

3. Przepisów ustawy nie stosuje się do zamówień sektorowych na roboty budowlane, udzielanych podmiotom:

- 1) których dane, wraz z danymi zamawiającego, objęte są rocznym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym w rozumieniu ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości,
- 2) w których zamawiający posiadają ponad połowę udziałów albo akcji, posiadają ponad połowę głosów wynikających z udziałów albo akcji, sprawują nadzór nad organem zarządzającym lub posiadają prawo mianowania ponad połowy składu organu nadzorczego lub zarządzającego,
- 3) które posiadają ponad połowę udziałów albo akcji zamawiającego, posiadają ponad połowę głosów wynikających z udziałów albo akcji zamawiającego, sprawują nadzór nad jego organem zarządzającym lub posiadają prawo mianowania ponad połowy składu jego organu nadzorczego lub zarządzającego,
- 4) które wspólnie z zamawiającym podlegają określonemu w pkt 3 wpływowi innego przedsiębiorcy

– jeżeli w okresie poprzednich 3 lat co najmniej 80% przeciętnych przychodów tych podmiotów osiągniętych z wykonywania robót budowlanych pochodziło z wykonywania robót budowlanych na rzecz zamawiającego lub podmiotów, o których mowa w pkt 1–4.

4. W przypadku gdy okres prowadzenia działalności, o której mowa w ust. 1–3, jest krótszy niż 3 lata, uwzględnia się przychody osiągnięte w okresie tej działalności oraz przychody, które przewiduje się osiągnąć w okresie pozostałym do upływu 3 lat.

Art. 366. 1. Przepisów ustawy nie stosuje się do zamówień sektorowych udzielanych przez podmiot utworzony przez zamawiających w celu wspólnego wykonywania działalności sektorowej, o której mowa w art. 5 ust. 4:

- 1) jednemu z tych zamawiających lub
- 2) podmiotowi powiązanemu z jednym z tych zamawiających w sposób określony w art. 365, jeżeli w okresie poprzednich 3 lat co najmniej 80% przeciętnych przychodów tego podmiotu osiągniętych ze świadczenia dostaw, świadczenia usług lub wykonywania robót budowlanych pochodziło odpowiednio ze świadczenia dostaw, świadczenia usług lub wykonywania robót budowlanych na rzecz podmiotów, z którymi jest powiązany.

2. Przepisów ustawy nie stosuje się do zamówień sektorowych udzielanych podmiotowi utworzonemu przez zamawiających w celu wspólnego wykonywania działalności sektorowej, o której mowa w art. 5 ust. 4, przez jednego z tych zamawiających, pod warunkiem że podmiot ten został utworzony na okres co najmniej 3 lat, a z dokumentu, na podstawie którego został utworzony, wynika, że zamawiający pozostaną jego członkami w tym okresie.

Art. 367. Jeżeli spośród podmiotów, o których mowa w art. 365, więcej niż jeden podmiot świadczy na rzecz zamawiającego takie same lub podobne usługi albo świadczy takie same lub podobne dostawy albo wykonuje takie same lub podobne roboty budowlane, uwzględnia się całkowity przychód wszystkich tych podmiotów osiągnięty odpowiednio ze świadczenia usług albo ze świadczenia dostaw albo wykonywania robót budowlanych.

Art. 368. Zamawiający jest obowiązany na wniosek Komisji Europejskiej przekazać informacje w zakresie, o którym mowa w art. 365 i art. 366.

Rozdział 2

Okresowe ogłoszenie informacyjne

Art. 369. 1. Zamawiający może przekazać do publikacji Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej lub zamieścić na stronie internetowej zamawiającego okresowe ogłoszenie informacyjne o planowanych w okresie nie dłuższym niż 12 miesięcy zamówieniach sektorowych lub umowach ramowych.

2. Jeżeli okresowe ogłoszenie informacyjne jest zamieszczane przez zamawiającego na stronie internetowej zamawiającego, zamawiający przekazuje Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej ogłoszenie o publikacji okresowego ogłoszenia informacyjnego na stronie internetowej zamawiającego.

Art. 370. 1. Okresowe ogłoszenie informacyjne o planowanych zamówieniach sektorowych może stanowić zaproszenie do ubiegania się o zamówienie sektorowe. W takim przypadku zamawiający, udzielając zamówienia w trybie przetargu ograniczonego oraz sektorowych negocjacji z ogłoszeniem, nie zamieszcza ogłoszenia o zamówieniu.

2. Okresowe ogłoszenie informacyjne zamawiający może zamieścić na stronie internetowej zamawiającego, po publikacji tego ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej lub po upływie 48 godzin od potwierdzenia otrzymania ogłoszenia przez Urząd Publikacji Unii Europejskiej.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, zamawiający zaprasza wykonawców, którzy po opublikowaniu okresowego ogłoszenia informacyjnego poinformowali zamawiającego, że są zainteresowani udziałem w postępowaniu, do potwierdzenia tego zainteresowania, informując jednocześnie o terminie składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu.

4. Okresowe ogłoszenie informacyjne zawiera:

- 1) wyraźne odniesienie do dostaw, robót budowlanych lub usług będących przedmiotem zamówienia sektorowego, które ma zostać udzielone;
- 2) wskazanie, że zamówienie sektorowe zostanie udzielone w trybie przetargu ograniczonego lub sektorowych negocjacji z ogłoszeniem bez dalszej publikacji ogłoszenia o zamówieniu, na podstawie zaproszenia do potwierdzenia zainteresowania;
- 3) zaproszenie wykonawców do wyrażenia zainteresowania;
- 4) dodatkowe informacje określone w załączniku VI, części A, sekcji I i II do dyrektywy 2014/25/UE.

5. Okresowe ogłoszenie informacyjne przekazuje się Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej co najmniej na 35 dni i nie więcej niż na 12 miesięcy przed dniem wysłania zaproszenia do potwierdzenia zainteresowania.

6. Zaproszenie do potwierdzenia zainteresowania zawiera co najmniej:

- 1) nazwę i adres zamawiającego;
- 2) rodzaj oraz wielkość lub zakres zamówienia, z uwzględnieniem opcji oraz wznowień, i o ile to możliwe, przewidywany termin na wykonanie tych opcji oraz wznowień;
- 3) rodzaj oraz wielkość lub zakres zamówień powtarzających się oraz, o ile to możliwe, przewidywany termin publikacji przyszłych ogłoszeń dotyczących tych zamówień;
- 4) informację na temat trybu udzielenia zamówienia sektorowego;
- 5) w stosownych przypadkach, termin rozpoczęcia lub zakończenia realizacji dostaw, robót budowlanych lub usług;
- 6) warunki ekonomiczne i techniczne, gwarancje finansowe oraz informacje wymagane od wykonawców;
- 7) kryteria oceny ofert i ich wagę lub, w stosownych przypadkach, kolejność tych kryteriów według ich ważności od najważniejszego do najmniej ważnego, jeżeli nie zostało to określone w okresowym ogłoszeniu informacyjnym, w opisie przedmiotu zamówienia lub w zaproszeniu do składania ofert lub do negocjacji;
- 8) adres strony internetowej, na której dostępna jest SWZ;
- 9) w przypadkach określonych w art. 65 ust. 1, miejsce i termin udostępnienia SWZ oraz język lub języki, w jakich jest sporządzona.

Rozdział 3

System kwalifikowania wykonawców

Art. 371. 1. Zamawiający może ustanowić i stosować system kwalifikowania wykonawców, do udziału w którym dopuszcza wykonawców, którzy nie podlegają wykluczeniu oraz spełniają warunki udziału w systemie kwalifikowania wykonawców, dotyczące określonej kategorii zamówień sektorowych, i wpisuje ich do wykazu zakwalifikowanych wykonawców.

2. Zamawiający określa w ogłoszeniu o systemie kwalifikowania wykonawców podstawy wykluczenia i warunki udziału w systemie kwalifikowania wykonawców oraz obiektywne kryteria i zasady funkcjonowania tego systemu, regulujące w szczególności wpis do wykazu zakwalifikowanych wykonawców, ewentualną okresową aktualizację w zakresie warunków udziału i podstaw wykluczenia oraz okres obowiązywania systemu. Jeżeli warunki udziału w systemie kwalifikowania wykonawców odnoszą się do wymaganych cech dostaw, usług lub robót budowlanych, przepisy art. 99–106 stosuje się odpowiednio.

3. System kwalifikowania wykonawców ustanawia się na czas oznaczony, w sposób umożliwiający wykonawcom składanie wniosków o dopuszczenie do udziału w systemie i ich aktualizację przez cały okres obowiązywania systemu.

4. Zamawiający może określić w dokumentach zamówienia lub w ogłoszeniu o zamówieniu wymaganie dotyczące zachowania poufności informacji przekazanych wykonawcy w związku z systemem kwalifikowania wykonawców.

5. Do określenia:

- 1) podstaw wykluczenia w systemie kwalifikowania wykonawców przepisy działu II rozdziału 2 oddziału 1 i art. 393 ust. 1 pkt 2 stosuje się;
- 2) warunków udziału w systemie kwalifikowania wykonawców przepisy działu II rozdziału 2 oddziałów 2 i 3 oraz art. 393 ust. 1 pkt 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 372. 1. Zamawiający ustanawia system kwalifikowania wykonawców przez przekazanie do publikacji w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej ogłoszenia o systemie kwalifikowania wykonawców.

2. W przypadku systemu kwalifikowania wykonawców ustanowionego na okres dłuższy niż 3 lata, ogłoszenie o systemie kwalifikowania wykonawców podlega publikacji w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej co roku.

3. Zamawiający udostępnia na stronie internetowej ogłoszenie o systemie kwalifikowania wykonawców przez cały okres obowiązywania systemu.

4. Zamawiający może zmienić okres obowiązywania systemu kwalifikowania wykonawców:

- 1) bez zakończenia funkcjonowania systemu, przez przekazanie do publikacji w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej ogłoszenia, o którym mowa w ust. 1;
- 2) w przypadku zakończenia funkcjonowania systemu, przez przekazanie do publikacji w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej ogłoszenia, o którym mowa w art. 265 ust. 1.

Art. 373. 1. Wykonawca ubiegający się o dopuszczenie do udziału w systemie kwalifikowania wykonawców składa wniosek wraz z oświadczeniem o niepodleganiu wykluczeniu oraz spełnianiu warunków udziału w systemie kwalifikowania wykonawców, określonych przez zamawiającego w ogłoszeniu o systemie kwalifikowania wykonawców, a jeżeli zamawiający żąda podmiotowych środków dowodowych lub przedmiotowych środków dowodowych, również te środki dowodowe. Przepisy art. 125 ust. 2–6, art. 127, art. 128 i art. 393 ust. 1 pkt 1 i 3 stosuje się odpowiednio.

2. Zamawiający informuje wykonawcę o decyzji dotyczącej zakwalifikowania go do udziału w systemie kwalifikowania wykonawców niezwłocznie, nie później niż w terminie 4 miesięcy od dnia złożenia wniosku.

3. Jeżeli w ocenie zamawiającego podjęcie decyzji, o której mowa w ust. 2, nastąpi później niż w terminie 4 miesięcy od dnia złożenia wniosku, informuje on wnioskodawcę w terminie 2 miesięcy od dnia złożenia wniosku o powodach wydłużenia tego terminu oraz o dacie, do której jego wniosek zostanie rozpatrzony. Informacja o decyzji dotyczącej zakwalifikowania wykonawcy nie może nastąpić później niż w terminie 6 miesięcy od dnia złożenia wniosku przez wykonawcę.

4. Zamawiający zawiadamia niezwłocznie wykonawcę o odmowie dopuszczenia do udziału w systemie kwalifikowania wykonawców, jednak nie później niż w terminie 15 dni od dnia podjęcia decyzji, podając uzasadnienie faktyczne i prawne, z uwzględnieniem terminu, o którym mowa w ust. 3 zdanie drugie.

Art. 374. 1. Wykonawcy dopuszczeni do udziału w systemie kwalifikowania wykonawców wpisywani są do wykazu zakwalifikowanych wykonawców, do odpowiedniej kategorii zamówień sektorowych, prowadzonego przez zamawiającego i aktualizowanego przez cały okres obowiązywania systemu.

2. Wykonawcy wpisani do wykazu zakwalifikowanych wykonawców do odpowiedniej kategorii zamówień sektorowych nie są zobowiązani do potwierdzenia braku podstaw wykluczenia oraz spełniania warunków udziału wskazanych w ogłoszeniu o systemie kwalifikowania wykonawców przy kolejnych zamówieniach objętych tą kategorią zamówień sektorowych.

3. Zamawiający informuje o zamiarze skreślenia z wykazu, o którym mowa w ust. 1, wykonawcę, który przestał spełniać kryteria kwalifikacji wykonawców nie później niż 15 dni przed planowanym skreśleniem.

Art. 375. 1. Zamawiający może wszcząć postępowanie o udzielenie zamówienia sektorowego w trybie przetargu ograniczonego, sektorowych negocjacji z ogłoszeniem, dialogu konkurencyjnego lub partnerstwa innowacyjnego, przez przekazanie do publikacji w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej ogłoszenia o systemie kwalifikowania wykonawców, stanowiącego zaproszenie do ubiegania się o udzielenie zamówienia.

2. W okolicznościach, o których mowa w ust. 1:

- 1) zamawiający nie publikuje ogłoszenia o zamówieniu;
- 2) za dopuszczonych do udziału w postępowaniu uważa się wykonawców dopuszczonych do udziału w systemie kwalifikowania wykonawców, w określonej kategorii zamówień sektorowych;

- 3) zamawiający jednocześnie przekazuje wykonawcom dopuszczonym do udziału w systemie odpowiednio zaproszenie do składania ofert, ofert wstępnych, do udziału w dialogu lub do negocjacji w przypadku przetargu ograniczonego, partnerstwa innowacyjnego, dialogu konkurencyjnego lub sektorowych negocjacji z ogłoszeniem;
- 4) zamawiający zapewnia, na stronie internetowej prowadzonego postępowania, bezpłatny, pełny, bezpośredni i nieograniczony dostęp do dokumentów zamówienia, niezwłocznie, jednak nie później niż od dnia wysłania odpowiednio zaproszenia do składania ofert, ofert wstępnych, do udziału w dialogu lub do negocjacji w przypadku przetargu ograniczonego, partnerstwa innowacyjnego, dialogu konkurencyjnego lub sektorowych negocjacji z ogłoszeniem.

Rozdział 4

Tryby udzielania zamówień sektorowych

Art. 376. 1. Zamawiający sektorowi udzielają zamówień w jednym z następujących trybów:

- 1) przetargu nieograniczonego;
- 2) przetargu ograniczonego;
- 3) sektorowych negocjacji z ogłoszeniem;
- 4) dialogu konkurencyjnego;
- 5) partnerstwa innowacyjnego.

2. Zamawiający sektorowi mogą udzielić zamówienia w trybie negocjacji bez ogłoszenia lub zamówienia z wolnej ręki w przypadkach określonych w niniejszym rozdziale.

Art. 377. 1. Zamawiający sektorowi wszczynają postępowanie o udzielenie zamówienia przez przekazanie zaproszenia do ubiegania się o zamówienie za pomocą:

- 1) ogłoszenia o zamówieniu w przypadku trybu przetargu nieograniczonego, przetargu ograniczonego, negocjacji z ogłoszeniem, dialogu konkurencyjnego lub partnerstwa innowacyjnego;
- 2) ogłoszenia o systemie kwalifikowania wykonawców stanowiącego zaproszenie do ubiegania się o zamówienie w przypadku trybu przetargu ograniczonego, sektorowych negocjacji z ogłoszeniem, dialogu konkurencyjnego lub partnerstwa innowacyjnego;
- 3) okresowego ogłoszenia informacyjnego stanowiącego zaproszenie do ubiegania się o zamówienie w przypadku trybu przetargu ograniczonego lub sektorowych negocjacji z ogłoszeniem;
- 4) zaproszenia do negocjacji w przypadku trybu negocjacji bez ogłoszenia lub zamówienia z wolnej ręki.

2. Zamawiający przekazuje ogłoszenia zgodnie z formatem i procedurami elektronicznego przesyłania ogłoszeń, ustanowionymi przez Komisję Europejską, dostępnymi na stronie internetowej, o której mowa w ust. 3 załącznika IX do dyrektywy 2014/25/UE.

Art. 378. 1. Do przetargu nieograniczonego stosuje się przepisy art. 132–139.

2. W postępowaniu prowadzonym w trybie przetargu nieograniczonego zamawiający może wyznaczyć termin składania ofert nie krótszy niż 15 dni – od dnia przekazania ogłoszenia o zamówieniu Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej, jeżeli informacja o zamówieniu została zawarta w okresowym ogłoszeniu informacyjnym dotyczącym zamówień planowanych w terminie 12 miesięcy, przekazanym lub zamieszczonym na stronie internetowej zamawiającego co najmniej na 35 dni przed dniem przekazania ogłoszenia o zamówieniu Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej.

Art. 379. 1. Do przetargu ograniczonego stosuje się przepisy art. 140 i art. 142–151.

2. Zamawiający zapewnia, na stronie internetowej prowadzonego postępowania, bezpłatny, pełny, bezpośredni i nieograniczony dostęp do SWZ od dnia publikacji ogłoszenia o zamówieniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej lub od dnia wysłania zaproszenia do potwierdzenia zainteresowania, nie krócej niż do dnia udzielenia zamówienia. Przepisy art. 133 ust. 2 i 3 stosuje się.

3. W postępowaniu prowadzonym w trybie przetargu ograniczonego zamawiający może wyznaczyć:

- 1) termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu nie krótszy niż 30 dni od dnia przekazania ogłoszenia o zamówieniu Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej lub przekazania zaproszenia do potwierdzenia zainteresowania, a w wyjątkowych przypadkach 15 dni od dnia przekazania ogłoszenia o zamówieniu Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej lub przekazania zaproszenia do potwierdzenia zainteresowania;
- 2) termin składania ofert nie krótszy niż 10 dni, z uwzględnieniem czasu potrzebnego na przygotowanie i złożenie oferty;
- 3) dowolny termin składania ofert, jeżeli wszyscy wykonawcy, którzy zostaną zaproszeni do składania ofert, wyrazili na to zgodę.

Art. 380. Sektorowe negocjacje z ogłoszeniem to tryb udzielenia zamówienia, w którym w odpowiedzi na ogłoszenie opublikowane w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej, stanowiące zaproszenie do ubiegania się o zamówienie, wykonawcy składają wnioski o dopuszczenie do udziału w postępowaniu, zamawiający zaprasza do negocjacji wykonawców dopuszczonych do udziału w postępowaniu, prowadzi z nimi negocjacje, a następnie zaprasza ich do składania ofert.

Art. 381. 1. Do sektorowych negocjacji z ogłoszeniem stosuje się przepisy art. 155 ust. 1, art. 156 ust. 1 pkt 1–16, 18 i 19, ust. 2 i 3, art. 157 ust. 1, art. 158 ust. 2 oraz art. 203.

2. Zamawiający zapewnia, na stronie internetowej prowadzonego postępowania, bezpłatny, pełny, bezpośredni i nieograniczony dostęp do opisu potrzeb i wymagań od dnia publikacji ogłoszenia o zamówieniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej lub od dnia wysłania zaproszenia do potwierdzenia zainteresowania, nie krócej niż do dnia udzielenia zamówienia. Przepisy art. 133 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

3. W postępowaniu prowadzonym w trybie sektorowych negocjacji z ogłoszeniem zamawiający może wyznaczyć:

- 1) termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu nie krótszy niż 30 dni od dnia przekazania ogłoszenia o zamówieniu Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej lub przekazania zaproszenia do potwierdzenia zainteresowania, a w wyjątkowych przypadkach 15 dni od dnia przekazania ogłoszenia o zamówieniu Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej lub przekazania zaproszenia do potwierdzenia zainteresowania;
- 2) termin składania ofert nie krótszy niż 10 dni od dnia przekazania zaproszenia do składania ofert, z uwzględnieniem czasu potrzebnego na przygotowanie i złożenie oferty;
- 3) dowolny termin składania ofert, jeżeli wszyscy wykonawcy, którzy zostaną zaproszeni do składania ofert, wyrazili na to zgodę.

4. Zamawiający zaprasza jednocześnie do negocjacji wykonawców, których wnioski o dopuszczenie do udziału w postępowaniu nie podlegały odrzuceniu.

5. Zamawiający może ograniczyć liczbę wykonawców zapraszanych do negocjacji, których wnioski nie podlegały odrzuceniu, o ile liczba ta jest wystarczająca, aby zapewnić konkurencję i nie jest mniejsza niż 3.

6. W przypadku, o którym mowa w ust. 5, zamawiający wskazuje w ogłoszeniu o zamówieniu oraz w opisie potrzeb i wymagań kryteria selekcji, które zamierza stosować w celu ograniczenia liczby wykonawców zaproszonych do negocjacji, oraz podaje minimalną liczbę wykonawców, których zaprosi do negocjacji. Zamawiający może wskazać maksymalną liczbę wykonawców, których zaprosi do negocjacji.

7. Wniosek o dopuszczenie do udziału w postępowaniu wykonawcy niezaproszonego do negocjacji uznaje się za odrzucony.

8. Negocjacje nie mogą prowadzić do zmiany minimalnych wymagań oraz kryteriów oceny ofert i ich wag, określonych przez zamawiającego w ogłoszeniu wszczynającym postępowanie oraz w opisie potrzeb i wymagań.

9. Podczas negocjacji zamawiający zapewnia równe traktowanie wszystkich wykonawców. Prowadzone negocjacje mają charakter poufny.

Art. 382. Do dialogu konkurencyjnego stosuje się przepisy art. 169, art. 171–175 i art. 177–188.

Art. 383. Do partnerstwa innowacyjnego stosuje się przepisy art. 189–193, art. 195 i art. 197–207.

Art. 384. W postępowaniu prowadzonym w trybie dialogu konkurencyjnego lub partnerstwa innowacyjnego zamawiający może wyznaczyć termin składania:

- 1) wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu nie krótszy niż 30 dni od dnia przekazania ogłoszenia o zamówieniu Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej lub przekazania zaproszenia do potwierdzenia zainteresowania, a w wyjątkowych przypadkach 15 dni od dnia przekazania ogłoszenia o zamówieniu Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej lub przekazania zaproszenia do potwierdzenia zainteresowania;
- 2) ofert z uwzględnieniem czasu potrzebnego na przygotowanie i złożenie oferty.

Art. 385. 1. W przypadku postępowania o udzielenie zamówienia sektorowego prowadzonego w trybie przetargu ograniczonego, sektorowych negocjacji z ogłoszeniem, dialogu konkurencyjnego albo partnerstwa innowacyjnego, zamawiający może ograniczyć liczbę wykonawców, których zaprosi odpowiednio do składania ofert, do negocjacji, do udziału w dialogu albo do składania ofert wstępnych.

2. Zamawiający wskazuje w ogłoszeniu o zamówieniu, ogłoszeniu o systemie kwalifikowania wykonawców lub w zaproszeniu do potwierdzenia zainteresowania kryteria selekcji, które zamierza stosować, oraz liczbę wykonawców, których zamierza zaprosić, zapewniającą konkurencję.

Art. 386. Do negocjacji bez ogłoszenia stosuje się przepisy art. 208–212.

Art. 387. Do zamówienia z wolnej ręki stosuje się przepisy art. 213 i art. 215–217.

Art. 388. Zamówienia sektorowego można udzielić w trybie zamówienia z wolnej ręki:

- 1) w przypadkach określonych w art. 214 ust. 1 pkt 1–6 i 9–14;
- 2) jeżeli:
  - a) w związku z trwającymi przez bardzo krótki okres szczególnie korzystnymi okolicznościami możliwe jest udzielenie zamówienia po cenie znacząco niższej od cen rynkowych,
  - b) w przypadku udzielania dotychczasowemu wykonawcy zamówienia podstawowego, zamówienia na dodatkowe dostawy, których celem jest częściowa wymiana dostarczonych produktów lub instalacji albo zwiększenie bieżących dostaw lub rozbudowa istniejących instalacji, jeżeli zmiana wykonawcy zobowiązywałaby zamawiającego do nabywania materiałów o innych właściwościach technicznych, co powodowałoby niekompatybilność techniczną lub nieproporcjonalnie duże trudności techniczne w użytkowaniu i utrzymaniu tych produktów lub instalacji,
  - c) zamówienie jest udzielane dotychczasowemu wykonawcy usług lub robót budowlanych i polega na powtórzeniu podobnych usług lub robót budowlanych, jeżeli takie zamówienie było przewidziane w ogłoszeniu o zamówieniu dla zamówienia podstawowego i jest zgodne z jego przedmiotem oraz całkowita wartość tego zamówienia została uwzględniona przy szacowaniu jego wartości, a w opisie zamówienia podstawowego wskazano zakres tych usług lub robót budowlanych oraz warunki, na jakich zostaną one udzielone.

Rozdział 5

Szczególne instrumenty i procedury w zakresie zamówień sektorowych

Art. 389. 1. Zamawiający może zawrzeć umowę ramową po przeprowadzeniu postępowania w jednym z trybów udzielenia zamówienia sektorowego przewidzianych w ustawie.

2. Zamówień na podstawie umowy ramowej udziela się w oparciu o obiektywne zasady i kryteria, które mogą obejmować ponowne poddanie zamówienia konkurencji między wykonawcami będącymi stroną zawartej umowy ramowej.

3. Zamawiający określa zasady i sposób udzielania zamówień na podstawie umowy ramowej odpowiednio w SWZ albo opisie potrzeb i wymagań.

4. Zamawiający może zawrzeć umowę ramową na okres nie dłuższy niż 8 lat, chyba że zachodzą wyjątkowe sytuacje uzasadnione przedmiotem umowy.

5. Udzielenie zamówienia objętego umową ramową może nastąpić wyłącznie między zamawiającymi wskazanymi w ogłoszeniu o zamówieniu a wykonawcami będącymi stronami umowy ramowej.

6. Do zamówień objętych umową ramową udzielanych po ponownym poddaniu zamówienia konkurencji między wykonawcami będącymi stroną zawartej umowy ramowej stosuje się przepis art. 253 ust. 1.

7. Jeżeli umowa ramowa została zawarta z większą liczbą wykonawców po złożeniu wszystkich ofert w postaci katalogów elektronicznych, zamawiający może postanowić, że ponowne poddanie zamówienia konkurencji będzie odbywało się w oparciu o zaktualizowane katalogi elektroniczne.

8. W przypadku, o którym mowa w ust. 7, zamawiający:

- 1) zaprasza wykonawców do ponownego złożenia katalogów elektronicznych, dostosowanych do wymagań danego zamówienia albo
- 2) informuje wykonawców, że z katalogów elektronicznych, które zostały już złożone, pobierze dane potrzebne do sporządzenia ofert dostosowanych do wymagań danego zamówienia, pod warunkiem że poinformował o tym w ogłoszeniu o zamówieniu lub dokumentach zamówienia dotyczących umowy ramowej.

9. W przypadku, o którym mowa w ust. 8 pkt 2, zamawiający:

- 1) informuje, z należyтым wyprzedzeniem, wykonawców o terminie i godzinie pobrania danych potrzebnych do sporządzenia ofert dostosowanych do wymagań danego zamówienia oraz zapewnia wykonawcom możliwość zaktualizowania katalogów elektronicznych lub odmówienia zgody na takie pobranie danych;
- 2) przed udzieleniem zamówienia przedstawia wykonawcy, któremu zamierza udzielić zamówienia, pobrane dane oraz wyznacza temu wykonawcy odpowiedni termin na zakwestionowanie lub potwierdzenie, że tak sporządzona oferta nie zawiera istotnych błędów, przy czym jeżeli wykonawca w wyznaczonym terminie nie zakwestionuje tak sporządzonej oferty, uznaje się, że złożył ofertę.

Art. 390. 1. Zamawiający może nie przekazywać Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej ogłoszenia zawierającego informację o udzieleniu zamówienia objętego umową ramową albo unieważnieniu postępowania o udzielenie takiego zamówienia.

2. Jeżeli zamawiający przekazuje Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej ogłoszenie zawierające informację o udzieleniu zamówienia objętego umową ramową albo unieważnieniu postępowania o udzielenie takiego zamówienia, stosuje się przepis art. 265 ust. 2.

Art. 391. 1. Zamawiający może ustanowić dynamiczny system zakupów.

2. Od dnia publikacji ogłoszenia o zamówieniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej lub, w przypadku gdy okresowe ogłoszenie informacyjne jest stosowane jako zaproszenie do ubiegania się o zamówienie, od dnia przekazania zaproszenia do potwierdzenia zainteresowania, zamawiający udostępnia na stronie internetowej dynamicznego systemu zakupów informację o stosowaniu dynamicznego systemu zakupów wraz z informacjami dotyczącymi dynamicznego systemu zakupów, a w szczególności:

- 1) określenie przedmiotu zamówień objętych dynamicznym systemem zakupów wraz z szacowaną ilością;
- 2) okres obowiązywania dynamicznego systemu zakupów;
- 3) przewidywane terminy dokonywania zamówień;
- 4) wymagania techniczne dotyczące urządzeń teleinformatycznych niezbędnych do komunikowania się zamawiającego z wykonawcami, w tym przesyłania ofert;
- 5) sposób funkcjonowania dynamicznego systemu zakupów;
- 6) podział na kategorie dostaw, usług lub robót budowlanych wraz z cechami określającymi te kategorie, o ile dynamiczny system zakupów zostanie podzielony na kategorie;
- 7) czy przewiduje się wymóg składania ofert w postaci katalogu elektronicznego lub dołączenia katalogu elektronicznego do oferty.

3. Informacje, o których mowa w ust. 2, są dostępne na stronie internetowej dynamicznego systemu zakupów przez cały okres obowiązywania dynamicznego systemu zakupów.

4. W dynamicznym systemie zakupów minimalny termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału w dynamicznym systemie zakupów wynosi, co do zasady, co najmniej 30 dni od dnia przekazania ogłoszenia o zamówieniu lub, w przypadku gdy okresowe ogłoszenie informacyjne jest stosowane jako zaproszenie do ubiegania się o zamówienie, od dnia przekazania zaproszenia do potwierdzenia zainteresowania i nie może być w żadnym przypadku krótszy niż 15 dni.

5. W dynamicznym systemie zakupów termin składania ofert można ustalić w drodze wzajemnego porozumienia między zamawiającym a wykonawcami dopuszczonymi do udziału w postępowaniu, pod warunkiem że wszyscy wykonawcy mają tyle samo czasu na przygotowanie i złożenie ofert. W przypadku nieosiągnięcia porozumienia w sprawie terminu składania ofert termin ten wynosi co najmniej 10 dni od dnia przekazania zaproszenia do składania ofert.

6. Do dynamicznego systemu zakupów stosuje się przepisy art. 316, art. 317, art. 319 ust. 2, art. 320–322, art. 323 ust. 2–7 i art. 324.

Art. 392. 1. Przepisy ustawy właściwe dla zamówień sektorowych stosuje się do udzielania zamówień sektorowych na usługi społeczne i inne szczególne usługi, jeżeli wartość zamówienia jest równa lub przekracza wyrażoną w złotych równoważność kwoty 1 000 000 euro.

2. Zamawiający, udzielając zamówień, o których mowa w ust. 1, może nie stosować przepisów ustawy dotyczących:

- 1) obowiązku składania oświadczenia, o którym mowa w art. 125 ust. 1, na formularzu jednolitego dokumentu;
- 2) minimalnych terminów składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu lub terminów składania ofert;
- 3) obowiązku żądania dokumentów jako podmiotowego środka dowodowego.

3. Zamawiający może zastrzec w ogłoszeniu o zamówieniu, okresowym ogłoszeniu informacyjnym lub ogłoszeniu o systemie kwalifikowania wykonawców, że o udzielenie zamówienia na usługi zdrowotne, społeczne oraz kulturalne objęte kodami CPV 75121000-0, 75122000-7, 75123000-4, 79622000-0, 79624000-4, 79625000-1, 80110000-8, 80300000-7, 80420000-4, 80430000-7, 80511000-9, 80520000-5, 80590000-6, od 85000000-9 do 85323000-9, 92500000-6, 92600000-7, 98133000-4, 98133110-8, określonymi we Wspólnym Słowniku Zamówień, mogą ubiegać się wyłącznie wykonawcy, którzy spełniają łącznie warunki, o których mowa w art. 361 ust. 1.

4. W przypadkach, o których mowa w ust. 3, umowa w sprawie zamówienia publicznego nie może zostać zawarta na okres dłuższy niż 3 lata.

Rozdział 6

Niektóre uprawnienia zamawiającego sektorowego

Art. 393. 1. W postępowaniu o udzielenie zamówienia sektorowego:

- 1) zamawiający, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3, mogą nie badać podstaw wykluczenia wykonawcy, o których mowa w art. 108;
- 2) zamawiający może zastosować podstawy wykluczenia oraz warunki udziału w postępowaniu, inne niż określone w art. 108, art. 109 i art. 112, o ile mają one obiektywny charakter i zostały określone w dokumentach zamówienia;
- 3) zamawiający może żądać przedstawienia także innych podmiotowych środków dowodowych niż określone w przepisach wydanych na podstawie art. 128 ust. 6, jeżeli jest to niezbędne do oceny spełniania przez wykonawców warunków oraz braku podstaw wykluczenia, o których mowa w pkt 2;
- 4) zamawiający może, w przypadku zamówienia na dostawy, odrzucić ofertę, w której udział produktów, w tym oprogramowania wykorzystywanego w wyposażeniu sieci telekomunikacyjnych pochodzących z państw członkowskich Unii Europejskiej, państw, z którymi Unia Europejska zawarła umowy o równym traktowaniu przedsiębiorców, lub państw, wobec których na mocy decyzji Rady stosuje się przepisy dyrektywy 2014/25/UE, nie przekracza 50%, jeżeli przewidział to w ogłoszeniu o zamówieniu, a jeżeli postępowanie nie jest wszczynane za pomocą ogłoszenia o zamówieniu – w SWZ.

2. Jeżeli nie można wybrać najkorzystniejszej oferty ze względu na to, że złożono dwie lub więcej ofert o takiej samej cenie lub przedstawiających taki sam bilans ceny i innych kryteriów oceny ofert, a w SWZ nie przewidziano odrzucenia oferty na podstawie ust. 1 pkt 4, zamawiający wybiera ofertę, która nie mogłaby zostać odrzucona na podstawie ust. 1 pkt 4. Ceny przedstawione w ofertach są takie same, jeżeli różnica między ceną najkorzystniejszej oferty a cenami innych ofert, które nie mogłyby zostać odrzucone na podstawie ust. 1 pkt 4, nie przekracza 3%.

3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się, jeżeli jego zastosowanie prowadziłoby do nabycia urządzeń niekompatybilnych z urządzeniami, którymi dysponuje zamawiający, innymi trudnościami technicznymi w eksploatacji i utrzymaniu urządzeń lub wymagałoby poniesienia niewspółmiernie wysokich kosztów.

4. W postępowaniu o udzielenie zamówienia sektorowego wykonawca nie podlega wykluczeniu w przypadku, o którym mowa w art. 108 ust. 1 pkt 1 lit. h, oraz w przypadku, o którym mowa w art. 108 ust. 1 pkt 2, jeżeli osoba, o której mowa w tym przepisie została skazana za przestępstwo wymienione w art. 108 ust. 1 pkt 1 lit. h.

5. Udzielając zamówienia sektorowego, kierownik zamawiającego może odstąpić od powołania komisji przetargowej. Odstępując od powołania komisji przetargowej, kierownik zamawiającego określa sposób prowadzenia postępowania zapewniający sprawność udzielania zamówień, indywidualizację odpowiedzialności za wykonywane czynności oraz przejrzystość prac.

Art. 394. 1. Zamawiający albo organ właściwy z własnej inicjatywy lub na wniosek zamawiającego może, po przeprowadzeniu analizy właściwego rynku, wystąpić do Komisji Europejskiej z wnioskiem o stwierdzenie, że zamawiający, wykonujący działalność sektorową, o której mowa w art. 5 ust. 4, działają na rynku konkurencyjnym, do którego dostęp nie jest ograniczony. Zamawiający niezwłocznie przekazuje kopię wniosku organowi właściwemu.

2. Zamawiający albo organ właściwy przeprowadza analizę rynku w zakresie danej działalności i sporządza wniosek zgodnie z wymaganiami określonymi w decyzji wykonawczej Komisji (UE) 2016/1804 z dnia 10 października 2016 r. dotyczącej szczegółowych zasad stosowania art. 34 i 35 dyrektywy 2014/25/UE w sprawie udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych (Dz. Urz. UE L 275 z 12.10.2016, str. 39).

3. Zamawiający, którzy zgodnie z opublikowaną decyzją Komisji Europejskiej działają na rynku konkurencyjnym, do którego dostęp nie jest ograniczony, nie stosują przepisów ustawy. Przepis ten stosuje się odpowiednio w przypadku niewydania przez Komisję Europejską decyzji w terminie 7 miesięcy od dnia otrzymania wniosku, o którym mowa w ust. 1.

4. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, organy właściwe do występowania z wnioskiem, o którym mowa w ust. 1, mając na względzie rodzaj działalności oraz zakres działania organów, a także znajomość przez te organy funkcjonowania rynku w zakresie danej działalności.

DZIAŁ VI

Zamówienia w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa

Rozdział 1

Zakres zastosowania

Art. 395. 1. Do zamówień w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa:

- 1) stosuje się przepisy:
  - a) działu II:
    - z wyjątkiem art. 83, art. 87 ust. 2, art. 89, art. 91 ust. 2, art. 92, art. 94, art. 97 ust. 10, art. 100–102, art. 110 ust. 2 i 3, art. 115 ust. 2, art. 125 ust. 2, 3 i 6, art. 126 ust. 1 i 2, art. 127, art. 222 ust. 2–5, art. 245 ust. 6 i art. 262,
    - rozdziału 3, z wyjątkiem art. 129 i art. 130 ust. 2, chyba, że przepisy niniejszego działu stanowią inaczej,
  - b) działu IV rozdziału 1, z wyjątkiem art. 311 ust. 1 i 3;
- 2) nie stosuje się przepisów art. 21–23, art. 72 ust. 1 pkt 5, art. 78 ust. 4, art. 442 ust. 1 i 2, art. 443, art. 446 i art. 448.

2. Do zamówień w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa nie stosuje się przepisów działu I rozdziału 7, w zakresie, w jakim przewidują obowiązek komunikacji z wykonawcą wyłącznie przy użyciu środków komunikacji elektronicznej.

3. Do zamówień w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa nie stosuje się przepisów ustawy właściwych dla przetargu nieograniczonego, partnerstwa innowacyjnego, dynamicznego systemu zakupów oraz konkursu.

Art. 396. 1. Przepisy niniejszego działu stosuje się również do zamówień obejmujących równocześnie zamówienia w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa oraz inne zamówienia, do których zastosowanie mają przepisy ustawy, jeżeli udzielenie jednego zamówienia jest uzasadnione z przyczyn obiektywnych.

2. Zamawiający nie może w celu uniknięcia procedur określonych w ustawie łączyć innych zamówień z zamówieniami w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa.

Art. 397. Jeżeli zamówienie w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa obejmuje usługi o charakterze priorytetowym oraz usługi o charakterze niepriorytetowym, określone w załącznikach I i II do dyrektywy 2009/81/WE, do udzielenia zamówienia stosuje się przepisy dotyczące tych usług, których szacowana wartość jest większa.

Art. 398. Do postępowania o udzielenie zamówienia, którego przedmiotem są usługi o charakterze niepriorytetowym, określone w załączniku II do dyrektywy 2009/81/WE, nie stosuje się przepisów ustawy dotyczących:

- 1) przesłanek wyboru trybu dialogu konkurencyjnego;
- 2) badania podstaw wykluczenia wykonawcy, o których mowa w art. 108;
- 3) minimalnych terminów składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu lub terminów składania ofert;
- 4) obowiązku żądania dokumentów jako podmiotowego środka dowodowego.

Rozdział 2

Postępowanie o udzielenie zamówienia w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa

Art. 399. Ogłoszenia w postępowaniu o udzielenie zamówienia w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa przekazuje się do publikacji Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej zgodnie z formatem i procedurami elektronicznego przesyłania ogłoszeń, ustanowionymi przez Komisję Europejską, dostępnymi na stronie internetowej, o której mowa w ust. 3 załącznika VI do dyrektywy 2009/81/WE.

Art. 400. 1. W postępowaniach o udzielenie zamówienia w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa przedmiot zamówienia opisuje się z uwzględnieniem odrębnych przepisów, w tym związanych z bezpieczeństwem produktu, oraz międzynarodowych porozumień normalizacyjnych, w jeden z następujących sposobów:

- 1) przez odniesienie się do wymaganych cech materiału, produktu lub usługi, o których mowa w art. 102, oraz, w kolejności preferencji do:
  - a) Polskich Norm przenoszących normy europejskie,

- b) norm cywilnych innych państw członkowskich Europejskiego Obszaru Gospodarczego przenoszących normy europejskie,
  - c) europejskich ocen technicznych, rozumianych jako udokumentowane oceny działania wyrobu budowlanego względem jego podstawowych cech, zgodnie z odpowiednim europejskim dokumentem oceny, w rozumieniu art. 2 pkt 12 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 305/2011 z dnia 9 marca 2011 r. ustanawiającego zharmonizowane warunki wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych i uchylającego dyrektywę Rady 89/106/EWG,
  - d) wspólnych cywilnych specyfikacji technicznych, rozumianych jako specyfikacje techniczne w dziedzinie produktów teleinformatycznych określone zgodnie z art. 13 i art. 14 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1025/2012 z dnia 25 października 2012 r. w sprawie normalizacji europejskiej, zmieniającego dyrektywę Rady 89/686/EWG i 93/15/EWG oraz dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 94/9/WE, 94/25/WE, 95/16/WE, 97/23/WE, 98/34/WE, 2004/22/WE, 2007/23/WE, 2009/23/WE i 2009/105/WE oraz uchylającego decyzję Rady 87/95/EWG i decyzję Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1673/2006/WE,
  - e) Polskich Norm przenoszących normy międzynarodowe,
  - f) norm cywilnych innych państw członkowskich Europejskiego Obszaru Gospodarczego przenoszących normy międzynarodowe,
  - g) cywilnych norm międzynarodowych,
  - h) systemów referencji technicznych ustanowionych przez europejskie organy normalizacyjne,
  - i) cywilnych specyfikacji technicznych,
  - j) krajowych norm obronnych oraz specyfikacji w dziedzinie sprzętu obronnego podobnych do tych norm;
- 2) przez określenie wymagań dotyczących wydajności lub funkcjonalności, w tym wymagań środowiskowych, pod warunkiem że podane parametry są dostatecznie precyzyjne, aby umożliwić wykonawcom ustalenie przedmiotu zamówienia, a zamawiającemu udzielenie zamówienia;
- 3) przez odniesienie do kategorii wymagań dotyczących wydajności lub funkcjonalności, o których mowa w pkt 2, i przez odniesienie do norm, europejskich ocen technicznych, specyfikacji technicznych i systemów referencji technicznych, o których mowa w pkt 1, stanowiących środek domniemania zgodności z tego rodzaju wymaganiami dotyczącymi wydajności lub funkcjonalności;
- 4) przez odniesienie do norm, europejskich ocen technicznych, specyfikacji technicznych i systemów referencji technicznych, o których mowa w pkt 1, oraz przez odniesienie do wymagań dotyczących wydajności lub funkcjonalności, o których mowa w pkt 2, w zakresie wybranych cech.

2. W przypadku braku systemów referencji technicznych, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lit. h, przy opisie przedmiotu zamówienia uwzględnia się w kolejności:

- 1) Polskie Normy;
- 2) normy cywilne państw członkowskich Europejskiego Obszaru Gospodarczego;
- 3) krajowe oceny techniczne wydawane na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych;
- 4) polskie specyfikacje techniczne dotyczące projektowania, wyliczeń i realizacji robót budowlanych oraz wykorzystania dostaw;
- 5) krajowe deklaracje zgodności oraz krajowe deklaracje właściwości użytkowych wyrobu budowlanego.

3. Opisując przedmiot zamówienia przez odniesienie do norm, ocen technicznych, specyfikacji technicznych i systemów referencji technicznych, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i ust. 2, zamawiający jest obowiązany wskazać, że dopuszcza rozwiązania równoważne opisywanym, a odniesieniu takiemu towarzyszą wyrazy „lub równoważne”.

4. W przypadku gdy zamawiający korzysta z możliwości odniesienia do norm, ocen technicznych, specyfikacji technicznych i systemów referencji technicznych, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i ust. 2, zamawiający nie może odrzucić oferty na podstawie faktu, że produkty i usługi będące przedmiotem oferty nie są zgodne z tymi normami, ocenami technicznymi, specyfikacjami technicznymi i systemami referencji technicznych, jeżeli wykonawca udowodni w swojej ofercie, że proponowane rozwiązania w równoważnym stopniu spełniają wymagania określone przez zamawiającego.

5. W przypadku gdy zamawiający korzysta z możliwości dokonania opisu przedmiotu zamówienia poprzez określenie wymagań dotyczących wydajności lub funkcjonalności, o których mowa w ust. 1 pkt 2, zamawiający nie może odrzucić oferty na roboty budowlane, produkty lub usługi zgodne z normą krajową przenoszącą normę europejską, z europejską oceną techniczną, wspólną specyfikacją techniczną, normą międzynarodową lub systemem referencji technicznych opracowanym przez europejską instytucję normalizacyjną, jeżeli wykonawca udowodni w swojej ofercie, że odpowiada one charakterystyce i wymaganiom dotyczącym wydajności lub funkcjonalności określonym przez zamawiającego.

6. Przez jednostkę oceniającą zgodność, o której mowa w art. 105 ust. 2, rozumie się także jednostkę wykonującą działania z zakresu oceny zgodności na podstawie przepisów o systemie oceny zgodności wyrobów przeznaczonych na potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa.

7. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, zamawiający określa w opisie przedmiotu zamówienia na roboty budowlane wymagane cechy materiału, produktu lub usługi, odpowiadające przeznaczeniu zamierzonemu przez zamawiającego, które mogą dotyczyć w szczególności:

- 1) określonych poziomów oddziaływania na środowisko i klimat;
- 2) wymagań w zakresie dostępności dla osób niepełnosprawnych;
- 3) określonej wydajności, bezpieczeństwa lub wymiarów, w tym procedur dotyczących zapewnienia jakości;
- 4) określonej terminologii, symboli, testów i metod testowania;
- 5) określonego opakowania i oznakowania;
- 6) określonej etykiety;
- 7) instrukcji użytkowania;
- 8) procesów i metod produkcji na każdym etapie cyklu życia obiektów budowlanych;
- 9) dodatkowych badań i testów przeprowadzanych przez jednostki autoryzowane w rozumieniu ustawy z dnia 13 kwietnia 2016 r. o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku;
- 10) określonych zasad dotyczących projektowania i kosztorysowania;
- 11) warunków testowania, kontroli i odbioru obiektów budowlanych;
- 12) metod i technik budowy;
- 13) wszelkich pozostałych warunków technicznych.

8. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, zamawiający określa w opisie przedmiotu zamówienia na dostawy lub usługi wymagane cechy produktu lub usługi, które mogą dotyczyć w szczególności:

- 1) posiadania przez dostawę lub usługę cech, o których mowa w ust. 7 pkt 1, 4–7 oraz 10;
- 2) określonych poziomów jakości;
- 3) określonej wydajności, przeznaczenia produktu, bezpieczeństwa lub wymiarów, w tym wymagań odnoszących się do produktu w zakresie nazwy pod jaką produkt jest sprzedawany;
- 4) procesów i metod produkcji na każdym etapie cyklu życia dostawy lub usługi oraz procedury oceny zgodności.

Art. 401. 1. W postępowaniach o udzielenie zamówienia w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa komunikacja między zamawiającym a wykonawcami odbywa się, zgodnie z wyborem zamawiającego, za pośrednictwem operatora pocztowego, w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe, osobiście, przez posłańca, przy użyciu faksu lub przy użyciu środków komunikacji elektronicznej.

2. Komunikacja, wymiana i przechowywanie informacji odbywa się w sposób zapewniający integralność, autentyczność, nienaruszalność oraz poufność tych informacji, w tym zapewniający możliwość zapoznania się z treścią wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu lub ofert wyłącznie po upływie terminu na ich składanie.

3. Zgłoszenie wniosku o dopuszczenie do udziału w postępowaniu może nastąpić telefonicznie przed upływem terminu składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu. Wniosek uważa się za złożony w terminie, jeżeli przed upływem terminu składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu został on wysłany i zamawiający otrzymał go nie później niż w terminie 14 dni od dnia upływu terminu składania wniosków.

4. Zamawiający może wymagać, aby wnioski o dopuszczenie do udziału w postępowaniu, składane przy użyciu faksu, były potwierdzane w określonym przez zamawiającego terminie za pośrednictwem operatora pocztowego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe lub przy użyciu środków komunikacji elektronicznej. Wymaganie takie, w tym termin przesyłania potwierdzeń za pośrednictwem operatora pocztowego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe lub przy użyciu środków komunikacji elektronicznej, zamawiający wskazuje w ogłoszeniu o zamówieniu.

5. Ofertę, wniosek o dopuszczenie do udziału w postępowaniu oraz oświadczenie, o którym mowa w art. 125 ust. 1, składa się, pod rygorem nieważności, w formie pisemnej albo, za zgodą zamawiającego, w formie elektronicznej.

Art. 402. 1. Zamawiający, po zatwierdzeniu albo uchwaleniu planu finansowego zgodnie z obowiązującymi zamawiającego przepisami, statutem lub umową, a w przypadku zamawiających, którzy nie sporządzają planu finansowego – raz w roku, może przekazać do publikacji Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej lub zamieścić na stronie internetowej zamawiającego wstępne ogłoszenie informacyjne o zamówieniach lub umowach ramowych planowanych do udzielenia w trybie przetargu ograniczonego, negocjacji z ogłoszeniem albo dialogu konkurencyjnego.

2. W ogłoszeniu, o którym mowa w ust. 1, podaje się dla:

- 1) robót budowlanych – podstawowe cechy zamówień lub umów ramowych na roboty budowlane, których zamawiający zamierza udzielić;
- 2) dostaw – zsumowaną wartość zamówień lub umów ramowych na dostawy, w podziale na grupy produktów, w ramach danej grupy określonej we Wspólnym Słowniku Zamówień, których zamawiający zamierza udzielić w terminie następujących 12 miesięcy;
- 3) usług – zsumowaną wartość zamówień lub umów ramowych na usługi, w każdej z kategorii usług określonej we Wspólnym Słowniku Zamówień, których zamawiający zamierza udzielić w terminie następujących 12 miesięcy.

3. Jeżeli wstępne ogłoszenie informacyjne jest zamieszczane przez zamawiającego na stronie internetowej zamawiającego, zamawiający przekazuje do publikacji Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej ogłoszenie o profilu nabywcy.

4. Zamawiający nie może zamieścić wstępnego ogłoszenia informacyjnego na stronie internetowej zamawiającego przed przekazaniem do publikacji Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej ogłoszenia o profilu nabywcy.

Art. 403. 1. Zamawiający może dopuścić w ogłoszeniu o zamówieniu złożenie oferty wariantowej. Oferta wariantowa musi być związana z przedmiotem zamówienia.

2. Jeżeli zamawiający dopuszcza możliwość złożenia oferty wariantowej, określa w dokumentach zamówienia:

- 1) minimalne wymagania, jakim muszą odpowiadać oferty wariantowe, oraz wszelkie szczególne wymagania dotyczące ich składania, w szczególności informację o możliwości złożenia oferty wariantowej wraz z ofertą podstawową albo zamiast oferty podstawowej;
- 2) kryteria oceny ofert w sposób zapewniający możliwość ich zastosowania zarówno w odniesieniu do oferty podstawowej jak i oferty wariantowej.

Art. 404. 1. O udzielenie zamówienia w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa mogą ubiegać się wykonawcy mający siedzibę albo miejsce zamieszkania w jednym z państw członkowskich Unii Europejskiej, Europejskiego Obszaru Gospodarczego lub państwie, z którym Unia Europejska lub Rzeczpospolita Polska zawarła umowę międzynarodową dotyczącą tych zamówień.

2. Zamawiający może określić w ogłoszeniu o zamówieniu, że o zamówienie w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa mogą ubiegać się również wykonawcy z innych państw niż wymienione w ust. 1.

Art. 405. 1. Z postępowania o udzielenie zamówienia w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa wyklucza się wykonawców, o których mowa w art. 108.

2. W postępowaniach o udzielenie zamówienia w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa zamawiający może wykluczyć wykonawcę:

- 1) będącego osobą fizyczną, spółką jawną, spółką partnerską, spółką komandytową, spółką komandytowo-akcyjną albo osobą prawną, jeżeli, odpowiednio, w stosunku do takiej osoby, wspólnika, partnera lub członka zarządu, komplementariusza, urzędującego członka organu zarządzającego, lub w związku z podejmowanym przez niego działaniem lub zaniechaniem podjęto decyzję o cofnięciu poświadczenia bezpieczeństwa, o której mowa w art. 33 ust. 11 pkt 1 ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych;
- 2) który naruszył zobowiązania w zakresie bezpieczeństwa informacji lub bezpieczeństwa dostaw;

- 3) którego uznano za nieposiadającego wiarygodności niezbędnej do wykluczenia zagrożenia dla obronności lub bezpieczeństwa państwa, także w inny sposób niż w drodze wydania decyzji o cofnięciu świadectwa bezpieczeństwa przemysłowego, o której mowa w art. 66 ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych;
- 4) który ma siedzibę albo miejsce zamieszkania w innym państwie niż państwa, o których mowa w art. 404 ust. 1, z zastrzeżeniem art. 404 ust. 2;
- 5) o którym mowa w art. 109;
- 6) będącego osobą fizyczną, która naruszyła zobowiązania dotyczące bezpieczeństwa informacji lub bezpieczeństwa dostaw, w związku z wykonaniem, niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem zamówienia;
- 7) jeżeli urzędujący członek jego organu zarządzającego lub nadzorczego, wspólnik spółki w spółce jawnej lub partnerskiej albo komplementariusz w spółce komandytowej lub komandytowo-akcyjnej lub prokurent naruszył zobowiązania dotyczące bezpieczeństwa informacji lub bezpieczeństwa dostaw w związku z wykonaniem, niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem zamówienia.

3. W przypadkach, o których mowa w ust. 2 pkt 2, 6 i 7, wykluczenie wykonawcy następuje, jeżeli nie upłynęło 5 lat od stwierdzenia naruszenia, o którym mowa w tych przepisach.

4. Do wniosku o dopuszczenie do udziału w postępowaniu, a w przypadku negocjacji bez ogłoszenia do oferty, wykonawca dołącza oświadczenie, o którym mowa w art. 125 ust. 1, oraz podmiotowe środki dowodowe.

5. Oświadczenie, o którym mowa w art. 125 ust. 1, oraz podmiotowe środki dowodowe, potwierdzają brak podstaw wykluczenia, spełnianie warunków udziału w postępowaniu lub kryteriów selekcji nie później niż na dzień składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu, a w przypadku negocjacji bez ogłoszenia nie później niż na dzień składania ofert.

6. Wykluczenie, na podstawie ust. 2 pkt 3, może nastąpić także w przypadku otrzymania przez zamawiającego, bezpośrednio lub pośrednio, pisemnego zawiadomienia od instytucji właściwych w sprawach ochrony bezpieczeństwa wewnętrznego lub zewnętrznego państwa, dysponujących informacjami w tym zakresie, o wystąpieniu zagrożenia dla obronności i bezpieczeństwa, w szczególności przekazania informacji o decyzji o cofnięciu świadectwa bezpieczeństwa przemysłowego, o której mowa w art. 66 ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych.

7. Zamawiający odstępuje od uzasadnienia odrzucenia wniosku o dopuszczenie do udziału w postępowaniu lub oferty, na podstawie ust. 2 pkt 3, w przypadku gdy uzasadnienie podstaw wykluczenia ma charakter niejawny lub zastrzeżono, że nie wyraża się zgody na przekazanie wykonawcy informacji o treści zawiadomienia, o którym mowa w ust. 6, albo przekazujący je nie wskazał szczegółowych informacji w zakresie wystąpienia zagrożenia dla obronności i bezpieczeństwa zamawiającemu.

8. Zamawiający może odstąpić od odrzucenia wniosku o dopuszczenie do udziału w postępowaniu lub oferty wykonawcy, w stosunku do którego zachodzą podstawy wykluczenia, o których mowa w ust. 1 i 2, jeżeli stosowne zastrzeżenie zostało przewidziane w ogłoszeniu o zamówieniu i jest to uzasadnione interesem ogólnym.

Art. 406. Zamawiający może zobowiązać wykonawcę do poinformowania podwykonawców o ciężącym na nich obowiązku ochrony informacji niejawnych, które uzyskali w trakcie postępowania o udzielenie zamówienia w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa.

Art. 407. W przypadku zamówień obejmujących informacje niejawne zamawiający określa w ogłoszeniu o zamówieniu lub dokumentach zamówienia wymagania związane z realizacją zamówienia, niezbędne do zapewnienia bezpieczeństwa tych informacji. W tym celu zamawiający może, w szczególności:

- 1) żądać złożenia wraz z ofertą:
  - a) zobowiązania wykonawcy i już znanych podwykonawców do ochrony informacji niejawnych znajdujących się w ich posiadaniu lub z którymi zapoznają się w trakcie realizacji zamówienia i po jego zakończeniu,
  - b) zobowiązania wykonawcy do uzyskania od innych podwykonawców, którym powierzy podwykonawstwo w trakcie realizacji zamówienia, zobowiązań, o których mowa w lit. a, oraz do złożenia ich zamawiającemu przed zawarciem umowy o podwykonawstwo,
  - c) informacji dotyczących już znanych podwykonawców, w tym podania ich imion i nazwisk oraz miejsca zamieszkania albo nazwy i siedziby oraz danych, które umożliwiają zamawiającemu stwierdzenie, że każdy z nich posiada kwalifikacje wymagane do ochrony informacji niejawnych, do których mają dostęp lub które zostaną wytworzone w związku z wykonywaniem umowy o podwykonawstwo,
  - d) zobowiązania wykonawcy do dostarczenia informacji, o których mowa w lit. c, dotyczących nowych podwykonawców, przed zawarciem umowy o podwykonawstwo;

- 2) określić prawo zweryfikowania lub odsunięcia pracowników wykonawcy, którzy mają brać udział w realizacji zamówienia, zarówno na etapie prowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia, jak również na etapie realizacji umowy w sprawie zamówienia publicznego w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa, jeżeli wymaga tego ochrona podstawowych interesów bezpieczeństwa państwa albo jest to konieczne w celu podniesienia bezpieczeństwa realizowanych zamówień.

Art. 408. 1. Zamawiający określa w ogłoszeniu o zamówieniu lub dokumentach zamówienia wymagania związane z realizacją zamówienia w zakresie bezpieczeństwa dostaw. W tym celu zamawiający może żądać złożenia wraz z ofertą, w szczególności:

- 1) dokumentacji gwarantującej spełnianie wymagań w zakresie wywozu, transferu lub tranzytu produktów związanych z zamówieniem w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa, w tym wszelkich dokumentów towarzyszących uzyskanych od danego państwa członkowskiego Unii Europejskiej;
- 2) informacji o ograniczeniach obowiązujących zamawiającego w zakresie ujawniania, transferu lub wykorzystania produktów i usług lub rezultatów związanych z tymi produktami i usługami, będących wynikiem postanowień dotyczących kontroli wywozu lub bezpieczeństwa;
- 3) dokumentacji gwarantującej, że organizacja i lokalizacja łańcucha dostaw wykonawcy umożliwią mu spełnienie wymagań zamawiającego w zakresie bezpieczeństwa dostaw określonych w ogłoszeniu o zamówieniu lub dokumentach zamówienia, a także zobowiązania do zagwarantowania, że ewentualne zmiany w łańcuchu dostaw w trakcie realizacji zamówienia nie wpłyną negatywnie na zgodność z tymi wymaganiami;
- 4) zobowiązania wykonawcy do zapewnienia, na uzgodnionych warunkach, możliwości realizacji zamówienia w przypadku wzrostu potrzeb zamawiającego w wyniku sytuacji kryzysowej, w tym poprzez ustanowienie lub utrzymanie potencjału na wymaganym poziomie;
- 5) dokumentacji otrzymanej od władz państwowych wykonawcy dotyczącej zapewnienia możliwości realizacji zamówienia w przypadku wzrostu potrzeb zamawiającego, wynikających z sytuacji kryzysowej;
- 6) zobowiązania wykonawcy do zapewnienia utrzymania, modernizacji lub adaptacji dostaw stanowiących przedmiot zamówienia;
- 7) zobowiązania wykonawcy do bezzwłocznego informowania zamawiającego o każdej zmianie, jaka zaszła w jego organizacji, łańcuchu dostaw lub strategii przemysłowej, mogącej mieć wpływ na jego zobowiązania wobec zamawiającego;
- 8) zobowiązania wykonawcy do zapewnienia, na uzgodnionych warunkach, w przypadku gdy nie będzie on już w stanie zapewnić dostaw zamawiającemu, wszelkich szczególnych środków produkcji części zamiennych, elementów oraz specjalnego wyposażenia testowego, w tym rysunków technicznych, licencji i instrukcji użytkowania.

2. Określenie wymagań, o których mowa w ust. 1, nie może skutkować zobowiązaniem wykonawcy do uzyskania od władz państwa członkowskiego Unii Europejskiej zobowiązania ograniczającego swobodę tego państwa w zakresie stosowania, zgodnie z odpowiednimi przepisami prawa międzynarodowego lub unijnego, swoich krajowych kryteriów dotyczących zezwoleń na eksport, transfer lub tranzyt.

3. Przez sytuację kryzysową, o której mowa w ust. 1 pkt 4 i 5, należy rozumieć:

- 1) wojnę;
- 2) konflikt zbrojny;
- 3) inną sytuację, w której wystąpiła lub nieuchronnie wystąpi szkoda, wyraźnie przekraczająca swoim rozmiarem szkody występujące w życiu codziennym oraz narażająca życie i zdrowie wielu osób lub mająca poważne następstwa dla dóbr materialnych, lub wymagająca podjęcia działań w celu dostarczenia ludności środków niezbędnych do przeżycia.

Art. 409. 1. Zamawiający może określić w ogłoszeniu o zamówieniu lub w innym dokumencie wszczynającym postępowanie wymagania związane z realizacją zamówienia w zakresie podwykonawstwa dotyczące:

- 1) wskazania w ofercie części zamówienia, której wykonanie powierzone zostanie podwykonawcom oraz podania nazw podwykonawców wraz z przedmiotem umów o podwykonawstwo, dla których są oni proponowani – w przypadku, w którym wykonawca nie jest zobowiązany przez zamawiającego do wyboru podwykonawców zgodnie z procedurą określoną w art. 423–430;
- 2) niezwłocznego informowania o wszelkich zmianach dotyczących podwykonawców, które wystąpią w trakcie wykonywania zamówienia;

- 3) stosowania określonej w art. 423–430 procedury wyboru podwykonawców wszystkich lub niektórych części zamówienia, które wykonawca zamierza powierzyć podwykonawcom;
- 4) nałożenia na wykonawcę obowiązku zawarcia umów o podwykonawstwo, wskazując przedział wartości obejmujących minimalny i maksymalny procent wartości umowy w sprawie zamówienia publicznego w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa, który ma być przedmiotem tych umów.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 4:

- 1) zamawiający określa przedział, o którym mowa w ust. 1 pkt 4, w sposób proporcjonalny do przedmiotu i wartości zamówienia oraz charakteru zaangażowanego sektora przemysłu, obejmującego poziom konkurencji na danym rynku oraz odpowiednie kwalifikacje techniczne bazy przemysłowej;
- 2) łączna wartość umów o podwykonawstwo, które wykonawca będzie zobowiązany zawrzeć, nie może przekroczyć 30% wartości zamówienia udzielonego wykonawcy;
- 3) każdy procent wartości umowy o podwykonawstwo mieszczący się w przedziale, o którym mowa w ust. 1 pkt 4, uznaje się za spełniający wymagania dotyczące podwykonawstwa;
- 4) do zawarcia umowy o podwykonawstwo stosuje się przepisy art. 423–430;
- 5) wykonawca wskazuje w ofercie część zamówienia, którą powierzy podwykonawcom, w celu spełnienia obowiązku zawarcia umów o podwykonawstwo.

3. Powierzenie wykonania części zamówienia podwykonawcom nie zwalnia wykonawcy z odpowiedzialności za wykonanie zamówienia w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa.

Rozdział 3

Tryby udzielania zamówień w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa

Art. 410. 1. Zamawiający może udzielić zamówienia w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa w trybie przetargu ograniczonego lub negocjacji z ogłoszeniem.

2. Zamawiający może udzielić zamówienia w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa w trybie dialogu konkurencyjnego, negocjacji bez ogłoszenia lub zamówienia z wolnej ręki w przypadkach określonych w niniejszym rozdziale.

3. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, zamawiający może wybrać najkorzystniejszą ofertę z zastosowaniem aukcji elektronicznej. Przepisy art. 227–238 stosuje się odpowiednio.

4. Zamawiający może zwołać zebranie wszystkich wykonawców w celu wyjaśnienia treści odpowiednio SWZ albo opisu potrzeb i wymagań. Informację o terminie zebrania zamawiający przekazuje wykonawcom lub udostępnia na stronie internetowej prowadzonego postępowania w przypadkach, o których mowa w art. 411 ust. 3, art. 412 ust. 3 i art. 413 ust. 4.

5. Zamawiający sporządza informację zawierającą zgłoszone na zebraniu pytania o wyjaśnienie treści odpowiednio SWZ albo opisu potrzeb i wymagań oraz odpowiedzi na nie, bez wskazywania źródeł zapytań. Informację z zebrania przekazuje wykonawcom lub udostępnia na stronie internetowej prowadzonego postępowania w przypadkach, o których mowa w art. 411 ust. 3, art. 412 ust. 3 i art. 413 ust. 4.

Art. 411. 1. Do przetargu ograniczonego nie stosuje się przepisów art. 141, art. 142, art. 143 ust. 1–3, art. 144 ust. 2 i art. 148–151.

2. W przypadku gdy SWZ jest przekazywana wykonawcom wraz z zaproszeniem do składania ofert, SWZ zawiera co najmniej:

- 1) nazwę i adres zamawiającego;
- 2) informacje, o których mowa w art. 134 ust. 1 pkt 3–6 i 13–21 oraz ust. 2 pkt 2–5, 7, 9, 10, 12–15, 17 i 18;
- 3) informację o sposobie komunikowania się zamawiającego z wykonawcami oraz wskazanie osób uprawnionych do komunikowania się z wykonawcami;
- 4) informacje dotyczące ofert wariantowych, w tym informacje o sposobie przedstawiania ofert wariantowych oraz minimalne warunki, jakim muszą odpowiadać oferty wariantowe, jeżeli zamawiający dopuszcza ich składanie;
- 5) informację o przewidywanych zamówieniach, o których mowa w art. 415 ust. 2 pkt 5 i 6, jeżeli zamawiający przewiduje udzielenie takich zamówień.

3. W przypadku gdy zamawiający zapewnia na stronie internetowej prowadzonego postępowania bezpłatny, pełny, bezpośredni i nieograniczony dostęp do SWZ od dnia publikacji ogłoszenia o zamówieniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej nie krócej niż do dnia udzielenia zamówienia, SWZ zawiera co najmniej:

- 1) informacje, o których mowa w art. 134 ust. 1 pkt 2–9 i 17–21 oraz ust. 2 pkt 2–5, 7, 9, 10, 12–15, 17 i 18;
- 2) informacje, o których mowa w ust. 2 pkt 1 i 3–5;
- 3) podstawy wykluczenia, o których mowa w art. 405 ust. 2, jeżeli zamawiający je przewiduje;
- 4) informację, czy zamawiający przewiduje możliwość ograniczenia liczby wykonawców, których zaprosi do składania ofert wraz z podaniem liczby wykonawców oraz kryteriów selekcji, jeżeli są ustalone;
- 5) opis sposobu przygotowywania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu;
- 6) sposób oraz termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu.

4. Jeżeli wyjaśnienia treści SWZ są niezbędne do należytego przygotowania i złożenia wniosku o dopuszczenie do udziału w postępowaniu zamawiający jest obowiązany udzielić wyjaśnień w tym zakresie niezwłocznie, jednak nie później niż na 6 dni przed upływem terminu składania wniosku albo nie później niż na 4 dni przed upływem terminu składania wniosków w przypadku, o którym mowa w ust. 7, pod warunkiem że wniosek o wyjaśnienie treści SWZ wpłynął do zamawiającego nie później niż na odpowiednio 14 dni lub 7 dni przed upływem terminu składania wniosku o dopuszczenie do udziału w postępowaniu.

5. Przedłużenie terminu składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu nie wpływa na bieg terminu składania wniosku o wyjaśnienie treści SWZ, o którym mowa w ust. 4.

6. Do wyjaśnień oraz zmian treści SWZ przepisy art. 135 i art. 137 stosuje się odpowiednio.

7. Jeżeli zachodzi pilna potrzeba udzielenia zamówienia, zamawiający może wyznaczyć krótszy termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu, jednak nie krótszy niż 10 dni od dnia przekazania do publikacji ogłoszenia o zamówieniu Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej.

8. Zamawiający może ograniczyć liczbę wykonawców zapraszanych do składania ofert, których wnioski o dopuszczenie do udziału w postępowaniu nie podlegały odrzuceniu, o ile liczba ta jest wystarczająca, aby zapewnić konkurencję i nie jest mniejsza niż 3.

9. W przypadku, o którym mowa w ust. 8, zamawiający wskazuje w ogłoszeniu o zamówieniu oraz, w przypadku, o którym mowa w ust. 3, w SWZ kryteria selekcji, które zamierza stosować w celu ograniczenia liczby wykonawców zaproszonych do składania ofert, oraz podaje minimalną liczbę wykonawców, których zaprosi do składania ofert. Zamawiający może wskazać maksymalną liczbę wykonawców, których zaprosi do składania ofert.

10. Zamawiający zaprasza jednocześnie do składania ofert wykonawców, których wnioski o dopuszczenie do udziału w postępowaniu nie podlegały odrzuceniu, a w przypadku ustalenia kryteriów selekcji, zaprasza wykonawców, którzy spełniają te kryteria, w liczbie ustalonej przez zamawiającego.

11. W przypadku gdy liczba wykonawców, którzy złożyli niepodlegające odrzuceniu wnioski o dopuszczenie do udziału w postępowaniu, jest mniejsza od minimalnej liczby określonej przez zamawiającego zgodnie z ust. 8 i 9, zamawiający może:

- 1) kontynuować postępowanie, zapraszając do składania ofert tych wykonawców albo
- 2) zawiesić postępowanie i ponownie opublikować ogłoszenie o zamówieniu, określając, z zastosowaniem przepisów dotyczących terminów składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu, nowy termin składania wniosków oraz informując o tym wykonawców, którzy spełniają warunki udziału w postępowaniu, albo
- 3) unieważnić postępowanie na podstawie art. 258 ust. 1.

12. Zaproszenie do składania ofert zawiera co najmniej nazwę i adres zamawiającego, informację o przedmiotowych środkach dowodowych, które należy załączyć do oferty, oraz informacje, o których mowa w art. 150 ust. 1 pkt 2 i 5. Zamawiający załącza do zaproszenia do składania ofert SWZ oraz jej ewentualne zmiany i wyjaśnienia treści SWZ, a także inne dokumenty zamówienia bezpośrednio związane z postępowaniem o udzielenie zamówienia, o ile nie zostały one udostępnione na stronie internetowej zgodnie z ust. 3.

13. Zamawiający wyznacza termin składania ofert z uwzględnieniem czasu niezbędnego do przygotowania i złożenia oferty, z tym że termin ten nie może być krótszy niż 40 dni od dnia przekazania zaproszenia do składania ofert.

14. W przypadku, o którym mowa w ust. 3, termin minimalny, o którym mowa w ust. 13, może zostać skrócony do 35 dni od dnia przekazania zaproszenia do składania ofert.

15. W przypadku gdy informacja o zamówieniu została zawarta we wstępnym ogłoszeniu informacyjnym, o ile wstępne ogłoszenie informacyjne zawierało wszystkie informacje wymagane dla ogłoszenia o zamówieniu, w zakresie, w jakim informacje te są dostępne w chwili publikacji wstępnego ogłoszenia informacyjnego, które zostało przekazane do publikacji Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej na co najmniej 52 dni i nie więcej niż 12 miesięcy przed dniem przekazania ogłoszenia o zamówieniu, zamawiający może wyznaczyć krótszy termin składania ofert, jednak nie krótszy niż 22 dni od dnia przekazania zaproszenia do składania ofert.

16. Jeżeli zachodzi pilna potrzeba udzielenia zamówienia, zamawiający może wyznaczyć krótszy termin składania ofert, jednak nie krótszy niż 10 dni od dnia przekazania zaproszenia do składania ofert.

Art. 412. 1. Do negocjacji z ogłoszeniem nie stosuje się przepisów art. 152 ust. 2, art. 153, art. 154, art. 155 ust. 2 i 3, art. 156 ust. 1, 2 i 4, art. 157 ust. 2, art. 160–162, art. 163 ust. 1, art. 167 ust. 3 oraz art. 168 ust. 2 pkt 1–3 i ust. 3.

2. W przypadku gdy opis potrzeb i wymagań jest przekazywany wykonawcom wraz z zaproszeniem do składania ofert wstępnych, opis potrzeb i wymagań zawiera co najmniej:

- 1) informacje, o których mowa w art. 134 ust. 2 pkt 2–5, 7, 9, 10, 12–15, 17 i 18 oraz art. 156 ust. 1 pkt 3–8, 18 i 19;
- 2) informacje, o których mowa w art. 411 ust. 2 pkt 1 i 3–5.

3. W przypadku gdy zamawiający zapewnia na stronie internetowej prowadzonego postępowania bezpłatny, pełny, bezpośredni i nieograniczony dostęp, do opisu potrzeb i wymagań oraz innych dokumentów zamówienia, od dnia publikacji ogłoszenia o zamówieniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej, nie krócej niż do dnia udzielenia zamówienia, opis potrzeb i wymagań zawiera co najmniej:

- 1) informacje, o których mowa w art. 134 ust. 2 pkt 2–5, 7, 9, 10, 12–15, 17 i 18 oraz art. 156 ust. 1 pkt 2–10, 14–16, 18 i 19;
- 2) informacje, o których mowa w art. 411 ust. 2 pkt 1 i 3–5;
- 3) podstawy wykluczenia, o których mowa w art. 405 ust. 2, jeżeli zamawiający je przewiduje;
- 4) informację, czy zamawiający przewiduje możliwość ograniczenia liczby wykonawców, których zaprosi do składania ofert wstępnych wraz z podaniem liczby wykonawców oraz kryteriów selekcji, jeżeli są ustalone.

4. Jeżeli zachodzi pilna potrzeba udzielenia zamówienia, zamawiający może wyznaczyć krótszy termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu, jednak nie krótszy niż 10 dni od dnia przekazania do publikacji ogłoszenia o zamówieniu Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej.

5. Zamawiający zaprasza jednocześnie do składania ofert wstępnych wykonawców, których wnioski o dopuszczenie do udziału w postępowaniu nie podlegały odrzuceniu, a w przypadku ustalenia kryteriów selekcji, zaprasza wykonawców, którzy spełniają te kryteria w liczbie określonej przez zamawiającego zgodnie z art. 159.

6. W przypadku gdy liczba wykonawców, którzy złożyli niepodlegające odrzuceniu wnioski o dopuszczenie do udziału w postępowaniu, jest mniejsza od minimalnej liczby określonej przez zamawiającego zgodnie z art. 159, zamawiający może:

- 1) kontynuować postępowanie, zapraszając do składania ofert wstępnych tych wykonawców albo
- 2) zawiesić postępowanie i ponownie opublikować ogłoszenie o zamówieniu, określając, z zastosowaniem przepisów dotyczących terminów składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu, nowy termin składania wniosków oraz informując o tym wykonawców, którzy spełniają warunki udziału w postępowaniu, albo
- 3) unieważnić postępowanie na podstawie art. 258 ust. 1.

7. Zaproszenie do składania ofert wstępnych zawiera co najmniej nazwę i adres zamawiającego oraz informacje, o których mowa w art. 161 ust. 1 pkt 2 i 5. Zamawiający załącza do zaproszenia do składania ofert wstępnych opis potrzeb i wymagań oraz jego ewentualne zmiany i wyjaśnienia treści opisu potrzeb i wymagań, a także inne dokumenty zamówienia bezpośrednio związane z postępowaniem o udzielenie zamówienia, o ile opis potrzeb i wymagań nie został udostępniony na stronie internetowej zgodnie z ust. 3. Do terminów składania ofert wstępnych przepisy art. 411 ust. 13–16 stosuje się.

8. Po zakończeniu negocjacji zamawiający przekazuje pozostałym w postępowaniu wykonawcom zaproszenie do składania ofert ostatecznych, które zawiera co najmniej nazwę i adres zamawiającego oraz informacje, o których mowa w art. 168 ust. 2 pkt 4. Zamawiający załącza do zaproszenia do składania ofert ostatecznych SWZ, która zawiera co najmniej informacje, o których mowa w art. 411 ust. 2.

Art. 413. 1. Do dialogu konkurencyjnego nie stosuje się przepisów art. 170, art. 173, art. 174 ust. 1, art. 178 ust. 1 i 3, art. 179, art. 185 ust. 2 oraz art. 186 ust. 2.

2. Zamówienia w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa można udzielić w trybie dialogu konkurencyjnego, jeżeli ze względu na szczególnie złożony charakter zamówienia nie jest możliwe udzielenie zamówienia w trybie przetargu ograniczonego lub negocjacji z ogłoszeniem. W takim przypadku cena nie jest jedynym kryterium wyboru najkorzystniejszej oferty.

3. W przypadku gdy opis potrzeb i wymagań jest przekazywany wykonawcom wraz z zaproszeniem do dialogu, opis potrzeb i wymagań zawiera co najmniej:

- 1) informacje, o których mowa w art. 134 ust. 2 pkt 2–5, 7, 9, 10, 12–15, 17 i 18 oraz art. 156 ust. 1 pkt 3, 4 i 19;
- 2) informacje, o których mowa w art. 174 ust. 2;
- 3) informacje, o których mowa w art. 411 ust. 2 pkt 1 i 3–5.

4. W przypadku gdy zamawiający zapewnia na stronie internetowej prowadzonego postępowania bezpłatny, pełny, bezpośredni i nieograniczony dostęp do opisu potrzeb i wymagań oraz innych dokumentów zamówienia, od dnia publikacji ogłoszenia o zamówieniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej, nie krócej niż do dnia udzielenia zamówienia, opis potrzeb i wymagań zawiera co najmniej:

- 1) informacje, o których mowa w art. 134 ust. 2 pkt 2–5, 7, 9, 10, 12–15, 17 i 18 oraz art. 156 ust. 1 pkt 2–4, 9, 10, 14–16 i 19;
- 2) informacje, o których mowa w art. 174 ust. 2;
- 3) informacje, o których mowa w art. 411 ust. 2 pkt 1 i 3–5;
- 4) podstawy wykluczenia, o których mowa w art. 405 ust. 2, jeżeli zamawiający je przewiduje;
- 5) informację, czy zamawiający przewiduje możliwość ograniczenia liczby wykonawców, których zaprosi do dialogu wraz z podaniem liczby wykonawców oraz kryteriów selekcji, jeżeli są ustalone.

5. Zamawiający zaprasza jednocześnie do dialogu wykonawców, których wnioski o dopuszczenie do udziału w postępowaniu nie podlegały odrzuceniu, a w przypadku ustalenia kryteriów selekcji, zaprasza wykonawców, którzy spełniają te kryteria w liczbie określonej przez zamawiającego, zgodnie z art. 177.

6. W przypadku gdy liczba wykonawców, którzy złożyli niepodlegające odrzuceniu wnioski o dopuszczenie do udziału w postępowaniu, jest mniejsza od minimalnej liczby określonej przez zamawiającego zgodnie z art. 177, zamawiający może:

- 1) kontynuować postępowanie, zapraszając do dialogu tych wykonawców albo
- 2) zawiesić postępowanie i ponownie opublikować ogłoszenie o zamówieniu, określając, z zastosowaniem przepisów dotyczących terminów składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu, nowy termin składania wniosków oraz informując o tym wykonawców, którzy spełniają warunki udziału w postępowaniu, albo
- 3) unieważnić postępowanie na podstawie art. 258 ust. 1.

7. Zaproszenie do dialogu zawiera co najmniej nazwę i adres zamawiającego oraz informacje, o których mowa w art. 179 ust. 1 pkt 2 oraz 5–7. Zamawiający załącza do zaproszenia do dialogu opis potrzeb i wymagań oraz jego ewentualne zmiany i wyjaśnienia treści opisu potrzeb i wymagań, a także inne dokumenty zamówienia bezpośrednio związane z postępowaniem o udzielenie zamówienia, o ile opis potrzeb i wymagań nie został udostępniony na stronie internetowej zgodnie z ust. 4.

8. Po zakończeniu dialogu zamawiający przekazuje wykonawcom, z którymi prowadził dialog i którzy nie zostali wyeliminowani z postępowania na poszczególnych etapach, zaproszenie do składania ofert, które zawiera co najmniej nazwę i adres zamawiającego oraz informacje, o których mowa w art. 186 ust. 2 pkt 4 i 5. Zamawiający załącza do zaproszenia do składania ofert SWZ, która zawiera co najmniej informacje, o których mowa w art. 411 ust. 2.

Art. 414. 1. Do negocjacji bez ogłoszenia nie stosuje się przepisów art. 209 i art. 210 ust. 3 i 4.

2. Zamówienia w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa można udzielić w trybie negocjacji bez ogłoszenia, jeżeli zachodzi co najmniej jedna z następujących okoliczności:

- 1) przedmiotem zamówienia są produkty wytwarzane jedynie do celów prac badawczych i rozwojowych z wyjątkiem produkcji seryjnej mającej na celu osiągnięcie zysku lub pokrycie poniesionych kosztów badań lub rozwoju;

- 2) w postępowaniu prowadzonym uprzednio w trybie przetargu ograniczonego, negocjacji z ogłoszeniem albo dialogu konkurencyjnego nie wpłynął żaden wniosek o dopuszczenie do udziału w postępowaniu albo wszystkie wnioski o dopuszczenie do udziału w postępowaniu zostały odrzucone na podstawie art. 146 ust. 1 pkt 2, nie zostały złożone żadne oferty albo wszystkie oferty zostały odrzucone na podstawie art. 226 ust. 1 pkt 2 lub, ze względu na ich niezgodność z opisem przedmiotu zamówienia na podstawie art. 226 ust. 1 pkt 5, a pierwotne warunki zamówienia nie zostały w istotny sposób zmienione;
- 3) ze względu na pilną potrzebę udzielenia zamówienia wynikającą z sytuacji kryzysowej, o której mowa w art. 408 ust. 3, nie można zachować terminów, w tym terminów skróconych, określonych dla przetargu ograniczonego lub negocjacji z ogłoszeniem;
- 4) ze względu na pilną potrzebę udzielenia zamówienia niewynikającą z przyczyn leżących po stronie zamawiającego, której wcześniej nie można było przewidzieć, nie można zachować terminów, w tym terminów skróconych, określonych dla przetargu ograniczonego lub negocjacji z ogłoszeniem;
- 5) przedmiot zamówienia na usługi lub dostawy jest przeznaczony do celów usług badawczych lub rozwojowych, innych niż usługi, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 3;
- 6) w przypadku zamówień związanych ze świadczeniem usług transportu lotniczego i morskiego dla Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, a także sił, do których zadań należy ochrona bezpieczeństwa, związanych z uczestnictwem w misji zagranicznej, jeżeli zamawiający musi zwrócić się o takie usługi do wykonawców, którzy gwarantują ważność swoich ofert jedynie przez tak krótki okres, że terminy przewidziane dla przetargu ograniczonego lub negocjacji z ogłoszeniem, w tym skrócone terminy, nie mogą być dotrzymane;
- 7) w postępowaniu prowadzonym uprzednio w trybie przetargu ograniczonego, negocjacji z ogłoszeniem albo dialogu konkurencyjnego wszystkie wnioski o dopuszczenie do udziału w postępowaniu zostały odrzucone na podstawie art. 146 ust. 1 lub wszystkie oferty zostały odrzucone na podstawie art. 226 ust. 1, lub zamawiający unieważnił postępowanie na podstawie art. 255 pkt 3, pod warunkiem że pierwotne warunki zamówienia nie zostały w istotny sposób zmienione i zamawiający zaprosi do negocjacji wyłącznie wszystkich wykonawców, którzy nie podlegają wykluczeniu i spełniają warunki udziału w postępowaniu oraz w prowadzonym uprzednio postępowaniu w trybie przetargu ograniczonego, negocjacji z ogłoszeniem albo dialogu konkurencyjnego złożyli oferty, które nie zostały odrzucone na podstawie art. 226 ust. 1 pkt 1, 2, 6, 7, 9, 12–14 lub 18.

3. Zaproszenie do negocjacji bez ogłoszenia zawiera co najmniej nazwę i adres zamawiającego oraz informacje, o których mowa w art. 210 ust. 2 pkt 2–8.

Art. 415. 1. Do zamówienia z wolnej ręki nie stosuje się przepisów art. 214 ust. 1 pkt 2–8 oraz ust. 2 i 3.

2. Zamówienia w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa można udzielić w trybie zamówienia z wolnej ręki, jeżeli zachodzi co najmniej jedna z następujących okoliczności:

- 1) określonych w przepisach art. 214 ust. 1 pkt 1 i 9–14;
- 2) określonych w przepisach art. 414 ust. 2 pkt 1 i 3–7, gdy niecelowe albo niemożliwe jest zwrócenie się do innych wykonawców lub gdy wymagają tego pilne potrzeby operacyjne;
- 3) ze względu na sytuację kryzysową, o której mowa w art. 408 ust. 3, wymagane jest natychmiastowe wykonanie zamówienia, a nie można zachować terminów, w tym terminów skróconych, określonych dla przetargu ograniczonego lub negocjacji z ogłoszeniem;
- 4) ze względu na wyjątkową sytuację niewynikającą z przyczyn leżących po stronie zamawiającego, której nie mógł przewidzieć, wymagane jest natychmiastowe wykonanie zamówienia, a nie można zachować terminów, w tym terminów skróconych, określonych dla przetargu ograniczonego lub negocjacji z ogłoszeniem;
- 5) zamówienie dotyczy dodatkowych dostaw realizowanych przez dotychczasowego wykonawcę, których celem jest częściowe powtórzenie dostaw lub odnowienie instalacji, lub zwiększenie dostaw, lub rozbudowa instalacji istniejących, jeżeli zmiana wykonawcy zobowiązywałaby zamawiającego do nabywania materiałów o innych właściwościach technicznych, co powodowałoby niekompatybilność lub nieproporcjonalnie duże trudności techniczne w użytkowaniu i utrzymaniu, przy czym czas trwania takich zamówień nie może przekraczać 5 lat;
- 6) w okresie 5 lat od udzielenia zamówienia podstawowego dotychczasowemu wykonawcy usług lub robót budowlanych udzielane jest zamówienie uzupełniające tego samego rodzaju co zamówienie podstawowe, pod warunkiem że zamówienie podstawowe zostało udzielone w trybie przetargu ograniczonego, negocjacji z ogłoszeniem albo dialogu konkurencyjnego, a zamówienie uzupełniające było przewidziane w ogłoszeniu o zamówieniu dla zamówienia podstawowego, i jest zgodne z przedmiotem zamówienia podstawowego;

7) w postępowaniu prowadzonym uprzednio w trybie przetargu ograniczonego, negocjacji z ogłoszeniem albo dialogu konkurencyjnego nie wpłynął żaden wniosek o dopuszczenie do udziału w postępowaniu albo wszystkie wnioski o dopuszczenie do udziału w postępowaniu zostały odrzucone na podstawie art. 146 ust. 1 pkt 2, nie zostały złożone żadne oferty albo wszystkie oferty zostały odrzucone na podstawie art. 226 ust. 1 pkt 2 lub, ze względu na ich niezgodność z opisem przedmiotu zamówienia na podstawie art. 226 ust. 1 pkt 5, a pierwotne warunki zamówienia nie zostały w istotny sposób zmienione.

3. W nadzwyczajnych okolicznościach związanych z oczekiwanym okresem funkcjonowania dostarczonych urządzeń, instalacji lub systemów, a także trudnościami technicznymi, jakie może spowodować zmiana wykonawcy, do zamówień w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa udzielanych w trybie zamówienia z wolnej ręki na podstawie:

- 1) ust. 2 pkt 5 – nie stosuje się wymagania, aby czas trwania takich zamówień nie przekraczał 5 lat;
- 2) ust. 2 pkt 6 – nie stosuje się wymagania udzielenia zamówienia w okresie 5 lat od udzielenia zamówienia podstawowego.

Art. 416. W przypadku gdy SWZ albo opis potrzeb i wymagań znajduje się w posiadaniu podmiotu innego niż zamawiający, zaproszenie do składania ofert, do negocjacji albo do udziału w dialogu zawiera adres instytucji, do której można zwrócić się z wnioskiem o taką dokumentację, oraz datę, do której można składać wnioski o udostępnienie takiej dokumentacji, jak również kwotę należną za ich udostępnienie wraz z określeniem sposobu płatności. Właściwy podmiot przesyła żadaną dokumentację wykonawcom niezwłocznie po otrzymaniu ich wniosków wraz z dowodem dokonania płatności kwoty należnej za jej udostępnienie.

Art. 417. 1. W przypadku zamówień w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa kryteriami oceny ofert są cena albo cena lub koszt i inne kryteria odnoszące się do przedmiotu zamówienia, o których mowa w art. 242 ust. 2, lub inne kryteria, w szczególności rentowność, bezpieczeństwo dostaw, interoperacyjność oraz właściwości operacyjne, określone w SWZ. Do zamówień w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa nie stosuje się przepisów wydanych na podstawie art. 244.

2. Zamawiający, udzielając zamówienia w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa w trybie przetargu ograniczonego, negocjacji z ogłoszeniem, dialogu konkurencyjnego albo negocjacji bez ogłoszenia, określa w dokumentach zamówienia kryteria oceny ofert wraz z ich opisem, podaniem wagi tych kryteriów oraz sposobem oceny ofert.

Art. 418. 1. Zamawiający może:

- 1) odrzucić ofertę na podstawie przesłanek odrzucenia oferty innych niż przesłanki, o których mowa w art. 226 ust. 1,
- 2) unieważnić postępowanie na podstawie przesłanek unieważnienia postępowania innych niż przesłanki, o których mowa w art. 255–258

– pod warunkiem określenia ich w ogłoszeniu o zamówieniu, w SWZ albo opisie potrzeb i wymagań, w sposób jednoznaczny i wyczerpujący oraz zapewniający zachowanie uczciwej konkurencji i równego traktowania wykonawców.

2. O unieważnieniu postępowania z przyczyn, o których mowa w ust. 1 pkt 2, zamawiający zawiadamia wykonawców, którzy:

- 1) ubiegali się o udzielenie zamówienia – w przypadku unieważnienia postępowania przed upływem terminu składania ofert,
- 2) złożyli oferty – w przypadku unieważnienia postępowania po upływie terminu składania ofert

– podając uzasadnienie faktyczne i prawne.

3. W przypadku unieważnienia postępowania o udzielenie zamówienia zamawiający niezwłocznie zawiadamia wykonawców, którzy ubiegali się o udzielenie zamówienia w tym postępowaniu, na ich wniosek, o wszczęciu kolejnego postępowania, które dotyczy tego samego przedmiotu zamówienia lub obejmuje ten sam przedmiot zamówienia.

Art. 419. W postępowaniu o udzielenie zamówienia w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa:

- 1) w zakresie udzielania informacji, stosuje się przepisy art. 18 ust. 1, art. 147, art. 253 i art. 260, z tym że zamawiający może odmówić udzielenia informacji, jeżeli jej ujawnienie mogłoby utrudnić stosowanie przepisów prawa lub byłoby sprzeczne z interesem publicznym, w szczególności z interesami związanymi z obronnością lub bezpieczeństwem, lub mogłoby szkodzić zgodnym z prawem interesom handlowym wykonawców, lub mogłoby zaszkodzić uczciwej konkurencji pomiędzy nimi;
- 2) podmioty uczestniczące w nim mogą zapoznać się z dokumentami niejawnymi.

Art. 420. 1. Zamawiający może udzielić zaliczek na poczet wykonania zamówienia w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa, jeżeli:

- 1) możliwość taka została przewidziana w ogłoszeniu o zamówieniu lub w dokumentach zamówienia lub
- 2) wykonawca został wybrany w trybie negocjacji bez ogłoszenia albo zamówienia z wolnej ręki.

2. Zamawiający może udzielić zaliczek w przypadku udzielenia zamówienia w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa w trybie negocjacji bez ogłoszenia albo zamówienia z wolnej ręki, jeżeli:

- 1) wysokość jednorazowej zaliczki nie przekracza 33% wartości wynagrodzenia wykonawcy;
- 2) zasady udzielania zaliczek zostały określone w zaproszeniu do negocjacji i pozostaną niezmiennie w toku realizacji umowy w sprawie zamówienia.

3. Zamawiający może udzielić kolejnych zaliczek, pod warunkiem że wykonawca, w ramach realizacji zamówienia:

- 1) rozliczy środki w zakresie wartości poprzednio udzielanych zaliczek lub
- 2) wykaże, że zaangażował całość środków w zakresie wartości poprzednio udzielanych zaliczek.

Art. 421. 1. Zamawiający zawiera umowę w sprawie zamówienia publicznego, z uwzględnieniem art. 577, w terminie nie krótszym niż 10 dni od dnia przesłania zawiadomienia o wyborze najkorzystniejszej oferty, jeżeli zawiadomienie to zostało przesłane przy użyciu środków komunikacji elektronicznej lub faksu, albo 15 dni – jeżeli zostało przesłane w inny sposób.

2. Zamawiający może zawrzeć umowę w sprawie zamówienia publicznego przed upływem terminu, o którym mowa w ust. 1, jeżeli:

- 1) w postępowaniu o udzielenie zamówienia prowadzonym w trybie przetargu ograniczonego, negocjacji z ogłoszeniem lub dialogu konkurencyjnego złożono tylko jeden wniosek lub jeżeli złożono jedną ofertę i upłynął termin do wniesienia odwołania na czynność odrzucenia wniosku albo w następstwie wniesienia odwołania Krajowa Izba Odwoławcza ogłosiła wyrok lub postanowienie kończące postępowanie odwoławcze;
- 2) umowa w sprawie zamówienia publicznego dotyczy zamówienia udzielanego w trybie negocjacji bez ogłoszenia albo na podstawie umowy ramowej.

3. Zamawiający może zawrzeć umowę w sprawie zamówienia publicznego na okres dłuższy niż 4 lata, jeżeli jest to uzasadnione interesem publicznym, jeżeli wykonanie zamówienia w dłuższym okresie spowoduje oszczędności kosztów realizacji zamówienia w stosunku do okresu czteroletniego lub wynika to z programu rozwoju Sił Zbrojnych, o którym mowa w ustawie z dnia 25 maja 2001 r. o przebudowie i modernizacji technicznej oraz finansowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1453).

4. Jeżeli okres obowiązywania umowy w sprawie zamówienia publicznego przekracza 4 lata, zamawiający po upływie tego okresu przechowuje protokół wraz z załącznikami do czasu zakończenia obowiązywania umowy, z wyjątkiem wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu, ofert oraz innych dokumentów dotyczących wykonawców, z którymi nie została zawarta umowa.

5. Zamawiający, w terminie 30 dni od wykonania umowy w sprawie zamówienia publicznego, przekazuje Prezesowi Urzędu informację o wykonaniu tej umowy zawierającą co najmniej:

- 1) nazwę oraz adres zamawiającego, numer telefonu, adres poczty elektronicznej oraz strony internetowej zamawiającego;
- 2) numer ogłoszenia o udzieleniu zamówienia;
- 3) określenie przedmiotu umowy;
- 4) wskazanie kwoty wynagrodzenia wykonawcy określonej w umowie i ostatecznej kwoty wynagrodzenia, którą wydatkowano na realizację zamówienia;
- 5) informację, czy zamówienie zostało zrealizowane należyście, w tym informację, czy zamówienie zostało wykonane w terminie;
- 6) informację o podwykonawcach;
- 7) informacje o zmianach umowy w sprawie zamówienia publicznego.

Rozdział 4

Umowa ramowa

Art. 422. 1. Zamawiający, udzielając zamówienia w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa, może zawrzeć umowę ramową po przeprowadzeniu postępowania, stosując odpowiednio przepisy dotyczące udzielania zamówienia w trybie przetargu ograniczonego, negocjacji z ogłoszeniem lub dialogu konkurencyjnego.

2. Umowę ramową zawiera się na okres nie dłuższy niż 7 lat.

3. Umowę ramową można zawrzeć na okres dłuższy niż 7 lat, jeżeli jest to konieczne ze względu na wystąpienie nadzwyczajnych okoliczności, przy uwzględnianiu oczekiwanego okresu funkcjonowania dostarczonych urządzeń, instalacji lub systemów, a także trudności technicznych, jakie może spowodować zmiana wykonawcy.

4. W przypadku zawarcia umowy ramowej na okres dłuższy niż 7 lat zamawiający podaje w ogłoszeniu o udzieleniu zamówienia uzasadnienie nadzwyczajnych okoliczności, o których mowa w ust. 3.

5. W przypadku gdy umowa ramowa zawierana jest z kilkoma wykonawcami, ich liczba nie może być mniejsza niż 3, o ile istnieje wystarczająca liczba wykonawców.

Rozdział 5

Wymagania w zakresie podwykonawstwa

Art. 423. 1 Wykonawca zobowiązany do zawarcia umowy o podwykonawstwo, zgodnie z art. 409 ust. 1 pkt 4, wszczyna postępowanie w sprawie wyboru podwykonawców, zamieszczając ogłoszenie o zamówieniu na podwykonawstwo. Wykonawca stosuje odpowiednio przepisy o ogłoszeniu o zamówieniu.

2. W ogłoszeniu o zamówieniu na podwykonawstwo wykonawca wskazuje podstawy wykluczenia i warunki udziału w postępowaniu lub kryteria selekcji przewidziane przez zamawiającego w postępowaniu o udzielenie zamówienia, a także wszelkie inne kryteria, które wykonawca zamierza zastosować do wyboru podwykonawców. Wszystkie kryteria, które wykonawca zamierza zastosować do wyboru podwykonawców, muszą mieć charakter obiektywny, niedyskryminujący i spójny z podstawami wykluczenia i warunkami udziału w postępowaniu stosowanymi przez zamawiającego w postępowaniu o udzielenie zamówienia. Wymagane warunki udziału w postępowaniu lub kryteria selekcji muszą być bezpośrednio związane z przedmiotem umowy o podwykonawstwo i muszą być współmierne do przedmiotu umowy o podwykonawstwo.

3. Przepisu ust. 1 nie stosuje się w przypadku spełnienia co najmniej jednej z przesłanek udzielenia zamówienia w trybie negocjacji bez ogłoszenia lub zamówienia z wolnej ręki, o których mowa w art. 414 i art. 415.

Art. 424. Jeżeli wykonawca zobowiązany do zawarcia umowy o podwykonawstwo, zgodnie z art. 409 ust. 1 pkt 4, jest zamawiającym, o którym mowa w art. 4 lub art. 5 ust. 4, do wyboru podwykonawców stosuje przepisy ustawy właściwe dla udzielania zamówień.

Art. 425. Wykonawca może spełnić wymagania zamawiającego dotyczące wyboru podwykonawcy także przez zawarcie umowy ramowej w sprawie powierzenia podwykonawstwa. Przepis art. 422 stosuje się.

Art. 426. 1. Wykonawca, w ofercie, może zaproponować realizację w ramach podwykonawstwa części wartości umowy w sprawie zamówienia publicznego w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa, która wykracza poza przedział, o którym mowa w art. 409 ust. 1 pkt 4.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, wykonawca wskazuje w ofercie, na żądanie zamawiającego, części zamówienia, które zamierza powierzyć podwykonawcom, oraz podaje nazwy podwykonawców, jeżeli zostali wybrani.

Art. 427. 1. Zamawiający, w trakcie postępowania o udzielenie zamówienia w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa albo w czasie wykonywania umowy w sprawie zamówienia publicznego w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa, może odmówić wyrażenia zgody na zawarcie umowy z podwykonawcą zaproponowanym przez wykonawcę w przypadku zaistnienia podstaw wykluczenia lub niespełnienia przez podwykonawcę warunków udziału w postępowaniu przewidzianych dla wykonawcy zamówienia.

2. Zamawiający zawiadamia wykonawcę o powodach odmowy wyrażenia zgody na zawarcie umowy z podwykonawcą, wskazując warunki udziału w postępowaniu, których proponowany podwykonawca nie spełnia, lub podstawy wykluczenia, które zachodzą wobec podwykonawcy.

3. Zamawiający, w czasie wykonywania umowy w sprawie zamówienia publicznego w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa, w przypadku utraty przez podwykonawcę wiarygodności niezbędnej do wykluczenia zagrożenia dla bezpieczeństwa państwa zobowiązuje wykonawcę, w wyznaczonym terminie, do zmiany podwykonawcy lub realizacji tej części zamówienia samodzielnie.

4. Jeżeli wykluczenie lub zmiana podwykonawcy, dotyczy podmiotu, na którego zasoby powoływał się wykonawca, zamawiający żąda, aby wykonawca w terminie określonym przez zamawiającego wykazał, że proponowany inny podwykonawca lub wykonawca samodzielnie spełnia je w stopniu nie mniejszym niż podwykonawca, na którego zasoby wykonawca powoływał się w trakcie postępowania o udzielenie zamówienia.

Art. 428. 1. Przy ustalaniu wartości zamówienia na podwykonawstwo art. 28–36 stosuje się odpowiednio.

2. Przepisów art. 423 i art. 424 nie stosuje się do powierzenia wykonania części zamówienia w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa udzielonego wykonawcy, jeżeli wartość umowy o podwykonawstwo jest mniejsza niż progi unijne.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, wykonawca, zawierając umowę o podwykonawstwo, stosuje zasady określone w Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności dotyczące równego traktowania, uczciwej konkurencji i przejrzystości.

Art. 429. Wykonawca nie udziela zamówienia na podwykonawstwo, jeżeli:

- 1) żaden z podwykonawców biorących udział w postępowaniu w sprawie wyboru podwykonawców nie spełnia warunków udziału w postępowaniu lub
  - 2) żadna z ofert złożonych przez podwykonawców biorących udział w postępowaniu w sprawie wyboru podwykonawców nie spełnia wymagań określonych w ogłoszeniu o zamówieniu na podwykonawstwo
- i może to skutkować niespełnieniem przez wykonawcę wymagań wynikających z umowy w sprawie zamówienia publicznego w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa.

Art. 430. 1. W przypadku gdy zamawiający określił wymagania w zakresie podwykonawstwa dotyczące stosowania procedury, o której mowa w art. 409 ust. 1 pkt 3, albo nałożył na wykonawców obowiązek, o którym mowa w art. 409 ust. 1 pkt 4, za podwykonawcę nie uznaje się:

- 1) podmiotu, na który wykonawca może wywierać, bezpośrednio lub pośrednio, dominujący wpływ, podmiotu, który może wywierać dominujący wpływ na wykonawcę, podmiotu, który jako wykonawca podlega dominującemu wpływowi innego podmiotu w wyniku stosunku własności, udziału finansowego lub zasad określających jego działanie, w związku z:
  - a) posiadaniem ponad połowy udziałów lub akcji podmiotu pozostającego pod dominującym wpływem lub
  - b) posiadaniem ponad połowy głosów wynikających z udziałów lub akcji tego podmiotu, lub
  - c) prawem do powoływania ponad połowy składu organu zarządzającego lub nadzorczego tego podmiotu;
- 2) grupy podmiotów utworzonych w celu uzyskania zamówienia;
- 3) podmiotu powiązanego z grupą, o której mowa w pkt 2, w sposób określony w pkt 1.

2. Wykonawca podaje w ofercie wykaz podmiotów, które nie mogą być uznane za podwykonawców, i aktualizuje go po zaistnieniu zmian w stosunkach między podmiotami.

DZIAŁ VII

Umowa w sprawie zamówienia publicznego i jej wykonanie

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 431. Zamawiający i wykonawca wybrany w postępowaniu o udzielenie zamówienia obowiązani są współdziałać przy wykonaniu umowy w sprawie zamówienia publicznego, zwanej dalej „umową”, w celu należytej realizacji zamówienia.

Art. 432. Umowa wymaga, pod rygorem nieważności, zachowania formy pisemnej, chyba że przepisy odrębne wymagają formy szczególnej.

Art. 433. Projektowane postanowienia umowy nie mogą przewidywać:

- 1) odpowiedzialności wykonawcy za opóźnienie, chyba że jest to uzasadnione okolicznościami lub zakresem zamówienia;
- 2) naliczania kar umownych za zachowanie wykonawcy niezwiązane bezpośrednio lub pośrednio z przedmiotem umowy lub jej prawidłowym wykonaniem;
- 3) odpowiedzialności wykonawcy za okoliczności, za które wyłączną odpowiedzialność ponosi zamawiający;
- 4) możliwości ograniczenia zakresu zamówienia przez zamawiającego bez wskazania minimalnej wartości lub wielkości świadczenia stron.

Art. 434. 1. Umowę zawiera się na czas oznaczony, nie dłuższy niż 4 lata.

2. Zamawiający może zawrzeć umowę, której przedmiotem są świadczenia powtarzające się lub ciągle, na okres dłuższy niż 4 lata, jeżeli wykonanie zamówienia w dłuższym okresie spowoduje oszczędności kosztów realizacji zamówienia w stosunku do okresu czteroletniego lub jest to uzasadnione zdolnościami płatniczymi zamawiającego lub zakresem planowanych nakładów oraz okresem niezbędnym do ich spłaty.

Art. 435. 1. Na czas nieoznaczony może być zawierana umowa, której przedmiotem są dostawy:

- 1) wody za pomocą sieci wodno-kanalizacyjnej lub odprowadzanie ścieków do takiej sieci;
- 2) gazu z sieci gazowej;
- 3) ciepła z sieci ciepłowniczej;
- 4) licencji na oprogramowanie komputerowe.

2. Na czas nieoznaczony może być również zawierana umowa, której przedmiotem są usługi przesyłowe lub dystrybucyjne energii elektrycznej lub gazu ziemnego.

Art. 436. Umowa zawiera postanowienia określające w szczególności:

- 1) planowany termin zakończenia usługi, dostawy lub robót budowlanych, oraz, w razie potrzeby, planowane terminy wykonania poszczególnych części usługi, dostawy lub roboty budowlanej, określone w dniach, tygodniach, miesiącach lub latach, chyba że wskazanie daty wykonania umowy jest uzasadnione obiektywną przyczyną;
  - 2) warunki zapłaty wynagrodzenia;
  - 3) łączną maksymalną wysokość kar umownych, których mogą dochodzić strony;
  - 4) w przypadku umów zawieranych na okres dłuższy niż 12 miesięcy:
    - a) wysokości kar umownych naliczanych wykonawcy z tytułu braku zapłaty lub nieterminowej zapłaty wynagrodzenia należnego podwykonawcom z tytułu zmiany wysokości wynagrodzenia, o której mowa w art. 439 ust. 5,
    - b) zasady wprowadzania zmian wysokości wynagrodzenia w przypadku zmiany:
      - stawki podatku od towarów i usług oraz podatku akcyzowego,
      - wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę albo wysokości minimalnej stawki godzinowej, ustalonych na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę,
      - zasad podlegania ubezpieczeniom społecznym lub ubezpieczeniu zdrowotnemu lub wysokości stawki składki na ubezpieczenia społeczne lub ubezpieczenie zdrowotne,
      - zasad gromadzenia i wysokości wpłat do pracowniczych planów kapitałowych, o których mowa w ustawie z dnia 4 października 2018 r. o pracowniczych planach kapitałowych (Dz. U. poz. 2215 oraz z 2019 r. poz. 1074 i 1572)
- jeżeli zmiany te będą miały wpływ na koszty wykonania zamówienia przez wykonawcę.

Art. 437. 1. Umowa, której przedmiotem są roboty budowlane, zawiera również postanowienia dotyczące:

- 1) obowiązku przedkładania przez wykonawcę zamawiającemu projektu umowy o podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane, a także projektu jej zmiany, oraz poświadczonej za zgodność z oryginałem kopii zawartej umowy o podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane, i jej zmian;
- 2) wskazania terminu na zgłoszenie przez zamawiającego zastrzeżeń do projektu umowy o podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane, i do projektu jej zmiany lub sprzeciwu do umowy o podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane, i do jej zmian;
- 3) obowiązku przedkładania przez wykonawcę zamawiającemu poświadczonej za zgodność z oryginałem kopii zawartych umów o podwykonawstwo, których przedmiotem są dostawy lub usługi, oraz ich zmian;
- 4) zasad zapłaty wynagrodzenia wykonawcy, uwarunkowanej przedstawieniem przez niego dowodów potwierdzających zapłatę wymagalnego wynagrodzenia podwykonawcom lub dalszym podwykonawcom;
- 5) terminu zapłaty wynagrodzenia podwykonawcom lub dalszym podwykonawcom;
- 6) zasad zawierania umów o podwykonawstwo z dalszymi podwykonawcami;

- 7) wysokości kar umownych, z tytułu:
- a) braku zapłaty lub nieterminowej zapłaty wynagrodzenia należnego podwykonawcom lub dalszym podwykonawcom,
  - b) nieprzedłożenia do zaakceptowania projektu umowy o podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane, lub projektu jej zmiany,
  - c) nieprzedłożenia poświadczonyj za zgodność z oryginałem kopii umowy o podwykonawstwo lub jej zmiany,
  - d) braku zmiany umowy o podwykonawstwo w zakresie terminu zapłaty, zgodnie z art. 464 ust. 10.

2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 3, przedkładający może poświadczyć za zgodność z oryginałem kopię umowy o podwykonawstwo.

Art. 438. 1. W przypadku umowy, której przedmiotem są roboty budowlane lub usługi, przewidującej wymagania określone w art. 95 ust. 1, w jej treści zawiera się postanowienia dotyczące sposobu dokumentowania zatrudnienia oraz kontroli spełniania przez wykonawcę lub podwykonawcę wymagań dotyczących zatrudnienia na podstawie umowy o pracę oraz postanowienia dotyczące sankcji z tytułu niespełnienia wymagań określonych w art. 95 ust. 1.

2. W celu weryfikacji zatrudnienia, przez wykonawcę lub podwykonawcę, na podstawie umowy o pracę, osób wykonujących wskazane przez zamawiającego czynności w zakresie realizacji zamówienia, umowa przewiduje możliwość żądania przez zamawiającego w szczególności:

- 1) oświadczenia zatrudnionego pracownika,
- 2) oświadczenia wykonawcy lub podwykonawcy o zatrudnieniu pracownika na podstawie umowy o pracę,
- 3) poświadczonyj za zgodność z oryginałem kopii umowy o pracę zatrudnionego pracownika,
- 4) innych dokumentów

– zawierających informacje, w tym dane osobowe, niezbędne do weryfikacji zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, w szczególności imię i nazwisko zatrudnionego pracownika, datę zawarcia umowy o pracę, rodzaj umowy o pracę i zakres obowiązków pracownika.

Art. 439. 1. Umowa, której przedmiotem są roboty budowlane lub usługi, zawarta na okres dłuższy niż 12 miesięcy, zawiera postanowienia dotyczące zasad wprowadzania zmian wysokości wynagrodzenia należnego wykonawcy, w przypadku zmiany ceny materiałów lub kosztów związanych z realizacją zamówienia.

2. W umowie określa się:

- 1) poziom zmiany ceny materiałów lub kosztów, o których mowa w ust. 1, uprawniający strony umowy do żądania zmiany wynagrodzenia oraz początkowy termin ustalenia zmiany wynagrodzenia;
- 2) sposób ustalania zmiany wynagrodzenia:
  - a) z użyciem odesłania do wskaźnika zmiany ceny materiałów lub kosztów, w szczególności wskaźnika ogłaszanego w komunikacie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego lub
  - b) przez wskazanie innej podstawy, w szczególności wykazu rodzajów materiałów lub kosztów, w przypadku których zmiana ceny uprawnia strony umowy do żądania zmiany wynagrodzenia;
- 3) sposób określenia wpływu zmiany ceny materiałów lub kosztów na koszt wykonania zamówienia oraz określenie okresów, w których może następować zmiana wynagrodzenia wykonawcy;
- 4) maksymalną wartość zmiany wynagrodzenia, jaką dopuszcza zamawiający w efekcie zastosowania postanowień o zasadach wprowadzania zmian wysokości wynagrodzenia.

3. Jeżeli umowa została zawarta po upływie 180 dni od dnia upływu terminu składania ofert, w celu ustalenia zmiany wysokości wynagrodzenia należnego wykonawcy, oblicza się różnicę między średnią ceną materiałów lub kosztów, obowiązującą w dniu otwarcia ofert, a ceną nabycia materiałów lub rzeczywiście poniesionych kosztów przez wykonawcę, zgodnie z ust. 2.

4. Przez zmianę ceny materiałów lub kosztów rozumie się wzrost odpowiednio cen lub kosztów, jak i ich obniżenie, względem ceny lub kosztu przyjętych w celu ustalenia wynagrodzenia wykonawcy zawartego w ofercie.

5. Wykonawca, którego wynagrodzenie zostało zmienione zgodnie z ust. 1–3, zobowiązany jest do zmiany wynagrodzenia przysługującego podwykonawcy, z którym zawarł umowę, w zakresie odpowiadającym zmianom cen materiałów lub kosztów dotyczących zobowiązania podwykonawcy, jeżeli łącznie spełnione są następujące warunki:

- 1) przedmiotem umowy są roboty budowlane lub usługi;
- 2) okres obowiązywania umowy przekracza 12 miesięcy.

Art. 440. W przypadku gdy zamawiający przewiduje zawarcie postanowień dotyczących zasad wprowadzania zmian wysokości wynagrodzenia w innej umowie, niż wskazana w art. 439 ust. 1, do określenia tych zasad stosuje się przepisy art. 439 ust. 2–4.

Art. 441. 1. Zamawiający może skorzystać z opcji, jeżeli przewidział opcję w ogłoszeniu o zamówieniu lub w dokumentach zamówienia w postaci zrozumiałych, precyzyjnych i jednoznacznych postanowień umownych, które łącznie spełniają następujące warunki:

- 1) określają rodzaj i maksymalną wartość opcji;
- 2) określają okoliczności skorzystania z opcji;
- 3) nie modyfikują ogólnego charakteru umowy.

2. Czynności dokonane na podstawie postanowień umownych przewidujących opcje z naruszeniem ust. 1 podlegają unieważnieniu.

Art. 442. 1. Zamawiający może udzielić zaliczek na poczet wykonania zamówienia, jeżeli możliwość taka została przewidziana w ogłoszeniu o zamówieniu lub w dokumentach zamówienia.

2. Zamawiający może udzielić kolejnych zaliczek, pod warunkiem że wykonawca wykaże, że wykonał zamówienie w zakresie wartości poprzednio udzielonych zaliczek.

3. Zamawiający może żądać od wykonawcy wniesienia zabezpieczenia zaliczki w jednej lub kilku następujących formach:

- 1) poręczeniach bankowych lub poręczeniach spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej, z tym że zobowiązanie kasy jest zawsze zobowiązaniem pieniężnym;
- 2) gwarancjach bankowych;
- 3) gwarancjach ubezpieczeniowych;
- 4) poręczeniach udzielanych przez podmioty, o których mowa w art. 6b ust. 5 pkt 2 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości;
- 5) w wekslach z poręczeniem wekslowym banku lub spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej;
- 6) przez ustanowienie zastawu na papierach wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa lub jednostkę samorządu terytorialnego;
- 7) przez ustanowienie zastawu rejestrowego na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 grudnia 1996 r. o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów (Dz. U. z 2018 r. poz. 2017).

4. Zamawiający żąda wniesienia zabezpieczenia zaliczki, jeżeli przewidywana wartość zaliczek przekracza 20% wysokości wynagrodzenia wykonawcy.

5. W przypadku żądania wniesienia zabezpieczenia zaliczki, w umowie określa się formę lub formy zabezpieczenia zaliczki, wysokość zabezpieczenia, a także sposób jego wniesienia i zwrotu. Umowa może przewidywać możliwość zmiany formy zabezpieczenia zaliczki w trakcie realizacji tej umowy.

6. Do zamawiających, o których mowa w art. 4 pkt 2 i 3, nie stosuje się przepisów ust. 2 i 4.

Art. 443. 1. Zamawiający płaci wynagrodzenie w częściach, po wykonaniu części umowy, lub udziela zaliczki na poczet wykonania zamówienia, w przypadku umów zawieranych na okres dłuższy niż 12 miesięcy.

2. Zamawiający określa w umowie procent wynagrodzenia wypłacanego za poszczególne części. Procentowa wartość ostatniej części wynagrodzenia nie może wynosić więcej niż 50% wynagrodzenia należnego wykonawcy.

3. Zaliczka nie może być mniejsza niż 5% wynagrodzenia należnego wykonawcy.

Art. 444. 1. Organ sprawujący nadzór finansowy nad zamawiającym publicznym, w razie powzięcia wątpliwości co do prawidłowości zastosowania trybu udzielenia zamówienia z wolnej ręki na podstawie art. 214 ust. 1 pkt 11–14, zakazuje zawarcia umowy na czas wyjaśnienia sprawy, nie dłużej jednak niż na 21 dni.

2. Jeżeli organ sprawujący nadzór stwierdzi, że nie zachodzą podstawy do udzielenia zamówienia na podstawie art. 214 ust. 1 pkt 11–14, zakazuje zawarcia umowy, a jeżeli umowa została zawarta, zwraca się do zamawiającego o wypowiedzenie umowy albo odstąpienie od umowy, w wyznaczonym przez ten organ terminie.

3. W przypadku bezskutecznego upływu terminu, o którym mowa w ust. 2, organ sprawujący nadzór występuje do sądu o unieważnienie umowy w całości lub w części.

4. Przepisy ust. 1–3 nie wyłączają uprawnień i obowiązków organów sprawujących nadzór finansowy nad zamawiającym publicznym wynikających z odrębnych przepisów.

Art. 445. 1. Wykonawcy, o których mowa w art. 58 ust. 1, ponoszą solidarną odpowiedzialność za wykonanie umowy i wniesienie zabezpieczenia należytego wykonania umowy.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do zamówienia udzielonego w trybie partnerstwa innowacyjnego wykonawcom wspólnie ubiegającym się o udzielenie zamówienia. W takim przypadku wykonawcy, o których mowa w art. 58 ust. 1, ponoszą odpowiedzialność za wykonanie umowy i wniesienie zabezpieczenia należytego wykonania umowy w części, którą wykonują zgodnie z umową zawartą między tymi wykonawcami.

Art. 446. 1. Zamawiający sporządza raport z realizacji zamówienia, w którym dokonuje oceny tej realizacji, w przypadku gdy:

- 1) na realizację zamówienia wydatkowano kwotę wyższą co najmniej o 10% od wartości ceny ofertowej;
- 2) na wykonawcę zostały nałożone kary umowne w wysokości co najmniej 10% wartości ceny ofertowej;
- 3) wystąpiły opóźnienia w realizacji umowy przekraczające co najmniej 30 dni;
- 4) zamawiający lub wykonawca odstąpił od umowy w całości lub w części, albo dokonał jej wypowiedzenia w całości lub w części.

2. Zamawiający może sporządzić raport w przypadkach innych niż określone w ust. 1.

3. Raport zawiera:

- 1) wskazanie kwoty, którą wydatkowano na realizację zamówienia, oraz porównanie jej z kwotą wynikającą z szacowania wartości zamówienia oraz ceną całkowitą, podaną w ofercie albo maksymalną wartością nominalną zobowiązania zamawiającego wynikającą z umowy, jeżeli w ofercie podano cenę jednostkową lub ceny jednostkowe;
- 2) wskazanie okoliczności, o których mowa w ust. 1, oraz przyczyn ich wystąpienia;
- 3) ocenę sposobu wykonania zamówienia, w tym jakości jego wykonania;
- 4) wnioski co do ewentualnej zmiany sposobu realizacji przyszłych zamówień lub określenia przedmiotu zamówienia, z uwzględnieniem celowości, gospodarności i efektywności wydatkowania środków publicznych.

4. Zamawiający sporządza raport w terminie miesiąca od dnia:

- 1) sporządzenia protokołu odbioru lub uznania umowy za wykonaną albo
- 2) rozwiązania umowy w wyniku złożenia oświadczenia o jej wypowiedzeniu albo odstąpieniu od niej.

Art. 447. 1. W przypadku zamówień na roboty budowlane, których termin wykonywania jest dłuższy niż 12 miesięcy, jeżeli umowa przewiduje zapłatę:

- 1) wynagrodzenia należnego wykonawcy w częściach, warunkiem zapłaty, przez zamawiającego, drugiej i następnych części należnego wynagrodzenia za odebrane roboty budowlane jest przedstawienie dowodów zapłaty wymagalnego wynagrodzenia podwykonawcom i dalszym podwykonawcom, o których mowa w art. 464 ust. 1, biorącym udział w realizacji odebranych robót budowlanych;
- 2) całości wynagrodzenia należnego wykonawcy po wykonaniu całości robót budowlanych, zamawiający jest obowiązany przewidzieć udzielanie zaliczek, przy czym udzielanie kolejnych zaliczek przez zamawiającego wymaga przedstawienia dowodów zapłaty wymagalnego wynagrodzenia podwykonawcom i dalszym podwykonawcom, o których mowa w art. 464 ust. 1, biorącym udział w realizacji części zamówienia, za którą zaliczka została wypłacona.

2. W przypadku nieprzedstawienia przez wykonawcę wszystkich dowodów zapłaty, o których mowa w ust. 1, wstrzymuje się odpowiednio:

- 1) wypłatę należnego wynagrodzenia za odebrane roboty budowlane,
- 2) udzielenie kolejnej zaliczki

– w części równej sumie kwot wynikających z nieprzedstawionych dowodów zapłaty.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, zamawiający może wskazać w SWZ procentową wartość ostatniej części wynagrodzenia, która nie może wynosić więcej niż 50% wynagrodzenia należnego wykonawcy.

Art. 448. Zamawiający, w terminie 30 dni od wykonania umowy, zamieszcza w Biuletynie Zamówień Publicznych ogłoszenie o wykonaniu umowy.

Rozdział 2

Zabezpieczenie należytego wykonania umowy

Art. 449. 1. Ilekroć w niniejszym rozdziale mowa jest o zabezpieczeniu, należy przez to rozumieć zabezpieczenie należytego wykonania umowy.

2. Zabezpieczenie służy pokryciu roszczeń z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy.

3. Zabezpieczenie wnosi się przed zawarciem umowy, chyba że ustawa stanowi inaczej lub zamawiający określi inny termin w dokumentach zamówienia.

Art. 450. 1. Zabezpieczenie może być wnoszone, według wyboru wykonawcy, w jednej lub w kilku następujących formach:

- 1) pieniądzu;
- 2) poręczeniach bankowych lub poręczeniach spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej, z tym że zobowiązanie kasy jest zawsze zobowiązaniem pieniężnym;
- 3) gwarancjach bankowych;
- 4) gwarancjach ubezpieczeniowych;
- 5) poręczeniach udzielanych przez podmioty, o których mowa w art. 6b ust. 5 pkt 2 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości.

2. Za zgodą zamawiającego zabezpieczenie może być wnoszone również:

- 1) w wekslach z poręczeniem wekslowym banku lub spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej;
- 2) przez ustanowienie zastawu na papierach wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa lub jednostkę samorządu terytorialnego;
- 3) przez ustanowienie zastawu rejestrowego na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 grudnia 1996 r. o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów.

3. Zabezpieczenie wnoszone w pieniądzu wykonawca wpłaca przelewem na rachunek bankowy wskazany przez zamawiającego.

4. W przypadku wniesienia wadium w pieniądzu wykonawca może wyrazić zgodę na zaliczenie kwoty wadium na poczet zabezpieczenia.

5. Jeżeli zabezpieczenie wniesiono w pieniądzu, zamawiający przechowuje je na oprocentowanym rachunku bankowym. Zamawiający zwraca zabezpieczenie wniesione w pieniądzu z odsetkami wynikającymi z umowy rachunku bankowego, na którym było ono przechowywane, pomniejszone o koszt prowadzenia tego rachunku oraz prowizji bankowej za przelew pieniędzy na rachunek bankowy wykonawcy.

Art. 451. 1. W trakcie realizacji umowy wykonawca może dokonać zmiany formy zabezpieczenia na jedną lub kilka form, o których mowa w art. 450 ust. 1.

2. Za zgodą zamawiającego wykonawca może dokonać zmiany formy zabezpieczenia na jedną lub kilka form, o których mowa w art. 450 ust. 2.

3. Zmiana formy zabezpieczenia jest dokonywana z zachowaniem ciągłości zabezpieczenia i bez zmniejszenia jego wysokości.

Art. 452. 1. Wysokość zabezpieczenia ustala się w stosunku procentowym do ceny całkowitej podanej w ofercie albo maksymalnej wartości nominalnej zobowiązania zamawiającego wynikającego z umowy, jeżeli w ofercie podano cenę jednostkową lub ceny jednostkowe.

2. Zabezpieczenie ustala się w wysokości nieprzekraczającej 5% ceny całkowitej podanej w ofercie albo maksymalnej wartości nominalnej zobowiązania zamawiającego wynikającego z umowy.

3. Zabezpieczenie można ustalić w wysokości większej niż określona w ust. 2, nie większej jednak niż 10% ceny całkowitej podanej w ofercie albo maksymalnej wartości nominalnej zobowiązania zamawiającego wynikającego z umowy, jeżeli jest to uzasadnione przedmiotem zamówienia lub wystąpieniem ryzyka związanego z realizacją zamówienia, co zamawiający opisał w SWZ lub innych dokumentach zamówienia.

4. Jeżeli okres realizacji zamówienia jest dłuższy niż rok, zabezpieczenie, za zgodą zamawiającego, może być tworzone przez potrącenia z należności za częściowo wykonane dostawy, usługi lub roboty budowlane.

5. W przypadku, o którym mowa w ust. 4, w dniu zawarcia umowy wykonawca jest obowiązany wnieść co najmniej 30% kwoty zabezpieczenia.

6. Zamawiający wpłaca kwoty potrącane na rachunek bankowy w tym samym dniu, w którym dokonuje zapłaty faktury.

7. W przypadku, o którym mowa w ust. 4, wniesienie pełnej wysokości zabezpieczenia nie może nastąpić później niż do połowy okresu, na który została zawarta umowa.

8. Jeżeli okres, na jaki ma zostać wniesione zabezpieczenie, przekracza 5 lat, zabezpieczenie w pieniądzu wnosi się na cały ten okres, a zabezpieczenie w innej formie wnosi się na okres nie krótszy niż 5 lat, z jednoczesnym zobowiązaniem się wykonawcy do przedłużenia zabezpieczenia lub wniesienia nowego zabezpieczenia na kolejne okresy.

9. W przypadku nieprzedłużenia lub niewniesienia nowego zabezpieczenia najpóźniej na 30 dni przed upływem terminu ważności dotychczasowego zabezpieczenia wniesionego w innej formie niż w pieniądzu, zamawiający zmienia formę na zabezpieczenie w pieniądzu, przez wypłatę kwoty z dotychczasowego zabezpieczenia.

10. Wypłata, o której mowa w ust. 9, następuje nie później niż w ostatnim dniu ważności dotychczasowego zabezpieczenia.

Art. 453. 1. Zamawiający zwraca zabezpieczenie w terminie 30 dni od dnia wykonania zamówienia i uznania przez zamawiającego za należyte wykonane.

2. Zamawiający może pozostawić na zabezpieczenie roszczeń z tytułu rękojmi za wady lub gwarancji kwotę nie przekraczającą 30% zabezpieczenia.

3. Kwota, o której mowa w ust. 2, jest zwracana nie później niż w 15. dniu po upływie okresu rękojmi za wady lub gwarancji.

4. Zamawiający może dokonać częściowego zwrotu zabezpieczenia po wykonaniu części zamówienia, jeżeli przewidział taką możliwość w dokumentach zamówienia.

Rozdział 3

Zmiana umowy

Art. 454. 1. Istotna zmiana zawartej umowy wymaga przeprowadzenia nowego postępowania o udzielenie zamówienia.

2. Zmiana umowy jest istotna, jeżeli powoduje, że charakter umowy zmienia się w sposób istotny w stosunku do pierwotnej umowy, w szczególności jeżeli zmiana:

- 1) wprowadza warunki, które gdyby zostały zastosowane w postępowaniu o udzielenie zamówienia, to wzięliby w nim udział lub mogliby wziąć udział inni wykonawcy lub przyjęte zostałyby oferty innej treści;
- 2) narusza równowagę ekonomiczną stron umowy na korzyść wykonawcy, w sposób nieprzewidziany w pierwotnej umowie;
- 3) w sposób znaczny rozszerza albo zmniejsza zakres świadczeń i zobowiązań wynikający z umowy;
- 4) polega na zastąpieniu wykonawcy, któremu zamawiający udzielił zamówienia, nowym wykonawcą w przypadkach innych, niż wskazane w art. 455 ust. 1 pkt 2.

Art. 455. 1. Dopuszczalna jest zmiana umowy bez przeprowadzenia nowego postępowania o udzielenie zamówienia:

- 1) niezależnie od wartości tej zmiany, o ile została przewidziana w ogłoszeniu o zamówieniu lub dokumentach zamówienia, w postaci jasnych, precyzyjnych i jednoznacznych postanowień umownych, które mogą obejmować postanowienia dotyczące zasad wprowadzania zmian wysokości ceny, jeżeli spełniają one łącznie następujące warunki:
  - a) określają rodzaj i zakres zmian,
  - b) określają warunki wprowadzenia zmian,
  - c) nie przewidują takich zmian, które modyfikowałyby ogólny charakter umowy;
- 2) gdy nowy wykonawca ma zastąpić dotychczasowego wykonawcę:
  - a) jeżeli taka możliwość została przewidziana w postanowieniach umownych, o których mowa w pkt 1, lub
  - b) w wyniku sukcesji, wstępując w prawa i obowiązki wykonawcy, w następstwie przejęcia, połączenia, podziału, przekształcenia, upadłości, restrukturyzacji, dziedziczenia lub nabycia dotychczasowego wykonawcy lub jego przedsiębiorstwa, o ile nowy wykonawca spełnia warunki udziału w postępowaniu, nie zachodzą wobec niego podstawy wykluczenia oraz nie pociąga to za sobą innych istotnych zmian umowy, a także nie ma na celu uniknięcia stosowania przepisów ustawy, lub
  - c) w wyniku przejęcia przez zamawiającego zobowiązań wykonawcy względem jego podwykonawców, w przypadku, o którym mowa w art. 465 ust. 1;
- 3) jeżeli dotyczy realizacji, przez dotychczasowego wykonawcę, dodatkowych dostaw, usług lub robót budowlanych, a w przypadku zamówień w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa – usług lub robót budowlanych, których nie uwzględniono w zamówieniu podstawowym, o ile stały się one niezbędne i zostały spełnione łącznie następujące warunki:
  - a) zmiana wykonawcy nie może zostać dokonana z powodów ekonomicznych lub technicznych, w szczególności dotyczących zamienności lub interoperacyjności wyposażenia, usług lub instalacji zamówionych w ramach zamówienia podstawowego,
  - b) zmiana wykonawcy spowodowałaby istotną niedogodność lub znaczne zwiększenie kosztów dla zamawiającego,
  - c) wzrost ceny spowodowany każdą kolejną zmianą nie przekracza 50% wartości pierwotnej umowy, a w przypadku zamówień w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa łączna wartość zmian nie przekracza 50% wartości pierwotnej umowy, z wyjątkiem należycie uzasadnionych przypadków;
- 4) jeżeli konieczność zmiany umowy spowodowana jest okolicznościami, których zamawiający, działając z należytą starannością, nie mógł przewidzieć, o ile zmiana nie modyfikuje ogólnego charakteru umowy a wzrost ceny spowodowany każdą kolejną zmianą nie przekracza 50% wartości pierwotnej umowy.

2. Dopuszczalne są również zmiany umowy bez przeprowadzenia nowego postępowania o udzielenie zamówienia, których łączna wartość jest mniejsza niż progi unijne oraz jest niższa niż 10% wartości pierwotnej umowy, w przypadku zamówień na usługi lub dostawy, albo 15%, w przypadku zamówień na roboty budowlane, a zmiany te nie powodują zmiany ogólnego charakteru umowy.

3. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 3 i 4, zamawiający:

- 1) nie może wprowadzać kolejnych zmian umowy w celu uniknięcia stosowania przepisów ustawy;
- 2) po dokonaniu zmiany umowy zamieszcza ogłoszenie o zmianie umowy w Biuletynie Zamówień Publicznych lub przekazuje Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej.

4. Jeżeli umowa zawiera postanowienia dotyczące zasad wprowadzania zmian wysokości cen, dopuszczalną wartość zmiany ceny, o której mowa w ust. 1 pkt 3 lit. c i pkt 4, lub dopuszczalną wartość zmiany umowy, o której mowa w ust. 2, ustala się w oparciu o zmienioną cenę.

Rozdział 4

Odstąpienie od umowy oraz jej unieważnienie

Art. 456. 1. Zamawiający może odstąpić od umowy:

- 1) w terminie 30 dni od dnia powzięcia wiadomości o zaistnieniu istotnej zmiany okoliczności powodującej, że wykonanie umowy nie leży w interesie publicznym, czego nie można było przewidzieć w chwili zawarcia umowy, lub dalsze wykonywanie umowy może zagrozić podstawowemu interesowi bezpieczeństwa państwa lub bezpieczeństwu publicznemu;

- 2) jeżeli zachodzi co najmniej jedna z następujących okoliczności:
  - a) dokonano zmiany umowy z naruszeniem art. 454 i art. 455,
  - b) wykonawca w chwili zawarcia umowy podlegał wykluczeniu na podstawie art. 108,
  - c) Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej stwierdził, w ramach procedury przewidzianej w art. 258 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, że Rzeczpospolita Polska uchybiła zobowiązaniom, które ciążyą na niej na mocy Traktatów, dyrektywy 2014/24/UE, dyrektywy 2014/25/UE i dyrektywy 2009/81/WE, z uwagi na to, że zamawiający udzielił zamówienia z naruszeniem prawa Unii Europejskiej.
2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 lit. a, zamawiający odstępuje od umowy w części, której zmiana dotyczy.
3. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, wykonawca może żądać wyłącznie wynagrodzenia należnego z tytułu wykonania części umowy.

Art. 457. 1. Umowa podlega unieważnieniu, jeżeli zamawiający:

- 1) z naruszeniem ustawy udzielił zamówienia, zawarł umowę ramową lub ustanowił dynamiczny system zakupów bez uprzedniego zamieszczenia w Biuletynie Zamówień Publicznych albo przekazania Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej ogłoszenia wszczynającego postępowanie lub bez wymaganego ogłoszenia zmieniającego ogłoszenie wszczynające postępowanie, jeżeli zmiany miały znaczenie dla sporządzenia wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu albo ofert;
- 2) zawarł umowę z naruszeniem art. 264 lub art. 308 ust. 2 lub 3 lub art. 421 ust. 1 lub 2 albo art. 577, jeżeli uniemożliwiło to Krajowej Izbie Odwoławczej uwzględnienie odwołania przed zawarciem umowy;
- 3) zawarł umowę przed upływem terminu, o którym mowa w art. 216 ust. 2;
- 4) z naruszeniem art. 314 ust. 1 pkt 3, ust. 3 i 4, art. 315 lub art. 422 ust. 2 lub 3 udzielił zamówienia objętego umową ramową;
- 5) z naruszeniem art. 323, art. 324 lub art. 391 ust. 4 lub 5 udzielił zamówienia objętego dynamicznym systemem zakupów.

2. Umowa nie podlega unieważnieniu, jeżeli:

- 1) w przypadku określonym w ust. 1 pkt 1, zamawiający miał uzasadnione podstawy, aby sądzić, że działa zgodnie z ustawą, a umowa została zawarta odpowiednio po upływie 5 dni od dnia zamieszczenia ogłoszenia o zamiarze zawarcia umowy w Biuletynie Zamówień Publicznych albo po upływie 10 dni od dnia publikacji takiego ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej;
- 2) w przypadkach określonych w ust. 1 pkt 4 i 5 zamawiający miał uzasadnione podstawy, aby sądzić, że działa zgodnie z ustawą, a umowa została zawarta po upływie terminu określonego w art. 264 ust. 1 lub art. 308 ust. 2 lub art. 421 ust. 1.

3. Unieważnienie umowy wywołuje skutek od momentu jej zawarcia, z zastrzeżeniem art. 554 ust. 3 pkt 2 lit. b.

4. Z przyczyn, o których mowa w ust. 1 oraz art. 458, nie można żądać stwierdzenia nieważności umowy na podstawie art. 189 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2019 r. poz. 1460, z późn. zm.¹⁶⁾).

5. Przepis ust. 1 nie wyłącza możliwości żądania unieważnienia umowy na podstawie art. 70⁵ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny.

Art. 458. Zmiana umowy podlega unieważnieniu, jeżeli została dokonana z naruszeniem art. 454 i art. 455. W takim przypadku stosuje się postanowienie umowne w brzmieniu obowiązującym przed tą zmianą.

Art. 459. 1. Prezes Urzędu może wystąpić do sądu o unieważnienie:

- 1) zmiany umowy dokonanej z naruszeniem art. 454 i art. 455,
- 2) umowy, o której mowa w art. 457 ust. 1

– jeżeli dokonanie przez zamawiającego czynności lub zaniechania dokonania czynności z naruszeniem ustawy miało lub mogło mieć wpływ na wynik postępowania.

2. Uprawnienie, o którym mowa w ust. 1, wygasa z upływem 4 lat od dnia zawarcia umowy lub jej zmiany.

¹⁶⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2019 r. poz. 1469, 1495, 1649, 1655, 1798, 1802 i 1818.

Art. 460. O unieważnienie umowy może wystąpić wykonawca, który ma lub miał interes w uzyskaniu danego zamówienia, w przypadku, o którym mowa w art. 457 ust. 1 pkt 1. Uprawnienie to wygasa z upływem 4 lat od dnia zawarcia umowy.

Art. 461. Umowa zawarta w trybie art. 214 ust. 1 pkt 11–13 wygasa z upływem 3 miesięcy od dnia, w którym w kontrolowanej osobie prawnej, o której mowa w art. 214 ust. 1 pkt 11 lit. c, pkt 12 lit. c lub pkt 13 lit. c, udział uzyskał kapitał prywatny, z wyjątkiem przypadków, o których mowa w art. 214 ust. 8.

Rozdział 5

Podwykonawstwo

Art. 462. 1. Wykonawca może powierzyć wykonanie części zamówienia podwykonawcy.

2. Zamawiający może żądać wskazania przez wykonawcę, w ofercie, części zamówienia, których wykonanie zamierza powierzyć podwykonawcom, oraz podania nazw ewentualnych podwykonawców, jeżeli są już znani.

3. W przypadku zamówień na roboty budowlane oraz usługi, które mają być wykonane w miejscu podlegającym bezpośredniemu nadzorowi zamawiającego, zamawiający żąda, aby przed przystąpieniem do wykonania zamówienia wykonawca podał nazwy, dane kontaktowe oraz przedstawicieli, podwykonawców zaangażowanych w takie roboty budowlane lub usługi, jeżeli są już znani. Wykonawca zawiadamia zamawiającego o wszelkich zmianach w odniesieniu do informacji, o których mowa w zdaniu pierwszym, w trakcie realizacji zamówienia, a także przekazuje wymagane informacje na temat nowych podwykonawców, którym w późniejszym okresie zamierza powierzyć realizację robót budowlanych lub usług.

4. Zamawiający może żądać informacji, o których mowa w ust. 3:

- 1) w przypadku zamówień na dostawy oraz zamówień na usługi inne niż dotyczące usług, które mają być wykonane w miejscu podlegającym bezpośredniemu nadzorowi zamawiającego lub
- 2) dotyczących dalszych podwykonawców, lub
- 3) dotyczących dostawców uczestniczących w wykonaniu zamówienia na roboty budowlane lub usługi.

5. W przypadkach, o których mowa w ust. 2 i 3 oraz ust. 4 pkt 1, zamawiający może badać, czy nie zachodzą wobec podwykonawcy niebędącego podmiotem udostępniającym zasoby podstawy wykluczenia, o których mowa w art. 108 i art. 109, o ile przewidział to w dokumentach zamówienia. Wykonawca na żądanie zamawiającego przedstawia oświadczenie, o którym mowa w art. 125 ust. 1, lub podmiotowe środki dowodowe dotyczące tego podwykonawcy.

6. W przypadku, o którym mowa w ust. 5, jeżeli wobec podwykonawcy zachodzą podstawy wykluczenia, zamawiający żąda, aby wykonawca w terminie określonym przez zamawiającego zastąpił tego podwykonawcę pod rygorem niedopuszczenia podwykonawcy do realizacji części zamówienia

7. Jeżeli zmiana albo rezygnacja z podwykonawcy dotyczy podmiotu, na którego zasoby wykonawca powoływał się, na zasadach określonych w art. 118 ust. 1, w celu wykazania spełniania warunków udziału w postępowaniu, wykonawca jest obowiązany wykazać zamawiającemu, że proponowany inny podwykonawca lub wykonawca samodzielnie spełnia je w stopniu nie mniejszym niż podwykonawca, na którego zasoby wykonawca powoływał się w trakcie postępowania o udzielenie zamówienia. Przepis art. 122 stosuje się odpowiednio.

8. Powierzenie wykonania części zamówienia podwykonawcom nie zwalnia wykonawcy z odpowiedzialności za należyte wykonanie tego zamówienia.

Art. 463. Umowa o podwykonawstwo nie może zawierać postanowień kształtujących prawa i obowiązki podwykonawcy, w zakresie kar umownych oraz postanowień dotyczących warunków wypłaty wynagrodzenia, w sposób dla niego mniej korzystny niż prawa i obowiązki wykonawcy, ukształtowane postanowieniami umowy zawartej między zamawiającym a wykonawcą.

Art. 464. 1. Wykonawca, podwykonawca lub dalszy podwykonawca zamówienia na roboty budowlane zamierzający zawrzeć umowę o podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane, jest obowiązany, w trakcie realizacji zamówienia, do przedłożenia zamawiającemu projektu tej umowy, przy czym podwykonawca lub dalszy podwykonawca jest obowiązany dołączyć zgodę wykonawcy na zawarcie umowy o podwykonawstwo o treści zgodnej z projektem umowy.

2. Termin zapłaty wynagrodzenia podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy, przewidziany w umowie o podwykonawstwo, nie może być dłuższy niż 30 dni od dnia doręczenia wykonawcy, podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy faktury lub rachunku.

3. Zamawiający, w terminie określonym zgodnie z art. 437 ust. 1 pkt 2, zgłasza w formie pisemnej, pod rygorem nieważności, zastrzeżenia do projektu umowy o podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane, w przypadku gdy:

- 1) nie spełnia ona wymagań określonych w dokumentach zamówienia;
- 2) przewiduje ona termin zapłaty wynagrodzenia dłuższy niż określony w ust. 2;
- 3) zawiera ona postanowienia niezgodne z art. 463.

4. Niezgłoszenie zastrzeżeń, o których mowa w ust. 3, do przedłożonego projektu umowy o podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane, w terminie określonym zgodnie z art. 437 ust. 1 pkt 2, uważa się za akceptację projektu umowy przez zamawiającego.

5. Wykonawca, podwykonawca lub dalszy podwykonawca zamówienia na roboty budowlane przedkłada zamawiającemu poświadczoną za zgodność z oryginałem kopię zawartej umowy o podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane, w terminie 7 dni od dnia jej zawarcia.

6. Zamawiający, w terminie określonym zgodnie z art. 437 ust. 1 pkt 2, zgłasza w formie pisemnej pod rygorem nieważności sprzeciw do umowy o podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane, w przypadkach, o których mowa w ust. 3.

7. Niezgłoszenie sprzeciwu, o którym mowa w ust. 6, do przedłożonej umowy o podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane, w terminie określonym zgodnie z art. 437 ust. 1 pkt 2, uważa się za akceptację umowy przez zamawiającego.

8. W przypadku umów, których przedmiotem są roboty budowlane, wykonawca, podwykonawca lub dalszy podwykonawca przedkłada zamawiającemu poświadczoną za zgodność z oryginałem kopię zawartej umowy o podwykonawstwo, której przedmiotem są dostawy lub usługi, w terminie 7 dni od dnia jej zawarcia, z wyłączeniem umów o podwykonawstwo o wartości mniejszej niż 0,5% wartości umowy oraz umów o podwykonawstwo, których przedmiot został wskazany przez zamawiającego w dokumentach zamówienia. Wyłączenie, o którym mowa w zdaniu pierwszym, nie dotyczy umów o podwykonawstwo o wartości większej niż 50 000 złotych. Zamawiający może określić niższą wartość, od której będzie zachodził obowiązek przedkładania umowy o podwykonawstwo.

9. W przypadku, o którym mowa w ust. 8, podwykonawca lub dalszy podwykonawca, przedkłada poświadczoną za zgodność z oryginałem kopię umowy również wykonawcy.

10. W przypadku, o którym mowa w ust. 8, jeżeli termin zapłaty wynagrodzenia jest dłuższy niż określony w ust. 2, zamawiający informuje o tym wykonawcę i wzywa go do doprowadzenia do zmiany tej umowy, pod rygorem wystąpienia o zapłatę kary umownej.

11. Przepisy ust. 1–10 stosuje się odpowiednio do zmian umowy o podwykonawstwo.

Art. 465. 1. W przypadku umów, których przedmiotem są roboty budowlane, zamawiający dokonuje bezpośredniej zapłaty wymagalnego wynagrodzenia przysługującego podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy, który zawarł zaakceptowaną przez zamawiającego umowę o podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane, lub który zawarł przedłożoną zamawiającemu umowę o podwykonawstwo, której przedmiotem są dostawy lub usługi, w przypadku uchylecia się od obowiązku zapłaty odpowiednio przez wykonawcę, podwykonawcę lub dalszego podwykonawcę.

2. Wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 1, dotyczy wyłącznie należności powstałych po zaakceptowaniu przez zamawiającego umowy o podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane, lub po przedłożeniu zamawiającemu poświadczonej za zgodność z oryginałem kopii umowy o podwykonawstwo, której przedmiotem są dostawy lub usługi.

3. Bezpośrednia zapłata obejmuje wyłącznie należne wynagrodzenie, bez odsetek, należnych podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy.

4. Zamawiający, przed dokonaniem bezpośredniej zapłaty, jest obowiązany umożliwić wykonawcy zgłoszenie, pisemnie, uwag dotyczących zasadności bezpośredniej zapłaty wynagrodzenia podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy. Zamawiający informuje o terminie zgłaszania uwag nie krótszym niż 7 dni od dnia doręczenia tej informacji. W uwagach nie można powoływać się na potrącenie roszczeń wykonawcy względem podwykonawcy niezwiązanych z realizacją umowy o podwykonawstwo.

5. W przypadku zgłoszenia uwag, o których mowa w ust. 4, w terminie wskazanym przez zamawiającego, zamawiający może:

- 1) nie dokonać bezpośredniej zapłaty wynagrodzenia podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy, jeżeli wykonawca wykaże niezasadność takiej zapłaty albo

- 2) złożyć do depozytu sądowego kwotę potrzebną na pokrycie wynagrodzenia podwykonawcy lub dalszego podwykonawcy, w przypadku istnienia zasadniczej wątpliwości zamawiającego co do wysokości należnej zapłaty lub podmiotu, któremu płatność się należy, albo
- 3) dokonać bezpośredniej zapłaty wynagrodzenia podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy, jeżeli podwykonawca lub dalszy podwykonawca wykaże zasadność takiej zapłaty.

6. W przypadku dokonania bezpośredniej zapłaty podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy zamawiający potrąca kwotę wypłaconego wynagrodzenia z wynagrodzenia należnego wykonawcy.

7. Konieczność wielokrotnego dokonywania bezpośredniej zapłaty podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy lub konieczność dokonania bezpośrednich zapłat na sumę większą niż 5% wartości umowy może stanowić podstawę do odstąpienia od umowy.

8. Do zasad odpowiedzialności zamawiającego, wykonawcy, podwykonawcy lub dalszego podwykonawcy z tytułu wykonanych robót budowlanych stosuje się przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, jeżeli przepisy ustawy nie stanowią inaczej.

DZIAŁ VIII

Organy właściwe w sprawach zamówień

Rozdział 1

Prezes Urzędu

Art. 466. 1. Centralnym organem administracji rządowej właściwym w sprawach zamówień jest Prezes Urzędu.

2. Nadzór nad Prezesem Urzędu sprawuje minister właściwy do spraw gospodarki.

3. W ramach nadzoru nad Prezesem Urzędu minister właściwy do spraw gospodarki:

- 1) sprawuje kontrolę nad Prezesem Urzędu na zasadach i w trybie określonych w przepisach ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. poz. 1092 oraz z 2019 r. poz. 730);
- 2) zatwierdza plan, o którym mowa w art. 469 pkt 18;
- 3) dokonuje oceny działalności Prezesa Urzędu na podstawie sprawozdania, o którym mowa w art. 469 pkt 20, w terminie do dnia 30 września każdego roku;
- 4) może żądać od Prezesa Urzędu informacji lub udostępnienia dokumentów związanych z realizacją jego zadań.

Art. 467. 1. Obsługę Prezesa Urzędu zapewnia Urząd.

2. Minister właściwy do spraw gospodarki, w drodze zarządzenia, nadaje statut Urzędu, w którym określa jego organizację, mając na względzie zapewnienie prawidłowej obsługi Prezesa Urzędu oraz Krajowej Izby Odwoławczej.

Art. 468. 1. Prezes Urzędu jest powoływany przez ministra właściwego do spraw gospodarki spośród osób wyłonionych w drodze otwartego i konkurencyjnego naboru.

2. Stanowisko Prezesa Urzędu może zajmować osoba, która:

- 1) posiada co najmniej tytuł zawodowy magistra lub równorzędny;
- 2) jest obywatelem polskim;
- 3) korzysta z pełni praw publicznych;
- 4) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 5) posiada kompetencje kierownicze;
- 6) posiada co najmniej 6-letni staż pracy, w tym co najmniej 3-letni staż pracy na stanowisku kierowniczym;
- 7) posiada wiedzę i doświadczenie z zakresu zamówień.

3. Informację o naborze na stanowisko Prezesa Urzędu ogłasza się przez zamieszczenie ogłoszenia w miejscu powszechnie dostępnym w siedzibie Urzędu oraz w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie podmiotowej Urzędu, stronie podmiotowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw gospodarki oraz stronie podmiotowej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

4. Ogłoszenie, o którym mowa w ust. 3, zawiera:

- 1) nazwę i adres Urzędu;
- 2) określenie stanowiska, na które jest prowadzony nabór;
- 3) wymagania związane ze stanowiskiem wynikające z przepisów prawa;
- 4) zakres zadań wykonywanych na stanowisku, na które jest prowadzony nabór;
- 5) wskazanie wymaganych dokumentów;
- 6) termin, formę i miejsce składania dokumentów;
- 7) informację o metodach i technikach naboru.

5. Termin, o którym mowa w ust. 4 pkt 6, nie może być krótszy niż 10 dni od dnia zamieszczenia ogłoszenia w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie podmiotowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw gospodarki.

6. Nabór na stanowisko Prezesa Urzędu przeprowadza komisja kwalifikacyjna, powołana przez ministra właściwego do spraw gospodarki, licząca co najmniej 3 osoby, których wiedza i doświadczenie dają rękojmię wyłonienia najlepszych kandydatów. W toku naboru komisja bada spełnianie wymagań, o których mowa w ust. 4 pkt 3, w tym ocenia doświadczenie i wiedzę niezbędną do wykonywania zadań na stanowisku, na które jest przeprowadzany nabór, oraz kompetencje kierownicze.

7. Ocena wiedzy, doświadczenia i kompetencji kierowniczych kandydata może być dokonana na zlecenie komisji kwalifikacyjnej przez osobę niebędącą członkiem zespołu, która posiada wiedzę, doświadczenie i kwalifikacje dające rękojmię dokonania tej oceny w sposób zapewniający wyłonienie najlepszych kandydatów.

8. Członek komisji kwalifikacyjnej oraz osoba, o której mowa w ust. 7, mają obowiązek zachowania w tajemnicy informacji dotyczących osób ubiegających się o stanowisko, na które jest prowadzony nabór, uzyskanych w toku naboru.

9. W toku naboru komisja kwalifikacyjna wyłania nie więcej niż 3 kandydatów, których przedstawia ministrowi właściwemu do spraw gospodarki.

10. Z przeprowadzonego naboru komisja kwalifikacyjna sporządza protokół zawierający:

- 1) nazwę i adres Urzędu;
- 2) określenie stanowiska, na które był prowadzony nabór, oraz liczbę kandydatów;
- 3) imiona, nazwiska i adresy nie więcej niż 3 najlepszych kandydatów uszeregowanych według poziomu spełniania przez nich wymagań określonych w ogłoszeniu;
- 4) informację o zastosowanych metodach i technikach naboru;
- 5) uzasadnienie dokonanego wyboru albo powody niewyłonienia kandydata;
- 6) skład komisji kwalifikacyjnej.

11. Wynik naboru ogłasza się niezwłocznie przez umieszczenie informacji w siedzibie Urzędu oraz w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie podmiotowej Urzędu, stronie podmiotowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw gospodarki oraz stronie podmiotowej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

12. Ogłoszenie, o którym mowa w ust. 11, zawiera:

- 1) nazwę i adres Urzędu;
- 2) określenie stanowiska, na które był prowadzony nabór;
- 3) imię i nazwisko wybranego kandydata oraz jego miejsce zamieszkania albo informację o niewyłonieniu kandydata.

13. Umieszczenie ogłoszenia, o którym mowa w ust. 4, oraz ogłoszenia, o którym mowa w ust. 12, w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie podmiotowej Urzędu, na stronie podmiotowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw gospodarki oraz stronie podmiotowej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów jest bezpłatne.

14. Prezes Urzędu jest odwoływany przez ministra właściwego do spraw gospodarki.

Art. 469. Prezes Urzędu:

- 1) czuwa nad systemem zamówień, w szczególności czuwa nad przestrzeganiem zasad udzielania zamówień i dokonuje kontroli procesu udzielania zamówień w zakresie przewidzianym ustawą, oraz upowszechnia zasady etyki zawodowej osób wykonujących zadania w systemie zamówień;
- 2) podejmuje rozstrzygnięcia w indywidualnych sprawach przewidzianych ustawą;

- 3) prowadzi współpracę międzynarodową w sprawach związanych z zamówieniami;
- 4) dokonuje analiz funkcjonowania systemu zamówień;
- 5) opracowuje i opiniuje projekty aktów normatywnych dotyczących zamówień;
- 6) dąży do zapewnienia jednolitego stosowania przepisów o zamówieniach, przy uwzględnieniu orzecznictwa sądów oraz trybunałów, w szczególności upowszechnia orzeczenia Krajowej Izby Odwoławczej, sądów powszechnych, Sądu Najwyższego, Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz Trybunału Konstytucyjnego, dotyczące zamówień;
- 7) przygotowuje i upowszechnia przykładowe wzory umów w sprawach zamówień publicznych, regulaminów oraz innych dokumentów stosowanych przy udzielaniu zamówień;
- 8) przygotowuje, na podstawie orzecznictwa Krajowej Izby Odwoławczej oraz sądu zamówień publicznych, i podaje do publicznej wiadomości przykładowe postanowienia umowne, które mogą być niezgodne z art. 433;
- 9) prowadzi działalność edukacyjno-informacyjną w zakresie zamówień;
- 10) udziela informacji z zakresu zamówień, przy pomocy centrum telefonicznego oraz przy użyciu środków komunikacji elektronicznej;
- 11) upowszechnia wiedzę o zamówieniach, w tym w zakresie informacji analitycznych;
- 12) prowadzi działania związane z informatyzacją systemu zamówień;
- 13) wydaje w formie elektronicznej Biuletyn Zamówień Publicznych, w którym zamieszczane są ogłoszenia przewidziane ustawą;
- 14) zapewnia funkcjonowanie systemu środków ochrony prawnej w zakresie postępowania odwoławczego;
- 15) prowadzi i ogłasza na stronie internetowej Urzędu listę organizacji uprawnionych do wnoszenia środków ochrony prawnej;
- 16) zgłasza kandydatów na Prezesa i wiceprezesów Krajowej Izby Odwoławczej;
- 17) zgłasza wniosek o powołanie rzecznika dyscyplinarnego Krajowej Izby Odwoławczej;
- 18) przedstawia ministrowi właściwemu do spraw gospodarki, do zatwierdzenia, w terminie do dnia 31 października każdego roku, plan sposobu wykonania zadań określonych w pkt 7 i 9, w kolejnym roku kalendarzowym;
- 19) przedstawia ministrowi właściwemu do spraw gospodarki sprawozdanie z działalności Krajowej Izby Odwoławczej, za poprzedni rok kalendarzowy, uwzględniające problemy wynikające z jej orzecznictwa;
- 20) opracowuje i przedstawia Radzie Ministrów, w terminie do dnia 31 lipca każdego roku, oraz właściwej komisji sejmowej, sprawozdanie z funkcjonowania systemu zamówień, w tym w zakresie realizacji zadań, o których mowa w pkt 6 i 7, w poprzednim roku kalendarzowym, uwzględniając w nim analizę swojej działalności;
- 21) przekazuje Komisji Europejskiej, co trzy lata, sprawozdanie z monitorowania funkcjonowania systemu zamówień oraz sprawozdanie statystyczne dotyczące zamówień, których wartość jest mniejsza niż progi unijne;
- 22) przekazuje Komisji Europejskiej, co roku, do dnia 31 marca, wyroki Krajowej Izby Odwoławczej z poprzedniego roku kalendarzowego, dotyczące odwołań w sprawie postępowań o udzielenie zamówienia, w których nie orzeczono unieważnienia umowy ze względu na ważny interes publiczny, o którym mowa w art. 554 ust. 3 pkt 2 lit. c, wraz z ich uzasadnieniem;
- 23) przedstawia stanowisko w związku z wątpliwościami interpretacyjnymi między organami kontroli, o których mowa w art. 596 ust. 2, na wniosek organu kontroli;
- 24) opiniuje kwestionariusz kontroli, o którym mowa w art. 599 ust. 1, o ile organ kontroli zwróci się o wydanie opinii.

Art. 470. 1. O wpis na listę, o której mowa w art. 469 pkt 15, mogą ubiegać się podmioty działające na podstawie przepisów dotyczących:

- 1) izb gospodarczych;
- 2) rzemiosła;
- 3) samorządu zawodowego niektórych przedsiębiorców;
- 4) organizacji pracodawców;
- 5) samorządów zawodowych architektów oraz inżynierów budownictwa;
- 6) związków zawodowych.

2. Wpisu na listę, odmowy wpisu lub skreślenia z listy dokonuje Prezes Urzędu w drodze decyzji administracyjnej.

Art. 471. 1. Prezes Urzędu, dążąc do zapewnienia jednolitego stosowania przepisów ustawy przez zamawiających, w szczególności wydaje, z urzędu lub na wniosek, opinie, w których przedstawia interpretację przepisów ustawy budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie, przy uwzględnieniu orzecznictwa Sądu Najwyższego, Trybunału Konstytucyjnego, Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, sądów powszechnych oraz Krajowej Izby Odwoławczej.

2. Wniosek o wydanie opinii, o której mowa w ust. 1, zawiera uzasadnienie, w którym w szczególności:

- 1) przedstawia się istotę zagadnienia prawnego oraz wskazuje przepisy ustawy wymagające wydania opinii;
- 2) uzasadnia się potrzebę wydania opinii.

3. Prezes Urzędu pozostawia wniosek o wydanie opinii, o której mowa w ust. 1, bez rozpatrzenia, jeżeli nie są spełnione warunki, o których mowa w ust. 1, lub wniosek o wydanie opinii nie zawiera uzasadnienia.

4. Opinia, o której mowa w ust. 1, zawiera w szczególności:

- 1) opis zagadnienia prawnego, w związku z którym jest dokonywana interpretacja przepisów ustawy;
- 2) interpretację przepisów ustawy wraz z uzasadnieniem prawnym.

5. Prezes Urzędu zamieszcza opinię, o której mowa w ust. 1, wydaną z urzędu, na stronie internetowej Urzędu.

Art. 472. 1. Prezes Urzędu wykonuje zadania wynikające z ustawy przy pomocy nie więcej niż dwóch wiceprezesów Urzędu.

2. Wiceprezesa Urzędu powołuje minister właściwy do spraw gospodarki, spośród osób wyłonionych w drodze otwartego i konkurencyjnego naboru, na wniosek Prezesa Urzędu. Minister właściwy do spraw gospodarki odwołuje wiceprezesa Urzędu na wniosek Prezesa Urzędu.

3. Stanowisko wiceprezesa Urzędu może zajmować osoba, która spełnia wymagania określone w art. 468 ust. 2.

4. Komisję kwalifikacyjną przeprowadzającą nabór na stanowisko wiceprezesa Urzędu powołuje Prezes Urzędu.

5. Do przeprowadzania naboru na stanowisko wiceprezesa Urzędu stosuje się art. 468 ust. 4, 5, 7, 8 i 10–12. Przepisy art. 468 ust. 3, 6, 9 i 13 stosuje się odpowiednio.

Rozdział 2

Krajowa Izba Odwoławcza

Oddział 1

Zadania i ustrój Krajowej Izby Odwoławczej

Art. 473. 1. Krajowa Izba Odwoławcza, zwana dalej „Izbą”, jest organem właściwym do:

- 1) rozpoznawania odwołań w przypadkach, o których mowa w art. 513;
- 2) rozpoznawania wniosków o uchylenie zakazu zawarcia umowy, o których mowa w art. 578 ust. 1;
- 3) podejmowania uchwał zawierających opinię do zastrzeżeń zamawiającego do wyniku kontroli uprzedniej oraz kontroli doraźnej prowadzonej przez Prezesa Urzędu.

2. Obsługę organizacyjno-techniczną oraz księgową Izby zapewnia Urząd.

Art. 474. 1. W skład Izby wchodzi nie więcej niż 100 członków, powoływanych przez ministra właściwego do spraw gospodarki spośród osób spełniających wymagania, o których mowa w ust. 2, i które uzyskały najlepsze wyniki w postępowaniu kwalifikacyjnym.

2. Członkiem Izby może być osoba, która:

- 1) jest obywatelem polskim;
- 2) posiada wyższe wykształcenie prawnicze;
- 3) złożyła egzamin sędziowski, prokuratorski, notarialny, adwokacki lub radcowski lub zajmowała stanowisko sędziego lub prokuratora, wykonywała zawód notariusza lub posiada tytuł zawodowy adwokata lub radcy prawnego;
- 4) wyróżnia się wiedzą z zakresu zamówień lub prawa cywilnego i posiada minimum pięcioletnie doświadczenie zawodowe w tym zakresie;

- 5) posiada pełną zdolność do czynności prawnych;
- 6) korzysta z pełni praw publicznych;
- 7) ma nieposzlakowaną opinię;
- 8) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 9) ukończyła 29 lat;
- 10) posiada poświadczenie bezpieczeństwa upoważniające do dostępu do informacji niejawnych o klauzuli „poufne” lub wyższej, albo złożyła oświadczenie o wyrażeniu zgody na przeprowadzenie postępowania sprawdzającego, o którym mowa w art. 22 ust. 1 pkt 1 lub 2 ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych, w zależności od klauzuli nadanej informacjom, o dostęp do których ubiega się członek Izby, lub funkcji, którą ma pełnić.

3. Przed podjęciem obowiązków członek Izby jest obowiązany złożyć przed ministrem właściwym do spraw gospodarki ślubowanie według następującej roty: „Ślubuję uroczyście wypełniać obowiązki członka Izby, orzekać bezstronnie, zgodnie z przepisami prawa, a w postępowaniu kierować się zasadami godności i uczciwości”. Składający ślubowanie może na końcu dodać: „Tak mi dopomóż Bóg”. Złożenie ślubowania członek Izby potwierdza podpisem pod jego treścią.

Art. 475. 1. Członek Izby w zakresie wykonywania czynności określonych w ustawie korzysta z ochrony prawnej przysługującej funkcjonariuszowi publicznemu.

2. Członek Izby przy orzekaniu jest niezawisły i związany wyłącznie przepisami obowiązującego prawa.

Art. 476. 1. Członkostwa w Izbie nie można łączyć z:

- 1) mandatem posła lub senatora;
- 2) mandatem radnego, wójta (burmistrza, prezydenta miasta) lub z członkostwem w zarządzie powiatu lub województwa;
- 3) członkostwem w kolegium regionalnej izby obrachunkowej lub samorządowym kolegium odwoławczym;
- 4) przynależnością do partii politycznej lub prowadzeniem działalności politycznej.

2. Członek Izby nie może:

- 1) bez zgody Prezesa Izby, podejmować dodatkowych zajęć zarobkowych, z wyjątkiem zatrudnienia na stanowisku dydaktycznym, naukowo-dydaktycznym lub naukowym, w łącznym wymiarze nieprzekraczającym pełnego wymiaru czasu pracy pracowników zatrudnionych na tych stanowiskach;
- 2) prowadzić działalności gospodarczej na własny rachunek lub wspólnie z innymi osobami, a także zarządzać taką działalnością lub być przedstawicielem czy pełnomocnikiem w prowadzeniu takiej działalności;
- 3) być członkiem zarządu, rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej lub pełnomocnikiem spółek handlowych;
- 4) być członkiem zarządu fundacji lub stowarzyszenia prowadzących działalność gospodarczą;
- 5) posiadać w spółkach handlowych więcej niż 10% akcji lub udziałów przedstawiających więcej niż 10% kapitału zakładowego – w każdej z tych spółek.

3. Zajęcia dodatkowe podejmowane przez członka Izby nie mogą być sprzeczne z pełnieniem obowiązków członka Izby oraz nie mogą osłabiać zaufania do jego bezstronności lub godzić w powagę pełnionej funkcji.

4. Członek Izby składa Prezesowi Urzędu co roku, do dnia 31 marca, oświadczenie:

- 1) czy toczą się przeciwko niemu postępowania karne, wraz z informacją dotyczącą przedmiotu postępowania;
- 2) o stanie majątkowym według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego, stosując odpowiednio formularz, którego wzór jest określony w ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (Dz. U. z 2017 r. poz. 1393 oraz z 2019 r. poz. 371 i 492).

Art. 477. 1. Członków Izby wyłania się w drodze postępowania kwalifikacyjnego, które składa się z:

- 1) egzaminu pisemnego z teoretycznej i praktycznej znajomości przepisów związanych z udzielaniem zamówień oraz prawa cywilnego;
- 2) rozmowy kwalifikacyjnej.

2. Postępowanie kwalifikacyjne ogłasza minister właściwy do spraw gospodarki na wniosek Prezesa Urzędu.

3. Ogłoszenie zamieszcza się w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie podmiotowej Urzędu, stronie podmiotowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw gospodarki oraz stronie podmiotowej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, a także w prasie o zasięgu ogólnopolskim.

4. Ogłoszenie zawiera:

- 1) informację o liczbie osób, które mogą zostać powołane w skład Izby w danym postępowaniu kwalifikacyjnym;
- 2) określenie terminu, formy i miejsca przyjmowania zgłoszeń;
- 3) wykaz dokumentów, które należy dołączyć, potwierdzających spełnianie warunków, o których mowa w art. 474 ust. 2;
- 4) określenie terminu przeprowadzenia postępowania kwalifikacyjnego;
- 5) informację o niezbędnej do uzyskania minimalnej liczbie punktów.

5. Termin, o którym mowa w ust. 4 pkt 2, nie może być krótszy niż 30 dni od dnia zamieszczenia ogłoszenia w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie podmiotowej Urzędu.

6. Do przeprowadzenia postępowania kwalifikacyjnego minister właściwy do spraw gospodarki powołuje komisję kwalifikacyjną spośród osób wskazanych przez Prezesa Urzędu.

7. Komisja kwalifikacyjna składa się z siedmiu członków. Członkiem komisji może być wyłącznie osoba, której wiedza i doświadczenie w zakresie przepisów związanych z udzielaniem zamówień lub w zakresie prawa cywilnego, oraz jej autorytet, dają rękojmię prawidłowego i bezstronnego przebiegu postępowania kwalifikacyjnego.

8. Jeżeli w postępowaniu kwalifikacyjnym minimalną liczbę punktów uzyska mniejsza liczba osób, niż wynika to z limitu określonego na podstawie ust. 4 pkt 1, minister właściwy do spraw gospodarki może ogłosić uzupełniające postępowanie kwalifikacyjne na członka Izby nie później niż w terminie 30 dni od dnia zakończenia postępowania kwalifikacyjnego. Do uzupełniającego postępowania kwalifikacyjnego przepisy ust. 1–7 stosuje się.

9. W skład Izby, w miejsce kandydata wybranego w drodze postępowania kwalifikacyjnego albo uzupełniającego postępowania kwalifikacyjnego, który po ogłoszeniu wyniku postępowania zrezygnował z powołania, można powołać kolejną osobę, która uzyskała minimalną liczbę punktów, a nie została powołana w skład Izby w wyniku postępowania kwalifikacyjnego albo uzupełniającego postępowania kwalifikacyjnego, o ile powołanie to nastąpi w ciągu roku od dnia zakończenia odpowiednio postępowania kwalifikacyjnego albo uzupełniającego postępowania kwalifikacyjnego.

10. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) tryb przeprowadzania postępowania kwalifikacyjnego oraz uzupełniającego postępowania kwalifikacyjnego,
- 2) dokumenty, które należy dołączyć, potwierdzające spełnianie warunków, o których mowa w art. 474 ust. 2,
- 3) szczegółowy zakres zagadnień, w oparciu o które przeprowadzane jest postępowanie kwalifikacyjne oraz uzupełniające postępowanie kwalifikacyjne,
- 4) sposób i tryb powoływania komisji kwalifikacyjnej, szczegółowe wymagania wobec członków komisji kwalifikacyjnej oraz organizację jej pracy

– kierując się potrzebą zapewnienia prawidłowego i sprawnego przeprowadzenia postępowania kwalifikacyjnego oraz uzupełniającego postępowania kwalifikacyjnego, potrzebą zapewnienia efektywnej i bezstronnej pracy komisji kwalifikacyjnej, a także mając na względzie potrzebę obiektywnego sprawdzenia teoretycznego i praktycznego przygotowania kandydatów na członka Izby, które będzie zapewniało prawidłowe i sprawne przeprowadzanie postępowań odwoławczych, oraz biorąc pod uwagę okoliczność, że potwierdzeniem spełniania warunków, o których mowa w art. 474 ust. 2, mogą być dokumenty i oświadczenia, w tym zawierające informacje podlegające ochronie danych osobowych.

Art. 478. 1. Członkostwo w Izbie wygasa z powodu śmierci albo odwołania.

2. Członka Izby odwołuje minister właściwy do spraw gospodarki w przypadku:

- 1) utraty obywatelstwa polskiego;
- 2) utraty albo ograniczenia zdolności do czynności prawnych;
- 3) utraty praw publicznych;
- 4) utraty nieposzlakowanej opinii;
- 5) prawomocnego skazania za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 6) upływu 6 miesięcy okresu zawieszenia, o którym mowa w art. 486;

- 7) orzeczenia kary dyscyplinarnej wykluczenia ze składu Izby;
- 8) niezłożenia w terminie jednego z oświadczeń, o których mowa w art. 476 ust. 4;
- 9) odmowy wydania albo cofnięcia mu poświadczenia bezpieczeństwa, o którym mowa w ustawie z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych;
- 10) odmowy złożenia ślubowania;
- 11) nieobjęcia stanowiska w terminie określonym w akcie powołania;
- 12) złożenia przez członka Izby wniosku o odwołanie.

3. W skład Izby, w miejsce członka Izby odwołanego na podstawie ust. 2 pkt 10 lub 11, można powołać kolejną osobę, która uzyskała minimalną liczbę punktów, a nie została powołana w skład Izby w wyniku postępowania kwalifikacyjnego albo uzupełniającego postępowania kwalifikacyjnego, o ile postępowanie to zakończyło się nie wcześniej niż na rok przed dniem odwołania.

Art. 479. 1. Organami Izby są:

- 1) Prezes Izby;
- 2) zgromadzenie ogólne Izby.

2. Prezes Izby kieruje pracami Izby, a w szczególności:

- 1) reprezentuje Izbę na zewnątrz;
- 2) przewodniczy zgromadzeniu ogólnemu Izby;
- 3) ustala terminy posiedzeń składów orzekających, a także zarządza łączne rozpoznanie odwołań;
- 4) wyznacza skład orzekający do rozpoznania odwołania, w tym jego przewodniczącego, oraz skład do podjęcia uchwały, o której mowa w art. 473 ust. 1 pkt 3, w tym jego przewodniczącego;
- 5) czuwa nad sprawnością pracy Izby;
- 6) dokonuje analizy orzecznictwa Izby, sądów powszechnych, Sądu Najwyższego, Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz Trybunału Konstytucyjnego, dotyczącego zamówień, i przygotowuje wnioski z tych analiz;
- 7) składa Prezesowi Urzędu, po przyjęciu przez zgromadzenie ogólne Izby, roczną informację o działaniu Izby, uwzględniającą problemy wynikające z orzecznictwa.

3. Prezes Izby wykonuje zadania przy pomocy wiceprezesa Izby, który zastępuje Prezesa Izby w razie jego nieobecności.

4. Zgromadzenie ogólne Izby tworzą członkowie Izby.

5. Do zadań zgromadzenia ogólnego Izby należy:

- 1) przygotowywanie i przyjmowanie rocznej informacji o działalności Izby, uwzględniającej problemy wynikające z orzecznictwa;
- 2) wyznaczanie składu sądu dyscyplinarnego;
- 3) rozpoznawanie odwołań od orzeczeń sądu dyscyplinarnego;
- 4) rozpatrywanie albo opiniowanie innych spraw przedłożonych przez Prezesa Izby lub zgłoszonych przez członków zgromadzenia ogólnego Izby.

Art. 480. 1. Prezesa Izby i wiceprezesa Izby powołuje, na wniosek Prezesa Urzędu, minister właściwy do spraw gospodarki na trzyletnią kadencję.

2. Prezes Izby i wiceprezes Izby są powoływani spośród członków Izby, którzy posiadają poświadczenie bezpieczeństwa upoważniające do dostępu do informacji niejawnych o klauzuli „ściśle tajne” albo złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na przeprowadzenie postępowania sprawdzającego, o którym mowa w art. 22 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych.

3. Prezes Izby i wiceprezes Izby mogą być powołani również spośród kandydatów spełniających warunki, o których mowa w art. 474 ust. 2, wyłonionych w drodze konkursu. Kandydat przed powołaniem przedstawia poświadczenie bezpieczeństwa, o którym mowa w ust. 2.

4. Konkurs na Prezesa Izby lub wiceprezesa Izby, o którym mowa w ust. 2, ogłasza minister właściwy do spraw gospodarki, na wniosek Prezesa Urzędu. Do przeprowadzenia konkursu stosuje się przepisy art. 477 ust. 1 i 3, ust. 4 pkt 2–5 i ust. 5–7 oraz odpowiednio stosuje się przepisy wydane na podstawie art. 477 ust. 10.

5. Minister właściwy do spraw gospodarki odwołuje Prezesa Izby lub wiceprezesa Izby w przypadku, gdy odmówiono mu wydania albo cofnięto mu poświadczenie bezpieczeństwa, o którym mowa w ust. 2.

6. Do odwołania Prezesa Izby i wiceprezesa Izby stosuje się przepis art. 478 ust. 2.

Art. 481. 1. Zgromadzenie ogólne Izby zwołuje Prezes Izby co najmniej dwa razy w roku, a także na pisemny wniosek co najmniej połowy składu Izby albo przewodniczącego sądu dyscyplinarnego, w terminie 14 dni od dnia jego złożenia.

2. Uchwały zgromadzenia ogólnego Izby zapadają większością głosów w obecności co najmniej połowy składu Izby. W przypadku równej liczby głosów rozstrzyga głos Prezesa Izby.

Art. 482. Prezes Izby określa, w drodze zarządzenia, wewnętrzny regulamin organizacji pracy Izby oraz zadania wiceprezesa Izby, mając na uwadze potrzebę zapewnienia sprawnego i rzetelnego wykonywania zadań powierzonych Izbie.

Art. 483. 1. Nawiązanie stosunku pracy z członkiem Izby następuje na podstawie powołania, w terminie określonym w akcie powołania. Czynności w sprawach z zakresu prawa pracy dotyczące członka Izby wykonuje Prezes Urzędu.

2. W sprawach nieuregulowanych w ustawie, dotyczących stosunku pracy członka Izby, odpowiednio stosuje się przepisy ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy.

Art. 484. 1. Podstawę ustalenia wynagrodzenia zasadniczego Prezesa Izby, wiceprezesa Izby oraz pozostałych członków Izby stanowi wielokrotność kwoty bazowej ustalonej w ustawie budżetowej na dany rok, na podstawie art. 9 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 2288), dla pracowników państwowej sfery budżetowej, o których mowa w art. 5 pkt 1 lit. a tej ustawy.

2. Członkowi Izby przysługuje dodatek za wieloletnią pracę wynoszący, począwszy od szóstego roku pracy, 5% miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego i wzrastający po każdym roku pracy o 1%, aż do osiągnięcia 20% miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego.

3. Członkowi Izby przysługuje nagroda jubileuszowa w wysokości:

- 1) 75% wynagrodzenia miesięcznego – po 20 latach pracy;
- 2) 100% wynagrodzenia miesięcznego – po 25 latach pracy;
- 3) 150% wynagrodzenia miesięcznego – po 30 latach pracy;
- 4) 200% wynagrodzenia miesięcznego – po 35 latach pracy;
- 5) 300% wynagrodzenia miesięcznego – po 40 latach pracy;
- 6) 350% wynagrodzenia miesięcznego – po 45 latach pracy.

4. Do okresu pracy uprawniającego do nagrody jubileuszowej wlicza się wszystkie poprzednie zakończone okresy zatrudnienia oraz inne okresy, jeżeli z mocy odrębnych przepisów podlegają one wliczeniu do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze. Do obliczania i wypłacania nagrody jubileuszowej stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące nagród jubileuszowych, o których mowa w przepisach o pracownikach urzędów państwowych.

5. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wielokrotność kwoty bazowej, o której mowa w ust. 1, mając na względzie funkcję pełnioną przez członka Izby, a także to, że wielokrotność nie może być mniejsza niż 4,5.

Art. 485. 1. Członek Izby podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej za naruszenie swoich obowiązków i uchybienie godności zawodowej.

2. Karami dyscyplinarnymi są:

- 1) upomnienie;
- 2) usunięcie z zajmowanej funkcji;
- 3) wykluczenie ze składu Izby.

3. Orzeczenie kary, o której mowa w ust. 2 pkt 2, oznacza niemożność sprawowania przez 5 lat funkcji Prezesa Izby, wiceprezesa Izby, rzecznika dyscyplinarnego oraz członka sądu dyscyplinarnego.

4. W sprawach dyscyplinarnych członków Izby orzekają:

- 1) w pierwszej instancji – sąd dyscyplinarny w składzie pięciu członków Izby, powoływany przez zgromadzenie ogólne Izby spośród członków Izby;
- 2) w drugiej instancji – zgromadzenie ogólne Izby.

5. Oskarżycielem przed sądem dyscyplinarnym jest rzecznik dyscyplinarny.

6. Rzecznika dyscyplinarnego powołuje spośród członków Izby na trzyletnią kadencję minister właściwy do spraw gospodarki na wniosek Prezesa Izby. Rzecznik dyscyplinarny może być w każdym czasie odwołany i pełni swoje obowiązki do czasu powołania nowego rzecznika dyscyplinarnego.

7. Od orzeczenia dyscyplinarnego wydanego w drugiej instancji przysługuje odwołanie do sądu apelacyjnego – sądu pracy i ubezpieczeń społecznych, właściwego ze względu na siedzibę Urzędu, w terminie 14 dni od dnia doręczenia orzeczenia wraz z uzasadnieniem. Od orzeczenia sądu apelacyjnego nie przysługuje skarga kasacyjna.

8. Tryb przeprowadzenia postępowania dyscyplinarnego oraz tryb wyboru składu orzekającego sądu dyscyplinarnego określa regulamin uchwalony przez zgromadzenie ogólne Izby.

Art. 486. 1. Minister właściwy do spraw gospodarki zawiesza członka Izby w jego prawach i obowiązkach w przypadku przedstawienia mu zarzutu popełnienia umyślnego przestępstwa lub umyślnego przestępstwa skarbowego.

2. Okres zawieszenia, o którym mowa w ust. 1, trwa do czasu zakończenia postępowania karnego, nie dłużej jednak niż przez 6 miesięcy.

3. W okresie zawieszenia członek Izby zachowuje prawo do połowy wynagrodzenia.

Oddział 2

Zasady działania Izby

Art. 487. 1. Izba rozpoznaje odwołanie w składzie:

- 1) trzyosobowym, w przypadku zamówień o wartości równej lub przekraczającej progi unijne,
- 2) jednoosobowym, w przypadku zamówień o wartości mniejszej niż progi unijne

– zwanym dalej „składem orzekającym”, chyba że ustawa stanowi inaczej.

2. Prezes Izby może zarządzić rozpoznanie odwołania w składzie jednoosobowym, w przypadku zamówień o wartości równej lub przekraczającej progi unijne, albo trzyosobowym, w przypadku zamówień o wartości mniejszej niż progi unijne, jeżeli uzna to za wskazane ze względu na stopień złożoności sprawy.

3. Uchwały zawierające opinię do zastrzeżeń zamawiającego do wyniku kontroli doraźnej albo kontroli uprzedniej Izba podejmuje w składzie trzyosobowym.

Art. 488. 1. Prezes Izby przydziela sprawy i wyznacza skład orzekający oraz skład biorący udział w podjęciu uchwały, o której mowa w art. 487 ust. 3.

2. Przydział spraw następuje z alfabetycznej listy członków Izby:

- 1) według kolejności wpływu odwołań, jawnej dla stron postępowania odwoławczego;
- 2) według kolejności wpływu zastrzeżeń do wyniku kontroli doraźnej albo kontroli uprzedniej, jawnej dla zamawiającego wnoszącego zastrzeżenia.

3. Odstępstwo od przydziału spraw zgodnie z ust. 2 jest dopuszczalne z powodu choroby członka Izby lub z innej ważnej przyczyny, co należy zaznaczyć w zarządzeniu o wyznaczeniu posiedzenia odpowiednio składu orzekającego albo składu biorącego udział w podjęciu uchwały, o której mowa w art. 487 ust. 3.

4. Zmiana wyznaczonego składu orzekającego oraz składu biorącego udział w podjęciu uchwały, o której mowa w art. 487 ust. 3, może nastąpić z przyczyn, o których mowa w ust. 3.

5. O okolicznościach, o których mowa w ust. 3, członek składu orzekającego oraz członek składu biorącego udział w podjęciu uchwały, o której mowa w art. 487 ust. 3, zawiadamia pisemnie Prezesa Izby.

Art. 489. Prezes Izby wskazuje, spośród wyznaczonych członków składu, przewodniczącego:

- 1) składu orzekającego;
- 2) składu biorącego udział w podjęciu uchwały, o której mowa w art. 487 ust. 3.

Art. 490. 1. Członek składu orzekającego oraz członek składu biorącego udział w podjęciu uchwały, o której mowa w art. 487 ust. 3, jest wyłączony z mocy ustawy w sprawach:

- 1) w których jest stroną lub pozostaje z jedną ze stron w takim stosunku prawnym, że wynik sprawy oddziałuje na jego prawa lub obowiązki;
- 2) swojego małżonka, krewnych lub powinowatych w linii prostej, krewnych bocznych do czwartego stopnia i powinowatych bocznych do drugiego stopnia;
- 3) osób związanych z nim z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli;
- 4) w których był lub jest pełnomocnikiem jednej ze stron;
- 5) w których świadczył pomoc prawną na rzecz jednej ze stron lub jakiejkolwiek inne usługi związane ze sprawą.

2. Powody wyłączenia trwają także po ustaniu uzasadniającego je małżeństwa, przysposobienia, opieki lub kurateli.

Art. 491. 1. Prezes Izby wyłącza członka składu orzekającego, na jego żądanie lub wniosek strony, jeżeli zachodzą okoliczności uzasadniające wyłączenie członka, w szczególności gdy zachodzą okoliczności faktyczne lub prawne, które mogą budzić uzasadnione wątpliwości co do jego bezstronności.

2. Członek składu orzekającego zawiadamia pisemnie Prezesa Izby o podstawie swojego wyłączenia.

3. Strona składa wniosek o wyłączenie członka składu orzekającego, na piśmie, uprawdopodobniając okoliczności uzasadniające wyłączenie. Ponowny wniosek oparty na tych samych okolicznościach pozostawia się bez rozpatrzenia. O pozostawieniu wniosku bez rozpatrzenia rozstrzyga Prezes Izby.

4. Przepisy ust. 1–3 stosuje się odpowiednio do członka składu biorącego udział w podjęciu uchwały, o której mowa w art. 487 ust. 3.

Art. 492. 1. O wyłączeniu członka składu orzekającego albo odmowie jego wyłączenia rozstrzyga Prezes Izby w drodze postanowienia, na które nie przysługuje skarga do sądu.

2. Jeżeli okoliczności, o których mowa w art. 490 ust. 1 oraz art. 491 ust. 1, dotyczą Prezesa Izby, o jego wyłączeniu albo odmowie wyłączenia rozstrzyga minister właściwy do spraw gospodarki.

3. W przypadkach, o których mowa w art. 490 ust. 1 i art. 491 ust. 1, Prezes Izby wyznacza do składu orzekającego innego członka Izby według kolejności z alfabetycznej listy członków Izby.

4. Przepisy ust. 1–3 stosuje się odpowiednio do członka składu biorącego udział w podjęciu uchwały, o której mowa w art. 487 ust. 3.

Rozdział 3

Komitet do spraw Kontroli w Zamówieniach Publicznych

Art. 493. Komitet do spraw Kontroli w Zamówieniach Publicznych, zwany dalej „Komitetem”, jest organem doradczym ministra właściwego do spraw gospodarki.

Art. 494. Do zadań Komitetu należy:

- 1) monitorowanie i analiza działalności organów kontroli, o których mowa w art. 596 ust. 2, w zakresie kontroli legalności udzielania zamówień, w tym dokonywanie analizy przypadków, w których działania tych organów ujawniły nieprawidłowości w przestrzeganiu przepisów o zamówieniach, a także rozbieżności w stosowaniu lub rozumieniu tych przepisów, oraz przygotowywanie wniosków z tej analizy;
- 2) proponowanie działań, w tym działań zapobiegawczych, odpowiadających wnioskowi z analizy, o której mowa w pkt 1;
- 3) zapewnianie możliwości współpracy organów kontroli, o których mowa w art. 596 ust. 2, w zakresie prowadzonych kontroli, o których mowa w pkt 1;
- 4) występowanie do Prezesa Urzędu o przeprowadzenie szkolenia dla instytucji kontrolnych, wydanie opinii lub podjęcie innych działań zmierzających do zapewnienia prawidłowego i jednolitego rozumienia przepisów o zamówieniach;
- 5) proponowanie rozwiązań w zakresie zmiany w systemie kontroli zamówień, w tym w polityce zakupowej państwa;
- 6) proponowanie, na wniosek organu, o którym mowa w art. 495 ust. 1 pkt 2 i ust. 2, treści stanowiska w zakresie zastrzeżeń zgłaszanych przez Komisję Europejską w odniesieniu do stosowania przepisów o zamówieniach;
- 7) propagowanie dobrych praktyk w zakresie standardów kontroli zamówień;
- 8) współpraca w sprawach związanych z rozwojem systemu kontroli zamówień z innymi państwami, organizacjami oraz instytucjami międzynarodowymi i zagranicznymi.

Art. 495. 1. W skład Komitetu wchodzi:

- 1) przewodniczący Komitetu – wyznaczony przez ministra właściwego do spraw gospodarki spośród pracowników urzędu obsługującego tego ministra;
- 2) po jednym przedstawicielu wyznaczonym przez:
  - a) Prezesa Rady Ministrów,
  - b) Prezesa Urzędu,
  - c) Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,
  - d) ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, odpowiadającego za koordynację programów operacyjnych, w rozumieniu przepisów dotyczących realizacji programów w zakresie polityki spójności,
  - e) instytucję audytową w rozumieniu przepisów dotyczących realizacji programów w zakresie polityki spójności;
- 3) Prezes Izby.

2. Do udziału w pracach Komitetu, na prawach członka, zaprasza się przedstawiciela Najwyższej Izby Kontroli, wyznaczonego przez Prezesa Najwyższej Izby Kontroli, oraz przedstawiciela regionalnych izb obrachunkowych, wyznaczonego przez Krajową Radę Regionalnych Izb Obrachunkowych.

3. W pracach Komitetu mogą uczestniczyć przedstawiciele organów administracji rządowej, zaproszeni przez przewodniczącego Komitetu z własnej inicjatywy lub na wniosek członka Komitetu.

4. W posiedzeniach Komitetu mogą również uczestniczyć z głosem doradczym osoby posiadające odpowiednią wiedzę lub doświadczenie w zakresie zagadnień objętych zadaniami Komitetu, zaproszone przez przewodniczącego Komitetu z własnej inicjatywy lub na wniosek członka Komitetu.

Art. 496. 1. Przewodniczący Komitetu kieruje pracami Komitetu.

2. Przewodniczący Komitetu może, z własnej inicjatywy lub na wniosek członka Komitetu, tworzyć zespoły robocze, określając ich skład, zakres zadań oraz tryb i harmonogram prac.

Art. 497. 1. Komitet podejmuje rozstrzygnięcia w drodze uchwał, na posiedzeniach.

2. Uchwały Komitetu są podejmowane w głosowaniu jawnym, większością 2/3 głosów, w obecności co najmniej połowy składu Komitetu. W przypadku równej liczby głosów rozstrzyga głos przewodniczącego Komitetu.

3. Uchwały w imieniu Komitetu podpisuje przewodniczący Komitetu.

4. Projekty uchwał Komitetu mogą być poddane pod głosowanie w trybie obiegowym.

5. Osobom zaproszonym do udziału w posiedzeniu Komitetu, o których mowa w art. 495 ust. 3 i 4, nie przysługuje prawo głosowania nad uchwałami.

6. Minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze zarządzenia, regulamin pracy Komitetu.

Art. 498. 1. Obsługę Komitetu zapewnia urząd obsługujący ministra właściwego do spraw gospodarki.

2. Koszty obsługi Komitetu są pokrywane z budżetu państwa z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw gospodarki.

Art. 499. Przewodniczący Komitetu przedkłada ministrowi właściwemu do spraw gospodarki, w terminie do dnia 30 czerwca każdego roku, informację z działalności Komitetu za poprzedni rok kalendarzowy.

Rozdział 4

Rada Zamówień Publicznych

Art. 500. 1. Przy Prezesie Urzędu działa Rada Zamówień Publicznych, zwana dalej „Radą”, która jest jego organem opiniodawczo-doradczym.

2. Do zadań Rady należy:

- 1) wyrażanie opinii w szczególnie istotnych sprawach systemu zamówień, przedstawionych jej przez Prezesa Urzędu;
- 2) opiniowanie projektów aktów normatywnych dotyczących zamówień, przedstawionych jej przez Prezesa Urzędu;
- 3) opiniowanie sprawozdania z funkcjonowania systemu zamówień, o którym mowa w art. 469 pkt 21;
- 4) ustalanie zasad etyki zawodowej osób wykonujących określone w ustawie zadania w systemie zamówień;
- 5) wykonywanie innych zadań zleconych przez Prezesa Urzędu.

3. Obsługę prac Rady zapewnia Urząd.

Art. 501. 1. W skład Rady wchodzi od 10 do 15 członków, powoływanych przez ministra właściwego do spraw gospodarki.

2. Kandydatów na członków Rady mogą zgłaszać, w terminie 60 dni od dnia zamieszczenia w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw gospodarki, informacji o powołaniu do składu Rady:

- 1) Prezes Urzędu;
- 2) inne organy administracji rządowej;
- 3) Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego;
- 4) Rada Dialogu Społecznego.

3. Minister właściwy do spraw gospodarki powołuje członków Rady spośród osób, które:

- 1) są obywatelami polskimi;
- 2) korzystają z pełni praw publicznych;
- 3) nie były skazane prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 4) posiadają wiedzę i autorytet dające rękojmię prawidłowej realizacji zadań Rady.

4. Minister właściwy do spraw gospodarki powołuje spośród osób, o których mowa w ust. 1, przewodniczącego Rady. Rada wybiera wiceprzewodniczącego Rady ze swojego grona.

5. Prezes Urzędu określi, w drodze zarządzenia, regulamin pracy Rady.

Art. 502. 1. Rada ulega rozwiązaniu wraz z odwołaniem Prezesa Urzędu.

2. Członkostwo w Radzie wygasa w przypadku określonym w ust. 1, a także w przypadku śmierci członka Rady, jego odwołania albo rezygnacji.

3. Minister właściwy do spraw gospodarki odwołuje członka Rady, jeżeli przestał on spełniać jeden z warunków określonych w art. 501 ust. 3 pkt 1–3, a na wniosek Prezesa Urzędu, w razie:

- 1) niewykonywania obowiązków członka Rady;
- 2) utraty autorytetu dającego rękojmię prawidłowej realizacji zadań Rady;
- 3) utraty zdolności do pełnienia obowiązków na skutek długotrwałej choroby, trwającej co najmniej 6 miesięcy.

Art. 503. 1. W trakcie pełnienia funkcji przez Prezesa Urzędu skład Rady:

- 1) podlega uzupełnieniu, jeżeli w wyniku wygaśnięcia członkostwa w Radzie, z powodu śmierci jej członka, jego odwołania albo rezygnacji, liczba członków byłaby mniejsza niż 10;
- 2) może być uzupełniony, zgodnie z art. 501 ust. 1, jeżeli liczba członków Rady jest nie mniejsza niż 10.

2. Kandydatów na członków Rady mogą zgłaszać podmioty, o których mowa w art. 501 ust. 2, w terminie 60 dni od dnia zamieszczenia w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw gospodarki informacji o uzupełnianiu składu Rady.

Art. 504. 1. Członkom Rady przysługuje wynagrodzenie za udział w pracach Rady. Wysokość wynagrodzenia uzależniona jest od zakresu obowiązków związanych z funkcją pełnioną w Radzie oraz liczby posiedzeń, w których uczestniczył członek Rady.

2. Minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, wysokość wynagrodzenia przewodniczącego, wiceprzewodniczącego i pozostałych członków Rady, przysługującego za jedno posiedzenie, mając na względzie zakres obowiązków związanych z pełnioną przez nich funkcją oraz to, że wynagrodzenie nie może być mniejsze niż 5% przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w roku kalendarzowym poprzedzającym rok powołania Rady, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 20 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1270, z późn. zm.¹⁷⁾), i nie może przekroczyć 25% tego wynagrodzenia.

3. Członkom Rady mającym miejsce zamieszkania w innej miejscowości niż siedziba Urzędu przysługują diety oraz zwrot kosztów podróży i zakwaterowania na warunkach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 77⁵ § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy.

¹⁷⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 2245 oraz z 2019 r. poz. 39, 730, 752, 1622 i 1915.

DZIAŁ IX Środki ochrony prawnej

Rozdział 1 Przepis ogólny

Art. 505. 1. Środki ochrony prawnej określone w niniejszym dziale przysługują wykonawcy, uczestnikowi konkursu oraz innemu podmiotowi, jeżeli ma lub miał interes w uzyskaniu zamówienia lub nagrody w konkursie oraz poniósł lub może ponieść szkodę w wyniku naruszenia przez zamawiającego przepisów ustawy.

2. Środki ochrony prawnej wobec ogłoszenia wszczynającego postępowanie o udzielenie zamówienia lub ogłoszenia o konkursie oraz dokumentów zamówienia przysługują również organizacjom wpisanym na listę, o której mowa w art. 469 pkt 15, oraz Rzecznikowi Małych i Średnich Przedsiębiorców.

Rozdział 2 Postępowanie odwoławcze

Oddział 1 Przepisy ogólne

Art. 506. 1. Postępowanie odwoławcze jest prowadzone w języku polskim.

2. Wszystkie dokumenty przedstawia się w języku polskim, a jeżeli zostały sporządzone w języku obcym, strona oraz uczestnik postępowania odwoławczego, który się na nie powołuje, przedstawia ich tłumaczenie na język polski. W uzasadnionych przypadkach Izba może żądać przedstawienia tłumaczenia dokumentu na język polski poświadczonego przez tłumacza przysięgłego.

Art. 507. Pisma składane w toku postępowania odwoławczego przez strony oraz uczestników postępowania odwoławczego wnosi się z odpisami dla stron oraz uczestników postępowania odwoławczego.

Art. 508. 1. Pisma w postępowaniu odwoławczym wnosi się w formie pisemnej albo w formie elektronicznej albo w postaci elektronicznej, z tym że odwołanie i przystąpienie do postępowania odwoławczego, wniesione w postaci elektronicznej, wymagają opatrzenia podpisem zaufanym.

2. Pisma w formie pisemnej wnosi się za pośrednictwem operatora pocztowego, w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe, osobiście, za pośrednictwem posłańca, a pisma w postaci elektronicznej wnosi się przy użyciu środków komunikacji elektronicznej.

Art. 509. 1. Terminy oblicza się według przepisów prawa cywilnego.

2. Jeżeli koniec terminu do wykonania czynności przypada na sobotę lub dzień ustawowo wolny od pracy, termin upływa dnia następnego po dniu lub dniach wolnych od pracy.

Art. 510. 1. Pełnomocnikiem może być adwokat lub radca prawny, a ponadto osoba sprawująca zarząd majątkiem lub interesami strony oraz osoba pozostająca ze stroną w stosunku zlecenia, jeżeli przedmiot sprawy wchodzi w zakres tego zlecenia.

2. Pełnomocnikiem osoby prawnej lub przedsiębiorcy, w tym nieposiadającego osobowości prawnej, może być również pracownik tej jednostki.

Art. 511. 1. Pełnomocnik jest obowiązany, przy pierwszej czynności przed Prezesem Izby lub przed Izbą, dołączyć do akt sprawy pełnomocnictwo z podpisem mocodawcy lub wierzytelny odpis pełnomocnictwa wraz z odpisem dla stron i uczestników postępowania odwoławczego, chyba że odpis pełnomocnictwa został doręczony przez pełnomocnika bezpośrednio stronie i uczestnikowi. Adwokat i radca prawny mogą sami uwierzytelnić odpis udzielonego im pełnomocnictwa oraz odpisy innych dokumentów wykazujących ich umocowanie.

2. Jeżeli braki w zakresie pełnomocnictwa albo w składzie właściwych organów dają się uzupełnić, Izba wyznaczy w tym celu odpowiedni termin.

3. Izba może dopuścić tymczasowo do czynności osobę niemogącą przedstawić pełnomocnictwa, z zastrzeżeniem że przed upływem wyznaczonego terminu braki będą uzupełnione, a czynności zatwierdzone przez powołaną do tego osobę.

Art. 512. Członkowie Izby zachowują poufność informacji zawartych w dokumentach przekazanych przez strony i uczestników postępowania odwoławczego oraz przystępujących do postępowania odwoławczego i działają w postępowaniu odwoławczym zgodnie z interesem publicznym, w szczególności w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa.

Oddział 2 Odwołanie

Art. 513. Odwołanie przysługuje na:

- 1) niezgodną z przepisami ustawy czynność zamawiającego, podjętą w postępowaniu o udzielenie zamówienia, o zawarcie umowy ramowej, dynamicznym systemie zakupów, systemie kwalifikowania wykonawców lub konkursie, w tym na projektowane postanowienie umowy;
- 2) zaniechanie czynności w postępowaniu o udzielenie zamówienia, o zawarcie umowy ramowej, dynamicznym systemie zakupów, systemie kwalifikowania wykonawców lub konkursie, do której zamawiający był obowiązany na podstawie ustawy;
- 3) zaniechanie przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia lub zorganizowania konkursu na podstawie ustawy, mimo że zamawiający był do tego obowiązany.

Art. 514. 1. Odwołanie wnosi się do Prezesa Izby.

2. Odwołujący przekazuje kopię odwołania zamawiającemu przed upływem terminu do wniesienia odwołania w taki sposób, aby mógł on zapoznać się z jego treścią przed upływem tego terminu.

3. Domniemywa się, że zamawiający mógł zapoznać się z treścią odwołania przed upływem terminu do jego wniesienia, jeżeli przekazanie jego kopii nastąpiło przed upływem terminu do jego wniesienia przy użyciu środków komunikacji elektronicznej.

Art. 515. 1. Odwołanie wnosi się:

- 1) w przypadku zamówień, których wartość jest równa albo przekracza progi unijne, w terminie:
  - a) 10 dni od dnia przekazania informacji o czynności zamawiającego stanowiącej podstawę jego wniesienia, jeżeli informacja została przekazana przy użyciu środków komunikacji elektronicznej,
  - b) 15 dni od dnia przekazania informacji o czynności zamawiającego stanowiącej podstawę jego wniesienia, jeżeli informacja została przekazana w sposób inny niż określony w lit. a;
- 2) w przypadku zamówień, których wartość jest mniejsza niż progi unijne, w terminie:
  - a) 5 dni od dnia przekazania informacji o czynności zamawiającego stanowiącej podstawę jego wniesienia, jeżeli informacja została przekazana przy użyciu środków komunikacji elektronicznej,
  - b) 10 dni od dnia przekazania informacji o czynności zamawiającego stanowiącej podstawę jego wniesienia, jeżeli informacja została przekazana w sposób inny niż określony w lit. a.

2. Odwołanie wobec treści ogłoszenia wszczynającego postępowanie o udzielenie zamówienia lub konkurs lub wobec treści dokumentów zamówienia wnosi się w terminie:

- 1) 10 dni od dnia publikacji ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej lub zamieszczenia dokumentów zamówienia na stronie internetowej, w przypadku zamówień, których wartość jest równa albo przekracza progi unijne;
- 2) 5 dni od dnia zamieszczenia ogłoszenia w Biuletynie Zamówień Publicznych lub dokumentów zamówienia na stronie internetowej, w przypadku zamówień, których wartość jest mniejsza niż progi unijne.

3. Odwołanie w przypadkach innych niż określone w ust. 1 i 2 wnosi się w terminie:

- 1) 10 dni od dnia, w którym powzięto lub przy zachowaniu należytej staranności można było powziąć wiadomość o okolicznościach stanowiących podstawę jego wniesienia, w przypadku zamówień, których wartość jest równa albo przekracza progi unijne;
- 2) 5 dni od dnia, w którym powzięto lub przy zachowaniu należytej staranności można było powziąć wiadomość o okolicznościach stanowiących podstawę jego wniesienia, w przypadku zamówień, których wartość jest mniejsza niż progi unijne.

4. Jeżeli zamawiający nie opublikował ogłoszenia o zamiarze zawarcia umowy lub mimo takiego obowiązku nie przesłał wykonawcy zawiadomienia o wyborze najkorzystniejszej oferty lub nie zaprosił wykonawcy do złożenia oferty w ramach dynamicznego systemu zakupów lub umowy ramowej, odwołanie wnosi się nie później niż w terminie:

- 1) 15 dni od dnia zamieszczenia w Biuletynie Zamówień Publicznych ogłoszenia o wyniku postępowania albo 30 dni od dnia publikacji w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej ogłoszenia o udzieleniu zamówienia, a w przypadku udzielenia zamówienia w trybie negocjacji bez ogłoszenia albo zamówienia z wolnej ręki – ogłoszenia o wyniku postępowania albo ogłoszenia o udzieleniu zamówienia, zawierającego uzasadnienie udzielenia zamówienia w trybie negocjacji bez ogłoszenia albo zamówienia z wolnej ręki;

- 2) 6 miesięcy od dnia zawarcia umowy, jeżeli zamawiający:
  - a) nie opublikował w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej ogłoszenia o udzieleniu zamówienia albo
  - b) opublikował w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej ogłoszenie o udzieleniu zamówienia, które nie zawiera uzasadnienia udzielenia zamówienia w trybie negocjacji bez ogłoszenia albo zamówienia z wolnej ręki;
- 3) miesiąca od dnia zawarcia umowy, jeżeli zamawiający:
  - a) nie zamieścił w Biuletynie Zamówień Publicznych ogłoszenia o wyniku postępowania albo
  - b) zamieścił w Biuletynie Zamówień Publicznych ogłoszenie o wyniku postępowania, które nie zawiera uzasadnienia udzielenia zamówienia w trybie negocjacji bez ogłoszenia albo zamówienia z wolnej ręki.

Art. 516. 1. Odwołanie zawiera:

- 1) imię i nazwisko albo nazwę, miejsce zamieszkania albo siedzibę, numer telefonu oraz adres poczty elektronicznej odwołującego oraz imię i nazwisko przedstawiciela (przedstawicielei);
- 2) nazwę i siedzibę zamawiającego, numer telefonu oraz adres poczty elektronicznej zamawiającego;
- 3) numer Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL) lub NIP odwołującego będącego osobą fizyczną, jeżeli jest on obowiązany do jego posiadania albo posiada go nie mając takiego obowiązku;
- 4) numer w Krajowym Rejestrze Sądowym, a w przypadku jego braku – numer w innym właściwym rejestrze, ewidencji lub NIP odwołującego niebędącego osobą fizyczną, który nie ma obowiązku wpisu we właściwym rejestrze lub ewidencji, jeżeli jest on obowiązany do jego posiadania;
- 5) określenie przedmiotu zamówienia;
- 6) wskazanie numeru ogłoszenia w przypadku zamieszczenia w Biuletynie Zamówień Publicznych albo publikacji w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej;
- 7) wskazanie czynności lub zaniechania czynności zamawiającego, której zarzuca się niezgodność z przepisami ustawy;
- 8) zwięzłe przedstawienie zarzutów;
- 9) żądanie co do sposobu rozstrzygnięcia odwołania;
- 10) wskazanie okoliczności faktycznych i prawnych uzasadniających wniesienie odwołania oraz dowodów na poparcie przytoczonych okoliczności;
- 11) podpis odwołującego albo jego przedstawiciela lub przedstawicielei;
- 12) wykaz załączników.

2. Do odwołania dołącza się:

- 1) dowód uiszczenia wpisu od odwołania w wymaganej wysokości;
- 2) dowód przesłania kopii odwołania zamawiającemu;
- 3) dokument potwierdzający umocowanie do reprezentowania odwołującego.

Art. 517. 1. Odwołanie podlega rozpoznaniu, jeżeli:

- 1) nie zawiera braków formalnych;
- 2) uiszczono wpis w wymaganej wysokości.

2. Wpis uiszcza się najpóźniej do dnia upływu terminu do wniesienia odwołania.

Art. 518. 1. Jeżeli odwołanie nie może otrzymać prawidłowego biegu wskutek niezachowania warunków formalnych, braku pełnomocnictwa lub braku dowodu uiszczenia wpisu w terminie, o którym mowa w art. 517 ust. 2, Prezes Izby wzywa odwołującego, pod rygorem zwrócenia odwołania, do poprawienia lub uzupełnienia odwołania lub złożenia dowodu uiszczenia wpisu, w terminie 3 dni od dnia doręczenia wezwania.

2. Nieprawidłowe oznaczenie odwołania lub inne oczywiste niedokładności nie stanowią przeszkody do nadania mu biegu i rozpoznania przez Izbę.

3. Prezes Izby poucza w wezwaniu, o którym mowa w ust. 1, że w przypadku niepoprawienia, nieuzupełnienia lub niedołączenia dowodu uiszczenia wpisu w terminie 3 dni, odwołanie zostanie zwrócone.

4. W przypadku doręczenia odwołującemu wezwania, o którym mowa w ust. 1, wcześniej niż na 3 dni przed upływem terminu do wniesienia odwołania, odwołujący może uzupełnić dowód uiszczenia wpisu najpóźniej do upływu terminu do wniesienia odwołania.

Art. 519. 1. W przypadku nieuiszczenia wpisu w terminie, o którym mowa w art. 517 ust. 2, oraz po bezskutecznym upływie terminu, o którym mowa w art. 518 ust. 1, Prezes Izby zwraca odwołanie w formie postanowienia.

2. Odwołanie zwrócone nie wywołuje skutków, jakie ustawa wiąże z wniesieniem odwołania do Prezesa Izby.

3. O zwrocie odwołania Prezes Izby informuje zamawiającego, przesyłając odpis postanowienia.

4. Przepisy ust. 1–3 stosuje się w przypadku niezachowania warunków formalnych odwołania lub braku pełnomocnictwa, stwierdzonych przez skład orzekający. Kompetencje Prezesa Izby przysługują składowi orzekającemu.

Art. 520. 1. Odwołujący może cofnąć odwołanie do czasu zamknięcia rozprawy.

2. Cofnięte odwołanie nie wywołuje skutków prawnych, jakie ustawa wiąże z wniesieniem odwołania do Prezesa Izby.

Art. 521. 1. Zamawiający do czasu otwarcia rozprawy może wnieść odpowiedź na odwołanie.

2. Zamawiający w odpowiedzi na odwołanie ustosunkowuje się do treści odwołania, wskazuje twierdzenia i dowody na uzasadnienie swoich wniosków lub w celu odparcia wniosków i twierdzeń powołanych w odwołaniu.

Oddział 3

Uwzględnienie odwołania przez zamawiającego

Art. 522. 1. W przypadku uwzględnienia przez zamawiającego w całości zarzutów przedstawionych w odwołaniu, Izba może umorzyć postępowanie odwoławcze na posiedzeniu niejawnym bez obecności stron oraz uczestników postępowania odwoławczego, którzy przystąpili do postępowania po stronie wykonawcy, pod warunkiem że w postępowaniu odwoławczym po stronie zamawiającego nie przystąpił w terminie żaden wykonawca. W takim przypadku zamawiający wykonuje, powtarza lub unieważnia czynności w postępowaniu o udzielenie zamówienia, zgodnie z żądaniem zawartym w odwołaniu.

2. Jeżeli uczestnik postępowania odwoławczego, który przystąpił do postępowania po stronie zamawiającego, nie wnieś sprzeciwu co do uwzględnienia w całości zarzutów przedstawionych w odwołaniu przez zamawiającego, Izba umarza postępowanie, a zamawiający wykonuje, powtarza lub unieważnia czynności w postępowaniu o udzielenie zamówienia, zgodnie z żądaniem zawartym w odwołaniu.

3. W przypadku uwzględnienia przez zamawiającego części zarzutów przedstawionych w odwołaniu i wycofania pozostałych zarzutów przez odwołującego, Izba może umorzyć postępowanie odwoławcze na posiedzeniu niejawnym bez obecności stron oraz uczestników postępowania odwoławczego, którzy przystąpili do postępowania po stronie wykonawcy, pod warunkiem że w postępowaniu odwoławczym po stronie zamawiającego nie przystąpił w terminie żaden wykonawca albo wykonawca, który przystąpił po stronie zamawiającego nie wniósł sprzeciwu wobec uwzględnienia części zarzutów. W takim przypadku zamawiający wykonuje, powtarza lub unieważnia czynności w postępowaniu o udzielenie zamówienia, zgodnie z żądaniem zawartym w odwołaniu w zakresie uwzględnionych zarzutów.

4. W przypadku uwzględnienia przez zamawiającego części zarzutów przedstawionych w odwołaniu, Izba może umorzyć postępowanie odwoławcze w części dotyczącej tych zarzutów, pod warunkiem że w postępowaniu odwoławczym po stronie zamawiającego nie przystąpił w terminie żaden wykonawca albo wykonawca, który przystąpił po stronie zamawiającego, nie wniósł sprzeciwu wobec uwzględnienia tych zarzutów. W takim przypadku Izba rozpoznaje pozostałe zarzuty odwołania. Zamawiający wykonuje, powtarza lub unieważnia czynności w postępowaniu o udzielenie zamówienia, zgodnie z żądaniem zawartym w odwołaniu w zakresie uwzględnionych zarzutów.

Art. 523. 1. Uczestnik postępowania odwoławczego, który przystąpił do postępowania po stronie zamawiającego, może wnieść sprzeciw wobec uwzględnienia przez zamawiającego zarzutów przedstawionych w odwołaniu w całości albo w części.

2. Sprzeciw wnosi się zgodnie z art. 508 ust. 1 lub ustnie do protokołu.

3. Jeżeli uczestnik postępowania odwoławczego, który przystąpił do postępowania po stronie zamawiającego, wnieś sprzeciw wobec uwzględnienia zarzutów przedstawionych w odwołaniu w całości albo w części, gdy odwołujący nie wycofa pozostałych zarzutów odwołania, Izba rozpoznaje odwołanie.

Oddział 4

Przystąpienie do postępowania odwoławczego

Art. 524. Zamawiający przesyła niezwłocznie, nie później niż w terminie 2 dni od dnia otrzymania, kopię odwołania innym wykonawcom uczestniczącym w postępowaniu o udzielenie zamówienia, a jeżeli odwołanie dotyczy treści ogłoszenia o zamówieniu lub dokumentów zamówienia, zamieszcza ją również na stronie internetowej, na której jest zamieszczone ogłoszenie o zamówieniu lub są udostępniane dokumenty zamówienia, wzywając wykonawców do przystąpienia do postępowania odwoławczego.

Art. 525. 1. Wykonawca może zgłosić przystąpienie do postępowania odwoławczego w terminie 3 dni od dnia otrzymania kopii odwołania, wskazując stronę, do której przystępuje, i interes w uzyskaniu rozstrzygnięcia na korzyść strony, do której przystępuje.

2. Zgłoszenie przystąpienia doręcza się Prezesowi Izby, a jego kopię przesyła się zamawiającemu oraz wykonawcy wnoszącemu odwołanie. Do zgłoszenia przystąpienia dołącza się dowód przesłania kopii zgłoszenia przystąpienia zamawiającemu oraz wykonawcy wnoszącemu odwołanie.

3. Wykonawcy, którzy przystąpili do postępowania odwoławczego, stają się uczestnikami postępowania odwoławczego, jeżeli mają interes w tym, aby odwołanie zostało rozstrzygnięte na korzyść jednej ze stron.

4. Czynności uczestnika postępowania odwoławczego nie mogą pozostawać w sprzeczności z czynnościami i oświadczeniami strony, do której przystąpił, z wyjątkiem przypadku zgłoszenia sprzeciwu, o którym mowa w art. 523 ust. 1, przez uczestnika, który przystąpił do postępowania po stronie zamawiającego.

Art. 526. 1. Zamawiający lub odwołujący może zgłosić opozycję przeciw przystąpieniu innego wykonawcy, nie później niż do czasu otwarcia rozprawy.

2. Izba uwzględni opozycję, jeżeli zgłaszający opozycję uprawdopodobni, że wykonawca nie ma interesu w uzyskaniu rozstrzygnięcia na korzyść strony, do której przystąpił. W przeciwnym przypadku Izba oddala opozycję.

3. Postanowienie o uwzględnieniu albo oddaleniu opozycji Izba może wydać na posiedzeniu niejawnym.

4. Na postanowienie o uwzględnieniu albo oddaleniu opozycji nie przysługuje skarga do sądu.

Art. 527. Na czynność zamawiającego wykonaną zgodnie z treścią wyroku Izby lub sądu, albo, w przypadku uwzględnienia zarzutów przedstawionych w odwołaniu, którą wykonał zgodnie z żądaniem zawartym w odwołaniu, odwołującemu oraz wykonawcy wezwanemu zgodnie z art. 524 nie przysługują środki ochrony prawnej.

Oddział 5

Odrzucenie odwołania

Art. 528. Izba odrzuca odwołanie, jeżeli stwierdzi, że:

- 1) w sprawie nie mają zastosowania przepisy ustawy;
- 2) odwołanie zostało wniesione przez podmiot nieuprawniony;
- 3) odwołanie zostało wniesione po upływie terminu określonego w ustawie;
- 4) odwołujący powołuje się wyłącznie na te same okoliczności, które były przedmiotem rozstrzygnięcia przez Izbę w sprawie innego odwołania, dotyczącego tego samego postępowania wniesionego przez tego samego odwołującego;
- 5) odwołanie dotyczy czynności, którą zamawiający wykonał zgodnie z treścią wyroku Izby lub sądu lub, w przypadku uwzględnienia zarzutów w odwołaniu, którą wykonał zgodnie z żądaniem zawartym w odwołaniu;
- 6) odwołujący nie przesłał zamawiającemu kopii odwołania, zgodnie z art. 514 ust. 2.

Art. 529. 1. Izba może odrzucić odwołanie na posiedzeniu niejawnym.

2. Izba, jeżeli uzna to za konieczne, może dopuścić do udziału w posiedzeniu strony, świadków lub biegłych.

Art. 530. W przypadku stwierdzenia, że nie zachodzą podstawy do odrzucenia odwołania, Izba kieruje sprawę na rozprawę.

Oddział 6

Dowody

Art. 531. Przedmiotem dowodu są fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie.

Art. 532. 1. Fakty powszechnie znane nie wymagają dowodu.

2. To samo dotyczy faktów znanych Izbie z urzędu, jednakże Izba na rozprawie zwraca na nie uwagę stron i uczestników postępowania odwoławczego.

Art. 533. 1. Nie wymagają dowodu fakty przyznane w toku postępowania odwoławczego przez stronę przeciwną, jeżeli Izba uzna, że przyznanie nie budzi wątpliwości co do zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy.

2. Gdy strona nie wypowie się co do twierdzeń strony przeciwnej o faktach, Izba, mając na uwadze wynik całej rozprawy, może fakty te uznać za przyznane.

Art. 534. 1. Strony i uczestnicy postępowania odwoławczego są obowiązani wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne.

2. Izba może z urzędu dopuścić dowód niewskazany przez stronę.

Art. 535. Dowody na poparcie swoich twierdzeń lub odparcie twierdzeń strony przeciwnej, strony i uczestnicy postępowania odwoławczego mogą przedstawiać aż do zamknięcia rozprawy.

Art. 536. Skład orzekający może zobowiązać strony oraz uczestników postępowania odwoławczego do przedstawienia dokumentów lub innych dowodów istotnych dla rozstrzygnięcia odwołania.

Art. 537. Ciężar dowodu, że oferta nie zawiera rażąco niskiej ceny, spoczywa na:

- 1) wykonawcy, który ją złożył, jeżeli jest stroną albo uczestnikiem postępowania odwoławczego;
- 2) zamawiającym, jeżeli wykonawca, który złożył ofertę, nie jest uczestnikiem postępowania odwoławczego.

Art. 538. Dowodami są w szczególności dokumenty, zeznania świadków, opinie biegłych oraz przesłuchanie stron.

Art. 539. 1. Izba może powołać biegłego spośród osób wpisanych na listę biegłych sądowych albo spoza tej listy, jeżeli ustalenie stanu faktycznego sprawy wymaga wiadomości specjalnych. Biegłemu przysługuje wynagrodzenie w wysokości ustalonej zgodnie z przepisami tytułu III działu 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 785, z późn. zm.¹⁸⁾).

2. Dopuszczając dowód z opinii biegłego, skład orzekający powołuje biegłego i określa przedmiot opinii oraz odracza rozprawę do czasu sporządzenia przez biegłego pisemnej opinii.

3. W przypadku postępowania odwoławczego, którego dokumentacja zawiera informacje niejawne, skład orzekający powołuje biegłego, który posiada dostęp do informacji niejawnych.

4. W przypadku dopuszczenia przez skład orzekający na rozprawie dowodu z opinii biegłego, w protokole zawiera się postanowienie w przedmiocie dopuszczenia dowodu z opinii biegłego, w którym określa się przedmiot opinii i dziedzinę, z której biegły ma zostać powołany, a także wskazuje się dokumentację niezbędną do sporządzenia opinii.

5. Skład orzekający na posiedzeniu niejawnym bez udziału stron wydaje postanowienie, w którym wskazuje imię i nazwisko biegłego powołanego do wydania opinii.

6. Prezes Izby, w drodze zarządzenia, określa termin sporządzenia opinii oraz wykonuje czynności organizacyjne wynikające z powołania biegłego, w szczególności przekazuje biegłemu, potwierdzoną za zgodność z oryginałem, kopię postanowienia o powołaniu biegłego oraz kopię dokumentacji postępowania o udzielenie zamówienia lub dokumentację postępowania w postaci elektronicznej, niezbędne do sporządzenia opinii, wraz z potwierdzoną za zgodność z oryginałem kopią protokołu z rozprawy, w toku której zapadło postanowienie o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego.

7. Po sporządzeniu opinii przez biegłego skład orzekający, w uzgodnieniu z Prezesem Izby, wyznacza termin odroczonej rozprawy i zawiadamia o nim strony oraz uczestników postępowania odwoławczego. Skład orzekający może zażądać od biegłego, podczas rozprawy, ustnej opinii uzupełniającej składanej do protokołu.

8. Prezes Izby, przed wyznaczeniem terminu odroczonej rozprawy, przesyła stronom oraz uczestnikom postępowania odwoławczego potwierdzoną za zgodność z oryginałem kopię opinii biegłego.

¹⁸⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2019 r. poz. 1043, 1469, 1553, 1655, 1802 i 1815.

9. Izba może zażądać opinii odpowiedniego podmiotu, o którym mowa w art. 7 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. W opinii należy wskazać osoby, które przeprowadziły badanie i wydały opinię. Przepisy ust. 2–8 stosuje się odpowiednio.

Art. 540. W przypadku powołania dowodu z zeznań świadka przewodniczący składu orzekającego poucza świadka o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań.

Art. 541. Izba odmawia przeprowadzenia wnioskowanych dowodów, jeżeli fakty będące ich przedmiotem zostały już stwierdzone innymi dowodami lub gdy zostały powołane jedynie dla zwłoki.

Art. 542. 1. Izba ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału.

2. Izba ocenia na tej samej podstawie, jakie znaczenie nadać odmowie przedstawienia przez stronę lub uczestnika postępowania odwoławczego dowodu lub przeszkodom stawianym przez nich w jego przeprowadzeniu wbrew zobowiązaniu Izby.

Art. 543. W przypadku zawarcia umowy Izba może przeprowadzić postępowanie wyjaśniające w celu ustalenia przesłanek unieważnienia umowy, nałożenia kary finansowej albo skrócenia okresu obowiązywania umowy.

Oddział 7

Rozpoznanie odwołania

Art. 544. 1. Izba rozpoznaje odwołanie w terminie 15 dni od dnia jego doręczenia Prezesowi Izby.

2. Prezes Izby może zarządzić łączne rozpoznanie odwołań przez Izbę, jeżeli zostały one złożone w tym samym postępowaniu o udzielenie zamówienia lub dotyczą takich samych czynności i zaniechań czynności zamawiającego.

3. Termin rozprawy wyznacza Prezes Izby.

4. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb postępowania przy rozpoznawaniu odwołań, szczegółowy sposób wnoszenia odwołania i innych pism w postępowaniu odwoławczym, tryb postępowania z wniesionym odwołaniem, oraz sposób przygotowania rozprawy, mając na względzie potrzebę zapewnienia sprawnej organizacji rozprawy, szybkiego przebiegu postępowania odwoławczego oraz jawności rozprawy.

Art. 545. 1. Izba rozpoznaje odwołanie na jawnej rozprawie, chyba że ustawa stanowi inaczej.

2. Izba, na wniosek strony lub z urzędu, wyłącza jawność rozprawy w całości lub w części, jeżeli przy rozpoznawaniu odwołania może być ujawniona informacja stanowiąca tajemnicę chronioną na podstawie odrębnych przepisów, inna niż informacja niejawną. Rozprawa odbywa się wówczas wyłącznie z udziałem stron i uczestników postępowania odwoławczego lub ich pełnomocników.

3. Izba, na wniosek lub z urzędu, może w niezbędnym zakresie ograniczyć stronom i uczestnikom postępowania odwoławczego prawo wglądu do materiału dowodowego załączonego do akt sprawy, jeżeli udostępnienie tego materiału groziłoby ujawnieniem informacji stanowiącej tajemnicę chronioną na podstawie odrębnych przepisów, inną niż informacja niejawną.

Art. 546. 1. Izba rozpoznaje odwołanie na posiedzeniu niejawnym, jeżeli przy rozpoznaniu odwołania może być ujawniona informacja niejawną.

2. W przypadku określonym w ust. 1 Izba może postanowić o rozpoznaniu odwołania na rozprawie, której jawność wyłączono w całości, jeżeli przemawia za tym ważny interes strony.

Art. 547. W przypadku wniesienia odwołania dotyczącego postępowania o udzielenie zamówienia w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa, którego dokumentacja zawiera informacje niejawną, Prezes Urzędu, na wniosek Prezesa Izby, mając na uwadze zapewnienie ochrony informacji niejawnych, wskazuje miejsce rozpoznania odwołania przez Izbę.

Oddział 8

Rozprawa

Art. 548. W rozprawie strona oraz uczestnik postępowania odwoławczego, którzy nie władają językiem polskim, biorą udział przy udziale tłumacza.

Art. 549. 1. Rozprawę prowadzi przewodniczący składu orzekającego, w szczególności otwiera rozprawę, zarządza przerwy w rozprawie, udziela głosu stronom oraz uczestnikom postępowania odwoławczego, zadaje pytania, umożliwia zadawanie pytań członkom składu orzekającego, podaje brzmienie zapisów do protokołu oraz zamyka rozprawę i ogłasza orzeczenie.

2. Po otwarciu rozprawy przewodniczący składu orzekającego sprawdza, czy strony oraz uczestnicy postępowania odwoławczego zostali prawidłowo zawiadomieni o terminie rozprawy oraz czy osoby reprezentujące strony oraz uczestników są uprawnione do występowania w ich imieniu.

3. W przypadku niestawiennictwa strony lub uczestnika postępowania odwoławczego na rozprawie i braku dowodu skutecznego doręczenia zawiadomienia o terminie rozprawy, przewodniczący składu orzekającego odracza rozprawę i wyznacza, w uzgodnieniu z Prezesem Izby, nowy termin rozprawy.

4. Niestawiennictwo strony lub uczestnika postępowania odwoławczego prawidłowo zawiadomionego o terminie rozprawy nie wstrzymuje rozpoznania odwołania.

Art. 550. 1. Skład orzekający może odroczyć rozprawę w celu przeprowadzenia dowodu, którego nie można było przeprowadzić w wyznaczonym terminie, albo z innych ważnych przyczyn i wyznacza nowy termin rozprawy.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, przewodniczący składu orzekającego poucza strony oraz uczestników postępowania odwoławczego o obowiązku stawienia się w nowym terminie bez osobnego zawiadomienia. Nieobecna na rozprawie strony oraz nieobecnych uczestników postępowania odwoławczego zawiadamia się o nowym terminie.

Art. 551. 1. Przewodniczący składu orzekającego zamyka rozprawę po przeprowadzeniu dowodów i udzieleniu głosu stronom, a także jeżeli Izba uzna, że sprawa została dostatecznie wyjaśniona.

2. Izba otwiera na nowo zamkniętą rozprawę, jeżeli po jej zamknięciu ujawniono okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia odwołania.

Oddział 9

Orzeczenia Izby

Art. 552. 1. Wydając wyrok, Izba bierze za podstawę stan rzeczy ustalony w toku postępowania odwoławczego.

2. Wyrok może być wydany jedynie przez skład orzekający, przed którym toczyło się postępowanie odwoławcze.

Art. 553. O oddaleniu odwołania lub jego uwzględnieniu Izba orzeka w wyroku. W pozostałych przypadkach Izba wydaje postanowienie.

Art. 554. 1. Izba uwzględnia odwołanie w całości lub w części, jeżeli stwierdzi:

- 1) naruszenie przepisów ustawy, które miało wpływ lub może mieć istotny wpływ na wynik postępowania o udzielenie zamówienia, konkursu lub systemu kwalifikowania wykonawców;
- 2) niezgodność projektowanego postanowienia umowy z wymaganiami wynikającymi z przepisów ustawy.

2. W przypadku uwzględnienia odwołania w części, w sentencji wyroku Izba wskazuje, które zarzuty uznała za uzasadnione, a które za nieuzasadnione.

3. Uwzględniając odwołanie, Izba może:

- 1) jeżeli umowa nie została zawarta:
  - a) nakazać wykonanie lub powtórzenie czynności zamawiającego albo
  - b) nakazać unieważnienie czynności zamawiającego, albo
  - c) nakazać zmianę projektowanego postanowienia umowy albo jego usunięcie, jeżeli jest niezgodne z przepisami ustawy, albo
- 2) jeżeli umowa została zawarta oraz zachodzi jedna z przesłanek, o których mowa w art. 457 ust. 1:
  - a) unieważnić umowę albo
  - b) unieważnić umowę w zakresie zobowiązań niewykonanych i nałożyć karę finansową w uzasadnionych przypadkach, w szczególności gdy nie jest możliwy zwrot świadczeń spełnionych na podstawie umowy podlegającej unieważnieniu, albo
  - c) nałożyć karę finansową albo orzec o skróceniu okresu obowiązywania umowy w przypadku stwierdzenia, że utrzymanie umowy w mocy leży w ważnym interesie publicznym, w szczególności w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa, albo
- 3) jeżeli umowa została zawarta w okolicznościach dopuszczonych w ustawie, stwierdzić naruszenie przepisów ustawy.

4. Izba, orzekając na podstawie ust. 3 pkt 2, uwzględni wszystkie istotne okoliczności, w tym powagę naruszenia, zachowanie zamawiającego oraz konsekwencje unieważnienia umowy lub jej postanowienia.

5. Ważnego interesu publicznego w rozumieniu ust. 3 pkt 2 lit. c nie stanowi interes gospodarczy związany bezpośrednio z zamówieniem, obejmujący w szczególności konsekwencje poniesienia kosztów wynikających z opóźnienia w wykonaniu zamówienia, wszczęcia nowego postępowania o udzielenie zamówienia, udzielenia zamówienia innemu wykonawcy oraz zobowiązań prawnych związanych z unieważnieniem umowy. Interes gospodarczy w utrzymaniu ważności umowy może być uznany za ważny interes publiczny wyłącznie w przypadku, gdy unieważnienie umowy spowoduje niewspółmierne konsekwencje.

6. Izba nie może nakazać zawarcia umowy lub wprowadzenia do umowy postanowienia o określonej treści.

7. Izba nie może unieważnić umowy, jeżeli mogłoby to stanowić istotne zagrożenie dla szerszego programu obrony i bezpieczeństwa niezbędnego ze względu na interesy związane z bezpieczeństwem Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 555. Izba nie może orzekać co do zarzutów, które nie były zawarte w odwołaniu.

Art. 556. W przypadku, o którym mowa w art. 544 ust. 2, Izba może wydać łączne orzeczenie w sprawach złożonych odwołań.

Art. 557. W wyroku oraz w postanowieniu kończącym postępowanie odwoławcze Izba rozstrzyga o kosztach postępowania odwoławczego.

Art. 558. 1. Izba ogłasza orzeczenie po zamknięciu rozprawy, na posiedzeniu jawnym oraz podaje ustnie motywy rozstrzygnięcia. Nieobecność stron nie wstrzymuje ogłoszenia orzeczenia.

2. W sprawie zawilej Izba może odroczyć ogłoszenie orzeczenia na czas nie dłuższy niż 5 dni. W postanowieniu o odroczeniu ogłoszenia orzeczenia Izba wyznacza termin jego ogłoszenia. Jeżeli ogłoszenie było odroczone, może go dokonać przewodniczący składu orzekającego albo wyznaczony przez Prezesa Izby członek składu orzekającego.

Art. 559. 1. Izba z urzędu sporządza uzasadnienie orzeczenia w terminie 7 dni od dnia ogłoszenia orzeczenia.

2. Uzasadnienie wyroku zawiera wskazanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, w tym ustalenie faktów, które Izba uznała za udowodnione, dowodów, na których się oparła, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówiła wiarygodności i mocy dowodowej, oraz wskazanie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.

Art. 560. Odpisy orzeczenia wraz z uzasadnieniem doręcza się stronom oraz uczestnikom postępowania odwoławczego lub ich pełnomocnikom niezwłocznie po sporządzeniu uzasadnienia.

Art. 561. 1. Izba może sprostować, na wniosek lub z urzędu, w drodze postanowienia, błędy pisarskie albo rachunkowe lub inne oczywiste omyłki popełnione w orzeczeniu. W takim przypadku przewodniczący składu orzekającego umieszcza na oryginale orzeczenia wzmiankę o jego sprostowaniu. Prezes Izby doręcza niezwłocznie stronom oraz uczestnikom postępowania odwoławczego lub ich pełnomocnikom odpisy sprostowanego orzeczenia wraz z odpisem postanowienia o sprostowaniu.

2. Wniosek o sprostowanie orzeczenia może złożyć strona lub uczestnik postępowania odwoławczego.

Art. 562. 1. Orzeczenie Izby, po stwierdzeniu przez sąd jego wykonalności, ma moc prawną na równi z wyrokiem sądu. Przepis art. 781 § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego stosuje się odpowiednio.

2. O stwierdzeniu wykonalności orzeczenia Izby sąd orzeka na wniosek strony. Strona jest obowiązana załączyć do wniosku oryginał lub poświadczony przez Prezesa Izby odpis orzeczenia Izby.

3. Sąd stwierdza wykonalność orzeczenia Izby nadającego się do wykonania w drodze egzekucji, nadając orzeczeniu klauzulę wykonalności.

Art. 563. Kary finansowe, o których mowa w art. 554 ust. 3 pkt 2 lit. b oraz c, nakłada się na zamawiającego w wysokości do 10% wartości wynagrodzenia wykonawcy przewidzianego w zawartej umowie, biorąc pod uwagę rodzaj i zakres naruszenia, za które kara jest orzekana, oraz wartość wynagrodzenia wykonawcy przewidzianego w zawartej umowie.

Art. 564. Izba, stwierdzając naruszenie przepisu art. 264 ust. 1, art. 308 ust. 2 lub art. 577, które nie było połączone z naruszeniem innego przepisu ustawy, nakłada na zamawiającego karę finansową w wysokości do 5% wartości wynagrodzenia wykonawcy przewidzianego w zawartej umowie, biorąc pod uwagę wszystkie istotne okoliczności dotyczące udzielenia zamówienia.

Art. 565. 1. Orzeczenie Izby, wydane na podstawie art. 554 ust. 3 pkt 2 lit. b albo c, staje się prawomocne odpowiednio z dniem upływu terminu do wniesienia skargi lub z dniem wydania przez sąd w wyniku rozpatrzenia skargi na orzeczenie Izby wyroku oddalającego skargę.

2. Orzeczenie sądu rozpatrującego skargę na orzeczenie Izby o nałożeniu kary finansowej jest prawomocne z dniem jego wydania.

Art. 566. 1. Prezes Izby albo prezes sądu rozpatrującego skargę na orzeczenie Izby przesyła niezwłocznie Prezesowi Urzędu odpis prawomocnego orzeczenia o nałożeniu kary finansowej, w przypadku orzeczenia sądu – wraz z kopią zaskarżonego orzeczenia Izby.

2. Prezes Urzędu jest wierzycielem w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2019 r. poz. 1438, z późn. zm.¹⁹⁾).

Art. 567. 1. Karę finansową uiszcza się w terminie 30 dni od dnia uprawomocnienia się orzeczenia Izby lub sądu o nałożeniu kary finansowej, na rachunek bankowy Urzędu.

2. W przypadku upływu terminu, o którym mowa w ust. 1, kara finansowa podlega ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

3. W przypadku nieterminowego uiszczenia kary finansowej, odsetek nie pobiera się.

4. Wpływy z tytułu kar finansowych stanowią dochód budżetu państwa.

Art. 568. Izba umarza postępowania odwoławcze, w formie postanowienia, w przypadku:

- 1) cofnięcia odwołania;
- 2) stwierdzenia, że dalsze postępowanie stało się z innej przyczyny zbędne lub niedopuszczalne;
- 3) o którym mowa w art. 522.

Oddział 10

Protokół

Art. 569. 1. Z przebiegu posiedzenia jawnego sporządza się protokół.

2. Protokół sporządza się również z ogłoszenia wyroku oraz postanowienia wydanego po zamknięciu posiedzenia niejawnego z udziałem stron, uczestników postępowania odwoławczego, świadków lub biegłych.

Art. 570. 1. Protokół sporządza się, utrwalając przebieg posiedzenia za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk albo obraz i dźwięk oraz pisemnie, pod kierunkiem przewodniczącego składu orzekającego.

2. Jeżeli ze względów technicznych utrwalenie przebiegu posiedzenia za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk albo obraz i dźwięk nie jest możliwe, protokół jest sporządzany wyłącznie pisemnie, pod kierunkiem przewodniczącego składu orzekającego.

Art. 571. 1. Protokół sporządzony pisemnie zawiera:

- 1) oznaczenie miejsca i daty posiedzenia, imiona i nazwiska członków składu orzekającego, protokolanta, stron i uczestników postępowania odwoławczego, jak również obecnych na posiedzeniu przedstawicieli ustawowych i pełnomocników oraz oznaczenie sprawy i wzmiankę co do jawności;
- 2) przebieg posiedzenia, w szczególności wnioski i twierdzenia stron i uczestników postępowania odwoławczego, wymienienie zarządzeń i orzeczeń wydanych na posiedzeniu oraz stwierdzenie, czy zostały ogłoszone;
- 3) czynności stron i uczestników postępowania odwoławczego mające znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy.

2. Jeżeli przebiegu posiedzenia jawnego nie utrwała się za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk albo obraz i dźwięk, protokół sporządzony pisemnie zawiera, oprócz danych i okoliczności wskazanych w ust. 1, wnioski oraz twierdzenia stron i uczestników postępowania odwoławczego oraz inne okoliczności istotne dla przebiegu posiedzenia.

3. Protokół sporządzony za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk albo obraz i dźwięk protokolant podpisuje podpisem elektronicznym gwarantującym identyfikację osoby protokolanta oraz rozpoznawalność jakiegokolwiek późniejszej zmiany protokołu.

4. Protokół sporządzony pisemnie podpisują przewodniczący składu orzekającego i protokolant.

¹⁹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2019 r. poz. 1495, 1501, 1553, 1579, 1655, 1798 i 1901.

- Art. 572.** 1. Sprostowanie protokołu może nastąpić na wniosek lub z urzędu.
2. O sprostowaniu protokołu decyduje przewodniczący składu orzekającego.
  3. Dokonując sprostowania, czyni się o tym wzmiankę w protokole.
  4. O odmowie sprostowania protokołu skład orzekający rozstrzyga postanowieniem, na które nie przysługuje skarga do sądu.

Oddział 11

Koszty postępowania odwoławczego

Art. 573. Do czasu zamknięcia rozprawy strona, uczestnik postępowania odwoławczego wnoszący sprzeciw lub ich pełnomocnicy mogą złożyć wniosek dotyczący kosztów postępowania odwoławczego.

Art. 574. Do kosztów postępowania odwoławczego zalicza się wpis i uzasadnione koszty stron postępowania odwoławczego.

Art. 575. Strony oraz uczestnik postępowania odwoławczego wnoszący sprzeciw ponoszą koszty postępowania odwoławczego stosownie do jego wyniku.

Art. 576. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wysokość i sposób pobierania wpisu od odwołania, mając na względzie zróżnicowaną wysokość wpisu zależną od wartości i rodzaju zamówienia, a także to że wpis nie może być wyższy niż 20 000 złotych, oraz biorąc pod uwagę dostępne formy jego uiszczenia;
- 2) szczegółowe rodzaje kosztów postępowania odwoławczego, objętych wpisem oraz uzasadnionymi kosztami stron, a także sposób i tryb ich rozliczania, mając na uwadze zróżnicowaną wysokość wpisu, zależną od wartości i rodzaju zamówienia, a także zasadność zwrotu stronie kosztów koniecznych do celowego dochodzenia praw lub do celowej obrony oraz treść orzeczenia wydanego przez Izbę.

Oddział 12

Zakaz zawarcia umowy

Art. 577. W przypadku wniesienia odwołania zamawiający nie może zawrzeć umowy do czasu ogłoszenia przez Izbę wyroku lub postanowienia kończącego postępowanie odwoławcze.

Art. 578. 1. Zamawiający może złożyć do Izby wniosek o uchylenie zakazu zawarcia umowy, o którym mowa w art. 577.

2. Izba może uchylić zakaz zawarcia umowy, jeżeli:

- 1) niezawarcie umowy mogłoby spowodować negatywne skutki dla interesu publicznego, przewyższające korzyści związane z koniecznością ochrony wszystkich interesów, w odniesieniu do których zachodzi prawdopodobieństwo doznania uszczerbku w wyniku czynności podjętych przez zamawiającego w postępowaniu o udzielenie zamówienia;
- 2) zamawiający uprawdopodobnił, że odwołanie wnoszone jest wyłącznie w celu uniemożliwienia zawarcia umowy.

3. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, rozpoznaje skład orzekający wyznaczony do rozpoznania odwołania. Przepisy art. 488 ust. 4 i 5 i art. 490–492 stosuje się.

4. W sprawie wniosku, o którym mowa w ust. 1, Izba rozstrzyga na posiedzeniu niejawnym, w formie postanowienia, nie później niż w terminie 5 dni od dnia jego złożenia. Na postanowienie Izby nie przysługuje skarga.

5. Izba umarza, w formie postanowienia, postępowanie wszczęte na skutek złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 1, w przypadku:

- 1) ogłoszenia przez Izbę orzeczenia przed rozpoznaniem wniosku;
- 2) cofnięcia wniosku;
- 3) stwierdzenia, że dalsze postępowanie stało się z innej przyczyny zbędne lub niedopuszczalne.

Rozdział 3

Postępowanie skargowe

Art. 579. 1. Na orzeczenie Izby oraz postanowienie Prezesa Izby, o którym mowa w art. 519 ust. 1, stronom oraz uczestnikom postępowania odwoławczego przysługuje skarga do sądu.

2. W postępowaniu toczącym się wskutek wniesienia skargi stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego o apelacji, jeżeli przepisy niniejszego rozdziału nie stanowią inaczej.

Art. 580. 1. Skargę wnosi się do Sądu Okręgowego w Warszawie – sądu zamówień publicznych, zwanego dalej „sądem zamówień publicznych”.

2. Skargę wnosi się za pośrednictwem Prezesa Izby, w terminie 14 dni od dnia doręczenia orzeczenia Izby lub postanowienia Prezesa Izby, o którym mowa w art. 519 ust. 1, przesyłając jednocześnie jej odpis przeciwnikowi skargi. Złożenie skargi w placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe jest równoznaczne z jej wniesieniem.

3. Prezes Izby przekazuje skargę wraz z aktami postępowania odwoławczego do sądu zamówień publicznych w terminie 7 dni od dnia jej otrzymania.

4. Skargę może wnieść również Prezes Urzędu, w terminie 30 dni od dnia wydania orzeczenia Izby lub postanowienia Prezesa Izby, o którym mowa w art. 519 ust. 1. Prezes Urzędu może także przystąpić do toczącego się postępowania. Do czynności podejmowanych przez Prezesa Urzędu stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego o prokuratorze.

Art. 581. Skarga powinna czynić zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego oraz zawierać oznaczenie zaskarżonego orzeczenia, ze wskazaniem, czy jest ono zaskarżone w całości, czy w części, przytoczenie zarzutów, zwięzłe ich uzasadnienie, wskazanie dowodów, a także wniosek o uchylenie orzeczenia lub o zmianę orzeczenia w całości lub w części, z zaznaczeniem zakresu żądanej zmiany.

Art. 582. W postępowaniu toczącym się wskutek wniesienia skargi nie można rozszerzyć żądania odwołania ani występować z nowymi żądaniami.

Art. 583. Sąd nie może orzekać co do zarzutów, które nie były przedmiotem odwołania.

Art. 584. Sąd na posiedzeniu niejawnym odrzuca skargę wniesioną po upływie terminu lub niedopuszczalną z innych przyczyn, jak również skargę, której braków strona nie uzupełniła w terminie.

Art. 585. 1. Jeżeli strona lub interwenient nie dokonała w terminie czynności procesowej nie ze swojej winy, sąd na jej wniosek przywraca termin. Postanowienie w tej sprawie może być wydane na posiedzeniu niejawnym.

2. Pismo z wnioskiem o przywrócenie terminu wnosi się do sądu w terminie 7 dni od dnia ustania przyczyny uchybiecia terminowi. W piśmie należy uprawdopodobnić okoliczności uzasadniające wniosek. Równocześnie z wnioskiem strona dokonuje czynności procesowej.

Art. 586. Ciężar dowodu, że oferta nie zawiera rażąco niskiej ceny, spoczywa na:

- 1) wykonawcy, który ją złożył, jeżeli jest stroną postępowania albo interwenientem;
- 2) zamawiającym, jeżeli wykonawca, który złożył ofertę, nie jest stroną postępowania albo interwenientem.

Art. 587. 1. Sąd rozpoznaje sprawę niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie miesiąca od dnia wpływu skargi do sądu.

2. Do rozpoznania skargi stosuje się odpowiednio przepisy art. 545 ust. 2 i 3.

Art. 588. 1. Sąd oddala skargę wyrokiem, jeżeli jest ona bezzasadna.

2. W przypadku uwzględnienia skargi sąd zmienia zaskarżone orzeczenie i orzeka wyrokiem co do istoty sprawy, a w pozostałych sprawach wydaje postanowienie. Przepisy art. 553–557 i art. 563–567 stosuje się odpowiednio. Przepisu art. 386 § 4 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego nie stosuje się.

3. Jeżeli odwołanie zostaje odrzucone albo zachodzi podstawa do umorzenia postępowania, sąd uchyła wyrok lub zmienia postanowienie oraz odrzuca odwołanie albo umarza postępowanie.

Art. 589. 1. Strony ponoszą koszty postępowania stosownie do jego wyniku.

2. Określając wysokość kosztów w treści orzeczenia, sąd uwzględnia także koszty poniesione przez strony w związku z rozpoznaniem odwołania.

Art. 590. 1. Od wyroku sądu lub postanowienia kończącego postępowanie w sprawie przysługuje skarga kasacyjna do Sądu Najwyższego.

2. Skargę kasacyjną może wnieść strona oraz Prezes Urzędu. Przepisy części pierwszej księgi pierwszej tytułu VI działu Va ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego stosuje się.

3. Do czynności podejmowanych przez Prezesa Urzędu stosuje się odpowiednio przepisy o Prokuratorze Generalnym, określone w części pierwszej w księdze pierwszej w tytule VI w dziale Va ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego.

DZIAŁ X

Pozasądowe rozwiązywanie sporów

Art. 591. 1. W sprawie majątkowej, w której zawarcie ugody jest dopuszczalne, każda ze stron umowy, w przypadku sporu wynikającego z zamówienia, może złożyć wniosek o przeprowadzenie mediacji lub inne polubowne rozwiązanie sporu do Sądu Polubownego przy Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, wybranego mediatora albo osoby prowadzącej inne polubowne rozwiązanie sporu.

2. Umowa lub umowa ramowa może zawierać postanowienia o mediacji lub innym polubownym rozwiązaniu sporu. Umowa o mediację lub inne polubowne rozwiązanie sporu może być zawarta także przez wyrażenie przez stronę zgody na mediację lub inne polubowne rozwiązanie sporu, gdy druga strona złożyła wniosek, o którym mowa w ust. 1.

Art. 592. Zawarcie ugody nie może prowadzić do naruszenia przepisów działu VII rozdziału 3.

Art. 593. 1. Pozew albo odpowiedź na pozew zamawiającego zawiera informację, czy strony podjęły próbę mediacji lub innego polubownego rozwiązania sporu, a w przypadku gdy takich prób nie podjęto, wyjaśnienie przyczyn ich niepodjęcia.

2. Jeżeli pozew albo odpowiedź na pozew zamawiającego nie zawiera informacji, o której mowa w ust. 1, w przypadku, gdy szacunkowa wartość zamówienia została ustalona jako równa lub przekraczająca w złotych równowartość kwoty 10 000 000 euro dla dostaw lub usług oraz 20 000 000 euro dla robót budowlanych oraz wartość przedmiotu sporu przewyższa 100 000 złotych, sąd kieruje strony do mediacji lub innego polubownego rozwiązania sporu do Sądu Polubownego przy Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, chyba że strony wskazały mediatora albo osobę prowadzącą inne polubowne rozwiązanie sporu.

3. W przypadku odmowy przeprowadzenia mediacji lub innego polubownego rozwiązania sporu przez Sąd Polubowny przy Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, sąd kieruje strony do mediacji lub innego polubownego rozwiązania sporu:

- 1) do mediatora albo do osoby prowadzącej inne polubowne rozwiązanie sporu, zgodnie z wyborem stron albo
- 2) jeżeli strony nie dokonały wyboru mediatora albo osoby prowadzącej inne polubowne rozwiązanie sporu, odpowiednio sąd wyznacza:
  - a) mediatora zgodnie z art. 183⁹ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego albo
  - b) postanowieniem, osobę mającą odpowiednią wiedzę i umiejętności w zakresie prowadzenia innego polubownego rozwiązania sporu w sprawach cywilnych i zamówień.

Art. 594. 1. Sąd Polubowny przy Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej prowadzi mediację lub inne polubowne rozwiązanie sporu na podstawie przepisów ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1265 i 1309).

2. W sprawach nieuregulowanych w niniejszym dziale do mediacji lub innego polubownego rozwiązania sporu stosuje się odpowiednio przepisy części pierwszej księgi pierwszej tytułu VI działu II rozdziału 1 oddziału 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego.

3. Przepis art. 54a ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych stosuje się.

Art. 595. Mediator i osoba prowadząca inne polubowne rozwiązanie sporu nie mogą być pełnomocnikami przed sądem w postępowaniu dotyczącym sporu objętego mediacją lub innym polubownym rozwiązaniem sporu, jak również w żaden inny sposób uczestniczyć w tym postępowaniu sądowym.

DZIAŁ XI

Kontrola udzielania zamówień

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 596. 1. Do kontroli udzielania zamówień, w zakresie zgodności z przepisami ustawy, zwanej dalej „kontrolą”, przeprowadzanej przez organy kontroli, stosuje się przepisy ustawy oraz przepisy odrębne, właściwe ze względu na organ upoważniony do przeprowadzenia kontroli.

2. Ilekroć w ustawie jest mowa o organach kontroli, należy przez to rozumieć:

- 1) Prezesa Urzędu,
- 2) organy, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej, z wyłączeniem Prezesa Rady Ministrów,
- 3) regionalne izby obrachunkowe,
- 4) instytucję audytową oraz instytucje zarządzające w rozumieniu przepisów dotyczących realizacji programów w zakresie polityki spójności

– prowadzące kontrole w zakresie udzielania zamówień publicznych.

3. W przypadku sprzeczności między przepisami niniejszego rozdziału a przepisami odrębnymi, o których mowa w ust. 1, stosuje się przepisy niniejszego rozdziału.

Art. 597. 1. Organy kontroli, w związku z przeprowadzaną kontrolą, współpracują ze sobą, wymieniając informacje o przeprowadzonych kontrolach i ich wynikach.

2. W przypadku powzięcia przez organ kontroli informacji o przeprowadzonej wcześniej kontroli danego zamówienia przez inny organ kontroli, organ ten:

- 1) zwraca się z wnioskiem o udostępnienie informacji o jej wyniku, w tym dokumentu kończącego kontrolę, do organu, który tę kontrolę przeprowadził, chyba że uzyskał tę informację w inny sposób;
- 2) uwzględnia wyniki przeprowadzonej wcześniej kontroli innego organu kontroli.

3. Organ kontroli udostępnia informację, o której mowa w ust. 2, niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 30 dni od dnia otrzymania wniosku o jej udostępnienie.

Art. 598. 1. Organy kontroli planują i przeprowadzają kontrolę po uprzednim dokonaniu analizy prawdopodobieństwa naruszenia prawa w ramach udzielania zamówienia.

2. Analiza obejmuje identyfikację obszarów podmiotowych i przedmiotowych, w których ryzyko naruszenia prawa jest największe.

3. Sposób przeprowadzenia analizy określa organ kontroli lub organ nad nim nadrzędny.

4. Analizy nie przeprowadza się w przypadku kontroli wszczynanej na wniosek.

5. Organ kontroli dokonuje analizy przed opracowaniem programu kontroli, o którym mowa w art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej, o ile do opracowania takiego programu jest obowiązany na podstawie tej ustawy.

Art. 599. 1. Organ kontroli określa wzór kwestionariusza kontroli zawierający szczegółowy opis zagadnień, które podlegają sprawdzeniu w toku kontroli, zakres dokumentów, których organ kontroli może żądać od zamawiającego w toku kontroli, oraz miejsce na przedstawienie przez zamawiającego informacji o przeprowadzonej kontroli udzielenia zamówienia przez Prezesa Urzędu lub inny organ kontroli.

2. Wzór kwestionariusza kontroli podlega udostępnieniu na stronie podmiotowej organu kontroli w Biuletynie Informacji Publicznej.

Art. 600. 1. Organ kontroli przekazuje zamawiającemu, który ma być kontrolowany, kwestionariusz kontroli lub informację o miejscu udostępnienia kwestionariusza kontroli wraz z zawiadomieniem o wszczęciu kontroli, o ile takie zawiadomienie jest przekazywane.

2. W toku kontroli organ kontroli nie może wykraczać poza opis zagadnień zawarty w kwestionariuszu kontroli.

Art. 601. 1. Podstawę stwierdzenia, że postępowanie o udzielenie zamówienia zostało przeprowadzone niezgodnie z ustawą, stanowi naruszenie przepisu ustawy, które miało wpływ na wynik tego postępowania.

2. Przepisu, o którym mowa w ust. 1, nie stosuje się w przypadku kontroli postępowania o udzielenie zamówienia współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej.

Art. 602. Organy kontroli zamieszczają informacje o przeprowadzonych kontrolach i ich wynikach, w tym dokument kończący kontrolę, w Biuletynie Informacji Publicznej na swojej stronie podmiotowej, w terminie 30 dni od dnia zakończenia kontroli.

Rozdział 2

Kontrola Prezesa Urzędu

Oddział 1

Przepisy ogólne

Art. 603. 1. Prezes Urzędu przeprowadza kontrolę.

2. Celem kontroli jest sprawdzenie zgodności z przepisami ustawy:

- 1) postępowania o udzielenie zamówienia;
- 2) dokonywania zmiany umowy.

3. Kontrolę przeprowadza się w siedzibie Urzędu, z tym że kontrolę dotyczącą dokumentów zawierających informację niejawną, której nadano klauzulę „tajne” albo „ściśle tajne”, można przeprowadzić w siedzibie zamawiającego.

4. W przypadku braku podstaw do wszczęcia kontroli, Prezes Urzędu informuje wnioskodawcę o odmowie wszczęcia kontroli.

Art. 604. 1. Pracownik Urzędu podlega wyłączeniu z udziału w kontroli, jeżeli:

- 1) uczestniczył w kontrolowanym postępowaniu lub czynnościach bezpośrednio związanych z jego przygotowaniem po stronie zamawiającego lub wykonawcy;
- 2) pozostaje w związku małżeńskim, faktycznym pożyciu albo w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej, pokrewieństwa lub powinowactwa w linii bocznej do drugiego stopnia albo jest związany z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli z osobą występującą w kontrolowanym postępowaniu po stronie zamawiającego lub wykonawcy, jego zastępcą prawnym lub członkiem władz osób prawnych ubiegających się o udzielenie kontrolowanego zamówienia;
- 3) przed upływem 3 lat od dnia wszczęcia kontrolowanego postępowania pozostawał w stosunku pracy lub zlecenia z zamawiającym lub wykonawcą albo był członkiem władz osób prawnych ubiegających się o udzielenie kontrolowanego zamówienia;
- 4) pozostaje z osobą występującą w kontrolowanym postępowaniu po stronie zamawiającego lub wykonawcy w takim stosunku prawnym lub faktycznym, że może to budzić uzasadnione wątpliwości co do jego bezstronności.

2. Pracownik Urzędu informuje Prezesa Urzędu o przyczynach powodujących jego wyłączenie z udziału w kontroli.

3. Prezes Urzędu rozstrzyga o wyłączeniu pracownika w drodze postanowienia.

Art. 605. 1. Prowadząc kontrolę, Prezes Urzędu może:

- 1) żądać od kierownika zamawiającego niezwłocznego przekazania kopii dokumentów związanych z postępowaniem o udzielenie zamówienia, potwierdzonych za zgodność z oryginałem przez kierownika zamawiającego, w formie pisemnej albo w formie elektronicznej;
- 2) żądać od kierownika zamawiającego, od pracowników zamawiającego oraz innych podmiotów udzielenia, w terminie przez niego wyznaczonym, wyjaśnień w sprawach dotyczących przedmiotu kontroli, w formie pisemnej albo w formie elektronicznej;
- 3) zasięgnąć opinii biegłego, jeżeli ustalenie lub ocena stanu faktycznego sprawy lub dokonanie innych czynności kontrolnych wymaga wiadomości specjalnych.

2. Biegłemu przysługuje wynagrodzenie, które pokrywa Prezes Urzędu, w wysokości ustalonej zgodnie z przepisami tytułu III działu 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

3. Stan faktyczny sprawy ustala się na podstawie całokształtu materiału zebranego w toku kontroli, w szczególności dokumentów związanych z postępowaniem, wyjaśnień kierownika zamawiającego i pracowników zamawiającego, opinii biegłych oraz wyjaśnień innych podmiotów.

4. Dokumenty i wyjaśnienia wnoszone w formie elektronicznej oraz dalsze pisma w sprawie wnoszone w tej formie przekazuje się na elektroniczną skrzynkę podawczą Urzędu lub na informatycznym nośniku danych.

Art. 606. 1. Z kontroli sporządza się protokół.

2. Protokół kontroli zawiera w szczególności:

- 1) nazwę i adres zamawiającego;
- 2) datę rozpoczęcia i zakończenia kontroli;
- 3) imiona i nazwiska kontrolujących;
- 4) oznaczenie postępowania o udzielenie zamówienia, które było przedmiotem kontroli;
- 5) informację o stwierdzeniu naruszenia przepisów ustawy lub ich braku.

Oddział 2

Kontrola doraźna

Art. 607. 1. Prezes Urzędu może wszcząć, z urzędu lub na wniosek, kontrolę doraźną w przypadku uzasadnionego przypuszczenia, że w postępowaniu o udzielenie zamówienia lub w konkursie doszło do naruszenia przepisów ustawy, które mogło mieć wpływ na jego wynik.

2. Kontrola doraźna wszczęta na wniosek prowadzona jest wyłącznie w zakresie zarzutów wynikających z informacji zawartych we wniosku o wszczęcie kontroli. W przypadku ujawnienia innych naruszeń ustawy mogących mieć wpływ na wynik postępowania, niewskazanych we wniosku o wszczęcie kontroli, Prezes Urzędu może rozszerzyć zakres kontroli z urzędu. Wówczas mają zastosowanie przepisy o kontroli prowadzonej z urzędu.

3. Do kontroli doraźnej wszczętej na wniosek, o którym mowa w ust. 2 zdanie pierwsze i ust. 6, przepisów art. 613–617 nie stosuje się.

4. Wszczęcie kontroli doraźnej może nastąpić nie później niż w terminie 4 lat od dnia udzielenia zamówienia lub unieważnienia postępowania o udzielenie zamówienia. W przypadku wszczęcia tej kontroli przed zawarciem umowy mają zastosowanie przepisy art. 613 ust. 4, art. 615 ust. 2 oraz art. 616 ust. 1, 3 i 5.

5. Prezes Urzędu informuje wnioskodawcę oraz zamawiającego o wszczęciu kontroli doraźnej albo o odmowie jej wszczęcia w przypadku, o którym mowa w art. 603 ust. 4.

6. Prezes Urzędu wszczyna kontrolę doraźną na wniosek instytucji zarządzającej, o której mowa w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o Narodowym Planie Rozwoju (Dz. U. z 2019 r. poz. 1465), ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2019 r. poz. 1295), ustawie z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 (Dz. U. z 2018 r. poz. 1431 i 1544 oraz z 2019 r. poz. 60, 730 i 1572), ustawie z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 (Dz. U. z 2018 r. poz. 1936 oraz z 2019 r. poz. 1824), ustawie z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. z 2018 r. poz. 627 oraz z 2019 r. poz. 83, 504 i 1824) lub w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1507, 1622, 1690 i 1818), zwanej dalej „instytucją zarządzającą”, lub na wniosek agencji płatniczej, o której mowa w ustawie z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, jeżeli z uzasadnienia wniosku instytucji zarządzającej lub agencji płatniczej wynika, że zachodzi uzasadnione przypuszczenie, że w postępowaniu o udzielenie zamówienia doszło do naruszenia przepisów ustawy.

Art. 608. 1. Postępowanie wyjaśniające stanowi wstępny etap kontroli doraźnej i ma na celu ustalenie, czy zachodzi uzasadnione przypuszczenie, że w postępowaniu o udzielenie zamówienia lub konkursie doszło do naruszenia przepisów ustawy, które mogło mieć wpływ na jego wynik.

2. W przypadku niepotwierdzenia uzasadnionego przypuszczenia, że w postępowaniu o udzielenie zamówienia doszło do naruszenia przepisów ustawy, które mogło mieć wpływ na jego wynik, postępowanie wyjaśniające kończy się informacją o braku podstaw do dalszego prowadzenia kontroli. Do postępowania wyjaśniającego przepisów art. 606, art. 609 ust. 1 pkt 2 oraz art. 610 nie stosuje się.

3. Postępowanie wyjaśniające musi zostać zakończone bez zbędnej zwłoki, nie później jednak niż w terminie 6 miesięcy od dnia wszczęcia kontroli doraźnej.

Art. 609. 1. Zakończenie kontroli doraźnej następuje po przeprowadzeniu:

- 1) postępowania wyjaśniającego, w sytuacji niepotwierdzenia uzasadnionego przypuszczenia, że w postępowaniu o udzielenie zamówienia lub konkursie doszło do naruszenia przepisów ustawy, które mogło mieć wpływ na jego wynik, poprzez przekazanie informacji o braku podstaw do dalszego prowadzenia kontroli;
- 2) postępowania kontrolnego, przez doręczenie zamawiającemu informacji o wyniku kontroli zawierającej w szczególności:
  - a) określenie postępowania, które było przedmiotem kontroli,
  - b) informację o stwierdzeniu naruszeń lub ich braku.

2. W przypadku wniesienia zastrzeżeń, o których mowa w art. 610 ust. 1, zakończeniem kontroli jest doręczenie zamawiającemu informacji o ostatecznym rozpatrzeniu zastrzeżeń.

Art. 610. 1. Od wyniku kontroli doraźnej zamawiającemu przysługuje prawo wniesienia do Prezesa Urzędu umotywowanych zastrzeżeń w terminie 7 dni od dnia doręczenia informacji o wyniku kontroli.

2. Prezes Urzędu rozpatruje zastrzeżenia w terminie 15 dni od dnia ich otrzymania. W przypadku nieuwzględnienia zastrzeżeń Prezes Urzędu przekazuje zastrzeżenia do zaopiniowania przez Izbę.

3. Izba wyraża, w formie uchwały, opinię w sprawie zastrzeżeń w terminie 15 dni od dnia ich otrzymania.

4. Opinia Izby jest wiążąca dla Prezesa Urzędu.

5. Prezes Urzędu niezwłocznie zawiadamia kierownika zamawiającego o ostatecznym rozpatrzeniu zastrzeżeń.

Art. 611. W przypadku ujawnienia naruszenia przepisów ustawy Prezes Urzędu może:

- 1) nałożyć karę pieniężną, o której mowa w dziale XII;
- 2) wystąpić do sądu o unieważnienie umowy w całości lub części.

Art. 612. W przypadku ujawnienia naruszenia przepisów ustawy stanowiącego czyn naruszający dyscyplinę finansów publicznych Prezes Urzędu zawiadamia właściwego rzecznika dyscypliny finansów publicznych o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych.

Oddział 3

Kontrola uprzednia

Art. 613. 1. Przepisy niniejszego rozdziału stosuje się do zamówień lub umów ramowych, w tym współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej.

2. Prezes Urzędu przeprowadza kontrolę udzielanych zamówień przed zawarciem umowy (kontrola uprzednia) współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, jeżeli wartość zamówienia albo umowy ramowej dla:

- 1) robót budowlanych – jest równa lub przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 20 000 000 euro;
- 2) dostaw lub usług – jest równa lub przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 10 000 000 euro.

3. W przypadku udzielania zamówień w częściach, kontroli, o której mowa w ust. 2, podlegają zamówienia, których wartość określona dla danej części jest równa lub przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 1 000 000 euro.

4. Wszczęciem kontroli uprzedniej jest doręczenie Prezesowi Urzędu kopii dokumentacji postępowania o udzielenie zamówienia w celu przeprowadzenia kontroli uprzedniej.

5. Na wniosek instytucji zarządzającej Prezes Urzędu może odstąpić od przeprowadzenia kontroli uprzedniej, jeżeli w ocenie tej instytucji postępowanie zostało przeprowadzone w sposób zgodny z przepisami ustawy. Informację o odstąpieniu od kontroli uprzedniej Prezes Urzędu przekazuje niezwłocznie zamawiającemu i wnioskodawcy.

Art. 614. 1. W przypadku zamówień o wartości równej lub przekraczającej progi unijne, które obejmują aspekty związane z innowacyjnością lub których przedmiotem jest produkt innowacyjny, innych niż zamówienia, o których mowa w art. 613 ust. 2, Prezes Urzędu może przeprowadzić kontrolę uprzednią dokumentów zamówienia na wniosek zamawiającego.

2. Kontrola, o której mowa w ust. 1, nie obejmuje części technicznej dokumentów zamówienia.

3. Kontrola uprzednia dokumentów zamówienia może obejmować swoim zakresem całość postępowania lub etap zaproszenia do składania wniosków lub ofert, etap negocjacji lub etap oceny ofert.

4. Do kontroli, o której mowa w ust. 1, odpowiednio stosuje się przepisy art. 615 i art. 616 ust. 1. W przypadku gdy kontrola uprzednia dokumentów zamówienia obejmuje swoim zakresem całość postępowania, odpowiednio stosuje się przepisy art. 616 ust. 2–5 i art. 617.

Art. 615. 1. Zamawiający, niezwłocznie po wydaniu przez Izbę wyroku lub postanowienia kończącego postępowanie odwoławcze, dotyczących wyboru najkorzystniejszej oferty, albo po upływie terminu do wniesienia odwołania, a przed zawarciem umowy, przekazuje Prezesowi Urzędu, w formie pisemnej, kopię dokumentacji postępowania o udzielenie zamówienia potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez kierownika zamawiającego, własnoręcznym podpisem, albo w formie elektronicznej, w celu przeprowadzenia kontroli uprzedniej.

2. Zamawiający niezwłocznie informuje Prezesa Urzędu o wniesieniu odwołania lub skargi po przekazaniu dokumentacji do kontroli uprzedniej. Prezes Urzędu wstrzymuje wykonanie kontroli uprzedniej do czasu wydania przez Izbę wyroku lub postanowienia kończącego postępowanie odwoławcze, z uwzględnieniem art. 578 ust. 2.

3. Z uwzględnieniem art. 613 ust. 3, w przypadku udzielania zamówień w częściach, jeżeli wartość poszczególnych części zamówienia jest mniejsza niż kwoty, o których mowa w art. 613 ust. 2, Prezes Urzędu może odstąpić od przeprowadzenia kontroli uprzedniej, informując o tym zamawiającego niezwłocznie po otrzymaniu kopii dokumentacji, o której mowa w ust. 1.

Art. 616. 1. Zakończeniem kontroli uprzedniej jest doręczenie zamawiającemu informacji o wyniku kontroli uprzedniej, zawierającej w szczególności:

- 1) określenie postępowania, które było przedmiotem kontroli uprzedniej;
- 2) informację o stwierdzeniu naruszeń lub ich braku;
- 3) zalecenia pokontrolne, jeżeli w toku kontroli uprzedniej stwierdzono, że jest zasadne unieważnienie postępowania lub usunięcie stwierdzonych naruszeń.

2. W przypadku wniesienia zastrzeżeń, o których mowa w art. 617, zakończeniem kontroli uprzedniej jest doręczenie zamawiającemu informacji o ostatecznym rozpatrzeniu zastrzeżeń.

3. Doręczenie informacji o wyniku kontroli uprzedniej następuje nie później niż w terminie 14 dni od dnia doręczenia materiałów, o których mowa w art. 605 ust. 1, a w przypadku kontroli uprzedniej szczególnie skomplikowanej nie później niż w terminie 30 dni od dnia doręczenia materiałów, o których mowa w art. 605 ust. 1.

4. Do czasu doręczenia informacji, o której mowa w ust. 1, nie można zawrzeć umowy.

5. Kierownik zamawiającego, na wniosek Prezesa Urzędu, pisemnie informuje o sposobie wykonania zaleceń pokontrolnych.

Art. 617. Od wyniku kontroli uprzedniej zamawiającemu przysługuje prawo wniesienia do Prezesa Urzędu umotywowanych zastrzeżeń w terminie 7 dni od dnia doręczenia informacji o wyniku kontroli uprzedniej. Przepisy art. 610 ust. 2–5 stosuje się.

DZIAŁ XII

Przepisy o karach pieniężnych

Art. 618. Przepisy niniejszego działu stosuje się do zamawiających, o których mowa w art. 4 pkt 3, w tym wykonujących działalność sektorową, oraz, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3.

Art. 619. 1. Zamawiający, który:

- 1) udziela zamówienia:
  - a) z naruszeniem przepisów określających przesłanki stosowania trybu zamówienia z wolnej ręki lub negocjacji bez ogłoszenia,
  - b) bez wymaganego ogłoszenia wszczynającego postępowanie o udzielenie zamówienia lub bez wymaganego ogłoszenia zmieniającego ogłoszenie wszczynające postępowanie, jeżeli zmiany miały znaczenie dla sporządzenia wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu albo ofert,
  - c) bez zastosowania ustawy,
- 2) dokonuje zmian w zawartej umowie lub umowie ramowej z naruszeniem art. 454 lub art. 455
  - podlega karze pieniężnej.

2. Karze pieniężnej podlega również zamawiający, który:

- 1) określa warunki udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia w sposób, który utrudnia zachowanie uczciwej konkurencji,
- 2) opisuje przedmiot zamówienia lub przedmiot konkursu w sposób, który utrudnia zachowanie uczciwej konkurencji,
- 3) prowadzi postępowanie o udzielenie zamówienia z naruszeniem art. 18,
- 4) nie przestrzega terminów określonych w ustawie,
- 5) odrzuca ofertę, wniosek o dopuszczenie do udziału w postępowaniu lub wniosek o dopuszczenie do udziału w konkursie z naruszeniem przepisów ustawy określających przesłanki odrzucenia oferty lub tych wniosków,
- 6) dokonuje wyboru najkorzystniejszej oferty z naruszeniem przepisów ustawy w sposób inny niż określony w ust. 1 pkt 1 lub ust. 2 pkt 1–5

– jeżeli naruszenie to ma wpływ na wynik postępowania o udzielenie zamówienia.

Art. 620. 1. Wysokość kary pieniężnej, o której mowa w art. 619, ustala się w zależności od wartości zamówienia.

2. Jeżeli wartość zamówienia:

- 1) jest mniejsza niż progi unijne – kara pieniężna wynosi 3000 złotych;
- 2) jest równa lub przekracza progi unijne, a jest mniejsza niż wyrażona w złotych równowartość kwoty 10 000 000 euro dla dostaw lub usług oraz 20 000 000 euro dla robót budowlanych – kara pieniężna wynosi 30 000 złotych;
- 3) jest równa lub przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 10 000 000 euro dla dostaw lub usług oraz 20 000 000 euro dla robót budowlanych – kara pieniężna wynosi 150 000 złotych.

Art. 621. 1. Karę pieniężną nakłada Prezes Urzędu w drodze decyzji administracyjnej.

2. Prezes Urzędu nie nakłada kary pieniężnej, jeżeli w związku z naruszeniem przepisu ustawy Izba lub sąd nałożyły karę finansową.

3. Decyzji o nałożeniu kary pieniężnej nie można nadać klauzuli natychmiastowej wykonalności.

Art. 622. 1. Wpływy z tytułu kar pieniężnych stanowią dochód budżetu państwa.

2. Kary pieniężne podlegają ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

DZIAŁ XIII

Przepis końcowy

Art. 623. Ustawa wchodzi w życie w terminie określonym w ustawie z dnia 11 września 2019 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. poz. 2020).

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *A. Duda*